

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TOSHKENT FARMATSEVTIKA INSTITUTI

FARMATSEVTIKA ISHINI TASHKIL QILISH KAFEDRASI
FARMATSEVTIKA ISHINI TASHKIL QILISH FANI BO‘YICHA
O‘QUV-USLUBIY MAJMUA

4 KURS

Bilim sohasi:	500000-Sog‘liqni saqlash va ijtimoiy soha
Ta’lim sohasi:	510000-Sog‘liqni saqlash
Ta’lim yo‘nalishi:	5510500-Farmatsiya(turlari bo‘yicha) 5510600-Sanoat farmatsiyasi (turlari bo‘yicha)

Toshkent – 2018

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy va O‘rta Maxsus Ta’lim Vazirligi
Toshkent Farmasevtika Instituti
Sog‘liqni Saqlash Vazirligi

FARMATSEVTIKA ISHINI TASHKIL QILISH KAFEDRASI

Bilim sohasi:	500000-Sog‘liqni saqlash va ijtimoiy soha
Ta’lim sohasi:	510000-Sog‘liqni saqlash
Ta’lim yo‘nalishi:	5510500-Farmatsiya(turlari bo‘yicha) 5510600-Sanoat farmatsiyasi (turlari bo‘yicha)

Toshkent – 2018

***Farmatsevtika ishini tashkil qilish fani bo'yicha
o'quv-uslubiy majmua
O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2018 yil " " ---
----- tasdiqlanadigan o'quv fan dasturi asosida ishlab chiqilgan.***

Tuzuvchilar:

Farmatsevtika ishini tashkil qilish kafedrası mudiri,
SH.Z.Umarova f.f.n. dotsent
Farmatsevtika ishini tashkil qilish kafedrası dotsenti, b.f.n.
Z.SH.Xidoyatova
Farmatsevtika ishini tashkil qilish kafedrası assistenti,
M.T.Azimova

Taqrizchilar:

Islamova M.Z.	Farmatsevtlar malakasini oshirish fakulteti "Farmatsiya" kafedrası katta o'qituvchisi
Imomov S.I.	"Qorakamish dorixonalari" xususiy korxona raxbari ,f.f.n.

Farmatsevtika ishini tashkil qilish fanning o'quv-uslubiy majmuasi
Soha uslubiy kengashining 2018 yil _____ dagi _____-sonli yig'ilishida muxokama
qilingan va tasdiqlashga tavsiya etilgan

Soha uslubiy kengash raisi Tojiev M.A.

Farmatsevtika ishini tashkil qilish fanning o'quv-uslubiy majmuasi
Institut Markaziy uslubiy kengashining 2018 yil _____ dagi _____-sonli yig'ilishida
muxokama qilingan va tasdiqlashga tavsiya etilgan

Markaziy uslubiy kengashining raisi T.A.Nabiev

Farmatsevtika ishini tashkil qilish fanning o'quv-uslubiy majmuasi
Institut Kengashining 2018 yil _____ dagi _____-sonli yig'ilishida muxokama
qilingan va tasdiqlangan

Kengash ilmiy kotibi F.X.To'xtaev

Mundarija

1-mavzu	Farmatsevtika tovarlarini saqlash.....	6
2-mavzu	Giyoxvandlik dori vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar muomalasi.....	9
3-mavzu	Dorixonalarda sanitar tartib.....	21
4-mavzu	Dorixonalarda informatsion texnologiya dasturlarini (M-Apteka) qo'llash.....	25
5-mavzu	Farmatsevtika sanoati korxonalarida xalqaro sifat standartlari va dori vositalar assortimenti.....	33
6-mavzu	Ulgurji savdo faolitini tashkilashtirishda meoriy-qonuniy baza...	45
7-mavzu	Farmatsevtik etika va deontologiya.....	48

1-mavzu	Farmatsevtika tovarlarini saqlash	
2-mavzu	Dori vositalarini saqlash.....	56
3-mavzu	Giyoxvandlik dori vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar muomalasi.	
4-mavzu	Giyoxvandlik dori vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar muomalasiga oid meoriy xujjatlar.....	60
5-mavzu	Dorixonalarda sanitar tartib.	
6-mavzu	Sanitar qoidalar va meyorlar aks ettirilgan xujjatlar xaqida malumotlar.....	72
7-mavzu	Dorixonalarda infotmatsion texnologiya dasturini qo‘llash.	
8-mavzu	(M-Apteka) dasturini qo‘llash.....	77
9-mavzu	Farmatsevtika sanoati korxonalarida xalqaro sifat standartlari	
10-mavzu	Dori vositalar assortimenti.....	83
11-mavzu	Ulgurji savdo faoliyatini tashkilashtirishda meoriy-qonuniy baza	
12-mavzu	Ulgurji savdo faoliyatini tashkilashtirishda GDPning ahamiyati.....	94
13-mavzu	Farmatsevtik etika va deontologiya.	
14-mavzu	Aholiga xizmat ko‘rsatish standarti.....	98
Keyslar to‘plami.....		106
Mustaqil ta’lim mavzulari.....		109
Kurs ishi mavzulari.....		113
Glossariylar.....		111
Ilovalar.....		112
Fan dasturi.....		112
Ishchi o‘quv dasturi.....		122
Tarqatma materiallar.....		131
Testlar.....		183
Baxolash mezonlari.....		231
Adabiyotlar ro‘yxati.....		233

I. O‘quv materiallari: MA’RUZA MATERIALLARI

1 mavzu: Dorixonalarda farmatsevtik tovarlarni saqlanishini tashkil qilish

Reja:

1. Tovarlarni saqlash .
2. Tez va engil alanganuvchi prekursorlarni saqlash.
3. Dezinfektsiyalovchi vositalar , bog‘lov materiallari , rezina buyumlarini saklash.
4. Rezina buyumlarni saklash

Tayanch iboralar: omborxona, tovarlarni saqlash

1.1 Tovarlarni saklash

- ▶ Tovarlarni saqlash tovar xarakatining barcha buginlarida, ya’ni tayyor maxsulotni ishlab chikarishdan boshlab uni iste’mol qilish mobaynida amalga oshiriladi.
- ▶ *Tovarlarni saklash* — bu tovarning sifati va mikdorini uzgartirmaslik maqsadida omborxonalariga joylashtirish va saqlash jarayonidir. *Saklashdan asosiy maksad* — tovarlarning boshlangich xossalarning barqarorligini ta’minlash demakdir. Tegishli saklash xonalarining mavjudligi, zarur saklash tartiblarini yaratilishi, saklash davomida tovarlarni turi joylashtirishni tashkil qilish -tovarlarni saqlash shart-sharoitlarining asosini tashkil kiladi.
- ▶ Omborxonada dorivor usimliklar xom ashyosi sukchaklarda saqlanadi buning uchun yopik yashiklar, koplari (kesilgan xom ashyo), ikki kavatli k,oplar, karton uramlari (poroshoklar) bulishi kerak.
- ▶ Uz tarkibida efir moylarini saqlovchi (masalan: shalfey o‘ti), ayrim gigroskopik o‘tlar, barglar, mevalar (masalan: angishvonagul bargi, dalachoy va boshk,alar) aloxida yaxshi yopiladigan idishda saqlanadi.
- ▶ Zaxarli va giyoxvand moddalar saqlovchi dori vositalari aloxida xonalarda, maxsus kulflanadigan temir shkaflarda saqlanadi
- ▶ Omborxonalar va moddiy xonalarda saqlash uchun farmatsevtik maxsulotlarning xususiyatlariga bog‘lik muayyan sharoitlar asosida amalga oshiriladi. Saqlash sharoitlarining (xavo xarorati va namligi) asosiy ko‘rsatkichlarining nazoratini olib borish uchun xar bir xonada termometr va gigrometr bo‘lib, ular saqlash uchun ‘ xonalarining ichki devorlarida isitkich asboblardan erdan 1,5— 1,7 metr balandlikda, eshikdan esa 3 metr masofada joylashgan buladi. Xavo xarorati va namligi bir kunda kamida 1 marta

tekshiriladi, asboblarning ko'rsatkichlari xar bir bulimda bulishi kerak va maxsus xisob daftarida belgilanadi.

1.2 Tez va engil alanganuvchi prekursorlarni saklash

- ▶ *Portlovchi va tez alanga oluvchi vositalar* aloxida (quruq, to'g'ri kuyosh nuridan, yong'in va er osti suvlaridan ximoyalangan, birinchi kavatda, temir-beton koplama xamda metall eshikli) xonalarga joylanishi kerak, xonaning poli eshigidan ichkariga qiyalanib sementlangan, o'yilmagan tekis bulishi kerak.
- ▶ Tez alanganuvchi va yonuvchi suyuqliklar solingan idishlar zarbalardan saqlaydigan yoki agdaruvchi ballonlarda bir katorda saqlanadi.
- ▶ Idishni suyuq moddalar bilan tuldish darajasi 90% xajmdan ortmasligi kerak. Katta mikdordagi spirtlar metall idishlarda, 75%dan ortik bo'lmagan xajmda to'ldirilib saqlanadi.

1.3 Dezinfeksiyalovchi vositalar , bog'lov materiallari , rezina buyumlarini saklash.

Dezinfeksiyalovchi vositalar (xloramin V va boshkalar) germetik berkitilgan idishlarda saqlanadi. Saqlash uchun xona aloxida bo'lib va plastmassa, rezina xamda metall buyumlar xamda tozalangan suv olinadigan xonalardan uzokrokda joylashgan bo'lishi kerak. Bunda saqlash joyi salkin va yorug'likdan ximoyalangan bo'lishi lozim.

- ▶ Boglov materiallari yoqoch yashiklarda, kuruk , xavosi toza xonalarda, changdan va xasharotlardan nariroklarda saqlanishi kerak. Nosteril materiallarni isitilmaydigan onalarda saklash mumkin.

Steril materiallar xarorati o'zgarishi kam buladigan xonalarda saklanishi kerak, bunda xarorat uzgarganda kadoklangan tovar ichiga xavo kirmasligini ta'minlash lozim.

Sterillangan boglov vositalarini omborxonada chiqqan yiliga karab saklash kerak, chunki xar besh yildan sung uning sterilligini xar yili tanlab tekshirib turiladi. Urami buzilgan yoki nam tortgan bo'lsa, u xolda maxsulot sterillanmagan xisoblanadi.

1.4 Rezina buyumlarni saklash

- ▶ *Rezina buyumlarini* saqlovchi xonaga quyosh nuri tushmasligi kerak, kupincha ertulalarda, korong'i joylarda saklanadi
- ▶ Ba'zi rezina buyumlarni saklashda ma'lum talablarga rioya Kilish kerak:
- ▶ grelkalar, tagiga qo'yiladigan chambaraklar, muz solinadigan xaltachalar biroz shishirib qo'yiladi;
- ▶ Asboblarning echiladigan rezina kismi metall kismidan aloxida saklanadi;
- ▶ qo'lgoplar, bujlar, elastik kateterlar va boshkalar kutilarda zich yopilgan xamda ustiga talk sepilgan xolda saklanadi. Pastki qavatlardagi buyumlar ezilib va bosilib ketmasligi uchun ularni bir necha kavat kilib saqlash mumkin emas.
- ▶ "YAxshi saqla amaliyoti " Good storage practice (GSP)
- ▶ 1 mart 2013 yildan 4 mart 2018 yilgacha amal qilinadi.
- ▶ (O'zbekiston Davlat standarti.)

Ushbu standart 8 ta bo'limdan iborat.

- ▶ 1. Qo'llanish soxasi.
 - ▶ 2. Atama va tariflar
 - ▶ 3. Xodimlar.
 - ▶ 4. Xona va asbob uskuna.
 - ▶ 5. maxsulotni saqlashga talablar
 - ▶ 6. Maxsulotni qaytarish.
 - ▶ 7. YUklash va tashish.
 - ▶ 8. Maxsulotni chaqirib olish.
-
- ▶ 1. Ushbu standart O'Z R xududida dori vositalarini tayyorlash, ishlab chiqarish, olib kirish va olib chiqish ulgurji va chakana sotish bilan shug'illanuvchi xo'jalik yurutuvchi subektlarga taalluqli.
 - ▶ 2. Dori vositasi, yordamchi modda, yaroqlilik muddatini tugash sanasi, kontaminatsiya (ifloslanish), yorliqlash, material, meyoriy talablar, o'rov materiali, saqlash kabi so'zlarning manosi keltirilgan.
 - ▶ 3. Dori vositasini sifatini saqlash uchun xar bir saqlash uchastkasida etarli miqdorda malakali xodim bo'lishi kerak.
 - ▶ 4. Saqlash zonalariga begona shaxslar kiritilmaydi. Saqlash sharoitlarini (xarorat yoki nisbiy namlik) nazorat qilish lozim.
 - ▶ Monitoring uchun mo'ljallangan o'lchash vositalari 1 yilda 1 marta qiyoslash ko'rigidan o'tkazilishi lozim.
-
- ▶ 5. Maxsulotni saqlash zo'nalarida yaroqlilik muddati o'tgan maxsulotlar bilan ish olib borish bo'yicha yozma yo'riqnomalar va xisobotlar bo'lishi lozim.
 - ▶ Materiallar va dori vositalarini olishda xar bir olingan seriya buyurtmaga mosligi yuzasidan tekshirilishi, yorliqlanishi, seriya raqami tekshirilishi lozim.
 - ▶ 6. Qaytarilgan maxsulotlar, barcha zaxira va xisobotlar saqlanishi lozim.
 - ▶ Qaytarilgan maxsulotlar karantinga qo'yilishi lozim.
 - ▶ 7. Zarur bo'lganda tashish sharoiti, xaroratni nazorat qilish uchun asbob uskunalar ishlatish lozim.
 - ▶ Materiallar va dori vositalarini yuklash va tashishni faqat maxsulotni omborxonadan berish bo'yicha farmoish olingandan so'ng amalga oshirish lozim.
1. Sifati bo'yicha shubxa bo'lgan yoki sifati yaxshi emasligi to'g'risida ishonchli malumotlar bo'lgan dori vositalari va materiallarni tez va samarali chaqirib olishni amalga oshirish jarayoni ishlab chiqilishi lozim
-
- ▶ O'Z R SSV ning Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasi boshlig'i X. K. Jalilov.
 - ▶ Farmakopeya qo'mitasi raisi muovini G. E. Boltaboeva.
 - ▶ Dori vositalari sifatini nazorat qilish va standartlash laboratoriyasi mudiri A. F. Dusmatov.

NAZORAT SAVOLLARI

1. Tovarlarni saqlash .
2. Tez va engil alanganuvchi prekursorlarni saqlash.
3. Dezinfeksiyalovchi vositalar , bog'lov materiallari , rezina buyumlarini saklash.
4. Rezina buyumlarni saklash

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Toshmuhamedov e.R., Zaynutdinov X.S., Komilov A.M., Muhamedova R.A., Juravlyova E. B., Islomova M.Z. Farmatsevtika ishini tashkil qilish(lotin alifbosida darslik) Professor A.N. YUnusxo'jaevning umumiy tahriri ostida.-Toshkent, 2007-224b.
2. Toshmuhamedov e.R., Zaynutdinov X.S., Komilov A.M., Muhamedova R.A., Juravlyova e.B., Islomova M.Z. Farmatsevtika ishini tashkil qilish (kiril alifbosida darslik) Professor A.N. YUnusxo'jaevning umumiy tahriri osida.-Toshkent, 2007-223b.
3. Toshmuhamedov e.R., Zaynutdinov X.S., Komilov A.M., Muhamedova R.A., Juravlyova E. B., Islomova M.Z. Farmatsevtika ishini tashkil qilish. Toshkent, "Iqtisod-moliya", 2008. -192 b.
5. "Farmatsevtika ishini tashkil qilish" fanidan "Farmatsevtika ishini tashkil qilish" o'quv qo'llanmasining i-qismi Toshkent 2016, 254-bet

2- Mavzu: DORIXONADA GIYOHVAND DORI VOSITALARI, PSIXOTROP MODDALAR VA PREKURSORLAR MUOMALASI

Reja:

1. Giyoxvandlik vositalarini nazorat qilish bo'yicha xalqaro faoliyat va giyoxvandlik vositalarini nazorat qilish to'g'risidagi so'nggi xalqaro shartnomalar tarixi
- 2 O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasi Narkotiklar nazorati qo'mitasining Nizomi

3. Giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyatini litsenziyalash
4. Litsenziya olish uchun zarur hujjatlar
5. Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash

Tayanch iboralar: giyoxvandlik vositalar, psixotrop moddalar, prekursorlar

10.1 Giyoxvandlik vositalarini nazorat qilish bo'yicha xalqaro faoliyat va giyoxvandlik vositalarini nazorat qilish to'g'risidagi so'nggi xalqaro shartnomalar tarixi

- Giyohvandlik vositalarini suiiste'mol qilish bilan kurashish sohasidagi xalqaro shartnoma huquqi XX asrning boshlarida yuzaga keldi. Hozirgi vaqtda giyoxvandlik vositalarini nazorat qilish to'g'risida bir qator ko'p tomonlama shartnomalar mavjud bo'lib, ularning barchasi 1912 va 1988 yillar oralig'ida tuzilgan. Ular giyoxvandlik vositalarini nazorat qilishning mavjud xalqaro tizimi uchun huquqiy asos bo'lib xizmat qiladi.
- Giyohvandlik vositalarini nazorat qilish bo'yicha amal qilayotgan asosiy xalqaro shartnomalarga 1961 yildagi giyoxvandlik vositalari to'g'risida YAgona Konvensiya (mazkur Konvensiyaga tuzatishlar to'g'risida 1972 yildagi Bayonnoma asosida kuchaytirilgan), 1971 yildagi Psixotrop moddalar to'g'risidagi va Birlashgan Millatlar Tashkilotining 1988 yilda qabul qilingan Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalarning noqonuniy muomalasiga qarshi kurash to'g'risidagi Konvensiyalari kiradi.

1971 yildagi psixotrop moddalar to'g'risidagi Konvensiya

- Xalqaro hamjamiyatning mazkur moddalarning zararli ta'siridan tashvishlanishi oqibatida 1971 yildagi Psixotrop moddalar to'g'risidagi Konvensiya qabul qilindi. 1976 yil 16 avgustda kuchga kirgan 1971 yildagi Konvensiyaga muvofiq ushbu moddalar xalqaro huquqiy nazorat ostiga olindi.
-

Birlashgan Millatlar tashkilotining Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalarning noqonuniy muomalasiga qarshi kurash to'g'risida 1988 yildagi Konvensiyasi

- Giyohvandlik vositalarini tayyorlash va ishlab chiqarishga nisbatan esa, 1988 yildagi konvensiya noqonuniy o'stiriladigan, tarkibida giyohvandlik vositasi bo'lgan o'simliklarni yo'q qilishga doir qoidalarni o'z ichiga oladi.

10.2 O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasi Narkotiklar nazorati qo'mitasining Nizomi

- O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi qoshidagi Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasi Narkotiklar nazorati qo'mitasi Birlashgan Millatlar Tashkilotining 1961 yil Giyohvandlik vositalari to'g'risidagi YAgona Konvensiyaning 18-moddasi, Psixotrop moddalar to'g'risidagi 1971 yil Konvensiyasining 16-moddasi va Birlashgan Millatlar Tashkilotining 1988 yil Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalarning noqonuniy muomalasiga qarshi kurash to'g'risidagi Konvensiyaning 12-moddasi asosida faoliyatini yuritadigan milliy vakolatli idorasidir.

- O‘zbekiston Respublikasi hududiga belgilangan tartibda giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni olib kirish (olib kirish) uchun sertifikatlarni berish;
- O‘zbekiston Respublikasi hududi orqali giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar tranziti uchun taqdim etilgan arizalarni o‘rganib, belgilangan tartibda ruxsatnoma berish;
- Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni yopiq turdagi bojxona omboriga joylashtirish, arizalarni belgilangan tartibda o‘rganib, ruxsatnoma berish;
- Birlashgan Millatlar Tashkilotining 1961, 1971, 1988 yillar Konvensiyalari tavsiyalariga ko‘ra giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar ro‘yxatlarini tuzish ustida ish olib borish;
- Huquqni muhofaza qiluvchi va boshqa organlar bilan hamkorlikda litsenziyaga ega bo‘lgan yuridik shaxslarni litsenziya shartlari va talablarini bajarishlarini tekshirish;
- Huquqni muhofaza qiluvchi va boshqa organlarga O‘zbekiston Respublikasida Davlat nazoratiga olingan giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalasi bo‘yicha maslaxatlar berish.

10.3 Giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo‘lishi bilan bog‘liq faoliyatini litsenziyalash

- O‘zbekiston Respublikasida giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo‘lishi bilan bog‘liq faoliyat yuridik shaxslar tomonidan O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi belgilagan tartibda beriladigan litsenziya asosida amalga oshiriladi.
- 8-modda O‘zR ning 15.12.2000 yil 175-II-son Qonuni I bo‘lim 25-1-modda bandiga asosan tahrirga kiritilgan.
- **8-modda. Litsenziya berishni rad etish asoslari**
- Quyidagilar litsenziya berishni rad etish uchun asos bo‘ladi:
 - -yuridik shaxslar tomonidan litsenziya olish uchun qonun hujjatlari talablariga nomuvofiq rasmiylashtirilgan hujjatlar taqdim etilganligi;
 - -giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo‘lishi bilan bog‘liq faoliyatning xavfsizligini ta‘minlash uchun sharoitlar yo‘qligi;
 - -xizmat vazifasi taqozosiga ko‘ra giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar bilan ishlashga aloqador xodimlarning orasida surunkali ruhiy kasalliklar, giyohvandlik, zaharvandlik, alkogolizm tufayli dispanser hisobida turuvchi shaxslarning mavjudligi;
 - -xizmat vazifasi taqozosiga ko‘ra giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar bilan ishlashga aloqador xodimlarning orasida qasddan sodir etgan jinoyati uchun sudlanganlik holati tugallanmagan yoki sudlanganligi olib tashlanmagan shaxslarning mavjudligi;
 - -yuridik shaxslar tomonidan litsenziya olish uchun taqdim etilgan hujjatlarda shubhali va noto‘g‘ri ma‘lumotlarning borligi;
 - -litsenziya talabgorining litsenziya talablari va shartlariga muvofiqligi.
- I BOB O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING 2000 YIL 31 IYUL “GIYOXVANDLIK VOSITALARI, PSIXOTROP MODDALAR VA PREKURSORLARNI O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI HUDUDI ORQALI OLIB KIRISH, OLIB CHIQISH VA TRANZIT TARZIDA O‘TKAZISH TO‘G‘RISIDA”GI 293-SON QARORI
- Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni O‘zbekiston Respublikasi hududi orqali olib kirish, olib chiqish va tranzit tarzida o‘tkazish to‘g‘risida

O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasida O'zbekiston Respublikasining giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar to'g'risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilganidan boshqacha qoidalar belgilangan bo'lsa, xalqaro shartnoma qoidalari qo'llaniladi. Ushbu qonunda quyidagi asosiy tushunchalar qo'llaniladi: giyohvandlik (narkotik) vositalari — giyohvandlik vositalari ro'yxatiga kiritilgan va O'zbekiston Respublikasida nazoratga olinadigan, kelib chiqishi sintetik yoki tabiiy moddalar, tarkibida giyohvandlik moddasi bo'lgan preparatlar va o'simliklar;

psixotrop moddalar — psixotrop moddalar ro'yxatiga kiritilgan va O'zbekiston Respublikasida nazoratga olinadigan, kelib chiqishi sintetik yoki tabiiy moddalar; prekursorlar — prekursorlar ro'yxatiga kiritilgan va O'zbekiston Respublikasida nazoratga olinadigan giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar tayyorlash uchun foydalaniladigan moddalar; giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalarning analiglari — kimyoviy tuzilishi va xossalariga ko'ra giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalarga o'xshash, ular singari ruhiyatga faol ta'sir etuvchi, kelib chiqishi sintetik yoki tabiiy moddalar;

preparat — moddalarning har qanday fizik holatdagi, tarkibida bitta yoki bir nechta giyohvandlik vositalari yoxud psixotrop moddalar bo'lgan aralashmasi;

giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi — giyohvandlik vositalari, — psixotrop moddalar va prekursorlarni olib kirish (olib chiqish), tranzit tarzida o'tkazish, saqlash, berish, realizatsiya qilish, taqsimlash, olish, tashish, jo'natish, ishlab chiqish, ishlab chiqarish, tayyorlash, ulardan foydalanish va ularni yo'q qilish, shuningdek tarkibida giyohvandlik moddasi bo'lgan o'simliklarni yetishtirish; giyohvandlik (narkomaniya) — giyohvandlik vositalariga ruhiy-jismoniy qaramlik bilan bog'liq kasallik; zaharvandlik (toksikomaniya) — psixotrop moddalarga, shuningdek dorilik xususiyatiga ega bo'lmagan, kelib chiqishi sintetik yoki tabiiy, giyohvandlik vositalarga o'xshash ruhiyatga faol ta'sir etuvchi moddalarga ruhiy-jismoniy qaramlik bilan bog'liq kasallik.

manba: O'zbekiston Respublikasi Oliy majlisining Axborotnomasi, 1999 y., 9-son, 210-modda; 2001 y., 1-2-son, 23-modda; 2003 y., 1-son, 8-modda; O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2006 y., 41-son, 405-modda

qonun	VI	bo'lim	vA	46	moddadan	iborat:
I.		umumiy				qoidalar
II.		giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyat				
III.		giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyatning ayrim turlarini amalga oshirish shartlari				
IV.		giyohvandlik vositalari. psixotrop moddalar va prekursorlardan foydalanish				
V.		giyohvandlik vositalari. psixotrop moddalar va prekursorlarning qonunga xilof ravishda muomalada bo'lishiga monelik qilish				
VI.		giyohvandlik va zaharvandlik bilan kasallangan bemorlarga beriladigan narkologik yordam				

Ushbu qonun giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishiga oid ijtimoiy munosabatlarni tartibga soladi hamda ularning qonunga xilof ravishda muomalada bo'lishiga monelik qilish, fuqarolar sog'lig'ini saqlash hamda davlat xavfsizligini ta'minlashni maqsad qilib qo'yadi. O'zbekiston Respublikasining giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar to'g'risidagi qonun hujjatlari ushbu qonun hamda boshqa qonun hujjatlaridan iborat.

O'zbekiston Respublikasida nazoratga olinadigan giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar quyidagi ro'yxatlarga kiritiladi:

1. Muomalada bo'lishi O'zbekiston Respublikasida taqiqlangan giyohvandlik vositalari ro'yxati
2. Muomalada bo'lishi O'zbekiston Respublikasida cheklangan giyohvandlik vositalari ro'yxati
3. Muomalada bo'lishi O'zbekiston Respublikasida cheklangan psixotrop moddalar ro'yxati
4. Muomalada bo'lishi O'zbekiston Respublikasida cheklangan prekursorlar ro'yxati

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2003-yil 16-iyuldagi "Giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlar muomalasi bilan aloqador bo'lgan litsenziya faoliyati to'g'risida" gi 315-son qaroriga muvofiq bu faoliyat turiga quyidagilar kiradi:

1. Giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlarni olib kirish (olib chiqib ketish).
2. Giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash.
3. Giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlarni tarqatish va sotish.
4. YAngi giyohvand vositalar, psixotrop moddalarni ishlab chiqish.
5. Giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlarni ishlab chiqarish va tayyorlash.
6. Giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlardan ilmiy va o'quv maqsadlarida foydalanish.
7. Giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlarni yo'q qilish.
8. Giyohvand vositalarni saqlovchi o'simliklarni madaniylashtirish.

Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash bo'yicha texnik talablar O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi va O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligining 2001 yil 17 iyundagi "Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash bo'yicha texnik talablar to'g'risida nizomni tasdiqlash haqida"gi qo'shma qaroriga muvofiq amalga oshiriladi.

Ushbu qo'shma qaror O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2001 yil 11 iyulda 1048-son bilan davlat ro'yxatidan o'tkazilgan, 2001 yil 21 iyuldan boshlab kuchga kirgan. Ushbu qo'shma qaror bilan tasdiqlangan nizom "giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasining qonunining 13-moddasi va Vazirlar Mahkamasining 2001 yil 29 yanvardagi 56-sonli "Giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyatni litsenziyalash to'g'risida"gi qaroriga muvofiq ishlab chiqilgan va O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalasi bilan bog'liq faoliyat bilan shug'ullanish huquqiga ega litsenziya talabgori-yuridik shaxslarning giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash uchun mo'ljallangan ob'ekt va binolarining texnik mustaxkamligini xamda qo'riqlash –yong'inga qarshi moslamalar bilan jihozlashga doir texnik talablarni belgilaydi.

Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash, berish, sotish, taqsimlash va hisobga olish shartlari O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2001 yil 28 noyabrda "Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni hisobga olish, tarqatish, sotish, berish, saqlash sharoitlari to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi 527-son buyrug'iga asosan amalga oshiriladi. Mazkur nizom "Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi qonuni asosida tuzilgan. Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyat turlari uchun litsenziyalari bo'lgan yuridik shaxslar o'z faoliyatlari to'g'risida maxsus vakolatli organga qonun hujjatlarida belgilangan tartibda hisobot taqdim etadilar. Hisobot taqdim etish tartibi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2009 yil 8 yanvardagi "O'zbekiston Respublikasida narkotik vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyat bo'yicha hisobotlar yuritish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi 6-son qaroriga muvofiq amalga oshiriladi.

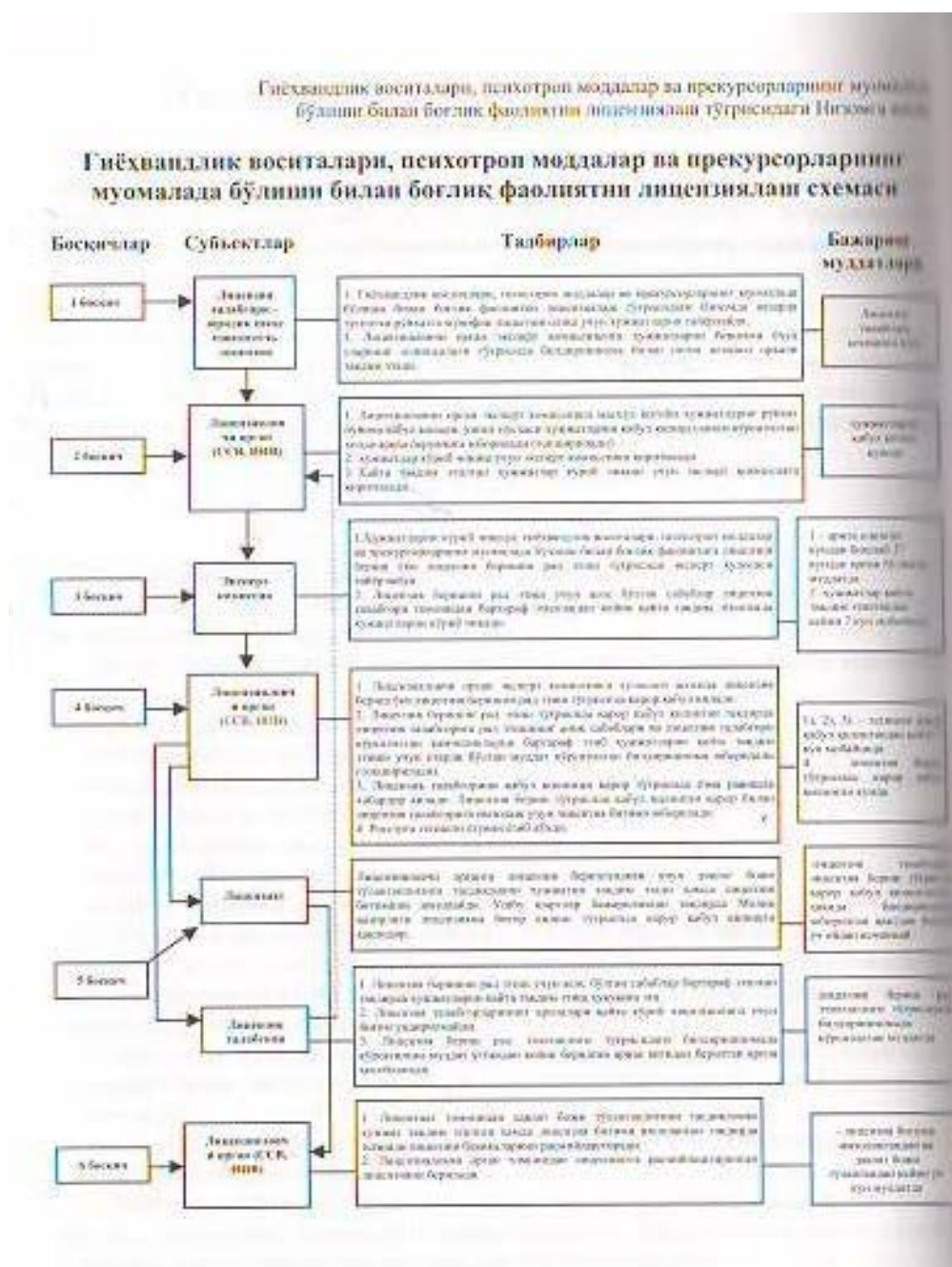
Prikaz MzRUz № 197 (zaregistrovan Ministerstvom YUstitsii RUz 23 aprelya 2014 goda) o vnesenii izmeneniy i dopolneniy v Polojenie ob usloviyax xraneniya, otpuska, realizatsii, raspredeleniya, uchyota narkoticheskix sredstv, psixotropnyx veshchestv i prekursorov. Pri priyome retseptov na lekarstva, v sostav koto'ryx vxodyat narkoticheskie sredstva, farmatsevt technolog obyazan utochnit vozrast bolnogo, proverit pravilnost dozirovki, sovместimost propisannyx ingredientov v lekarstvennoy forme i podcherknut krasnoy ruchkoy naimenovanie narkoticheskogo sredstva.

•Postanovlenie o vnesenii izmeneniy i dopolneniy v postanovlenie «Ob utverjdenii Polojeniya o texnicheskix trebovaniyax po xraneniyu narkoticheskix sredstv, psixotropnyx veshchestv i prekursorov» (Sobranie zakonodatelstva RUz, 2014., 27 str. 331).

- Litsenziyalovchi organga litsenziyalar berish to'g'risidagi xujjatlarni ko'rib chiqish, ularning muddatlarini uzaytirish, ular yuzasidan xulosalar tayyorlash uchun ekspert komissiyasi tashkil etiladi. Ekspert komissiyasi to'g'risidagi nizom va uning shaxsiy tarkibi O'zbekiston Respublikasi Giyohvandlik moddalarini nazorat qilish Davlat komissiyasi bilan kelishgan holda litsenziyalovchi organ tomonidan tasdiqlanadi. Ekspert komissiyasi tarkibiga majburiy tartibda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Narkotik moddalarni nazorat qilish milliy ahborot-tahlili markazi vakili kiritiladi.
- Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyat faqat yuridik shaxslar tomonidan amalga oshiriladi va quyidagilarni o'z ichiga oladi:
 - Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni olib kirish (olib chiqish);
 - Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash;
 - Giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni sotish (berish), taqsimlash;
 - Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni tashish;
 - Giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni ishlab chiqish;
 - Giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni ishlab chiqarish, tayyorlash;
 - Giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlardan ishlab chiqarish ehtiyojlari uchun, shu jumladan, tibbiyot va veterinariyada foydalanish;
 - Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlardan ilmiy va o'quv maqsadlarida foydalanish;

- 10.4 Litsenziya olish uchun zarur hujjatlar
- Litsenziya olish uchun litsenziya talabgori litsenziyalovchi organga quyidagi hujjatlarni taqdim etadi:
 - Litsenziya berish to'g'risidagi ariza, unda quyidagilar ko'rsatiladi:
 - YUridik shaxsning nomi va tashkiliy-huquqiy shakli, uning joylashgan o'rni (pochta manzili), bank muassasasining nomi va bank muassasasidagi hisob raqami; litsenziyalanayotgan faoliyatning yuridik shaxs tomonidan amalga oshirilishi mo'ljallanayotgan turi va faoliyatning ko'rsatilgan turi amalga oshiriladigan muddat;
 - YUridik shaxsning ro'yxatidan o'tkazilganligi to'g'risidagi guvoxnomaning notarial tasdiqlangan nusxasi;
 - Litsenziya berish to'g'risidagi arizani ko'rib chiqish uchun yig'im to'langanini tasdiqlovchi hujjat;
 - Ichki ishlar va prekursorlarni saqlash bo'yicha texnik talablarga muvofiqligi to'g'risidagi xulosasi;
 - Ichki ishlar hududiy organining giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash bo'yicha texnik talablarga muvofiqligi to'g'risidagi xulosasi;
 - Ichki ishlar hududiy organining giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni tashishga ruxsatnomasi;
 - Sanitariya nazorati organlarining binolarining yoki shart-sharoitlarning belgilangan talablarga muvofiqligi to'g'risidagi hulosasi;
 - Davlat tabiatni muhofaza qilish qo'mitasi hududiy organining ishlab chiqarish sharoitlarining ekologiya talablariga muvofiqligi to'g'risidagi xulosasi (prekursorlar ishlab chiqarish bilan bog'liq faolmiyat amalga oshirilgand);
 - Litsenziyalanadigan faoliyat turini amalga oshirish uchun foydalaniladigan binolar, inshootlar, muhandislik kommunikatsiyalari va texnologiya asbob-uskunalariga mulk huquqini yoki boshqa ashyoviy huquqni tasdiqlovchi hujjat;
 - Er uchastkalaridan foydalanishning qonuniyligini tasdiqlovchi hujjatlar, shuningdek, Sog'liqni saqlash vazirligining tarkibida giyoxvandlik moddalari bo'lgan o'simliklarga

ehtiyoj to'g'risidagi xulosasi (tarkibida giyohvandlik moddalari bo'lgan o'simliklarni o'stirish bilan bog'liq faoliyatni amalga oshirishda).

10.5 Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash

- Ekspertizaga taqdim etilgan barcha materiallarning saqlanishiga javobgarlik mazkur ekspertizasini amalga oshirish buyurilgan ekspert zimmasiga yuklatiladi.
- Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning yaxshi saqlanishini ta'minlovchi kerakli sharoitlarni yaratish uchun javobgarlik, mazkur turdagi ekspertizani o'tkazishni amalga oshiruvchi ekspert-kriminalistika bo'limi boshlig'iga bevosita yuklanadi
- Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar alohida yopiluvchi, muhrlanuvchi seyflar, qo'riqlash va yong'inga qarshi signalizatsiya bilan ta'minlangan xonalarda saqlanishi kerak. Alohida yopiluvchi va muhrlanuvchi seyflar bo'limlarida bir necha ekspertlarning foydalanishlariga yo'l qo'ymaydi.

- Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash maxsus ajratilgan joylar va jixozlangan binolarda qonunchilik tomonidan oʻrnatilgan tartibda amalga

1	Morfin gidroxlid	0,3
2	Promedol (trimeperidin)	5,0
3	Omnopon	0,3
4	Kokain	0,2
5	Dionin (etilmorfin)	0,1
6	Estotsin gidroxlarid	0,3
7	Kodein	70,3
8	Opiy	833,3
9	Fentanil	0,006

oshiriladi.

Tibbiy va ilmiy maqsadlar uchun giyohvandlik vositalari sarfining cheklangan ruxsat berilgan nomlari
(aholining har 1000 kishisiga bir yilda grammlarda)

Уйда вафот этган онкологик беморларнинг қариндошлари томонидан топширилган
фойдаланилмаган гидривандлик воситалари ва фойдаланилмаган рецентларни
ҳисобга олиш журнали

230

Г.р	Тампан саноқи	Беморнинг исми, фамилияси ва оқдашнинг исми, лавозими, қобул қилинган вақти	Гидривандлик препаратлари ва рецентларнинг умумий миқдори	Гидривандлик объектларнинг сони ва рецентларнинг миқдори	Топширилган гидривандлик воситаларининг сони	Ампулалар, кукулар, таблеткалар ва рецентлар миқдори	Топширувчининг фамилияси ва исми	Қабул қилинган фамилияси ва исми	Йўқ қилин- ганлиги суборисида беши
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Гидривандлик воситалари, психотроп
моддалар ва прекурсорларни йўқ
қилиш тартиби тўғрисидаги Низомига
4-қисми

«ТАСДИҚЛАЙМАН»
Раҳбар _____

Имзо _____
М.Ҳ. «__» _____ 200__ й.

Гидривандлик воситалари, психотроп моддалар
ва прекурсорларни йўқ қилиш тўғрисида
Даволатнома

Комиссия (уч кишидан кам бўлмаган) таркиби
Комиссия аъзолари _____

(Ф.И.О., лавозими, иш жойи)

Даволатнома тузилган жой _____

Сана, ой, йил _____

Гидривандлик воситаси, психотроп модда, прекурсор, дори тур, дотаси, ўлчов берилган, серияси) _____

_____ миқдорида

(ёзув билан)

қарори асосида

Йўқ қилиш усули: _____

Комиссия аъзоларининг имзоси: _____

- [illegible]

«Гиеҳвандлик воситалари, психотроп
моддалар ва прекурсорларни сотиш,
тақсимлаш, бериш, ҳисобини олиб
бориш, сақлаш шартлари
тўғрисидаги Низом»-га
3-илова

ШАКЛ

гиеҳвандлик дори воситаларининг махсус рецептура бланкалари учун

ТАРКИБИДА ГИЕҲВАНДЛИК ВОСИТАЛАРИ БЎЛГАН ДОРИЛАРНИ ОЛИШ ХУҚУҚИНИ БЕРУВЧИ РЕЦЕПТ

ZZ № XXXXXX

(даволаш муассасасининг муҳри)

200_й.

М
А
Х
С
У
С

Х
И
С
О
Б

Х
У
Ж
А
Т
И

Rp _____

Қабул қилинди _____

Фуқаро _____

Касаллик тарихи № _____

Шифокор _____
(аниқ)

Д
О
Р
И
Х
О
Н
А
Д
А

Қ
О
Л
А
Д
И

М.Ў.

Сиеҳ билан тўлдирилади
Тузатишлар киритишга руҳсат этилмайди

Илова: Аввал тасдиқланган бланка намунаси пушти рангли химоя белгилари бўлган сув
коғози.

«Гийохvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni sotish, taqsimlash, berish, xisoblash olib borish, saqlash sharoitlari tuzilishidagi Nizom» ga
5-ildova

«Tasdiqlayman»
Raxbar
Imzo
Muxr
« » 20__ y.

**ГИЙОХВАНДЛИК ВОСИТАЛАРИ ВА ПСИХОТРОП
МОДДАЛАРНИНГ РЕЦЕПТЛАРИНИ ЙЎҚ ҚИЛИШ
ДАЛОЛАТНОМАСИ**

Хайъат таркибида (3 та одамдан кам бўлмаслиги керак)
И.Ш. мансаби

Кун, ой, йил

Гийохvandlik vositalari va psixotrop moddalar receptlarini йўқ қилдилар

Қуйидаги миқдорда _____
(ёзма ҳолда)

Рецептлар ёқиш орқали йўқ қилинди.

Хайъат аъзоларининг имзоси:

352

NAZORAT SAVOLLARI

1. Giyoxvandlik vositalarini nazorat qilish bo'yicha xalqaro faoliyat va giyoxvandlik vositalarini nazorat qilish to'g'risidagi so'nggi xalqaro shartnomalar tarixi
2. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasi Narkotiklar nazorati qo'mitasining Nizomi
3. Giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyatini litsenziyalash
4. Litsenziya olish uchun zarur hujjatlar
5. Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasi Narkotiklar nazorati qo'mitasining Nizomi
2. Organizatsiya i ekonomika farmatsii. Pod red. I.V. Kosovoy. Moskva, 2004. 397 str
3. Upravlenie i ekonomika farmatsii Pod.red. E.E.Loskutovoy. Moskva 2003 god. 379 str.
4. Azizov I.K. O'zbekiston Respublikasida giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning nazorati. Toshkent 2011 y. 376 bet.
5. Prokopishin V., Safta V., Brumerel M. Основы farmatsevticheskoy deyatel'nosti. Kishinev, 2003. – 488 s.

3- Mavzu: DORIXONALARDA SANITAR TARTIB

Reja

- * 1. Umumiy holatlar
- * 2. Dorixona qurilishiga va joylashishiga qo'yiladigan talablar
- * 3. Dorixonaning jixozlanishi va xonalariga qoyiladigan talablar
- * 4. Dorixona xonalarining sanitar holati
- * 5. Dorixona hodimlarining shaxsiy gigienasi va xonalarining tozaligiga qo'yiladigan sanitar talablar

Tayanch iboralar: sanitar tartib, shaxsiy gigiena, aseptik sharoit

Dorixonaning sanitar tartibi quyidagilardan iborat :

- 1) Dorixonaning xonalari va jihozlariga qo'yiladigan sanitar talablar;
- 2) Dorixonaning xonalari va dorixona jixozlarini tozalashga qo'yiladigan talablar;
- 3) Dorixona xodimlarining shaxsiy gigiena qoidalariga rioya qilish talablari;
- 4) Tozalangan suv va in'eksiya uchun suvning olinishiga, berilishiga va saqlanishiga qo'yilgan sanitar me'yorlar;
- 5) Aseptik sharoitda tayyorlanadigan dorilarga va nostril dori shakllariga qo'yilgan sanitar me'yorlar;
- 6) Dorixona idishlarini yuvish, dezinfeksiya qilish va tozaligini nazorat qilish;
- 7) Predmetlar, turli materiallarni dezinfeksiya qilish tartibi rejim dezinfeksii razlichnykh materialov, predmetov i dr.

Sanitar me'yorlar, qoidalar va gigienik normativlarga rioya qilmaslik qonun oldida javobgarlikga olib keladi.

Tayyor dori vositalarini aholiga realizatsiya qilish bo'yicha belgilangan sanitar meyyorlar aholiga sifatli dori vositalarini etkazishni asosiy omilidir. Sanitar qoidalar va meyyorlar turli mulkchilik shaklidan qat'iy nazar barcha dorixonalariga taaluqlidir.

Bu xujjatda belgilangan qoidalar tayyor dori vositalari, tibbiyot buyumlari va shaxsiy gigiena predmetlarini realizatsiya qiladigan baercha dorixonalariga tegishli

Belgilangan qoidalarda tayyor dorilar va shaxsiy gigiena predmetlari bilan realizatiya qiladigan dorixonalarning sanitar tartibi qurilishi va jixozlanishiga qo'yiladigan sanitar talablarni o'zida mujassamlashtirgan. O'zbekiston Respublikasi hududida joylashgan turli mulkchilik shaklidan qat'iy nazar barcha dorixonalar bu hujjadan foydalanishlari shart.

SanQ va M talablarini bajarish dorixona muassasasi rahbarlariga yuklatiladi

Dorixonaning qurilishi va joylanishiga qo'yiladigan talablar

- * Tayyor dori vositalari realizatsiyasi bilan shug'ullanadigan dorixonalar alohida binoda yoki ko'p qavatli binolarning birinchi qavatida joylanishi kerak
- * Dorixonalarni joylashtirishda bemorlar uchun alohida kirish joyini ajratish lozim. Bundan tashqari hovli tomonidan dorixonaning hodimlariga, tovarlarni qabul qilish va bo'sh idishlarni olib chiqish uchun joy ajratish shart.
- * Dorixona hodimlarini kirish joyini ajratishda tovarlarni olib kelish uchun mashinalarga maydoncha ajratiladi.
- * Alohida binoda joylashgan dorixonalar o'zini er uchastkasiga ega bo'lishi kerak. Bu er uchastkasi tasdiqlangan loyihaviy hujjat asosida bo'ladi. Uchastka hududi ko'kalamzorlashtirilgan bo'ladi. Ekilgan ekinlarning maydoni 50% dan kam bo'lmasligi lozim Uchastka hududi doim ozoda bo'lishi shart. Qish mavsumida qor va muzlardan bu hududni tozalash kerak. Keraksiz chiqindilarini eg'ish maydonchasi chegaralangan va sanitar holatida bo'lishi kerak. Binoga kirish zalida oyoq kiymlarni tozalash uchun sharoit yaratish kerak.
- * Veterinar dorixonalarda veterinar preparatlar ulgurji va chakana narxda sotiladi. Veterinar dorixonalarni joylashishida ham yuqoridagi talablarga rioya qilish shart. Bu dorixonalarning maydoni 15 m² dan kam bolmasligi lozim. Bu dorixonalarda markazlashtirilgan va avtonom isitish moslamalari, suv ta'minoti, kanalizatsiya, ventilyatsiya, hamda o't o'chirish va qo'riqlash signalizatsiyasi bo'lishi shart.
- * Veterinar dorixonalarda veterinar preparatlar ulgurji va chakana narxda sotiladi. Veterinar dorixonalarni joylashishida ham yuqoridagi talablarga rioya qilish shart. Bu dorixonalarning maydoni 15 m² dan kam bolmasligi lozim. Bu dorixonalarda markazlashtirilgan va avtonom isitish moslamalari, suv

ta'minoti, kanalizatsiya, ventilyatsiya, hamda o't o'chirish va qo'riqlash signalizatsiyasi bo'lishi shart.

- * Markazlashtirilgan issiq suv ta'minoti bo'lmasa suv elektr isitgich jixozlari bo'lishi kerak. Dorixona idishlarini zararsizlantirishda zaxiradagi issiq suv ta'minotini ta'minlash kerak. Sanitar texnik anjomlar va jixozlar (kranlar, rakovinalar, unitaz va boshqalar) yaroqli holatda (nuqsonlarsiz) bo'lishi lozim.
- * Savdo zalidagi havo harorati 16°C dan past bo'lmasligi, tovarlarni qabul qilish, saqlash xonalari, ma'muriy va maishiy xizmat xonalarining harorati 18-20°C da bo'lishi kerak. Dorixona honalarida nisbiy namlik 40-65% tashkil etishi lozim.
- * Isitish mavsumida xonalaridagi issiqlik darajasi bir xilda ta'minlanishi lozim. Zararli moddalar va hidlar bilan havoni ifloslantirnaslik kerak. Xonalarni ozoda, mexanik shikastlardan holi bo'lishini taminlash uchun ventilyatsiya tizimi bo'lishi lozim. Ventilyatsiya qurilmalariga passportlar tuzilishi kerak va ularga texnik va gigienik sinovlar 3 yilda bir marotaba o'tkaziladi. Bu qurilmalar o'zining yo'riqnomasiga ega bo'ladi , yilning issiq va sovuq mavsumlarida konditsionerlardan foydalaniladi.
- * Saqlash xonalarida dorixonalarining rahbarlari tomonidan ularning harorat va namlik kursorlari nazorat qilinadi. Sovitkich yoki sovitish kameralarida haroratni hisobga olish kartasi olib boriladi.
- * Dorixonaning xonalari tabiiy yoki sun'iy yoritkich manbalari bilan jihozlanadi. Saqlash xonalarida, hodimlar xonalari va yo'laklarda faqat sun'iy yoritkich manbalaridan foydalaniladi.

Sun'iy yoritish amaldagi texnik meyyoriy huquqiy dalolatnomalarga mos kelishi shart.

.Dorixona xonalarining maydoni va minimal zaruriy tarkibi

- * . Dorixona xonalari dezinfeksiya vositalaridan foydalanilib tozalab turilishi zarur.
- * YOz mavsumida dorixona xonalaridagi derazalar quyoshdan himoyalovchi jalyuzilar bilan jixozlanadi.
- * Savdo zali xonani zararsizlantirish uchun bakteristid lampalari bilan jixozlanadi.
- * Rakovinalar, boshqa sanitar texnik jixozlar yaqinidagi devorlar namlikka chidamli materiallar bilan qoplanadi. Dorixona xonalaridagi shiftlar va devorlar har kuni dezinfeksiya vositalari bilan tozalanib turiladi. Dorixona assortimentidagi dori vositalari va tovarlarini saqlash uchun zarur bo'lgan jixozlar mavjud bo'lishi lozim. Bu jixozlar va mebellar gigienik qoplamalarga

ega bo'lishi, yuvuvchi va dezinfeksiyalovchi vositalarga chidamli materiallardan tayyorlangan bo'lishi kerak.

** DORIXONA XONALARINING SANITAR*

** HOLATI*

** Dorixona xonalarining issitilishi markazlashtirilgan va binolarda joylashgan dorixonalar shu binoning isitish tizimiga biriktirilgan bo'ladi.*

** Asosan tekis devorli radiatorlardan foydalaniladi, ularni changdan tozalash qulay imkoniyat yaratadi.*

** Xonalarni tez- tez shamollatib turish lozim .*

Xonalarni isitish, ventilyatsiya qilish meyoriy talablar asosida bolishi kerak

** Isitish davrida savdo zalidagi harorat 16°C dan kam bolmasligi lozim.*

** YOrug'lik manbaini tanlashda lyuminisent lampani mavjudligi e'tiborga olinadi.*

Tabiiy yoritishni ta'minlash uchun koefitsentni e'tiborga olish lozim. 4.9. Dorixonani suv bilan ta'minlash vodoprovod tarmog'iga ulash bilan amalga oshiriladi.

** Ovqat eyish xonasini ham sovuq suv va issiq suv bilan ta'minlash lozim.*

** Axlal eg'gichlarda germetik qopqoqlar bo'lishi shart.*

** Dorixona hodimlarining shaxsiy gigienasi va xonalariga qo'yiladigan sanitar talablar*

. Dorixonaning barcha xonalari har kuni dezinfeksiya vositalari bilan tozalanishi kerak.

** Deraza tokchalari yuvish vositalari bilan tozalanib turishi kerak.*

** Qo'l yuvadigan rakovinalar va sanitar usellar har kuni dezinfeksiyalanadi.*

** Dorixona xodimlari quyidagi shaxsiy gigena qoidalariga rioya qilishlari lozim:*

** - retsept asosida dori vositalarini tayyorlashdan oldin qo'lni yuvish va maxsus kiyim (tibbiyot xalati va qalpoqchasi) kiyishlari;*

** - maxsus kiyimda dorixona xududidan tashqariga chiqish mumkin emas.*

** Ish joylarida va xalatning cho'ntaklarida shaxsiy foydalaniladigan buyumlarni saqlash taqiqlanadi.*

** Dorixona xodimlari ishga kirishlaridan oldin majburiy tarzda tibbiy ko'rikdan o'tadilar, keyinchalik yo'riqnomaga asosan belgilangan davrda tibbiy ko'rikdan o'tishlari shart. Natijalar asosida tibbiy ko'rik daftarchasi rasmiylashtiriladi.*

** Tibbiy ko'rik natijasida kasallik yoki bakteya tashuvchililar aniqlansa, ularni davolashga yuboriladi.*

Savdo zalida va boshqa xonalarda harorat va namlik sutkada bir marta o'lchanadi. Maxsus saqlash sharoitlari talab qilinadigan dori vositalari uchun vitrinalarga faqat

ikkilamchi

qadoq

qo'yiladi.

Dorixona assortimentidagi yaroqlilik muddati tugagan dori vositalari va tibbiy buyumlarini sotish taqiqlanadi.

Dorixona maxsus tibbiyot muassasasi bo'lib, u dori vositalarini tayyorlash va ularni sotish bilan shug'ullanadi. Dorixona xodimlari tozalikka va tartibga rioya qilishlari shart. Dorixona uchun sanitar tartibni tiklash lozim. :

Bemorlarni o'ziga jalb qilish uchun shaxsiy gigiena qoidalariga amal qilish.

NAZORAT SAVOLLARI

- * Umumiy holatlar
- * 2.Dorixona qurilishiga va joylashishiga qo'yiladigan talablar
- * 3. Dorixonaning jixozlanishi va xonalariga qoyiladigan talablar
- * 4. Dorixona xonalarining sanitar holati
- * 5. Dorixona hodimlarining shaxsiy gigienasi va xonalarining tozaligiga qo'yiladigan sanitar talablar

Foydalanilgan adabiyotlar:

- ▶ 1 San Pin N 0164-04 –farmatsevtika sanoati obektlarining sanitar, himoya zonalarini va korxonalarining sanitar guruhlanishi.
- ▶ 2 San Pin N 0162-04 – tayyor dori medikamentlarini realizatsiyasi bo'yicha dorixonalarining qurilishiga qo'yiladigan sanitar qoidalar va meyorlar
- ▶ 3 San Pin N 0319-15 – dori vositari va tibbiyot buyumlarining saqlash xonalarini ekspluatatsiyasiga , jihozlanishiga va qurilishiga qo'yiladigan sanitar qoidalar va meyorlar.
- ▶ 4 санитарные правила и нормы устройства, оборудования и эксплуатации аптеки
- ▶ SanPiN R.Uz № 0337-16 Издание официальное Ташкент – 2016 г.

4- Mavzu: DORIXONALARDA INFORMATSION TEXNOLOGIYA DASTURLARINI (M-APTEKA) QO'LLASH

Reja:

1. So'z boshi
2. Dorixonada axborot texnologiyalarini qo'llash uchun bajariladigan vazifalar.
3. Axborotlashgan farmatsevtik yo'lni amalga oshirish vazifalari.
4. Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimi.
- 5 Avtomatik boshqaruv tizimi "M – Apteka "
- 6 "Farmatsiya " Konfiguratsiyasi
- 7 Dorixona " Konfiguratsiyasi
- 8 Markaziy ofis" Konfiguratsiyasi
- 9 Ulgurji omborxona" Konfiguratsiyasi

Tayanch iboralar: M apteka, avtomatik boshqaruv tizimi, axborot texnologiyasi

► Bozor iqtisodiyoti sharoitida dorixona boshqaruvi ancha murakkab xisoblanadi.

► Bozor tizimi sharoitida dorixona tashkilotlarining xuquq va majburiyatlari oshadi, xamda ushbu sharoitdagi o'zgarishlarga moslashishni taminlaydi.

► Xozirda bozor tizimi sharoitida yangi xo'jalik aloqalari shakllandi.

► Kasbiy axborotlar natijasida dorixonalar ishi xam, savdo sotiq sifati xam rentabelligi ijobiy aks etadi. Dori vositalari xaqida malumotlar bemorlarga foyda keltiradi. Bilimga ega bo'lmagan dorixona mudirlarining xaridorga dori vositasi xaqida tushunarsiz va to'liq malumot bera olmasligi natijasida xaridorlar ushbu dorixonaga qaytib kirishlari dargumon.

► Dorixona muassasalarida muxim mavzular yuzasidan sodir bo'ladigan xatoliklar zamonaviylashgan axborot tizimisiz tuzatilmaydi.

Dorixonada axborot texnologiyalarini qo'llash uchun bajariladigan vazifalar.

Talablarni amalga oshirishda quyidagi vazifalarni bajarilishi shart:

- dorixona tashkilotlariga oid ishlarni o'rganish
- dorixona ishida axborot yo'lini o'rganish
- dorixona axborot ishi bosqichlari bilan tanishish
- dorixona axborot ishi yo'llarini taxlil qilish
- asosiy takliflarni ifodalash,
- dorixona axborot ishi yo'lida takomillashtirish ishlarini olib borish.

► Dorixona korxonalarini axborot bilan taminlash ishlari raqobatbardoshlikni oshiradi.

► Axborotlashgan dorixona korxonalarini yo'lga qo'yishda quyidagilar kerak:

- Marketing tadqiqotlar
- Meyoriy baza bilan taminlash
- Tovar xarakatlarini xisobga olish
- Rejalashtirish va taxlil
- Dorixona korxonalari reklamasi

Mamlakat siyosati ko'lamini milliy rejalashtirish uni zamonaviy dunyo raqobatiga ko'tarish, xamda milliy standart axborot texnologiyasini Evropa va dunyoga uyg'unlashtirish zarur.

Axborotlashgan farmatsevtik yo'lni amalga oshirish vazifalari.

Axborotlashgan farmatsevtik yo'lni amalga oshirishda asosiy vazifalarga quyidagilar kiradi:

- farmatsevtik ishlab chiqaruvchilarni maxsulot bilan taminlash;
- dorixona amaliyotini joriy qilish;
- kompyuterlashgan eksport xizmatini ko'lanilishini chet el dori vositalarini bir maqsadda bartaraf etish;

- ▶ Qo'shimcha o'quv modulini aloqalashgan xizmatida yoqish, xamda modullashtirish, eksportlashgan tizimda malakali talabalar ishini muayyan shaklga keltirish, axborotlashgan texnologik ishlovchi dasturni, o'quv fanlarini yaratish

- ▶ YAngi avlod o'rganuvchilarni umumiy dastur tizimini joriy qilish, bazani masofalashtirish, elektron o'quv qo'llanma va dasturiy tizim va boshqalar

- ▶ Tezkor tadqiqotni mukamallashtirish tizimi va farmatsevtik bozorda qiziquvchi katnashchilarni asosiy dori vositalari xaqida malumotga ega qilish:

- ▶ tezkor tadqiqotlarni boshqaruv faoliyati va boshqaruvchi organ, sifatli dori vositalari laboratoriyasini boshqarish

Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimi.

- ▶ 1990 – yil kompyuterlashgan dorixona dasturi tasdiqlandi. Markaziy dasturlashgan maqsadga o'tish sifatli yangi dori vositalari boshqaruvini qurishda va amaliyotda birinchi avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimidir. Dorixona xizmatini iqtisodiy boshqaruvi joriy tarkib va status tuzilishini o'zgartiradi. Ushbu sharoitda dorixona tuzilishi va omborxonalar o'zlari axborotlarni to'plashi farmatsevtika bozori xaqida xamda o'zlari taxlil qilib qaror qabul qilishi kerak bo'ladi. Oxirgi 10 yil ichida mutaxassislarni axborot ishi dori vositalari bozori xaqida ma'lumotga ega qilish eng katta muammo edi. Ushbu vazifalarni axborot etkazishni sifatli tadbqiq etish 3 bosqichda axborot texnologiyasida olib borildi.

- ▶ Masalan: Gipertoniya uchun, yurak etishmovchiligi uchun, buyrak kassaligi qandli diabetlar uchun

- ▶ Dimetilsulfoksid – amaliyotda sirtga qo'llovchi, AQSH va Kanadada eritma shaklida siydik yo'llarini davolashda ishlatiladi.

- ▶ Paratsetamol – og'ir va engil isitmada ishlatiladi. Ushbu dori to'qima va bo'g'imlarda samarasi yuqori emasligi qayd qilingan.

- ▶ Agar shifokor tomonidan belgilagan miqdor berilgan bo'lsa retseptda uning ko'rsatmasiga binoan ishlatish zarur

- ▶ Qabul qilishda ko'rsatilgan miqdor (masalan aspirin xar 4 soatda), xamda ovqatlanishga ko'ra (masalan sefalosparin – ovqatdan 1 soat oldin yoki 2 soat keyin). dori vositasi istemol qilinishi zarur.

- ▶ Farmatsevtika istiqbolida axborotga oid texnologiyalar.

- ▶ Axborotlashgan texnologiyada - asosiy omil farmatsevtik o'zgarish.

- ▶ Axborotlashgan tizim “PARUS” “Gedeon Rixter RUS” korxona bo'limida ishlatiladi:

- ▶ Iqtisodiy mamuriyat
 - ▶ Sifatli bo‘lim nazorati
 - ▶ Ishlab chiqarish
 - ▶ Kapital qurilish bo‘limi
 - ▶ Farmatsevtika ombori
 - ▶ Buxgalteriya
 - ▶ Axborotlashgan xizmat ko‘rsatish bo‘limi
- ▶ Xozirgi kunda ko‘plab Rossiya farmatsevtika korxonalar orasida keng tarkalgan axborot texnologiyasi quyidagilardan iborat:
- ▶ Korporativ tashkilotlarga oid portalni yaratish
 - ▶ Xamkorlar, taminotchilar va xaridorlar bilan aloqa boshqaruv tizimini yaratish
 - ▶ Umumlashgan boshqaruv tizimini joriy qilish

Dorixona korxonalari avtomatlashtirilgan tizimlari boshqa xususiyatlari orasida muxim rol o‘ynaydi, shuni takidlash joizki;

Sotuvchilarni avtomatlashtirish ishi. Elektron buyurtma katalogi imkoniyatlari, etkazib beruvchi narxini ro‘yxatlarini taqqoslash

Narxlashni avtomatlashtirish. Turli sharoitlarga qarab narxlash sxemalarini belgilash qobiliyati.

Taxliliy xisobot. Tovar taxlili va tovarlar guruxlari tomonidan xisobotlarni tayyorlash.

Maxsulot guruxi xisobotini olish, tashkilotning assortimenti siyosatini amalga oshirish, boshqarish kiritishingiz zarur.

Dorixonada inventarizatsiya jarayonini avtomatlashtirish ishni soddalashtiradi va uzoq jarayonni qisqartiradi.

Buxgalteriyani avtomatlashtirish. Ixtisoslashgan buxgalteriya tizimiga asosiy buxgalteriya yozuvlarni shakllantirish, shuningdek malumotlar uzatish.

Dorixona ofisini avtomatlashtirish va farmatsevtik tashkilotlari ulgurji savdo ichki monitoring logistikasini tuzish.

▶ Zamonaviy sharoitlarda axborotlarni to‘plash va zarur bo‘lgan malumotlarni qayta ishlash uchun zarur bo‘lgan axborotlar bilan taminlash, muxim maydon bo‘ldi. Axborot almashinuvi barcha kompaniyalar va idoralar o‘rtasida yanada yuqori bosqichga korxona faoliyatni o‘zaro axborot uzatish aloqasi amalga oshiradi.

▶ Biznesga tegishli va o‘zaro kundalik bir qator bo‘lgan tijorat tuzilmalari, faoliyatiga, aloqa tuzilishi omili oliy va muxim normal faoliyat xisoblanadi. O‘z vaqtida va ishonchli axborot aloxida ahamiyatga ega. Ko‘p firmalar uchun ichki firmalarning axborot tizimini tashkil qilish texnologiyasi muammolarni xal qilish va sanoat xarakterga ega.

Zamonaviy axborot texnologiyalarini rivojlantirishning asosiy yo‘nalishlari orasida farmatsevtika biznesi rivojlanishini ajratish mumkin:

Avtomatlashgan xujjat aylanmasi.

Aloqa.

Farmsevtik ishlab chiqarish boshqaruv texnologiyasi

Avtomatlashgan ish joyini yaratish

► Aloqa korxona faoliyatida asosiy o‘rin tutadi. Tadqiqotlar natijasida korxona va tashkilotlarda boshqaruvchi xodimlar o‘rtasida malumot uzatish ish vaqtining 70 % dan ortigini sarflaydi.

► Axborot, elektron xujjatlar tez almashinishini taminlash uchun e-mail tizimini joriy etish kerak.

► E-mail axborot almashish tizimi kompyuterlardan bir xujjatni ikkinchisiga tez va oson utkazadi.

► Avtomatik liniyasisiz sanoatda keng sifat nazorati ayniqsa ishlab chiqarilishni individual bosqichlarida foydalaniladi.

► Agar ishlab chiqarishda kompyuterlardan foydalanilsa ishlab chiqarish sifatini yaxshilashni taminlaydi va ishchilar texnologik xatolar oldini oladi.

► Zamonaviylashgan axborot texnologiyasi ish vaqtini kamaytiradi, marketing ishlarida ish unumdorligini oshiradi, buxgalteriya faoliyatida xatoliklarni oldi olinadi, va boshqa ko‘rinishdagi xujjatlar texnologiyasi umuman kompaniya ishini sifatini oshiradi.

► Xozirda shuning uchun xam ko‘pgina kompaniyalar yangi axborotlashgan texnologiyada ish olib boradi

Avtomatik boshqaruv tizimi “M – Apteka “

M –Apteka - PLUS dasturi dorixonalarda tovar xisobini olib borish uchun xizmat qiladi. Ushbu dasturdan Rossiyadagi 5000 tadan ziyod dorixonalar, O‘zbekiston va Qozog‘istondagi bir qancha dorixonalar foydalanishadi.

- Dorixonalar faoliyatidagi barcha ishlarni avtomatlashtirish uchun mo‘ljallangan
- Dorixona muassasalarida faoliyat ko‘rsatish imkoniyatlarini kengaytirish vazifasini bajaradi
- qo‘shimcha xizmatlar tashkil etish imkonini beradi.

Konfiguratsiyalar

- M-farmatsiya Plus" dorixonalar va omborxonalar ishlarini avtomatlashtirish uchun mo‘ljallangan.
- Maqbul aniq vazifalarni xal qilish imkonini beradi:

"Farmatsiya " Konfiguratsiyasi

- ofislarda foydalanish uchun mo'ljallangan
- tovarlarni pulli va pul o'tkazish yo'li bilan chakana sotish;
- sotilgan tovarlarni o'sha kuniyoq qaytarish;
- sotilgan tovarlarni boshqa kuni qaytarish;
- Bosh dorixona muassasasidan tovarni kirib kelishi;
- Bosh dorixona muassasasiga tovarni qaytarish;
- Tovar qoldiqlarini inventrizatsiya qilish;
- xizmat ko'rsatish;

"Farmatsiya" Konfiguratsiyasi

- "Markaziy ofis" va "Ulgurji ombor" Konfiguratsiyalariga bo'ysunadi;

Dorixona punktlari orasida elektron xujjat aylanishi "Ulgurji ombor", "Dorixona", "Markaziy ofis" konfiguratsiyalaridan foydalanish imkonini beradi.

Dorixona " Konfiguratsiyasi

- Dorixona muassasalarida bajariladigan barja ishlarni (tovarni olish, berish va qaytarish)o'z ichiga oladi.
- Dori vositalariga bo'lgan ehtiyojni xisoblash va taminotchilarga tovar uchun buyurtma berish, tovarni qaytarish, qayta baxolash, xisobdan chiqarish.
- Dorixonalar orasida tovarlarni tarqatish.
- Dorixona Konfiguratsiyasining funksional imkoniyatlari;
- Pulli va pul o'tkazish yo'li bilan tovarni chakana sotish...

Markaziy ofis" Konfiguratsiyasi

- Konfiguratsiyaning funksional imkoniyatlari;
- Birlamchi xisobotga kirish;
- Taminotchidan tovarni kirib kelishi;
- Dori vositalarga bo'lgan ehtiyojni xisoblash asosida taminotchilarga buyurtma shakillantirish;
- Tovarni xisobdan chiqarish;
- Taminotchiga tovarni qaytarish;
- Naqd pulsiz mayda ulgurji sotish;
- Dorixona muassasalari tarmoqlariga tovarni taqsimlash;
- Dorixonadan yovarni qaytarish;
- Taminotchilar bilan ishlash;
- Prais varaqalarni shakillantirish;

Ulgurji omborxona" Konfiguratsiyasi

- Dorixona omborxonalari va dorixona tarmoqlari uchun ishlab chiqilgan;

- Omborxonada tovar xarakati xisobini olib borish jarayoni: omborxonaga tovarni kirib kelishi, saqlash joylari bo'yicha tovarni xisobga olish;
- Narx xosil bo'lishi, turli mulkchilik shaklidagi korxonalarda jarayonlarni olib borilishi;
- Ulgurji omborxona Konfiguratsiyasining funksional imkoniyatlari;
- SHtrix kod asosida tovarni qabul qilish;
- Taminotchidan elektron yuk xatini olish;
- SHtrix kod asosida ishlash imkoniyati;
- Kelib tushgan tovarni sifat nazoratini olib borish; (seriyalarni, yaroqlilik muddatini, sertifikatlarni tekshirish)
- Sertifikatsiya laboratoriyasiga taxlil uchun xujjatlarni rasmiylashtirish;
- Tovarlarni saqlash uchun joylashtirish;

Ulgurji Ombor" Konfiguratsiyasi quyidagi imkoniyatlarga ega

- Kirish va chiqish xujjatlarini mavjudligi to'g'risida operativ axborot olish;
- Omborxonada bajarilayotgan jarayonlarni davomiyligi xaqida axborot olish;
- Jarayonlarni miqdori xaqida axborot olish;
- Tovarlarni joylanishi bo'yicha harakatini nazorat qilish;
- Joylanishi bo'yicha tovar qoldiqlarini nazorat qilish;

M Apteka Plus – dorixona biznesini avtomatlashtirish uchun noyob mahsulot

- M Apteka Plus dasturiy majmua dorixona va dorixona tarmoqlarini avtomatlashtirish uchun belgilangan; u kelajak avlodni noyob mahsuloti bo'lib mehnat xarajatlarini kamaytiradi, dorixona xodimlarining ishlarini engillashtiradi, Tovar xarakatining barcha bosqichlarida jarayonlarning xisobga olish to'liq siklini olib boradi.
- M Apteka plus dasturiy majmuasining ishi yuqori darajadagi tartibni va texnologik jarayonlarni formallashtirishni taminlaydi. Dorixona muassasasidagi operativ va analitik nazoratni samarali ravishda amalga oshiradi.
- Bozorning tijorat sektorida dorixona muassasalarini avtomatlashtiruvchi M Apteka Plus dasturiy majmuasi maksimal foydali qiymatni taminlaydi. Uning tadbirlarining miqdori oshib bormoqda. Har oyda 100 tadan ortiq foydalanuvchilar yuqoridagi ishlarni amalga oshirmoqdalar.

Nazorat savollari

1. So'z boshi
2. Dorixonada axborot texnologiyalarini qo'llash uchun bajariladigan vazifalar.
3. Axborotlashgan farmatsevtik yo'lni amalga oshirish vazifalari.

4. Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Agafonov A.E. Puti optimizatsii deyatel'nosti aptechnykh predpriyatiy s primeneniem kompyuternykh tekhnologiy: Diss. kand. farm. nauk. — SPb., 2005. — 16 s.
2. Apazov A.D., Moshkova L.V. Osnovnyye zadachi v oblasti avtomatizatsii, stoyayushie pered aptechnoy slujboj strany // Farmatsiya. — 2001. — №3. — S.1—5.
3. Babaskin D.V., Golubeva A.P. Ispolzovanie informatsionnykh tekhnologiy v meditsinskom obrazovanii. // Tezisy dokladov IX Rossiyskogo natsionalnogo kongressa CHelovek i Lekarstvo. — M.: Obshcherossiyskiy obshchestvennyy fond Zdorove cheloveka, 2007.— s.735.
4. Bredneva N.D., Zevakova V.A. Distansionnoe obrazovanie — sovremennaya forma povysheniya kvalifikatsii provizorov // Novaya Apteka. — 2007. — №3. — S.46—48.
5. Geller L.N., Sokolov D.V. Vyichislitel'naya tekhnika i farmatsiya // Uchebno-metodicheskoe posobie. — Irkutsk: IGMU. — 2007. — S.130—131.
6. Geller L. N., CHalov A. L. Sozdanie edinoj seti farmatsevticheskoy informatsii na razlichnykh urovnyax farmatsevticheskogo menedjmenta Vostochnoy Sibiri / Materialy nauchno-prakticheskoy konferensii Farmatsevticheskoy slujbe respubliki Buryatiya — 80 let. Vita Magistra: RS MP MZRB. — Ulan-Ude, 2004. — S.37—39.
7. Girixidi V.P., Krikunova E.A., Maksimkina E.A. Izuchenie informatsionnykh potrebnostey na farmatsevticheskom rynke // Novaya Apteka. — 2005. — №9. — S.54—63.
8. Dremova N.B. Sovremennyy farmatsevticheskij rynek: sostoyanie i tendensii razvitiya (obzor literatury) // Farmatsiya. —2004. — №4.— S.57—58.
9. Zekiy O. E., Rumyansev A. S. Konseptual'naya model sistemy upravleniya obraucheniem lekarstvennykh sredstv // Menedjer zdravooxraneniya. — 2004. — №8. — S. 40—51.
10. Kojikin A.I. Pyat shagov k postroeniyu informatsionnogo prostranstva v otdelno vzyatom gubernskom gorode N. // Ekonomicheskij vestnik farmatsii. — 2007. — №9. — S.103—106.
11. Litvyakova E. Informatsiya i reklama farmatsevticheskix firm v Internet // Novaya Apteka. — 2004. — №2. — S.183—187.
12. Morozova S.A., Rumyansev A.A., Starik V.D. Ofitsialnyye dokumenty Minzdrava v Internet // Novaya Apteka. — 2007. — №2. — S.21—23.
13. Oganessian A. Sistemy upravleniya otnosheniyami s klientami // Ekonomicheskij vestnik farmatsii. — 2006. — №8. — S.85—86.
14. Orexov N.M., Moshkova L.V. K voprosam o kodirovanii lekarstvennykh sredstv // Farmatsiya. — 2003. — №3. — S.43—44.
15. Saveleva Z.A., Seseкина D.V. Internet v sfere obraucheniya lekarstvennykh sredstv //

- Ekonomicheskiy vestnik farmatsii.* — 2007. — №11. — S.74—79.
16. *SHartov S.A. Interesnye resursy Internet dlya meditsiny i farmatsii. // Ekonomicheskiy vestnik farmatsii.* — 2008, aprel-may. — S.128—132.
17. *Kantar I.L. Avtomatizirovannye rabochie mesta upravlencheskogo apparata,* -M., 1990
18. *Kolesnik A.P. Kompyuternye sistemy v upravlenii finansami.* -M.: «Finansy i statistika», 1994
19. *Nazarov S.V. Lokalnye vychislitelnye seti.* -M.: «Finansy i statistika», 1994
20. *SHipilov A. Otkuda prixodyat CIO. «Kompyuterra», №37, 1997*
21. *SHurakov V.V. Avtomatizirovannoe rabochee mesto dlya staticheskoy obrabotki dannykh.* -M., 1990

5 mavzu:FARMASEVTIKA SANOATI KORXONALARIDA XALQARO SIFAT STANDARTLARI VA DORI MODDALAR ASSORTIMENTI

Reja:

- 1.YAxshi ishlab chikarish amaliyeti GMP-Uzbekiston davlat standarti xakida ma'lumot
- 2.YAxshi laboratoriya amaliyeti GLP-Uzbekiston davlat standarti xakida ma'lumot
- 3.YAxshi klinik amaliyeti GCP-Uzbekiston davlat standarti xakida ma'lumot
4. YAhshi saqlash amaliyoti xaqida malumot
5. ISO 9001 standarti xaqida tushuncha
6. Jeneriklar haqida ma'lumot
7. Nushalar haqida malumot
8. Sohta(qalbaki) dori vositalar

Tayanch iboralar

YAxshi ishlab chikarish amaliyoti GMP,

YAxshi laboratoriya amaliyoti GLP,

YAxshi klinik amaliyoti GCP,

YAhshi saqlash amaliyoti ,

ISO 9001 standarti .

YAxshi saklash amaliyoti GSP-Uzbekiston davlat standarti xakida ma'lumot

YAxshi ishlab chikarish amaliyoti standarti tayyor dori vositalarini tulik va tulik bulmagan ishlab chikarish,kadoklashning turli jaraenlari,joylash va jixozlash,seriyali ishlab chikariluvchi dori vositalariga ta'lukli.Mazkur standart Uz.Resp.idoraviy buysinish va mulkchilikdan kat'iy nazar seriyali ishlab chikaruvchi eksport uchun ishlab chikaruvchi korxonalar,tashkilotlar va muassasalarga tavsiya etiladi.Ushbu standart kuydagi bulimlardan iborat:

- 1.Kullanish soxasi;
- 2.Atamalar va ta'riflar;
- 3.YAxshi ishlab chikarish amaliyoti talablari;
- 4.Bibliografiya;
- 5.Bibliografik ma'lumotlar;
- 6.Axborot ma'lumotlar

Birlamchi hom ashyo-O'rov materiallaridan tashqari dori vositasi ishlab chiqarishda qo'llanilishi mumkin bo'lgan modda

Validatsiya-uslub jarayon asbob uskuna hom ashyo faoliyat kabi yaxshi ishlab chiqarish tamoyillariga mos keluvchi harakatlarni isbot qiluvchi,haqiqatda ham kutilgan natijalarga olib keluvchi jarayon.

Kalibrlash-Aniq etalon namunalari o'lchamlariga mos keluvchi alohida sharoitlarda bir qator operatsiyalar bajarish.

Kesishgan kontaminatsiya-Birlamchi material oraliq mahsulot yoki tayyor mahsulotni ishlab chiqarish jarayonida boshqa birlamchi material yoki mahsulot bilan ifloslanishi.

Kontaminatsiya-Boshlang'ich yoki oraliq material yjki tayyor mahsulotga uni ishlab chiqarish na'muna olish qadoqlash jarayonida kimyoviy va mikrobg mansub aralshmalarni nomaqbul kiritish.

Magistral yozuv.Aniq mijoz uchun retsepga binoan dorixona sharoitida tayyorlangan dori vositasi.

Offisional yozuv.Foarmakopeyada ko'rsatilishi bo'yicha dorixona sharoitida tayyorlangan har qanday dori vositasi/

Yaxshi laboratoriya amaliyoti standarti dori vositalar tarkibidagi obektlarni noklinik sinovlarni bajarish uchun mo'ljallangan yaxshi laboratoriya amaliyoti prinsplarini belgilaydi.

Ushbu standart quyidagi bo'limlardan iborat:

- 1.Qo'llanilish sohasi
- 2.Terminlar va izohlar
- 3.Maqsadi va qo'llanilishi
- 4.Yaxshi laborotoriya amaliyoti prinsplari
- 5.bibliografiya
- 6.Bibliografik ma'lumotlar
- 7.Ahborot ma'lumotlar

Inson sog'lig'ini saqlash va tashqi muhit havfsizligi sohasidagi sinovlarnitashkillashtirish, rejalashtirish, nazorat qilish va olib boorish tartibi hamda rasmiylashtirish,

Arxivlashtirish hamda olingan natijalarni taqdim etishga oid jarayonlarni sifatini ta'minlash tizimi.

Sifatni ta'minlash dasturi. Asosiy tadqiqotlarni o'tkazishga jalb etilmagan hodimlar tomonidan bajariladigan va sinov markazi mamuryati tomonidan yaxshi laboratoriya prinsplariga rioya etilishini ta'minlasga qaratilgan ish dasturi.

Sinov rahbari tadqiqotlar bajarilishi bo'yicha umumiy rahbarlikni amalga oshiradi hamda olingan natijalar bo'yicha yakuniy hisobotni tayyorlashga masul hisoblanadi.

Tadqiqot rahbarinig vazifalari:

- 1.Tadqiqot rejasini va undagi o'zgartirishlarni sana qo'yish va imzo bilan tasdiqlash.
- 2.Sifatni ta'minlash bo'yicha hodimlarni tadqiqot rejasi nushasi va unga kiritilgan qo'shimchalar bilan o'z vaqtida taminlanishi va butun tadqiqot mobaynida hodimlar bilan doimiy muloqatda bo'lishini kafolatlash
- 3.Tadqiqot rejasiga asosan ishlarni bajarishda tadqiqotni sifatoga ta'sir etuvchi barcha tadqiqot rejasidan chetlanishini baholash...

Javobgar tadqiqotchining vazifalari:

- 1.Unga yuklatilgan tadqiqot jarayonlari bosqichlarini yaxshi laboratoriya amaliyoti prinsplariga asosan bajarilishiga javobgar.

Yaxshi klinika amaliyoti standarti barcha turdagi klinik tadqiqotlarga joriy qiladi. Klinik tadqiqotlarni rejalashtirish, tashkil qilish, hujjatlashtirish shunindek olingan ma'lumotlar va taqdim etilgan natijalarning ishonchliligi

va aniqliligiga kafolat beruvchi ularni natijalarini tahlil qilish, tadqiqot subektlarining huquqi va mahfiyligini ta'minlaydi. Tekshirilayotgan mahsulotlarning klinik yoki farmakologik samaralarini aniqlash yoki tasdiqlash tekshirilayotgan mahsulotga bo'lgan noxush reaksiyalarni aniqlash maqsadida ularni so'rilishi taqsimlanishi o'rganish bo'yicha tadqiqot.

Ushbu standart quyidagi bo'limlardan iborat:

1. Qo'llanish sohasi
2. Normativ hujjatlar
3. Atamalar va tariflar
4. Umumiy qoidalar
5. Mustaqil etika qo'mitasi
6. Tadqiqotchi
7. Kontrakt- tadqiqot yashkiloti
8. Klinik tadqiqot protokoli va protokolga qo'shimchalar
9. Tadqiqotchi broiyurasi
10. Klinik tadqiqotni o'tkazish uchun asosiy xujjatlar
11. Bibliografiya

Klinik sinov tadqiqot

Tekshirilayotgan mahsulotlarning klinik yoki farmakologik samaralarini aniqlash yoki tasdiqlash tekshirilayotgan mahsulotlarga bo'lgan noxush reaksiyalarni aniqlash, subekt sifatida inson ishtirokida o'tqaziladigan har qanday tadqiqot.

Konfidensiallik tadqiqot subektini identifikatsiyalashga imkon beruvchi malumotni vakolati bo'lmagan shaxslardan sir tutilishi.

Yahshi klinik amaliyot klinik tadqiqotlarni rejalashtirish tashkil qilish, o'tkazish, hujjatlashtirish, natijalarning ishonchliligi va aniqligiga kafolat beruvchi ularning natijalarini taxlil qilish va taqdim qilishni taminlovchi standart.

Mustaqil etika qo'mitasi tibbiyot hodimlarining huquqlari xafsizligi va farovonligini ximoyasini tadqiqot markazlari shuningdek tadqiqot subektlarining yozma roziligini olish va hujjatlashtirish uchun ishlatilishi taxmin qilinayotgan materiallarni ko'rib chiqish lozim.

Xolis guvox klinik tadqiqotni o'tkazilishiga dahlia bo'lmagan yozma malumot roziligini olish vaqtida ishtirok etuvchi, xar qanday boshqa materiallarni o'qib beruvchi jismoniy shahs.

Klinika oldi tadqiqoti Subekt sifatida insonning ishtirokisiz o'tkaziladigan biotibbiy tadqiqotlar.

Klinik tadqiqotlar Xelsinki deklaratsiyasida belgilangan va narmativ talablarda aks etgan etik tamoillarga muvofiq o'tkaziladi.

YAhshi saqlash amaliyoti

Quyidagi bo'limlardan iborat:

- ▶ “YAxshi saqla amaliyoti “ Good storage practice (GSP)
- ▶ 1 mart 2013 yildan 4 mart 2018 yilgacha amal qilinadi.
- ▶ (O'zbekiston Davlat standarti.)

Ushbu standart 8 ta bo'limdan iborat.

- ▶ 1. Qo'llanish soxasi.
- ▶ 2. Atama va tariflar
- ▶ 3. Xodimlar.
- ▶ 4. Xona va asbob uskuna.
- ▶ 5. maxsulotni saqlashga talablar
- ▶ 6. Maxsulotni qaytarish.
- ▶ 7. YUklash va tashish.
- ▶ 8. Maxsulotni chaqirib olish.

9 . Bibliografiya

1. Bibliografik malumotlar
2. A ilova
3. Axborot malumotlar

- ▶ 1. Ushbu standart O'Z R xududida dori vositalarini tayyorlash, ishlab chiqarish, olib kirish va olib chiqish ulgurji va chakana sotish bilan shug'illanuvchi xo'jalik yurutuvchi subektlarga taalluqli.
- ▶ 2. Dori vositasi, yordamchi modda, yaroqlilik muddatini tugash sanasi, kontaminatsiya (ifloslanish), yorliqlash, material, meyoriy talablar, o'rov materiali, saqlash kabi so'zlarning manosi keltirilgan.
- ▶ 3. Dori vositasini sifatini saqlash uchun xar bir saqlash uchastkasida etarli miqdorda malakali xodim bo'lishi kerak.
- ▶ 4. Saqlash zonalariga begona shaxslar kiritilmaydi. Saqlash sharoitlarini (xarorat yoki nisbiy namlik) nazorat qilish lozim.
- ▶ Monitoring uchun mo'ljallangan o'lchash vositalari 1 yilda 1 marta qiyoslash ko'rigidan o'tkazilishi lozim.
- ▶ 5. Maxsulotni saqlash zo'nalarida yaroqlilik muddati o'tgan maxsulotlar bilan ish olib borish bo'yicha yozma yo'riqnomalar va xisobotlar bo'lishi lozim.
- ▶ Materiallar va dori vositalarini olishda xar bir olingan seriya buyurtmaga mosligi yuzasidan tekshirilishi, yorliqlanishi, seriya raqami tekshirilishi lozim.

- ▶ 6. Qaytarilgan maxsulotlar, barcha zaxira va xisobotlar saqlanishi lozim.
 - ▶ Qaytarilgan maxsulotlar karantinga qo'yilishi lozim.
 - ▶ 7. Zarur bo'lganda tashish sharoiti, xaroratni nazorat qilish uchun asbob uskunalari ishlatish lozim.
 - ▶ Materiallar va dori vositalarini yuklash va tashishni faqat maxsulotni omborxonadan berish bo'yicha farmon olingandan so'ng amalga oshirish lozim.
 - ▶ 8. Sifati bo'yicha shubha bo'lgan yoki sifati yaxshi emasligi to'g'risida ishonchli ma'lumotlar bo'lgan dori vositalari va materiallarni tez va samarali chaqirib olishni amalga oshirish jarayoni ishlab chiqilishi lozim.
- 9, 10 tayanch so'zlar. YAhshi saqlash amaliyoti qo'llanish sohasi atama va tariflar, tamoyillar xona asbob uskuna saqlash.

11. A Ilova qismida normal saqlash sharoiti maxsus saqlash sharoitlari va yorliqda yo'riqnomalar ifodalari (xona xarorati) aks ettirilgan.

12. Axborat ma'lumotlarda quyidagilar aks ettirilgan:

O'Z R SSV ning Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasi boshlig'i X. K. Jalilov.

Farmakopeya qo'mitasi raisi muovini G. E. Boltaboeva.

Dori vositalari sifatini nazorat qilish va standartlash laboratoriyasi mudiri A. F. Dusmatov.

Farmasevtika korxonalari faoliyatining muhim yo'nalishlaridan biri bu ishlab chiqariladigan mahsulotning sifat ko'rsatgichidir. Bunda korxonaning

“ Standartlashtirish bo'yicha xalqaro tashkilot ” - iso 9001 standartlari sertifikatiga ega bo'lishning ahamiyati kata.

Iso 9001 sertifikati bu ishlab chiqarishni boshqarish sohasidagi ilg'or dunyoviy bilimlar mujassamlangan xalqaro standartdir. Iso 9001 sertifikatiga ega bo'lish O'zbekiston Respublikasi Farmasevtika ishlab chiqarish korxonalari uchun quyidagi afzalliklarni beradi:

- Sifatni boshqarish tizimini sertifikatlash korxona maxsulotlarini chet el bozorlariga olib chiqish imkoniyatini yaratadi:
- Litsenziya yoki ruxsatnoma olish jarayonlarini tezlatadi va arzonlashtiradi
- CHet ellik va milliy buyurtmachilar oldida korxona obrosini ko'tarilishiga olib keladi

- Ishlab chiqarishga bog'liq bo'lmagan xarajatlarning kamayishiga olib keladi
- Maxsulot va xizmatlar sifatini oshiradi
- 2009 yilga kelib Iso 9001 sertifikatiga ega ishlab chiqaruvchi korxonalar soni 9 tani tashkil etdi.

O'zbekiston Respublikasida Iso 9001 xalqaro standartlari sertifikati bo'yicha ishlab chiqarilayotgan dori vositalari ro'yxatiga quyidagilar kiritilgan:

1 X.K Farmed Sanoat Sipraded 500 mg №10 tab

Metrogil 200 mg № 20 tab

2.QK OOO Novofarma plus analgin eritmasi 50 % 2 ml № 10

Ampioks 0,5 g fl

3.QK Jo'rabek laboratoriyasi Sefatoksim 1g fl

Sefazolin 1g fl

Jeneriklar (ing. Generic, ba'zan generiklar ham deyiladi) bu – oddiy dori vositasiga nisbatan patent muddati o'tib ketgan va faol moddasi tarkibi bo'yicha farq qilmaydigan patentlanmagan dori vositalaridir. Jeneriklar asl dori vositasidan quyida zikr etiladigan dori tarkibiga kiruvchi va boshqa omillarga ko'ra yordamchi moddalarning sifat va miqdori tarkibi bilan farqlanishi mumkin. Faol modda bu – kichik shrift bilan dori vositalar qadoqlari ustiga yoziladigan, va asosiy da'volsha ta'sirini o'tkazuvchi modda sanaladi.

Demak, farmatsevtik kompaniyalar yangi dori vositalar ishlab chiqarishda, ishlanma uchun patentni ro'yhatga oladilar, sinamalar o'tkazadilar, va yangi dori vositalarining ishlab chiqarilishini amalga oshiradilar, va keyinchalik davr mobaynida – davlatga qarab 10-25 yilni tashkil qiluvchi patentning haqiqiylik muddati ichida yangi dori vositasini sotish bo'yicha imtiyozli huquqlarga ega bo'ladilar va hech kim qonuniy asosda ushbu turdagi dori vositasining faol moddasini ishlab chiqarishga haqli bo'lmaydi.

Biror bir dori vositasini belgilangan muddatidan oldin chiqarish, bu video va musiqa bo'yicha qaroqchilik (pirat) lik faoliyatiga o'hshab ketadi. Patent muddati tugagach, istalgan firma als dori vositasining faol moddasini o'z dorisini ishlab chiqarish uchun ishlatishi mumkin. Odatda Jeneriklar ishlab chiqaruvchi firmalar, patentlangan preparatning to'liq analogi (o'hshashi) ni ishlab chiqishni o'ylamaydilar va bunga harakat ham qilmaydilar, va ular shunchaki yordamchi komponentlarni yanad arzonroqlariga almashtirib, yanada arzon qadoq ishlab chiqarib, mahsulot nomidagi bir nechta harflarni o'zgartiradilar, va natijada, odam organizmi uchun asl ta'sirlar bilan deyarli bir hil bo'lgan arzon dori vositasiga ega bo'lamiz.

Tizim juda oddiy va nafaqat qiymat bo'yicha, balki oborotdan katta foyda olish imkonini beradi, demak Hitoy va Hindistondagi ishlab chiqaruvchilar tomonidan sevimli faoliyat turi bo'lib, u erlardagi barcha mashhur korxonalar Jeneriklar ishlab chiqarishga ixtisoslashtirilgan bo'ladi. So'nggi paytlarda, asl dori vositalari ishlab chiqaruvchilarining o'zlari, analogli (o'hshash) mahsulotlardan keladigan mashhurlik va foydani ko'rib, patent muddati tugashi bilan, Jeneriklar ishlab chiqarishni yo'lga qo'yadilar, va buning uchun arzon ishchi kuchiga ega davlatni tanlaydilar. Tajribadan kelib chiqib, shuni aytish mumkinki, bu juda maqbul variant hisoblanadi, chunki bosh kompaniya baribir sifatni nazorat qiladi va bunda Jeneriklarni qabul qilishning salbiy oqibatlari asosiy brend mahsulotga o'tib qolmasligiga harakat qiladi, va shuning uchun dori vositasining sifati yuqori, ammo narhi past bo'ladi. Bozorda yana ikki turdagi dori vositalari hillari uchraydi: Nushalar. Ular patent himoyasini buzadigan dorilar. YA'ni, ushbu dori vositalari ishlab chiqaruvchilari uchun, Jeneriklarni brend mahsulot narhi bo'yicha sotish imkoniyati turganda, brend nomini o'zgartirish bo'yicha bosh qotirishga hojat ham qolmaydi. YOki Belorussiyada kabi, patent muddati tugashi oldidan, o'z mamlakati – Belorussiyada grippni da'volash va profilaktikasi uchun belorusda quyiladigan – Tamiflyu preparatining analogi – Flustop dori vositasini ishlab chiqarish yo'lga qo'yilgan. Flustopning faol moddasi (Osel'tamivir) bo'lib, belaruslar uni, mahalliy ishlab chiqarishning yirik sonli nushalari aylanadigan Hitoy ichki bozoridan harid qiladilar.

Sohta (Qalbaki) mahsulotlar. Bu endi, juda og'ir toifaga kiradi. Faol modda boshqasi bilan almashtirilganda, u kamroq ta'sirli va yanada arzon bo'ladi, yoki umuman, bo'r yoki upadan farqi qolmaydi. Dori vositasidan halok bo'lish hollari uchramaydi, ammo da'volanmay qolgan kasallikdan o'lingacha olib keluvchi salbiy oqibatlar kelib chiqishi mumkin. Bunday bemaza mahsulotni ishlab chiqargani uchun, ayovsiz jazolash kerak, chunki ayb – aybsiz bo'lgan davolovchi shifokor, va boringki butun soha va tibbiyotga tushadi. Endilikda, brend ostidagi dori vositasining analogidan nimalari bilan farq qilishi aniqlashdi. Garchi, Jeneriklarda biror bir havf bo'lmasada, agarda ular savodli tarzda alohida nazorat ostida, ayniqsa, agarda ishlab chiqarishda patentlangan preparat ishlab chiqaruvchisi-yaratuvchisi bo'lgan farmatsevtik firma ishtirok etsa, albatta. Statistik ma'lumotlarga qaraganda, Rossiyada Jeneriklarning bozordagi ulushi 95% ni a AQSH da esa 10-15% ni tashkil qiladi. Asl dori vositasi yoki uning jenerik hilini tayinlashda, shifokorning bemor ijtimoiy ahvolidan bosh tortishiga to'g'ri keladi. Agarda, inson boy-badavlat bo'lsa, unga to'lash emas vaqt va natija muhimroq, va uning o'zi qaysi asl dori vositasidan foydalanishni so'ray

oladi. Agarda, inson o'rtahol bo'lsa, unga u sotib olishga qurbi etmaydigan asl mahsulotni tayinlab, oziq-ovqat yoki dorini sotib olish o'rtasida juda murakkab holatga solib qo'ygan bo'lamiz. Bu holatda, men unga yahshi jenerikni tayinlagan bo'lardim, va unga yordam bergan bo'lardi. Umumiy qoidalar esa, tuzalishning maqbul jarayoni uchun faqatgina shifokor yozib bergan sifatli dori vositalarini harid qilishni tasviya etadi. Litsenziyasi qimmatli ahamiyatga ega bo'lgan, qimmat va taniqli dorihonalardan harid qiling. Harid qilish oldidan, dori vositalarining qadog'ida qarsng – bu farmatsevtik pirat (qaroqchi) larni

Harid qilish oldidan, dori vositalarining qadog'ida qarang – bu farmatsevtik pirat (qaroqchi) larning eng ko'p pul tejaydigan nuqtasidir, ulardagi bo'oqning o'chmasligiga va harflarning aniq bosilganligiga ishonch hosil qiling. Va tabiiyki, hech qachon qo'ldan dori vositalarini harid qilmang, chunki bu o'z sog'lig'ini yo'qotishning eng to'g'ri yo'li sanaladi. Nega Jeneriklar asl patent dori vositalaridan azrzon degan savol tug'ilishi mumkin. Sababi shuki, ularni ishlab chiqaruvchi firmalar, dorining ishlanmasi uchun, va bozorda yangi mahsulotning paydo bo'lishigacha yirik reklamasi uchun pul sarflamaydilar. SHuningdek, yangi mahsulotning havfsizligi va samarasini isbotlovchi klinik tadqiqotlar o'tkazishning hojati yo'q, chunki patentlangan dorilar, allaqachon bularning barchasidan o'tgan, bunda imtiyoz shuki – ular arzon mehnat bor bo'lgan davlatlarda Jeneriklar ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish orqali yordamchi moddalar, qadoq va ishchi kuchining arzonlashib ketishidan foyda oladilar – va bularning barchasi dori vositasining narh jihatidan pasayishi va keng doira bemorlari tomonidan olinishiga ta'sir qiladi. Ushbu saytda e'lon qilingan gripp va uning belgilariga qarshi dori vositalari orasidan bir nechta jenerik preparatni ajratish mumkin: Arbidol va uning belorussiyalik jeneriki Arpetol. Paratsetamol va uning jeneriki – Panadol. Ibuprofen va uning jeneriki –Nurofen. Hamda Tamiflyu va uni nomi avval keltirilgan belorussiyalik nushasi Flustop va yana bir qator boshqa dori vositalari. Quyida o'zaro almashinuvchan dori vositalarining kichik jadvalini keltiraman, va unda mashhur brendli dori vositalarining analoglari bilan bir qatorda, asl dori vositalarining analoglarini qo'llashdagi tejamkorlik ham ko'rsatilgan.

Dori brendlari: mening nomim senga nimani anglatadi?
YAngi dori vositalarining muvaffaqiyati katta miqdorda ularning nomiga bog'liq bo'ladi

Bundan o'n yilcha oldin, Pfizer farmatsevtik kompaniyasi Interbrand Wood konsul'tatsiya (maslahat) firmasiga erkaklarning erektsiya jarayoni bilan bog'liq bo'lgan juda ahamiyatli muammolarini davolash uchun o'zining yangi dori vositasi uchun ko'zga yaqqol tashlanadigan nom topish masalasi bilan murojaat qildi. Londondagi Firmaning tibbiyot bo'limi Boshlig'i - Rebekki Robinsning so'zlariga qaraganda, murakkablik etarli jozibadorlikka ega bo'lgan, impotentsiya bilan bog'liq bo'lgan nomaqbul ilovalarni yopa oladigan, va boshqa tarafdin shifokorlarga yoqishi uchun etarlicha jiddiy jaranglaydigan nom o'ylab topishda edi. Va nihoyat, firma 'Viagra' nomiga to'htadi. Bu nom kuch bilan bog'liq (ingl. 'vigour'), va Niagara sharsharasi bilan hamohang bo'lib, erkin va kuchli oqim qiyofalarini keltirib chiqaradi.

Joriy yilning ohirida bozorda paydo bo'ladigan potentsiyani tiklash uchun yangi dori vositasining yaratilishi bilan mashg'ul bo'lgan eli Lilly firmasining vazifasi boshqacha. Lilly dori vositasi, asosan huddi Viagra kabi ta'sir qilib, ammo unga nisbatan uzoqroq ta'sir ko'rsatadi. Jinsiy aloqa oldidan qabul qilinadigan Viagradan farqli ravishda, bu dori vositasini ertalab va kechqurun qabul qilib, bemalol uchrashuvga borish mumkin. Lilly mahsulotining cho'qintirilgan dori vositasiga aylangan Interbrand Wood - nomi "Viagra" ning dag'alligidan o'zining mayin jaranglashi bilan keskin farq qiladigan "Sialis" dori vositasining nomidan to'g'rilik va yaqinlikni aks ettirishgan harakat qildi. eslatadi.

YAngi preparatlarning klinik sinovlarini boshlagach, farmatsevtik kompaniyalar, begona firmalarga nomi faqatgina ilmiy atamalardan iborat bo'lmagan brendlarni kashf (ihtirol) qilish masalasida buyurtma bilan murojaat qilishadi (qiymati deyarli 200 000 AQSH dollari). Kuchli brendni yaratish, ayniqsa Amerikadagi dori vositalarining harakatida juda muhim, chunki be urdagi kompaniyalar o'z mahsulotlarini bevosita bemorlarga, va ular bilan deyarli bir hil bo'lgan va bir hil kasallikni davolashga mo'ljallangan dori vositalarini taklif etuvchi raqobatchilari ko'p bo'lgan joylarda reklama qilishlari mumkin.

Brendlar bilan shug'ullanuvchi boshqa bir maslhat firmasi Anthony SHore of Landor, ning fikricha, muammo shundaki, yahshiroq nomlarni o'ylab topish tobora murakkablashmoqda. Amerikada qariyb millionta farmatsevtik va tibbiy savdo belgilari ro'yhatga olingan, va boshqa davlatlarda bundan kam bo'lmagan holda. SHuning uchun, dori vositasi uchun qisqa va ko'zga

tashlanadigan, va barcha duno mamlakatlarida qabul qilinadigan nom o‘ylab topish oson vazifa emas. Dori vositasi uchun yuridik talablarga javob beradigan va madaniyat nuqtai nazaridan maqbul bo‘lgan noyob nom o‘ylab topishning o‘z etarli emas. Bunday savdo belgilari Amerika va Evropadagi Davlatning tartibga solish tashkilotlari tomonidan tasdiqlanadi va ularning noyobligi kafolatlanadi, va bunday tashkilotlar e‘lon qilingan va haqiqiy dori imkoniyatlarining muvofiqligini nazorat qilish bilan ham shug‘ullanadilar. Misol uchun Lilly, dastavval o‘zining antiseptik preparati uchun “Zovant” nomini tanlagan edi, ammo bu nom –ko‘ngil aynishiga qarshi “Zofran” va “Zosin” antibiotik vositasi nomlari bilan o‘hshash bo‘lganligi boisdan AQSH ning Mahsulot va Dori vositalarini nazorat qilish Boshqarmasi (FDA) tomonidan qabul qilinmagan va Lilly dori vositasini ‘Ksigris’ deb nomladi. Firmaning ‘Forteo‘ nomi bilan omadi kelmadi. Bu nom osteoporozga qarshi yangi dori vositasi uchun tanlangan va FDA tomonidan tasdiqlangan edi. Lekin, bu nom FDA ning Atlantikaning boshqa burchagidagi oilaviy tashkiloti – Tibbiyot mahsulotlarini baholash bo‘yicha Evropa Agentligi (EMA) tomonidan rad etildi – chunki ‘forteo‘ so‘zi ital‘yan va ispan tillaridagi “kuch” so‘zi bilan bog‘liq, va shuning uchun nomaqbul reklamani taqozo etadi. Bugungi kunda FDA, tasdiqlash uchun kiritilgan savdo belgilarining tahminan 1/3 ni rad etgan. Evropa tillaridagi farqlarni hisobga olganda, butun Evropa Ittifoqi uchun noyob nom topish juda mushkul vazifa. Kompaniyalardan biri o‘z dori vositasini “Atrelar” deb nomlamoqchi bo‘lganda, uning portugal tilida “arqondan ushlamoq” ma’nosi borligi aniqlangandan so‘ng, ushbu dori vositasi nomini almashtirishga majbur bo‘ldi. EMA dan Martin Harvining ta’kidlashicha, Evropadagi vaziyat, Evropa Ittifoqi kengaygani va uning tarkibiga lotin alifbosiga ega bo‘lmagan davlatlarning kirishi bilan yanada murakkablashadi. Bu farmatsevtik gigantlar odatda duch keladigan muammolar oldida hech narsa emas, chunki ular ko‘proq o‘z mahsulotlarini Hitoy va Osiyoning til an’analari va madaniy bog‘liqligi bilan ajralib turuvchi boshqa davlatlarda sotishga urinishadi. Tez orada, dori vositalari uchun yangi kamob nom o‘ylab topish, yangi dori vositasini yaratishdek murakkab bo‘ladi.

Nazorat savollari

1.YAxshi ishlab chikarish amaliyoti GMP-Uzbekiston davlat standarti xakida

ma'lumot

- 2.YAxshi laboratoriya amaliyoti GLP-Uzbekiston davlat standarti xakida ma'lumot
- 3.YAxshi klinik amaliyoti GCP-Uzbekiston davlat standarti xakida ma'lumot
4. YAhshi saqlash amaliyoti xaqida malumot
5. ISO 9001 standarti xaqida tushuncha
- 6.Jeneriklar haqida ma'lumot
- 7.Nushalar haqida malumot
- 8.Sohta(qalbaki) dori vositalar

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.Agafonov A.E. Puti optimizatsii deyatelnosti aptechnyx predpriyatiy s primeneniem kompyuternyx texnologiy: Diss. kand. farm. nauk. — SPb., 2005. — 16 s.
2. Apazov A.D., Moshkova L.V. Osnovnye zadachi v oblasti avtomatizatsii, stoyashie перед aptechnoy slujboy strany // Farmatsiya. — 2001. — №3. — S.1—5.
3. Babaskin D.V., Golubeva A.P. Ispolzovanie informatsionnyx texnologiy v meditsinskom obrazovanii. // Tezisy dokladov IX Rossiyskogo natsionalnogo kongressa CHelovek i Lekarstvo. — M.: Obщерossiyskiy obщественный fond Zdorove cheloveka, 2007.— s.735.
4. Bredneva N.D., Zevakova V.A. Distansionnoe obrazovanie — sovremennaya forma povыsheniya kvalifikatsii provizorov // Novaya Apteka. — 2007. — №3. — S.46—48.
5. Geller L.N., Sokolov D.V. Vyчislitel'naya texnika i farmatsiya // Uchebno-metodicheskoe posobie. — Irkutsk: IGMU. — 2007. — S.130—131.
6. Geller L. N., CHalov A. L. Sozdanie edinoj seti farmatsevticheskoy informatsii na razlichnyx urovnyax farmatsevticheskogo menedjmenta Vostochnoy Sibiri / Materialy nauchno-prakticheskoy konferensii Farmatsevticheskoy slujbe respubliky Buryatiya — 80 let. Vita Magistra: RS MP MZRB. — Ulan-Ude, 2004. — S.37—39.
7. Girixidi V.P., Krikunova E.A., Maksimkina E.A. Izuchenie informatsionnyx potrebnostey na farmatsevticheskom rynke // Novaya Apteka. — 2005. — №9. — S.54—63.
8. Dremova N.B. Sovremennyy farmatsevticheskij ryнок: sostoyanie i tendensii razvitiya (obzor literatury) // Farmatsiya. —2004. — №4.— S.57—58.
9. Zekiy O. E., Rumyansev A. S. Konseptual'naya model sistemy upravleniya

обращением лекарственных средств // Менеджер здравоохранения. — 2004. — №8. — С. 40—51.

10. Kojikin A.I. Pyat shagov k postroeniyu informatsionnogo prostranstva v otdelno vzyatom gubernskom gorode N. // Ekonomicheskij vestnik farmatsii. — 2007. — №9. — С.103—106.

6- Mavzu: ULGURJI SAVDO FAOLIYATINI TASHKILLASHTIRISHDA MEYORIY QONUNIY BAZA.

Reja:

- 1.YAxshi distribyutorlik amaliyeti xakida tushuncha
- 2.Uzbekiston davlat standarti GDPning bulimlari xakida malumot

Tayanch iboralar:*yaxshi distribyutorlik amaliyeti,davlat standarti*

Good distribution practices (GDP)

YAxshi distribyutorlik amaliyoti yani O‘zbekiston davlat standarti 2013-yil 1-martda tasdiqlandi amal qilish muddati esa 1- mart 2018-yilgacha.Ushbu standart qo‘llash muomalasi bo‘yicha tegishli disrtibyutorlik amaliyoti tarmog‘ida foydalanish uchun dori vositalari va tibbiy buyumlar sifat standartlarini yagona tartibini belgilaydi.Ushbu standart distribyutorlik amaliyoti tarmog‘ida foydalanish uchun dori vositalari va tibbiy buyumlarni ulgurji savdo bilan shug‘ullanuvchi tashkilotlar uchun mo‘ljallangan.Ushbu standart 17 ta bo‘limdan tashkil topgan:

- 1.Qo‘llanish doirasi
- 2.Atamalar va tariflar
- 3.tamoyillar
- 4.Xodimlar
- 5.Xujjatlarni yuritish
- 6.Uslublar
- 7.Bayonnomalar
- 8.Jihozlar va binolar
- 9.Qabul qilish
- 10.Saqlash
- 11.Buyurtmachilarga jo‘natish
- 12.Kamchiligi bo‘lmagan dori vositalarni va tibbiy buyumlarni qaytarilishi
- 13.Favqulotdagi holatlarda harakat rejasi va dori vositalari va tibbiy buyumlarni qaytarib olish.
14. Qalbakilashtirilgan dori vositalari
- 15.Ichki tekshiruv
- 16.Sotuv uchun mo‘ljallanmagan deb turkumlangan dori dori voitalari va tibbiy

buyumlarga nisbatan ehtiyot choralari

17. Ulgurji savdo tashkilotlar bilan aloqa qilishda davlatlarga qo‘shimcha ma’lumot

Dori vositalari: Kelib chiqishi tabiiy va suniiy bo‘lgan bir yoki bir nechta dori moddalari (substansiyalar) hamda yordamchi moddalar asosida hosil qilingan, kasalikni oldini olish, tashhis qo‘yish va davolash uchun qo‘llashga ruhsat etilgan dori vositalar.

Kontaminatsiya (ifloslanish): boshlang‘ich yoki oraliq material yoki tayyor mahsulotga uni ishlab chiqarish na‘muna olish, qadoqlash yoki qayta qadoqlash saqlash yoki tashish jarayonida kimyoviy hamda mirobga mansub aralashmalarni nomaqbul kiritish.

Seriya: Boshlang‘ich mahsulotning muayyan miqdori

Yaroqlilik muddati: Dori vositasi butunlay Davlat sifat standartiga muvofiq barcha talablarga javob beradigan davr.

Ulgurji savdo tashkiloti (distribyuter): Dori vositalarni va tibbiy buyumlarni ulgurji yo‘l bilan sotib olish va sotishni amalga oshiruvchi tashkilot.

Akkreditatsiya: Muayyan sohadagi baholashga javob beruvchi jismoniy yoki yuridik shahsning omilkorligini akkreditatsiya organlari tomonidan rasmiy etirof etilishi.

Tamoyillar. Dori vositalar va tibbiy buyumlarni ishlab chiqarish hamda ulgurji savdo tashkilotlarining ish faoliyati yuqori sifatli taminot darajasi bilan belgilanadi. Distribyutorlik amaliyotining asosiy prinsiplari quyidagilar:

- ishlab chiqaruvchi ulgurji savdo tashkilot dori vositalari va tibbiy buyumlarni ulgurji va chakana savdo bilan shug‘ullanish uchun farmasevtik litsenziyaga ega bo‘lgan subektlarga hamda tibbiy faoliyat uchun litsenziyasi bo‘lgan sog‘liqni saqlash tashkilotlariga sotadi.

Personal: Dori vositalari va tibbiy buyumlarni saqlanishiga aolqador ulgurji savdo tashkilotlarining asosiy hodimlari o‘z lavozimlariga muvofiq holda kerakli tajriba va ko‘nikmalariga ega bo‘lishi zarur.

Xodimlarga o‘z kasb majburiyatlarining bajarilish qoidalari o‘rganilgan bo‘lishi kerak, o‘qish o‘tganligi to‘g‘risida yozuvlar olib borilishi kerak.

Xujjatlarni yuritish. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni xarakatini aniqlavchi barcha hujjatlar tegishli mutasadi tashkilotlar so‘rovi bo‘yicha taqdim etishga tayyor bo‘lishi kerak.

Dori vositalari va buyumlarni qabul qilish va jo‘natilishini aks ettiruvchi hujjatlar mahsulot haqida quyidagi ahborotlarni o‘z ichiga olish kerak:

Mahsulotni nomi, qabul qilgan yoki etkazib berilgan miqdori, seriyasi, partiyasi, sertifikat, tayyorlangan sanasi, yaroqlilik muddati, saqlash sharoiti, tibbiy buyum mahsulotlari uchun kafolatlangan majburiyatlari va h.k.

Uslublar. YOzma uslublari dori vositalari va tibbiy buyumlarni yoki distribyuterlik faoliyatining sifatiga ta’sir qiluvchi harakatlar aks ettirilgan bo‘lishi kerak.

Bayonnomalar. har bir ish jarayoni paytida shunday to‘ldirilishi kerakki unhd barcha muhim harakat va hodisalarni kuzatish mumkin bo‘lsin.

Jihoz va binolar. Jihoz va binolar yaroqlik holda va etarli miqdorda bo'lishi kerak.

Qabul qilish. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni qabul qilish zonasi ularni tushurish jarayonida noqulay ob havo sharoitidan saqlanish maqsadida talablarga javob berishi kerak.

Saqlash. Yrug'lik namlik yoki harorat ta'sirida tarkibiy buzulishlarning oldini olish maqsadida dori vositalari va tibbiy buyumlar moshqa mahsulotlarda hamda ishlab chiqaruvchi tomonidan ko'rsatilgan sharoitda GOST 3399-79, GOST, ISO 40741093 standartlar talablariga muvofiq saqlanishi kerak.

Buyurtmachilarga jo'natish. Mahsulotni etkazib berish Oz Res hududidagi aholiga dori vositalari va tibbiy buyumlarni olib kirishga ruhsatnomasi bo'lgan shahs yoki litsenziyalangan distribyuterlar tomonidan amalga oshiriladi

Kamchligi bo'lmagan dori vositalari va tibbiy buyumlarning qaytarilishi.

Ulgurji savdo tashkiloti tomonidan nazoratdan chiqqan, avvalroq jo'natilgan dori vositalari va tibbiy buyumlar ulgurji savdo tashkiloti omboriga quyidagi holatlarda qaytarilishi mumkin:

- Mahsulot orginal o'ramda ekanligi va unda buzulganlik izlari yo'q bo'lsa
- mahsulotlar bilan harakatlar o'rnatilgan tartibda amalga oshgan bo'lsa
- qolgan yaroqlilik muddati qoniqtirilsa

Favqulotdagi holarlarda harakar rejasi va dori vositalari va tibbiy buyumlarni qaytarib olish. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni qaytarib olish yuzasidan ulgurji savdo tashkilotlariga yuborilgan qayd etish guvohnomasi egasi zarur bo'lsa tegishli mutasaddi organlari tomonidan maqullangan murojatnoma chakana savdoda dori vositasi va tibbiy buyumlarni qaytarib olish zarurligi to'g'risida malumotga ega bo'lishi kekak.

Qalbakilashtirilgan dori vositalari. Distribyutsiya tarmog'ida aniqlangan qalbaki mahsulot boshqa dori vositalari alohida salanishi kerak.

Qalbaki mahsulot (sotish uchun emas) deb aniq belgilangan yozuv bo'lishi kerak. Barcha qalbakilashtirilgan mahsulotlar bo'yicha aniqlangan dalillar o'z vaqtida hujjatlashtirilgan bo'lishi kerak.

Ichki tekshiruv. Ushbu standart talablarini sifatli tadbiq etish maqsadida ichki tekshiruvlar o'tkazilishi va hujjatlashtirilishi kerak.

Sotuv uchun mo'ljallanmagan deb turkumlangan dori vositalari va tibbiy buyumlarga nisbatan ehtiyot choralari.

Ulgurji savdo tashkilotining sifat buyicha vakili, zarur holatda esa qaid etish guvohnoma egasi vakili, zarur xolatda esa kayd etish guvoxnoma egasi vakili karor kabul kilish jaraeniga jalb etilishi kerak

Ulgurji savdo tashkilotlari bilan aloka kilishda davlatlarga kushimcha malumot Davlatning mutassada ulgurji organlarni savdo tashkilotini ushbu xududda dori vositalari va tibbiy buyumlarni tarkatish bilan boglik bulgan unga kuyilayotgan majburiyatlardan xabardor etadi

Nazorat savollari

- 1.YAxshi distribyutorlik amaliyati xakida tushuncha
- 2.Uzbekiston davlat standarti GDPning bulimlari xakida malumot

Adabiyotlar:

- 1.Agafonov A.E. Puti optimizatsii deyatel'nosti aptechnykh predpriyatiy s primeneniem kompyuternykh tekhnologiy: Diss. kand. farm. nauk. — SPb., 2005. — 16 s.
2. Apazov A.D., Moshkova L.V. Osnovnyye zadachi v oblasti avtomatizatsii, stoyashchie pered aptechnoy slujboj strany // Farmatsiya. — 2001. — №3. — S.1—5.
3. Babaskin D.V., Golubeva A.P. Ispolzovanie informatsionnykh tekhnologiy v meditsinskom obrazovanii. // Tezisy dokladov IX Rossiyskogo natsionalnogo kongressa CHelovek i Lekarstvo. — M.: Obщерossiyskiy obщественный fond Zdorove cheloveka, 2007.— s.735.
4. Bredneva N.D., Zevakova V.A. Distansionnoe obrazovanie — sovremennaya forma povыsheniya kvalifikatsii provizorov // Novaya Apteka. — 2007. — №3. — S.46—48.
5. Geller L.N., Sokolov D.V. Vyчislitel'naya tekhnika i farmatsiya // Uchebno-metodicheskoe posobie. — Irkutsk: IGMU. — 2007. — S.130—131.
6. Geller L. N., CHalov A. L. Sozdanie edinoy seti farmatsevticheskoy informatsii na razlichnykh urovnyax farmatsevticheskogo menedjmenta Vostochnoy Sibiri / Materialy nauchno-prakticheskoy konferentsii Farmatsevticheskoy slujbe respubliki Buryatiya — 80 let. Vita Magistra: RS MP MZRB. — Ulan-Ude, 2004. — S.37—39.
7. Girixidi V.P., Krikunova E.A., Maksimkina E.A. Izuchenie informatsionnykh potrebnostey na farmatsevticheskom rынке // Novaya Apteka. — 2005. — №9. — S.54—63.
8. Dremova N.B. Sovremennyy farmatsevticheskiy rынок: sostoyanie i tendensii razvitiya (obzor literatury) // Farmatsiya. —2004. — №4.— S.57—58.
9. Zekiy O. E., Rumyansev A. S. Konseptual'naya model sistemy upravleniya obraщeniem lekarstvennykh sredstv // Menedjer zdravooxraneniya. — 2004. — №8. — S. 40—51.
10. Kojikin A.I. Pyat shagov k postroeniyu informatsionnogo prostranstva v otdelno vzyatom gubernskom gorode N. // Ekonomicheskij vestnik farmatsii. — 2007. — №9. — S.103—106.

7- Mavzu: FARMASEVTIK eTIKA VA DEONTOLOGIYA.

Reja:

- 1. Farmatsevtik axloq va deontologiya haqida tushuncha.

- 2. Ishlab chiqarish jamoasi.Uning rasmiy va norasmiy tuzilmasi.
 - 3. Dorixona jamoasining ijtimoiy-ruhiy muhiti.
 - 4. Jamoani boshqarish jarayonida rahbar ahamiyati. Boshqaruvchi faoliyatida axloq.
 - 5. Kelishmovchilik vaziyatlar va ularni bartaraf etish yo‘llari. Kelishmovchilik vaziyatlarda fe‘l-atvor uslublari.
 - 6. Tadbirkorning axloqi.
- Tayanch iboralar:Etika,deontologiya,

- *Etika (yunoncha)* - urf-odat, fe‘l - atvor /xarakter/ - bu falsafiy intizom bo‘lib, axloq - odobni o‘rganadi. Qadimda birinchi bor bu so‘z (termin)ni qadimgi buyuk yunon faylasufi mutafakkir olim *Aristotel* qo‘llagan.
- Kant fikricha (nemis faylasufi 1724-1800 y) etiket (frans)-tartib-intizom, fe‘l-atvor, xulq, muomalani o‘rgatadi.
- Farmatsevtik axloqning asosiy kategoriyalariga:
- - burch, majburiyat, halollik, vijdonlilik, rahm – shavqat, ziyraklik kirib, ular bemor va uning qarindoshlarini dori-darmon bilan ta‘minlashda asosiy rol o‘ynaydi.
- Axloqning kasb turlariga qarab bir necha turlari mavjud:
- - tibbiyot xodimining;
- - yuristning;
- - o‘qituvchining;
- - farmatsevtning va hokazolarning axloqi.
- Deontologiya - kasbiy burch haqidagi fan. Deontologiya - bu etikaning bir qismi. Deon (yunoncha) - bo‘lishi lozim, logos - ta‘limot demakdir. SHifokor va farmatsevt faoliyati, inson salomatligini mustahkamlashga qaratilganligidan farmatsevtik deontologiya tibbiy deontologiya bilan uzviy bog‘liq. SHu bilan birga farmatsevtik deontologiya. Farmatsevt bemorni bevosita davolamay, balki u so‘ragan dorilarni sifatli va o‘z vaqtida bemorga yordam berishi bilan ajralib turadi.
- Farmatsevtik deontologiya farmatsevtlarning jamiyat, bemorlar, shifokorlar va hamkasabalar bilan o‘zaro munosabatlari masalalarini o‘z ichiga oladi. Kasbiy faoliyatning axloqiy asoslarini va madaniyatini yuksaklikka ko‘tarishni tadbqiq, etish - farmatsevtik deontologiyaning vazifalaridan biridir. Dorixonaga murojaat etuvchilarning o‘zaro munosabati farmatsevtik deontologiyaning bosh yo‘nalishidir.
- Deontologiya - kasbiy burch haqidagi fan. Deontologiya - bu etikaning bir qismi. Deon (yunoncha) - bo‘lishi lozim, logos - ta‘limot demakdir. SHifokor va farmatsevt faoliyati, inson salomatligini mustahkamlashga qaratilganligidan farmatsevtik deontologiya tibbiy deontologiya bilan uzviy bog‘liq. SHu bilan birga farmatsevtik deontologiya. Farmatsevt bemorni bevosita davolamay, balki u so‘ragan dorilarni sifatli va o‘z vaqtida bemorga yordam berishi bilan ajralib turadi.

- Farmatsevtik deontologiya farmatsevtlarning jamiyat, bemorlar, shifokorlar va hamkasabalar bilan o‘zaro munosabatlari masalalarini o‘z ichiga oladi. Kasbiy faoliyatning axloqiy asoslarini va madaniyatini yuksaklikka ko‘tarishni tadbiq, etish - farmatsevtik deontologiyaning vazifalaridan biridir. Dorixonaga murojaat etuvchilarning o‘zaro munosabati farmatsevtik deontologiyaning bosh yo‘nalishidir.
- Deontologiya - kasbiy burch haqidagi fan. Deontologiya - bu etikaning bir qismi. Deon (yunoncha) - bo‘lishi lozim, logos - ta’limot demakdir. SHifokor va farmatsevt faoliyati, inson salomatligini mustahkamlashga qaratilganligidan farmatsevtik deontologiya tibbiy deontologiya bilan uzviy bog‘liq. SHu bilan birga farmatsevtik deontologiya. Farmatsevt bemorni bevosita davolamay, balki u so‘ragan dorilarni sifatli va o‘z vaqtida bemorga yordam berishi bilan ajralib turadi.
- Farmatsevtik deontologiya farmatsevtlarning jamiyat, bemorlar, shifokorlar va hamkasabalar bilan o‘zaro munosabatlari masalalarini o‘z ichiga oladi. Kasbiy faoliyatning axloqiy asoslarini va madaniyatini yuksaklikka ko‘tarishni tadbiq, etish - farmatsevtik deontologiyaning vazifalaridan biridir. Dorixonaga murojaat etuvchilarning o‘zaro munosabati farmatsevtik deontologiyaning bosh yo‘nalishidir
- PROVIZOR – TEXNOLOG AMAL QILISHI SHART:
-
- 1. Ish jarayonida farmatsevtik axloq va deontologiyaga amal qilish.
- 2. Provizor mutaxassis sifatida o‘z bilimini muntazam oshirib turish.
- 2.1. Ishda va oilada namunali bo‘lish, yangiliklarni o‘zlashtirish.
- 2.2. Bemorga birinchi yordamni tez va sifatli ko‘rsatish.
- 3. Axloq me‘yori va negizlardan bemorga bo‘lgan munosabatlarda foydalanish.
- 3.1. Bemorning xolati va f’eliga qarab, muomalani tanlash.
- 3.2. Bemor bilan gaplashish usulini topish.
- 3.3. Bemorga iltifotli, hamdard bo‘lish.
- 3.4. Bemorni tuzalib ketishiga ishontirish.
- 3.5. Tushkunlikka tushgan bemorga ruhan madad berish va tuzalib ketishiga ishontirish.
- 3.6. SHifokor sirini saqlash.
- 3.7. Bemorga o‘z-o‘zini davolashning zararini tushuntirish.
- 4. O‘zi tanlagan kasbni sevish.
- 4.1. YOsh mutaxassislarni otaliqqa olish va ularga kasb sirlarini o‘rgatish.
- 4.2. Iloji boricha bemorga dori vositasini sababsiz inkor etmaslik, aksincha tezroq sifatli dori tayyorlab berish.
- 5. Dori tayyorlash vaqtini tejash.
- 5.1. Farmatsevtlar o‘rtasida ishini bo‘lish va uni nazorat qilish.
- 5.2. Xatolarga yo‘l qo‘ymaslik, dori tayyorlayotganda xatoning oldini olish.
- 5.3. Dori sifatini tekshirishning ilg‘or usullarini amalga tadbiq etish.
- 5.4. Savdo qonunini buzmaslik.
- 6. Jamoada yaxshi ruhiy (moral) holatni tashkil etish.

- 6.1. Hamkasblarga qo‘ldan kelgancha yordam berish.
- 7. Tibbiyot xodimlariga hurmat bilan qarash.
- 7.1. Bemorni shifokorga ishonchini barqarorlashtirish.
- 7.2. SHifokorning obro‘sinini qo‘llab-quvvatlash
- Deontologiyada farmatsevt bilan shifokor o‘rtasidagi o‘zaro munosabatga muhim o‘rin ajratiladi. Farmatsevtlar shifokorlar bilan yaqin aloqada bo‘lgan holda faoliyat ko‘rsatishlari lozim. Farmatsevtlarning shifokorlar bilan aloqasini mustahkamlanishi dorixonada axborot ishini yaxshilaydi. Bemorning davolanishga bo‘lgan ishonchini saqlab qolish maqsadida farmatsevt shifokor fikrini qo‘llab – quvvatlashi kerak.
- Etika me‘yorlari va odob axloq prinsiplari tibbiyot xodimlarini o‘zining professional burchlarini bajarishlarida kerak. Deontologiyaga bo‘lgan qiziqish 1789 yilda Rossiyada boshlangan. Bu vaqtda birinchi bor dorixunoslarga oid ustav chiqdi. Ustavda shunday so‘zlar bor: “Dorixona xodimi, rahmdil fuqaro... mohir, halol vijdonli, aqlli, dono, tirishqoq bo‘lishga majbur, har qanday paytda hozir bo‘lmog‘i va o‘zining bilimini yaxshilik uchun sarflashi kerak.
- Farmatsevtlarni aholi bilan o‘zaro munosabati O‘zR Konstitutsiya tomonidan belgilangan bo‘lib, ularni mehnat qilish huquqiga, dam olish, bepul xizmatdan, kasalligi tufayli moddiy ta‘minlanish, qarilikda nafaqa olish huquqiga ega.
-
- O‘zingiz bemor bo‘lsangizu, sizga qanday munosabatda bo‘lishlarini hohlasangiz, bemorga ham shunday munosabatda bo‘ling – Gippokrat.
- Esda tuting! Dardning davosi faqat dori emas balki so‘z hamdir.
- Farmatsevtning yana bir vazifasi – dori moddalardan aql bilan foydalanish kerakligini, farmatsevt bemorlarni o‘zini-o‘zi davolashga bo‘lgan qiziqishini – farmakofiliyani ko‘ngilsiz oqibat keltirilishini mumkinligini tushuntirmog‘i lozim.
- Xodimlar dorixonaga bemorlarning kirishi bilan har xil gap-so‘zni, kulguni to‘xtatishi kerak. Bemor o‘zini dorixonada erkin va begona emasligini sezishi kerak. Bemorlar dorixonaga asosan tushkunlik holatida, tuzalmas dardga uchragandek qo‘rquvda keladi.

Farmatsevtning vazifasi – bemorning ko‘nglini ko‘tarishi, dardining o‘tkinchiligini ishonch hosil qildiruvchi so‘zlarni topa bilishidir

- Farmatsevt bemor ko‘nglining nozikligiga e‘tibor qilishi, ko‘nglini ko‘tarish choralarini ko‘rishi, bunda “dardga malham bo‘luvchi yolg‘on”ni ishlatishi, dardning tuzalgandek bo‘lib ko‘ringan tomonlarini bo‘rttira bilishi kerak.
- Farmatsevtik deontologiya ko‘p hollarda mehnat jamoasidagi shaxslar o‘rtasidagi o‘zaro munosabatlar, kasbiy tayyorgarlik darajasi, muassasadagi aniq sharoit, ma‘lum holatda rahbar va uning uslubiy tomonidan belgilanuvchi axloqiy muhit alohida o‘rin tutadi.
- Farmatsevtik muassasalarning ruhiy muhitiga alohida talab qo‘yiladi. Bu erda

na bemorlarga nisbatan, na hamkasblarga nisbatan qo‘pollik, o‘rinsiz harakat va e‘tiborsizlikka yo‘l qo‘yilmaydi.

- Bir jon, bir tan bo‘lib ishlovchi ahil jamoani shakllantirish, unda mehnat uchun sog‘lom muhitni yaratish rahbarning muhim vazifalaridan biridir. Jamoani uyushtirish uchun rahbar rasmiy va norasmiy munosabatlarni e‘tiborga olib, xodimlar o‘rtasida o‘zaro aloqa va munosabatlar o‘rnatilishini ta‘minlashi kerak.
- Agar rasmiy tizim jamoa a‘zolarining ma‘muriyat tomonidan biriktirilgan aloqalarini tasvirlasa, norasmiy aloqalar shaxsiy xush ko‘rish va xush ko‘rmaslik, manfaatlar umumiyligi, xarakterlar mushtarakligi, bir-birini tushunish kabilar asosida tashkil topadi. Ular o‘ta mos yoki yaqin kelganda nuxsonsiz ideal holat hisoblanadi.
- Modomiki, dorixonalarda ishlovchilarning ko‘pchiligini xotin-qizlar tashkil qilar ekan, ularning o‘ziga xos ruhiyati nazarda tutilishi lozim. SHuningdek, xodimlarning yoshi, mehnat staji, faoliyatining xakteri, ma‘lumoti, oilaviy ahvoli kabilar ham e‘tiborga olinadi. Masalan, turli yoshdagi kishilardan tashkil topgan jamoalarda intizom yuqori darajada ustozlar g‘amxo‘rligi tufayli yoshlarda tezroq o‘sinh ko‘zga tashlanadi, ruhiy va ruhiy-jismoniy mos kelishlik muammosi osonlik bilan echiladi.
- Jamoada talab darajasidagi o‘zaro munosabatlar xodimlar ko‘nimsizligi, kelishmovchilik kabi ko‘ngilsiz hodisalarning oldini olib, ularning salomatligi va o‘zlarini his etishlariga ijobiy ta‘sir etadi.
- Agar rasmiy tizim jamoa a‘zolarining ma‘muriyat tomonidan biriktirilgan aloqalarini tasvirlasa, norasmiy aloqalar shaxsiy xush ko‘rish va xush ko‘rmaslik, manfaatlar umumiyligi, xarakterlar mushtarakligi, bir-birini tushunish kabilar asosida tashkil topadi. Ular o‘ta mos yoki yaqin kelganda nuxsonsiz ideal holat hisoblanadi.
- Modomiki, dorixonalarda ishlovchilarning ko‘pchiligini xotin-qizlar tashkil qilar ekan, ularning o‘ziga xos ruhiyati nazarda tutilishi lozim. SHuningdek, xodimlarning yoshi, mehnat staji, faoliyatining xakteri, ma‘lumoti, oilaviy ahvoli kabilar ham e‘tiborga olinadi. Masalan, turli yoshdagi kishilardan tashkil topgan jamoalarda intizom yuqori darajada ustozlar g‘amxo‘rligi tufayli yoshlarda tezroq o‘sinh ko‘zga tashlanadi, ruhiy va ruhiy-jismoniy mos kelishlik muammosi osonlik bilan echiladi.
- Jamoada talab darajasidagi o‘zaro munosabatlar xodimlar ko‘nimsizligi, kelishmovchilik kabi ko‘ngilsiz hodisalarning oldini olib, ularning salomatligi va o‘zlarini his etishlariga ijobiy ta‘sir etadi.
- Agar rasmiy tizim jamoa a‘zolarining ma‘muriyat tomonidan biriktirilgan aloqalarini tasvirlasa, norasmiy aloqalar shaxsiy xush ko‘rish va xush ko‘rmaslik, manfaatlar umumiyligi, xarakterlar mushtarakligi, bir-birini tushunish kabilar asosida tashkil topadi. Ular o‘ta mos yoki yaqin kelganda nuxsonsiz ideal holat hisoblanadi.
- Modomiki, dorixonalarda ishlovchilarning ko‘pchiligini xotin-qizlar tashkil qilar ekan, ularning o‘ziga xos ruhiyati nazarda tutilishi lozim. SHuningdek,

xodimlarning yoshi, mehnat staji, faoliyatining xarakteri, ma'lumoti, oilaviy ahvoli kabilar ham e'tiborga olinadi. Masalan, turli yoshdagi kishilardan tashkil topgan jamoalarda intizom yuqori darajada ustozlar g'amxo'rligi tufayli yoshlarda tezroq o'sish ko'zga tashlanadi, ruhiy va ruhiy-jismoniy mos kelishlik muammosi osonlik bilan echiladi.

- Jamoada talab darajasidagi o'zaro munosabatlar xodimlar ko'nimsizligi, kelishmovchilik kabi ko'ngilsiz hodisalarning oldini olib, ularning salomatligi va o'zlarini his etishlariga ijobiy ta'sir etadi.
- Dorixona rahbari, ishda yul qo'yilgan kamchilik uchun jazoni qo'l ostidagi xodim tomonidan adolatli deb qabul qilinishiga ishonch hosil qilgandagina beradi. Jazoni tee-tez qo'llash rahbarning qat'iyatsizligidan, uning bo'shligidan va ishni tashkil eta olmasligidan guvohlik beradi.
- Xodimni maqtash, har doim jamoa oldida bo'lishi, beriladigan tanbeh esa uning izzat-nafsoniyatiga tegmasligi va qadr - qiymatini kamsitmasligi lozimligini yodda tutish kerak. Qo'l ostida ishlayotgan har bir kishi shaxsini hurmat qilish, xodimlarga nisbatan qo'pollikka yo'l qo'ymasligi zarur. Rahbarni qo'l ostidagilar tomonidan qilingan tanqidga qanday qarashi uning faoliyatining muhim qirrasidir. Agar rahbar tanqid qiluvchiga emas, o'ziga nisbatan chora ko'rib, xatolarini tuzatar ekan, bu uning etuklik sinoviga bergan bardoshi. Tanqid muammosi – qo'l ostidagi xodimning fikriga, uning tashabbusiga hurmat muammosidir.
- Rahbarning yaxshi tashkilotchiligida hamma tarmoqlarda ahil, intizomli, mehnatsevar jamoa shakllanadi.
- “Har qanday sharoitda ham: xodimlaringizni, buyurtmachi-laringizni, aksiyadorlaringizni, boshlig'ingizni, hamkasaba-laringizni, ta'minlovchilaringizni, nazoratchi hokimiyatni, hatto raqiblaringizni ham hech qachon aldamang”.
- Ishbilarmonning bu burchlarini amerikalik menejer Robert CHeyz o'zining “Boshqarish sirlari” degan kitobida aytib o'tgan. Biznesda halollik – har qanday amaliy munosabatlarning zaminidir. Unga bepisandlik qilish oxir – oqibatda obro'ni yo'qotishga olib keladi. Obro'ni bir marta yo'qotgandan keyin, qayta tiklash juda qiyin.
- “Ishonch – tadbirkorlik amaliyotining asosiy tamoyillaridan biri bo'lib, uning ahamiyati ortib borayapti. O'zaro ishonch juda muhim omil. Ishbilarmonlik munosabatlarida ikki pog'ona mavjud: rasmiy va norasmiy. Rasmiylari o'zaro tuzilgan turli kelishuvlar, shartnomalarga asoslanib, sheriklarining, sotuvchilarning, xaridorlar va boshqalarning xuquqlarini aks ettiradi. Norasmiylari o'zaro munosabatlar jarayonida shakllanib qoladi va hech qanday yozma majburiyatlar bilan bog'liq bo'lmasligi mumkin. Bunday holda umumiy ishning yutug'i hamkorlar o'rtasidagi o'zaro ishonch darajasiga bog'liq bo'ladi.
- O'ta rivojlangan ishbilarmon o'z mehnatini faqat o'zi uchungina emas, balki boshqalar uchun, jamiyat va davlat uchun ham foydali ekaniga ishonadi.

- Ishbilarmon rahbarning ish uslubidan:
- - raqobat zaruriyatini e'tirof etadi, hamkorlik lozimligini tushunadi;
- - har bir shaxsni o'zi kabi hurmat qiladi;
- - mulkning har bir shaklini, davlat hokimiyatini, ijtimoiy tartibni, qonunlarni hurmat qiladi;
- - ma'rifatni, fan va texnikani, informatikani, madaniyatni qadrlaydi, ekologiyani hurmat qiladi.
- - yangiliklarni ishga taqdim etishga intiladi.

Ishbilarmonlik odobi – butun dunyo ishbilarmonlarining amaliyotida ko'p yillar davomida orttirilgan tajribalardan kelib chiqqan hatti – harakat me'yorlarining majmuidir. Bunday me'yorlarning o'zagi – xalqaro xushmuomalalik tamoyillaridir, boshqacha aytganda, nimaki hamkor davlat timsoli va vakili bo'lsa, hammasini qat'iy hurmatlash va yod etishdan iborat

- O'ta rivojlangan ishbilarmon o'z mehnatini faqat o'zi uchungina emas, balki boshqalar uchun, jamiyat va davlat uchun ham foydali ekaniga ishonadi.
- Ishbilarmon rahbarning ish uslubidan:
- - raqobat zaruriyatini e'tirof etadi, hamkorlik lozimligini tushunadi;
- - har bir shaxsni o'zi kabi hurmat qiladi;
- - mulkning har bir shaklini, davlat hokimiyatini, ijtimoiy tartibni, qonunlarni hurmat qiladi;
- - ma'rifatni, fan va texnikani, informatikani, madaniyatni qadrlaydi, ekologiyani hurmat qiladi.
- - yangiliklarni ishga taqdim etishga intiladi.

Ishbilarmonlik odobi – butun dunyo ishbilarmonlarining amaliyotida ko'p yillar davomida orttirilgan tajribalardan kelib chiqqan hatti – harakat me'yorlarining majmuidir. Bunday me'yorlarning o'zagi – xalqaro xushmuomalalik tamoyillaridir, boshqacha aytganda, nimaki hamkor davlat timsoli va vakili bo'lsa, hammasini qat'iy hurmatlash va yod etishdan iborat

- Uyushma – tadbirkorlarning kasaba uyushmalarini yaratish. Ular a'zoliylik darajasiga baho berishda xolis turishlari va guruh ma'naviyati me'yorlari buzulgan paytda eng qat'iy choralar ko'rishlari lozim.
- “Biznesda toza qo'l, moslashuvchanlik, tadbirkorlik, halollik – jamiyatga xizmat qiladi”.
- D.Kornegi va boshqa mashhur kishilarning nasihatlarini o'rganing, Ularni kundalik va ish bilan bog'liq hayotimizning me'yori va tamoyili qilib oling. Biroq uzil-kesil qoidalar bilan bir qatorda bizning endi oyoqqa turayotgan biznesimizda ishni yaxshi yurtishning yashirin nozik tomonlari uchraydi. Ularni ko'ra bilish va ular etuk uslubga aylanishiga ko'maklashish – amaliy munosabatlar nazariyasining masalalaridan biri. SHuning uchun ham ish munosabatlarining tadbirkorlik amaliyotida nazariy jihatdan hali shakllanib ulgurmagan uslubini me'yorlashtirish o'rinli emas.
- Tadbirkorning 80-90% vaqti muloqotlarga sarf bo'ladi. Tadbirkor bo'lish –

muloqot qila olish demakdir.

- Amaliy va ishchan munosabatning asosiy vazifasi – hamkorlik. Hamkorlik sheriklarning o‘zlarini bir-birlariga tanishtirishdan boshlanadi. SHuni unutmaslik kerakki, bunday paytda har bir tomonning hayolida sherigi haqida: “Bu aslida kim o‘zi?” degan savol tug‘iladi. SHu savolga javob bera turib, biz munosabat turini tanlaymiz. Agar o‘zini tanishtirish amalda isbotlanmasa, ko‘ngil soviydi, munosabatlar uzilishiga olib keladi. SHeriklar bir-birining xatosi va kamchiliklariga ko‘z yumishlari mumkin, lekin ularni kechirmaydilar. SHuning uchun ishchan munosabatning muhim tamoyillaridan biri – so‘zning ustidan chiqish va amalda isbotlashdir.
- Ishchan munosabatning aksariyat qismi muzokaralardan iborat. Muzokara mahorati ham – fan va san’at. Muzokara usullarini o‘rganish kerak. Suhbat mavzuidan qat’iy nazar bu usullar bir xil.
- Muzokara – kundalik hayotimizning omili. O‘z maqsadlarimizga erishish uchun biz hamma erda turli sabablar bilan gaplashamiz. Biz ko‘pincha yomon gaplashamiz. Betoqat, xudbin, yon bermaydigan bo‘lib, ikkinchi tomonning manfaatlarini hisobga olmasdan ko‘pincha munosabatni buzib qo‘yamiz.
- Xulosada shuni ta’kidlash joizki, odob muammolari hamma mamlakatda (milliy, hududiy, mahalliy) muhim o‘rin tutadi. Eski muammolar: korrupsiya manfaatlar kurashi, beodoblik, kamsitish kabilar bilan bir qatorda, xususiylashtirish, mustaqillik, axborot texnologiyasi va boshqa yangiliklar bilan bog‘liq bo‘lgan yangi muammolar yuzaga keladi.
- Hozirgi bozor iqtisodiyoti sharoitida ishbilarmon quyidagi hollarda: stul atrofida, jamoat, mehmondorchilik tashriflarida, jamoat joylarida va ko‘chada, chet ellik deligatsiyani qabul qilish vaqtida, tabriklar va tanishuvlarda, deligatsiyani kutib olish jarayonida, avtomobillarga o‘tkazish vaqtida, ishtirokchilarni muzokaralar stoli tevaragiga joylashtirishda, rasmiy shaxslar bilan telefon orqali gaplashishda, ishbilarmonlar qabulida, yangi xodimni hamkasblarga tanishtirishda va hokazolarda ishbilarmonlik odobi me’yorlariga rioya qilishi kerak.

Nazorat savollari:

- 1. Farmatsevtik axloq va deontologiya haqida tushuncha.
- 2. Ishlab chiqarish jamoasi.Uning rasmiy va norasmiy tuzilmasi.
- 3. Dorixona jamoasining ijtimoiy-ruhiy muhiti.
- 4. Jamoani boshqarish jarayonida rahbar ahamiyati. Boshqaruvchi faoliyatida axloq.
- 5. Kelishmovchilik vaziyatlar va ularni bartaraf etish yo‘llari. Kelishmovchilik vaziyatlarda fe‘l-atvor uslublari.
- 6. Tadbirkorning axloqi.

Adabiyotlar:

- 1.Agafonov A.E. Puti optimizatsii deyatelnosti aptechnyx predpriyatiy s

- primeneniem kompyuternykh texnologiy: Diss. kand. farm. nauk. — SPb., 2005. — 16 s.
2. Apazov A.D., Moshkova L.V. Osnovnye zadachi v oblasti avtomatizatsii, stoyashchie pered aptechnoy slujboj strany // Farmatsiya. — 2001. — №3. — S.1—5.
 3. Babaskin D.V., Golubeva A.P. Ispolzovanie informatsionnykh texnologiy v meditsinskom obrazovanii. // Tezisy dokladov IX Rossiyskogo natsionalnogo kongressa CHelovek i Lekarstvo. — M.: Obщерossiyskiy obщественный fond Zdorove cheloveka, 2007.— s.735.
 4. Bredneva N.D., Zevakova V.A. Distansionnoe obrazovanie — sovremennaya forma povыsheniya kvalifikatsii provizorov // Novaya Apteka. — 2007. — №3. — S.46—48.
 5. Geller L.N., Sokolov D.V. Vyчislitelnaya texnika i farmatsiya // Uchebno-metodicheskoe posobie. — Irkutsk: IGMU. — 2007. — S.130—131.
 6. Geller L. N., CHalov A. L. Sozdanie edinoj seti farmatsevticheskoy informatsii na razlichnykh urovnyax farmatsevticheskogo menedjmenta Vostochnoy Sibiri / Materialы nauchno-prakticheskoy konferensii Farmatsevticheskoy slujbe respubliki Buryatiya — 80 let. Vita Magistra: RS MP MZRB. — Ulan-Ude, 2004. — S.37—39.
 7. Girixidi V.P., Krikunova E.A., Maksimkina E.A. Izuchenie informatsionnykh potrebnostey na farmatsevticheskom rынке // Novaya Apteka. — 2005. — №9. — S.54—63.
 8. Dremova N.B. Sovremennyy farmatsevticheskiy rынок: sostoyanie i tendensii razvitiya (obzor literaturы) // Farmatsiya. —2004. — №4.— S.57—58.
 9. Zekiy O. E., Rumyansev A. S. Konseptualnaya model sistemy upravleniya obraщeniem lekarstvennykh sredstv // Menedjer zdravooxraneniya. — 2004. — №8. — S. 40—51.
 10. Kojikin A.I. Pyat shagov k postroeniyu informatsionnogo prostranstva v otdelno vzyatom gubernskom gorode N. // Ekonomicheskij vestnik farmatsii. — 2007. — №9. — S.103—106.

AMALIY MASHG‘ULOT MATERIALLARI

1-2 Mavzu: Dorixonalarda farmatsevtik tovarlarni saqlanishini tashkil qilish

1.1 Tovarlarni saqlash

Tovarlarni saqlash tovar xarakatining barcha buginlarida, ya'ni tayyor maxsulotni ishlab chikarishdan boshlab uni iste'mol qilish mobaynida amalga oshiriladi.

Tovarlarni saklash — bu tovarning sifati va mikdorini uzgartirmaslik maqsadida omborxonalariga joylashtirish va saqlash jarayonidir. *Saklashdan asosiy maksad* — tovarlarning boshlangich xossalariining barqarorligini ta'minlash demakdir. Tegishli saklash xonalarining mavjudligi, zarur saklash tartiblarini yaratilishi, saklash davomida tovarlarni turi joylashtirishni tashkil qilish -tovarlarni saqlash shart-sharoitlarining asosini tashkil kiladi.

Omborxonada dorivor usimliklar xom ashyosi sukchaklarda saqlanadi buning uchun yopik yashiklar, koplari (kesilgan xom ashyo), ikki kavatli k,oplar, karton uramlari (poroshoklar) bulishi kerak.

Uz tarkibida efir moylarini saqllovchi (masalan: shalfey o'ti), ayrim gigroskopik o'tlar, barglar, mevalar (masalan: angishvonagul bargi, dalachoy va boshk,alar) aloxida yaxshi yopiladigan idishda saqlanadi.

Zaxarli va giyoxvand moddalar saqllovchi dori vositalari aloxida xonalarda, maxsus kulflanadigan temir shkaflarda saqlanadi

Omborxonalar va moddiy xonalarda saqlash uchun farmatsevtik maxsulotlarning xususiyatlariga bog'lik muayyan sharoitlar asosida amalga oshiriladi. Saqlash sharoitlarining (xavo xarorati va namligi) asosiy ko'rsatkichlarining nazoratini olib borish uchun xar bir xonada termometr va gigrometr bo'lib, ular saqlash uchun ' xonalarining ichki devorlarida isitkich asboblardan erdan 1,5— 1,7 metr balandlikda, eshikdan esa 3 metr masofada joylashgan buladi. Xavo xarorati va namligi bir kunda kamida 1 marta tekshiriladi, asboblarning ko'rsatkichlari xar bir bulimda bulishi kerak va maxsus xisob daftarida belgilanadi.

1.2 Tez va engil alangalanuvchi prekursorlarni saqlash

Portlovchi va tez alanga oluvchi vositalar aloxida (quruq, to'g'ri kuyosh nuridan, yong'in va er osti suvlaridan ximoyalangan, birinchi kavatda, temir-beton koplama xamda metall eshikli) xonalarga joylanishi kerak, xonaning poli eshigidan ichkariga qiyalanib sementlangan, o'yilmagan tekis bulishi kerak. Tez alangalanuvchi va yonuvchi suyuqliklar solingan idishlar zarbalardan saqlaydigan yoki agdaruvchi ballonlarda bir katorda saqlanadi. Idishni suyuq moddalar bilan tuldirish darajasi 90% xajmdan ortmasligi kerak. Katta mikdordagi spirtlar metall idishlarda, 75%dan ortik bo'lmagan xajmda to'ldirilib saqlanadi.

1.3 Dezinfeksiyalovchi vositalar , bog'lov materiallari , rezina buyumlarini saqlash.

Dezinfeksiyalovchi vositalar (xloramin V va boshkalar) germetik berkitilgan idishlarda saqlanadi. Saqlash uchun xona aloxida bo‘lib va plastmassa, rezina x,amda metall buyumlar xamda tozalangan suv olinadigan xonalardan uzokrokda joylashgan bo‘lishi kerak. Bunda saqlash joyi salkin va yorug‘likdan ximoyalangan bo‘lishi lozim.

Boglov materiallari yoqoch yashiklarda, kuruk , xavosi toza xonalarda, changdan va xasharotlardan nariroklarda saqlanishi kerak. Nosteril materiallarni isitilmaydigan onalarda saklash mumkin.

Steril materiallar xarorati o‘zgarishi kam buladigan xonalarda saklanishi kerak, bunda xarorat uzgarganda kadoklangan tovar ichiga xavo kirmasligini ta‘minlash lozim. Sterillangan boglov vositalarini omborxonada chiqqan yiliga karab saklash kerak, chunki xar besh yildan sung uning sterilligini xar yili tanlab tekshirib turiladi. Urami buzilgan yoki nam tortgan bo‘lsa, u xolda maxsulot sterillanmagan xisoblanadi.

1.4 Rezina buyumlarni saqlash

Rezina buyumlarini saqlovchi xonaga quyosh nuri tushmasligi kerak, kupincha ertulalarda, korong‘i joylarda saklanadi

Ba‘zi rezina buyumlarni saklashda ma‘lum talablarga rioya Kilish kerak: grelkalar, tagiga qo‘yiladigan chambaraklar, muz solinadigan xaltachalar biroz shishirib qo‘yiladi;

Asboblarning echiladigan rezina kismi metall kismidan alox,ida saklanadi; qo‘lqoplar, bujlar, elastik kateterlar va boshkalar kutilarda zich yopilgan xamda ustiga talk sepilgan xolda saklanadi. Pastki qavatlardagi buyumlar ezilib va bosilib ketmasligi uchun ularni bir necha kavat kilib saqlash mumkin emas.

“YAxshi saqla amaliyoti “ Good storage practice (GSP)

1 mart 2013 yildan 4 mart 2018 yilgacha amal qilinadi.

(O‘zbekiston Davlat standarti.)

Ushbu standart 8 ta bo‘limdan iborat.

1. Qo‘llanish soxasi.
2. Atama va tariflar
3. Xodimlar.
4. Xona va asbob uskuna.
5. maxsulotni saqlashga talablar
6. Maxsulotni qaytarish.
7. YUklash va tashish.
8. Maxsulotni chaqirib olish.

- 1. Ushbu standart O‘Z R xududida dori vositalarini tayyorlash, ishlab chiqarish, olib kirish va olib chiqish ulgurji va chakana sotish bilan shug‘illanuvchi xo‘jalik yurutuvchi subektlarga taalluqli.

2. Dori vositasi, yordamchi modda, yaroqlilik muddatini tugash sanasi, kontaminatsiya (ifloslanish), yorliqlash, material, meyoriy talablar, o'rov materiali, saqlash kabi so'zlarning manosi keltirilgan.

3. Dori vositasini sifatini saqlash uchun xar bir saqlash uchastkasida etarli miqdorda malakali xodim bo'lishi kerak.

4. Saqlash zonalariga begona shaxslar kiritilmaydi. Saqlash sharoitlarini (xarorat yoki nisbiy namlik) nazorat qilish lozim.

Monitoring uchun mo'ljallangan o'lchash vositalari 1 yilda 1 marta qiyoslash ko'rigidan o'tkazilishi lozim.

5. Maxsulotni saqlash zo'nalarida yaroqlilik muddati o'tgan maxsulotlar bilan ish olib borish bo'yicha yozma yo'riqnomalar va xisobotlar bo'lishi lozim.

Materiallar va dori vositalarini olishda xar bir olingan seriya buyurtmaga mosligi yuzasidan tekshirilishi, yorliqlanishi, seriya raqami tekshirilishi lozim.

6. Qaytarilgan maxsulotlar, barcha xaxira va xisobotlar saqlanishi lozim.

Qaytarilgan maxsulotlar karantinga qo'yilishi lozim.

7. Zarur bo'lganda tashish sharoiti, xaroratni nazorat qilish uchun asbob uskunalar ishlatish lozim.

Materiallar va dori vositalarini yuklash va tashishni faqat maxsulotni omborxonadan berish bo'yicha farmoish olingandan so'ng amalga oshirish lozim.

2. Sifati bo'yicha shubxa bo'lgan yoki sifati yaxshi emasligi to'g'risida ishonchli malumotlar bo'lgan dori vositalari va materiallarni tez va samarali chaqirib olishni amalga oshirish jarayoni ishlab chiqilishi lozim

O'Z R SSV ning Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasi boshlig'i X. K. Jalilov.

Farmakopeya qo'mitasi raisi muovini G. E. Boltaboeva.

Dori vositalari sifatini nazorat qilish va standartlash laboratoriyasi mudiri A. F. Dusmatov.

NAZORAT SAVOLLARI

1. Tovarlarni saqlash .
2. Tez va engil alangalanuvchi prekursorlarni saqlash.
3. Dezinfeksiyalovchi vositalar , bog'lov materiallari , rezina buyumlarini saklash.
4. Rezina buyumlarni saklash

Foydalanilgan adabiyotlar

4. Toshmuhamedov e.R., Zaynutdinov X.S., Komilov A.M., Muhamedova R.A., Juravlyova E. B., Islomova M.Z. Farmatsevtika ishini tashkil qilish(lotin alifbosida

darslik) Professor A.N. YUnusxo'jaevning umumiy tahriri ostida.-Toshkent, 2007-224b.

5. Toshmuhamedov e.R., Zaynutdinov X.S., Komilov A.M., Muhamedova R.A., Juravlyova e.B., Islomova M.Z. Farmatsevtika ishini tashkil qilish (kiril alifbosida darslik) Professor A.N. YUnusxo'jaevning umumiy tahriri ostida.-Toshkent, 2007-223b.

6. Toshmuhamedov e.R., Zaynutdinov X.S., Komilov A.M., Muhamedova R.A., Juravlyova E. B., Islomova M.Z. Farmatsevtika ishini tashkil qilish. Toshkent, "Iqtisod-moliya", 2008. -192 b.

5. "Farmatsevtika ishini tashkil qilish" fanidan "Farmatsevtika ishini tashkil qilish" o'quv qo'llanmasining i-qismi Toshkent 2016, 254-bet

3-4 Mavzu: DORIXONADA GIYOHVAND DORI VOSITALARI, PSIXOTROP MODDALAR VA PREKURSORLAR MUOMALASI

2.1 Giyoxvandlik vositalarini nazorat qilish bo'yicha xalqaro faoliyat va giyoxvandlik vositalarini nazorat qilish to'g'risidagi so'nggi xalqaro shartnomalar tarixi

- Giyohvandlik vositalarini suiiste'mol qilish bilan kurashish sohasidagi xalqaro shartnoma huquqi XX asrning boshlarida yuzaga keldi. Hozirgi vaqtda giyoxvandlik vositalarini nazorat qilish to'g'risida bir qator ko'p tomonlama shartnomalar mavjud bo'lib, ularning barchasi 1912 va 1988 yillar oralig'ida tuzilgan. Ular giyoxvandlik vositalarini nazorat qilishning mavjud xalqaro tizimi uchun huquqiy asos bo'lib xizmat qiladi.
- Giyohvandlik vositalarini nazorat qilish bo'yicha amal qilayotgan asosiy xalqaro shartnomalarga 1961 yildagi giyoxvandlik vositalari to'g'risida YAgona Konvensiya (mazkur Konvensiyaga tuzatishlar to'g'risida 1972 yildagi Bayonnoma asosida kuchaytirilgan), 1971 yildagi Psixotrop moddalar to'g'risidagi va Birlashgan Millatlar Tashkilotining 1988 yilda qabul qilingan Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalarning noqonuniy muomalasiga qarshi kurash to'g'risidagi Konvensiyalari kiradi.

1971 yildagi psixotrop moddalar to'g'risidagi Konvensiya

- Xalqaro hamjamiyatning mazkur moddalarning zararli ta'siridan tashvishlanishi oqibatida 1971 yildagi Psixotrop moddalar to'g'risidagi Konvensiya qabul qilindi. 1976 yil 16 avgustda kuchga kirgan 1971 yildagi Konvensiyaga muvofiq ushbu moddalar xalqaro huquqiy nazorat ostiga olindi.
-

Birlashgan Millatlar tashkilotining Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalarning noqonuniy muomalasiga qarshi kurash to'g'risida 1988 yildagi Konvensiyasi

- Giyohvandlik vositalarini tayyorlash va ishlab chiqarishga nisbatan esa, 1988 yildagi konvensiya noqonuniy o‘stiriladigan, tarkibida giyohvandlik vositasi bo‘lgan o‘simliklarni yo‘q qilishga doir qoidalarni o‘z ichiga oladi.

2.2 O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasi Narkotiklar nazorati qo‘mitasining Nizomi

- O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi qoshidagi Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasi Narkotiklar nazorati qo‘mitasi Birlashgan Millatlar Tashkilotining 1961 yil Giyohvandlik vositalari to‘g‘risidagi YAgona Konvensiyaning 18-moddasi, Psixotrop moddalar to‘g‘risidagi 1971 yil Konvensiyasining 16-moddasi va Birlashgan Millatlar Tashkilotining 1988 yil Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalarning noqonuniy muomalasiga qarshi kurash to‘g‘risidagi Konvensiyaning 12-moddasi asosida faoliyatini yuritadigan milliy vakolatli idorasidir.
- O‘zbekiston Respublikasi hududiga belgilangan tartibda giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni olib kirish (olib kirish) uchun sertifikatlarni berish;
- O‘zbekiston Respublikasi hududi orqali giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar tranziti uchun taqdim etilgan arizalarni o‘rganib, belgilangan tartibda ruxsatnoma berish;
- Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni yopiq turdagi bojxona omboriga joylashtirish, arizalarni belgilangan tartibda o‘rganib, ruxsatnoma berish;
- Birlashgan Millatlar Tashkilotining 1961, 1971, 1988 yillar Konvensiyalari tavsiyalariga ko‘ra giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar ro‘yxatlarini tuzish ustida ish olib borish;
- Huquqni muhofaza qiluvchi va boshqa organlar bilan hamkorlikda litsenziyaga ega bo‘lgan yuridik shaxslarni litsenziya shartlari va talablarini bajarishlarini tekshirish;
- Huquqni muhofaza qiluvchi va boshqa organlarga O‘zbekiston Respublikasida Davlat nazoratiga olingan giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalasi bo‘yicha maslaxatlar berish.

2.3 Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo‘lishi bilan bog‘liq faoliyatini litsenziyalash

- O‘zbekiston Respublikasida giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo‘lishi bilan bog‘liq faoliyat yuridik shaxslar tomonidan O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi belgilagan tartibda beriladigan litsenziya asosida amalga oshiriladi.
- 8-modda O‘zR ning 15.12.2000 yil 175-II-son Qonuni I bo‘lim 25-1-modda bandiga asosan tahrirga kiritilgan.
-
- **8-modda. Litsenziya berishni rad etish asoslari**
-
- Quyidagilar litsenziya berishni rad etish uchun asos bo‘ladi:
- -yuridik shaxslar tomonidan litsenziya olish uchun qonun hujjatlari talablariga nomuvofiq rasmiylashtirilgan hujjatlar taqdim etilganligi;
- -giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo‘lishi bilan bog‘liq faoliyatning xavfsizligini ta‘minlash uchun sharoitlar yo‘qligi;
- -xizmat vazifasi taqozosiga ko‘ra giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar bilan ishlashga aloqador xodimlarning orasida surunkali ruhiy kasalliklar, giyohvandlik, zaharvandlik, alkogolizm tufayli dispanser hisobida turuvchi shaxslarning mavjudligi;

- -xizmat vazifasi taqozosiga ko'ra giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar bilan ishlashga aloqador xodimlarning orasida qasddan sodir etgan jinoyati uchun sudlanganlik holati tugallanmagan yoki sudlanganligi olib tashlanmagan shaxslarning mavjudligi;
- -yuridik shaxslar tomonidan litsenziya olish uchun taqdim etilgan hujjatlarda shubhali va noto'g'ri ma'lumotlarning borligi;
- -litsenziya talabgorining litsenziya talablari va shartlariga muvofiqligi.

▪ I BOB O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING 2000 YIL 31 IYUL "GIYOHVANDLIK VOSITALARI, PSIXOTROP MODDALAR VA PREKURSORLARNI O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI HUDUDI ORQALI OLIB KIRISH, OLIB CHIQISH VA TRANZIT TARZIDA O'TKAZISH TO'G'RISIDA"GI 293-SON QARORI

- Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni O'zbekiston Respublikasi hududi orqali olib kirish, olib chiqish va tranzit tarzida o'tkazish to'g'risida

O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasida O'zbekiston Respublikasining giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar to'g'risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilganidan boshqacha qoidalar belgilangan bo'lsa, xalqaro shartnoma qoidalar qo'llaniladi. Ushbu qonunda quyidagi asosiy tushunchalar qo'llaniladi: giyohvandlik (narkotik) vositalari — giyohvandlik vositalari ro'yxatiga kiritilgan va O'zbekiston Respublikasida nazoratga olinadigan, kelib chiqishi sintetik yoki tabiiy moddalar, tarkibida giyohvandlik moddasi bo'lgan preparatlar va o'simliklar;

psixotrop moddalar — psixotrop moddalar ro'yxatiga kiritilgan va O'zbekiston Respublikasida nazoratga olinadigan, kelib chiqishi sintetik yoki tabiiy moddalar; prekursorlar — prekursorlar ro'yxatiga kiritilgan va O'zbekiston Respublikasida nazoratga olinadigan giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar tayyorlash uchun foydalaniladigan moddalar; giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalarning analigari — kimyoviy tuzilishi va xossalriga ko'ra giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalarga o'xshash, ular singari ruhiyatga faol ta'sir etuvchi, kelib chiqishi sintetik yoki tabiiy moddalar;

preparat — moddalarning har qanday fizik holatdagi, tarkibida bitta yoki bir nechta giyohvandlik vositalari yoxud psixotrop moddalar bo'lgan aralashmasi;

giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi — giyohvandlik vositalari, — psixotrop moddalar va prekursorlarni olib kirish (olib chiqish), tranzit tarzida o'tkazish, saqlash, berish, realizatsiya qilish, taqsimlash, olish, tashish, jo'natish, ishlab chiqish, ishlab chiqarish, tayyorlash, ulardan foydalanish va ularni yo'q qilish, shuningdek tarkibida giyohvandlik moddasi bo'lgan o'simliklarni yetishtirish; giyohvandlik (narkomaniya) — giyohvandlik vositalariga ruhiy-jismoniy qaramlik bilan bog'liq kasallik; zaharvandlik (toksikomaniya) — psixotrop moddalarga, shuningdek dorilik xususiyatiga ega bo'lmagan, kelib chiqishi sintetik yoki tabiiy, giyohvandlik vositalarga o'xshash ruhiyatga faol ta'sir etuvchi moddalarga ruhiy-jismoniy qaramlik bilan bog'liq kasallik.

manba: O'zbekiston Respublikasi Oliy majlisining Axborotnomasi, 1999 y., 9-son, 210-modda; 2001 y., 1-2-son, 23-modda; 2003 y., 1-son, 8-modda; O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2006 y., 41-son, 405-modda

qonun	VI	bo'lim	vA	46	moddadan	iborat:
I.			umumiy			qoidalar
II.			giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyat			
III.			giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyatning ayrim turlarini amalga oshirish shartlari			
IV.			giyohvandlik vositalari. psixotrop moddalar va prekursorlardan foydalanish			
V.			giyohvandlik vositalari. psixotrop moddalar va prekursorlarning qonunga xilof ravishda muomalada bo'lishiga monelik qilish			

VI. giyohvandlik va zaharvandlik bilan kasallangan bemorlarga beriladigan narkologik yordam

Ushbu qonun giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishiga oid ijtimoiy munosabatlarni tartibga soladi hamda ularning qonunga xilof ravishda muomalada bo'lishiga monelik qilish, fuqarolar sog'lig'ini saqlash hamda davlat xavfsizligini ta'minlashni maqsad qilib qo'yadi. O'zbekiston Respublikasining giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar to'g'risidagi qonun hujjatlari ushbu qonun hamda boshqa qonun hujjatlaridan iborat.

O'zbekiston Respublikasida nazoratga olinadigan giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar quyidagi ro'yxatlarga kiritiladi:

1. Muomalada bo'lishi O'zbekiston Respublikasida taqiqlangan giyohvandlik vositalari ro'yxati
2. Muomalada bo'lishi O'zbekiston Respublikasida cheklangan giyohvandlik vositalari ro'yxati
3. Muomalada bo'lishi O'zbekiston Respublikasida cheklangan psixotrop moddalar ro'yxati
4. Muomalada bo'lishi O'zbekiston Respublikasida cheklangan prekursorlar ro'yxati

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2003-yil 16-iyuldagi "Giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlar muomalasi bilan aloqador bo'lgan litsenziya faoliyati to'g'risida" gi 315-son qaroriga muvofiq bu faoliyat turiga quyidagilar kiradi:

1. Giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlarni olib kirish (olib chiqib ketish).
2. Giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash.
3. Giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlarni tarqatish va sotish.
4. YAngi giyohvand vositalar, psixotrop moddalarni ishlab chiqish.
5. Giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlarni ishlab chiqarish va tayyorlash.
6. Giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlardan ilmiy va o'quv maqsadlarida foydalanish.
7. Giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlarni yo'q qilish.
8. Giyohvand vositalarni saqlovchi o'simliklarni madaniylashtirish.

Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash bo'yicha texnik talablar O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi va O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligining 2001 yil 17 iyundagi "Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash bo'yicha texnik talablar to'g'risida nizomni tasdiqlash haqida" gi qo'shma qaroriga muvofiq amalga oshiriladi.

Ushbu qo'shma qaror O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2001 yil 11 iyulda 1048-son bilan davlat ro'yxatidan o'tkazilgan, 2001 yil 21 iyuldan boshlab kuchga kirgan. Ushbu qo'shma qaror bilan tasdiqlangan nizom "giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar to'g'risida" gi O'zbekiston Respublikasining qonunining 13-moddasi va Vazirlar Mahkamasining 2001 yil 29 yanvardagi 56-sonli "Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyatni litsenziyalash to'g'risida" gi qaroriga muvofiq ishlab chiqilgan va O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalasi bilan bog'liq faoliyat bilan shug'ullanish huquqiga ega litsenziya talabgori-yuridik shaxslarning giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash uchun mo'ljallangan ob'ekt va binolarining texnik mustaxkamligini xamda qo'riqlash –yong'inga qarshi moslamalar bilan jihozlashga doir texnik talablarni belgilaydi.

Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash, berish, sotish, taqsimlash va hisobga olish shartlari O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2001 yil 28 noyabrda "Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni hisobga olish, tarqatish, sotish, berish, saqlash sharoitlari to'g'risida" gi nizomni tasdiqlash haqida" gi 527-son buyrug'iga asosan amalga oshiriladi. Mazkur nizom "Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar to'g'risida" gi O'zbekiston Respublikasi qonuni asosida tuzilgan. Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyat turlari uchun litsenziyalari bo'lgan yuridik shaxslar o'z

faoliyatlari to'g'risida maxsus vakolatli organga qonun hujjatlarida belgilangan tartibda hisobot taqdim etadilar. Hisobot taqdim etish tartibi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2009 yil 8 yanvardagi "O'zbekiston Respublikasida narkotik vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyat bo'yicha hisobotlar yuritish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi 6-son qaroriga muvofiq amalga oshiriladi.

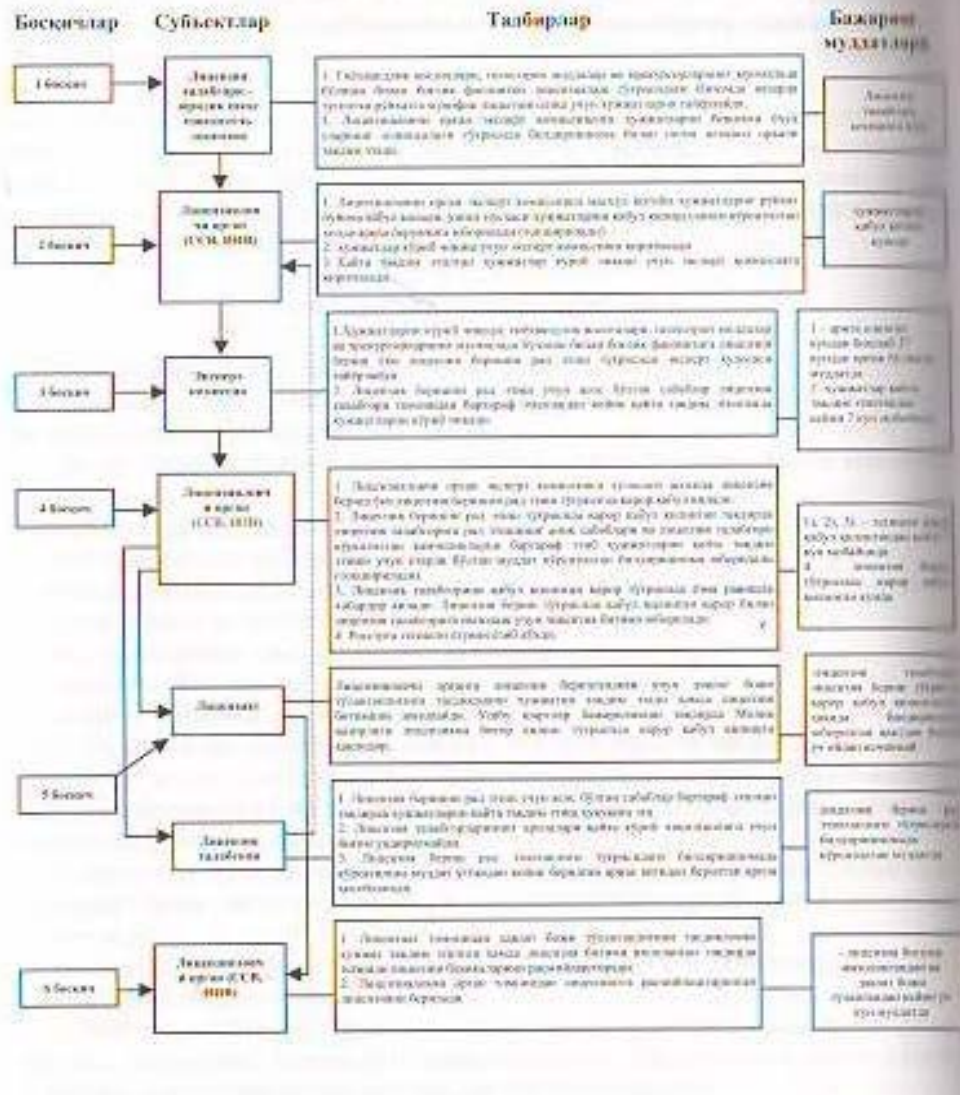
Prikaz MzRUz № 197 (zaregistrirovan Ministerstvom YUstitsii RUz 23 aprelya 2014 goda) o vnesenii izmeneniy i dopolneniy v Polojenie ob usloviyax xraneniya, otpuska, realizatsii, raspredeleniya, uchyota narkoticheskix sredstv, psixotropnyx veshchestv i prekursorov. Pri priyome retseptov na lekarstva, v sostav kotorykh vkhodyat narkoticheskie sredstva, farmatsevt tehnolog obyazan utochnit vozrast bolnogo, proverit pravilnost dozirovki, sovmestimost propisannykh ingredientov v lekarstvennoy forme i podcherknut krasnoy ruchkoy naimenovanie narkoticheskogo sredstva.

•Postanovlenie o vnesenii izmeneniy i dopolneniy v postanovlenie «Ob utverjdenii Polojeniya o texnicheskix trebovaniyax po xraneniyu narkoticheskix sredstv, psixotropnyx veshchestv i prekursorov» (Sobranie zakonodatelstva RUz, 2014., 27 str. 331).

- Litsenziyalovchi organga litsenziyalar berish to'g'risidagi xujjatlarni ko'rib chiqish, ularning muddatlarini uzaytirish, ular yuzasidan xulosalar tayyorlash uchun ekspert komissiyasi tashkil etiladi. Ekspert komissiyasi to'g'risidagi nizom va uning shaxsiy tarkibi O'zbekiston Respublikasi Giyohvandlik moddalarini nazorat qilish Davlat komissiyasi bilan kelishgan holda litsenziyalovchi organ tomonidan tasdiqlanadi. Ekspert komissiyasi tarkibiga majburiy tartibda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Narkotik moddalarni nazorat qilish milliy ahborot-tahlili markazi vakili kiritiladi.
- Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyat faqat yuridik shaxslar tomonidan amalga oshiriladi va quyidagilarni o'z ichiga oladi:
 - Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni olib kirish (olib chiqish);
 - Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash;
 - Giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni sotish (berish), taqsimlash;
 - Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni tashish;
 - Giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni ishlab chiqish;
 - Giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni ishlab chiqarish, tayyorlash;
 - Giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlardan ishlab chiqarish ehtiyojlari uchun, shu jumladan, tibbiyot va veterinariyada foydalanish;
 - Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlardan ilmiy va o'quv maqsadlarida foydalanish;
- Litsenziya olish uchun zarur hujjatlar
- Litsenziya olish uchun litsenziya talabgori litsenziyalovchi organga quyidagi hujjatlarni taqdim etadi:
 - Litsenziya berish to'g'risidagi ariza, unda quyidagilar ko'rsatiladi:
 - YUridik shaxsning nomi va tashkiliy-huquqiy shakli, uning joylashgan o'rni (pochta manzili), bank muassasasining nomi va bank muassasasidagi hisob raqami; litsenziyalanayotgan faoliyatning yuridik shaxs tomonidan amalga oshirilishi mo'ljallanayotgan turi va faoliyatning ko'rsatilgan turi amalga oshiriladigan muddat;
 - YUridik shaxsning ro'yxatidan o'tkazilganligi to'g'risidagi guvoxnomaning notarial tasdiqlangan nusxasi;
 - Litsenziya berish to'g'risidagi arizani ko'rib chiqish uchun yig'im to'langanini tasdiqlovchi hujjat;
 - Ichki ishlar va prekursorlarni saqlash bo'yicha texnik talablarga muvofiqligi to'g'risidagi xulosasi;

- Ichki ishlar hududiy organining giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash bo'yicha texnik talablarga muvofiqligi to'g'risidagi xulosasi;
- Ichki ishlar hududiy organining giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni tashishga ruxsatnomasi;
- Sanitariya nazorati organlarining binolarining yoki shart-sharoitlarning belgilangan talablarga muvofiqligi to'g'risidagi hulosasi;
- Davlat tabiatni muhofaza qilish qo'mitasi hududiy organining ishlab chiqarish sharoitlarining ekologiya talablariga muvofiqligi to'g'risidagi xulosasi (prekurorlar ishlab chiqarish bilan bog'liq faolmiyat amalga oshirilgand);
- Litsenziyalanadigan faoliyat turini amalga oshirish uchun foydalaniladigan binolar, inshootlar, muhandislik kommunikatsiyalari va texnologiya asbob-uskunalariga mulk huquqini yoki boshqa ashyoviy huquqni tasdiqlovchi hujjat;
- Er uchastkalaridan foydalanishning qonuniyligini tasdiqlovchi hujjatlar, shuningdek, Sog'liqni saqlash vazirligining tarkibida giyoxvandlik moddalari bo'lgan o'simliklarga ehtiyoj to'g'risidagi xulosasi (tarkibida giyoxvandlik moddalari bo'lgan o'simliklarni o'stirish bilan bog'liq faoliyatni amalga oshirishda).

Гийовандлик vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarining muaymalarda b'linish bilan bog'liq faoliyatni litsenziyalash sxemasi

2.5 Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash

- Ekspertizaga taqdim etilgan barcha materiallarning saqlanishiga javobgarlik mazkur ekspertizasini amalga oshirish buyurilgan ekspert zimmasiga yuklatiladi.
- Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning yaxshi saqlanishini ta'minlovchi kerakli sharoitlarni yaratish uchun javobgarlik, mazkur turdagi ekspertizani o'tkazishni amalga oshiruvchi ekspert-kriminalistika bo'limi boshlig'iga bevosita yuklanadi.
- Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar alohida yopiluvchi, muhrlanuvchi seyflar, qo'riqlash va yong'inga qarshi signalizatsiya bilan ta'minlangan xonalarda saqlanishi kerak. Alohida yopiluvchi va muhrlanuvchi seyflar bo'limlarida bir necha ekspertlarning foydalanishlariga yo'l qo'ymaydi.
- Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash maxsus ajratilgan joylar va jixozlangan binolarda qonunchilik tomonidan o'rnatilgan tartibda amalga oshiriladi.

Tibbiy va ilmiy maqsadlar uchun giyohvandlik vositalari sarfining cheklangan ruxsat berilgan nomlari

1	Morfin gidroxlid	0,3
2	Promedol (trimeperidin)	5,0
3	Omnopon	0,3
4	Kokain	0,2
5	Dionin (etilmorfin)	0,1
6	Estotsin gidroxlarid	0,3
7	Kodein	70,3
8	Opiy	833,3
9	Fentanil	0,006

(aholining har 1000 kishisiga bir yilda grammlarda)

Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni iyyat qilish tartibi tuzilmasiga Nilomga I-chora

Uyida vafoq etgan onkologik bemorlarning kariidoshlari tomonidan topshirilgan foydalaniilmaagan giyohvandlik vositalari va foydalaniilmaagan resseptlarni hisobga olish jurnali

№	Uyida vafoq etgan bemorlarning kariidoshlari tomonidan topshirilgan foydalaniilmaagan giyohvandlik vositalari va foydalaniilmaagan resseptlarni hisobga olish jurnali	№	Uyida vafoq etgan bemorlarning kariidoshlari tomonidan topshirilgan foydalaniilmaagan giyohvandlik vositalari va foydalaniilmaagan resseptlarni hisobga olish jurnali	№	Uyida vafoq etgan bemorlarning kariidoshlari tomonidan topshirilgan foydalaniilmaagan giyohvandlik vositalari va foydalaniilmaagan resseptlarni hisobga olish jurnali	№	Uyida vafoq etgan bemorlarning kariidoshlari tomonidan topshirilgan foydalaniilmaagan giyohvandlik vositalari va foydalaniilmaagan resseptlarni hisobga olish jurnali	№	Uyida vafoq etgan bemorlarning kariidoshlari tomonidan topshirilgan foydalaniilmaagan giyohvandlik vositalari va foydalaniilmaagan resseptlarni hisobga olish jurnali	№	Uyida vafoq etgan bemorlarning kariidoshlari tomonidan topshirilgan foydalaniilmaagan giyohvandlik vositalari va foydalaniilmaagan resseptlarni hisobga olish jurnali
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		

Гибхандлик воситалари, психотрон моддалар ва прекурсорларни йўқ қилиш тартиби тўғрисидаги Низомига 4-илова

«ТАСДИКЛАЙМАН»

Раҳбар _____ Илҳом _____
М.Ҳ. « _____ » _____ 200 _____ й.

**Гибхандлик воситалари, психотрон моддалар ва прекурсорларни йўқ қилиш тўғрисида
Далолатнома**

Комиссия (уч қишидан кам бўлмаган) таркиби:
Комиссия аъзолари _____ (Ф.И.О., лавозими, иш жойи) _____

Далолатнома тузилган жой _____

Сана, ой, йил _____

Гибхандлик воситаси, психотрон модда, прекурсор, дорига тури, даясига, ўлчов бирлигига, сериясига) _____
_____ миқдорда _____
(ёзу билан) _____ қатори асосида

Йўқ қилиш усули: _____

Комиссия аъзоларининг имзоси: _____

233

- Tayyor dori vositalari hisoblangan prekursorlar, metall shkaflarda saqlanishi kerak.
- Tez alangalanuvchi prekursorlar tiqin tiqilgan, chidamli shisha yoki metall idishda saqlanadi.
- Prekursorli katta butillar, ballonlar va boshqa yirik idishlar balandligi bir qatorda bo'lgan stellaj tochkalarda saqlanishi kerak, ularning balandligi har xil bo'lgan qatorda saqlanishi taqiqlanadi. Isituvchi priborlar oldida bu moddalarni saqlashga ruxsat berilmaydi.
- Tez alangalanuvchi va yonuvchi prekursorlarni mineral kislotalar (ayniqsa sulfat va azot kislotalar), siqilgan va suyultirilgan gazlar, yonuvchan moddalar (o'simlik yog'i, oltingugurt, bog'lovchi materiallar), shuningdek, organik moddalar hamda xavfli portlovchi aralashmalar hosil qiluvchi (kaliy xlorat, kaliy permanganat, kaliy xromat va boshqalar) noorganik tuzlar bilan birgalikda saqlanishiga ruxsat berilmaydi.

[illegible]

Юқори таъкилототи бўлган юридик шахслар ҳисоботини ўзларининг юқори таъкилотлари орқали тақдим этишлари мумкин.

Таъкилот
рахбари _____ (Ф.И.О.) _____ (имзо)
Моддий жавобгар шахс
_____ (Ф.И.О.) _____ (имзо)

«Гиеҳвандлик воситалари, психотроп
моддалар ва прекурсорларни сотиш,
тақсимлаш, бериш, ҳисобини олиб
бориш, сақлаш шартлари
тўғрисидаги Низом»-га
3-илова

ШАКЛ

гиеҳвандлик дори воситаларининг махсус рецептура бланкалари учун

ТАРКИБИДА ГИЕҲВАНДЛИК ВОСИТАЛАРИ БЎЛГАН ДОРИЛАРНИ ОЛИШ ХУҚУҚИНИ БЕРУВЧИ РЕЦЕПТ

ZZ № XXXXXX

(даволаш муассасасининг муҳри)

200_й.

М
А
Х
С
У
С

Х
И
С
О
Б

Х
У
Ж
А
Т
И

Rp _____

Қабул қилинди _____

Фуқаро _____

Касаллик тарихи № _____

Шифокор _____
(аниқ)

Д
О
Р
И
Х
О
Н
А
Д
А

Қ
О
Л
А
Д
И

М.Ў.

Сиеҳ билан тўлдирилади
Тузатишлар киритишга руҳсат этилмайди

Илова: Аввал тасдиқланган бланка намунаси пушти рангли химоя белгилари бўлган сув
коғози.

«Гийохvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni sotish, taqsimlash, berish, xisoblash olish» borini, saqlash sharoitlari tuzilishidagi Nizom» ga

5-ildan

«Tasdiqlayman»
 Raхbar
 Imzo
 Muхr
 « » 20 й.

**ГИЙОХВАНДЛИК ВОСИТАЛАРИ ВА ПСИХОТРОП
 МОДДАЛАРНИНГ РЕЦЕПТЛАРИНИ ЙЎҚ ҚИЛИШ
 ДАЛОЛАТНОМАСИ**

Хайъат таркибида (3 та одамдан кам бўлмаслиги керак)
 И.Ш. мансаби

Кун, ой, йил

Гийохvandlik vositalari va psixotrop moddalar receptlarini йўқ қилдилар

Қуйидаги миқдорда _____
 (ёзма ҳолда)

Рецептлар ёқиш орқали йўқ қилинди.

Хайъат аъзоларининг имзоси:

352

NAZORAT SAVOLLARI

1. Giyoxvandlik vositalarini nazorat qilish bo'yicha xalqaro faoliyat va giyoxvandlik vositalarini nazorat qilish to'g'risidagi so'nggi xalqaro shartnomalar tarixi
2. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasi Narkotiklar nazorati qo'mitasining Nizomi
3. Giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning muomalada bo'lishi bilan bog'liq faoliyatini litsenziyalash
4. Litsenziya olish uchun zarur hujjatlar
5. Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni saqlash

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasi Narkotiklar nazorati qo‘mitasining Nizomi
2. Organizatsiya i ekonomika farmatsii. Pod red. I.V. Kosovoy. Moskva, 2004. 397 str
3. Upravlenie i ekonomika farmatsii Pod.red. E.E.Loskutovoy. Moskva 2003 god. 379 str.
4. Azizov I.K. O‘zbekiston Respublikasida giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning nazorati. Toshkent 2011 y. 376 bet.
5. Prokopishin V., Safta V., Brumerel M. Основы farmatsevticheskoy deyatel'nosti. Kishinev, 2003. – 488 s.

5-6 Mavzu: DORIXONALARDA SANITAR TARTIB

Dorixonaning sanitar tartibi quyidagilardan iborat :

- 8) Dorixonaning xonalari va jihozlariga qo‘yiladigan sanitar talablar;
- 9) Dorixonaning xonalari va dorixona jixozlarini tozalashga qo‘yiladigan talablar;
- 10) Dorixona xodimlarining shaxsiy gigiena qoidalariga rioya qilish talablari;
- 11) Tozalangan suv va in‘eksiya uchun suvning olinishiga, berilishiga va saqlanishiga qo‘yilgan sanitar me‘yorlar;
- 12) Aseptik sharoitda tayyorlanadigan dorilarga va nostril dori shakllariga qo‘yilgan sanitar me‘yorlar;
- 13) Dorixona idishlarini yuvish, dezinfeksiya qilish va tozaligini nazorat qilish;
- 14) Predmetlar, turli materiallarni dezinfeksiya qilish tartibi rejim dezinfeksii razlichnyx materialov, predmetov i dr.

Sanitar meyyorlar, qoidalar va gigienik normativlarga rioya qilmaslik qonun oldida javobgarlikka olib keladi.

Tayyor dori vositalarini aholiga realizatsiya qilish bo‘yicha belgilangan sanitar meyyorlar aholiga sifatli dori vositalarini etkazishni asosiy omilidir. Sanitar qoidalar va meyyorlar turli mulkchilik shaklidan qat’iy nazar barcha dorixonalariga taaluqlidir.

Bu xujjatda belgilangan qoidalar tayyor dori vositalari, tibbiyot buyumlari va shaxsiy gigiena predmetlarini realizatsiya qiladigan baercha dorixonalariga tegishli

Belgilangan qoidalarda tayyor dorilar va shaxsiy gigiena predmetlari bilan realizatiya qiladigan dorixonalarining sanitar tartibi qurilishi va jixozlanishiga qo'yiladigan sanitar talablarni o'zida mujassamlashtirgan. O'zbekiston Respublikasi hududida joylashgan turli mulkchilik shaklidan qat'iy nazar barcha dorixonalar bu hujjadan foydalanishlari shart.

SanQ va M talablarini bajarish dorixona muassasasi rahbarlariga yuklatiladi

Dorixonaning qurilishi va joylanishiga qo'yiladigan talablar

- * Tayyor dori vositalari realizatsiyasi bilan shug'ullanadigan dorixonalar alohida binoda yoki ko'p qavatli binolarning birinchi qavatida joylanishi kerak
- * Dorixonalarni joylashtirishda bemorlar uchun alohida kirish joyini ajratish lozim. Bundan tashqari hovli tomonidan dorixonaning hodimlariga, tovarlarni qabul qilish va bo'sh idishlarni olib chiqish uchun joy ajratish shart.
- * Dorixona hodimlarini kirish joyini ajratishda tovarlarni olib kelish uchun mashinalarga maydoncha ajratiladi.
- * Alohida binoda joylashgan dorixonalar o'zini er uchastkasiga ega bo'lishi kerak. Bu er uchastkasi tasdiqlangan loyihaviy hujjat asosida bo'ladi. Uchastka hududi ko'kalamzorlashtirilgan bo'ladi. Ekilgan ekinlarning maydoni 50% dan kam bo'lmasligi lozim Uchastka hududi doim ozoda bo'lishi shart. Qish mavsumida qor va muzlardan bu hududni tozalash kerak. Keraksiz chiqindilarini eg'ish maydonchasi chegaralangan va sanitar holatida bo'lishi kerak. Binoga kirish zalida oyoq kiyimlarni tozalash uchun sharoit yaratish kerak.
- * Veterinar dorixonalarda veterinar preparatlar ulgurji va chakana narxda sotiladi. Veterinar dorixonalarni joylashishida ham yuqoridagi talablarga rioya qilish shart. Bu dorixonalarining maydoni 15 m² dan kam bolmasligi lozim. Bu dorixonalarda markazlashtirilgan va avtonom isitish moslamalari, suv ta'minoti, kanalizatsiya, ventilyatsiya, hamda o't o'chirish va qo'riqlash signalizatsiyasi bo'lishi shart.
- * Veterinar dorixonalarda veterinar preparatlar ulgurji va chakana narxda sotiladi. Veterinar dorixonalarni joylashishida ham yuqoridagi talablarga rioya qilish shart. Bu dorixonalarining maydoni 15 m² dan kam bolmasligi lozim. Bu dorixonalarda markazlashtirilgan va avtonom isitish moslamalari, suv ta'minoti, kanalizatsiya, ventilyatsiya, hamda o't o'chirish va qo'riqlash signalizatsiyasi bo'lishi shart.
- * Markazlashtirilgan issiq suv ta'minoti bo'lmasa suv elektr isitgich jixozlari bo'lishi kerak. Dorixona idishlarini zararsizlantirishda zaxiradagi issiq suv ta'minotini ta'minlash kerak. Sanitar texnik anjomlar va jixozlar (kranlar, rakovinalar, unitaz va boshqalar) yaroqli holatda (nuqsonlarsiz) bo'lishi lozim.

- * Savdo zalidagi havo harorati 16°C dan past bo'lmashligi, tovarlarni qabul qilish, saqlash xonalari, ma'muriy va maishiy xizmat xonalarining harorati 18-20°C da bo'lishi kerak. Dorixona honalarida nisbiy namlik 40-65% tashkil etishi lozim.
- * Isitish mavsumida xonalardagi issiqlik darajasi bir xilda ta'minlanishi lozim. Zararli moddalar va hidlar bilan havoni ifloslantirnaslik kerak. Xonalarni ozoda, mexanik shikastlardan holi bo'lishini taminlash uchun ventilyatsiya tizimi bo'lishi lozim. Ventilyatsiya qurilmalariga passportlar tuzilishi kerak va ularga texnik va gigienik sinovlar 3 yilda bir marotaba o'tkaziladi. Bu qurilmalar o'zining yo'riqnomasiga ega bo'ladi, yilning issiq va sovuq mavsumlarida konditsionerlardan foydalaniladi.
- * Saqlash xonalarida dorixonalarining rahbarlari tomonidan ularning harorat va namlik kursoratkichlari nazorat qilinadi. Sovitkich yoki sovitish kameralarida haroratni hisobga olish kartasi olib boriladi.
- * Dorixonaning xonalari tabiiy yoki sun'iy yoritkich manbalari bilan jihozlanadi. Saqlash xonalarida, hodimlar xonalari va yo'laklarda faqat sun'iy yoritkich manbalaridan foydalaniladi.

Sun'iy yoritish amaldagi texnik meyyoriy huquqiy dalolatnomalarga mos kelishi shart.

.Dorixona xonalarining maydoni va minimal zaruriy tarkibi

- * . Dorixona xonalari dezinfeksiya vositalaridan foydalanilib tozalab turilishi zarur.
- * YOZ mavsumida dorixona xonalaridagi derazalar quyoshdan himoyalovchi jalyuzilar bilan jixozlanadi.
- * Savdo zali xonani zararsizlantirish uchun bakteristid lampalari bilan jixozlanadi.
- * Rakovinalar, boshqa sanitar texnik jixozlar yaqinidagi devorlar namlikka chidamli materiallar bilan qoplanadi. Dorixona xonalaridagi shiftlar va devorlar har kuni dezinfeksiya vositalari bilan tozalanib turiladi. Dorixona assortimentidagi dori vositalari va tovarlarini saqlash uchun zarur bo'lgan jixozlar mavjud bo'lishi lozim. Bu jixozlar va mebellar gigienik qoplamalarga ega bo'lishi, yuvuvchi va dezinfeksiyalovchi vositalarga chidamli materiallardan tayyorlangan bo'lishi kerak.
- * DORIXONA XONALARINING SANITAR
- * HOLATI
- * Dorixona xonalarining issitilishi markazlashtirilgan va binolarda joylashgan dorixonalar shu binoning isitish tizimiga biriktirilgan bo'ladi.

- * Asosan tekis devorli radiatorlardan foydalaniladi, ularni changdan tozalash qulay imkoniyat yaratadi.
- * Xonalarni tez- tez shamollatib turish lozim .
Xonalarni isitish, ventilyatsiya qilish meyoriy talablar asosida bolishi kerak
- * Isitish davrida savdo zalidagi harorat 16°C dan kam bolmasligi lozim.
- * YOrug'lik manbaini tanlashda lyuminisent lampni mavjudligi e'tiborga olinadi.
Tabiiy yoritishni ta'minlash uchun koefitsientni e'tiborga olish lozim. 4.9.
Dorixonani suv bilan ta'minlash vodoprovod tarmog'iga ulash bilan amalga oshiriladi.
- * Ovqat eyish xonasini ham sovuq suv va issiq suv bilan ta'minlash lozim.
- * Axlal eg'gichlarda germetik qopqoqlar bo'lishi shart.
- * *Dorixona hodimlarining shaxsiy gigienasi va xonalariga qo'yiladigan sanitar talablar*
. Dorixonaning barcha xonalari har kuni dezinfeksiya vositalari bilan tozalanishi kerak.
- * *Deraza tokchalari yuvish vositalari bilan tozalanib turishi kerak.*
- * *Qo'l yuvadigan rakovinalar va sanitar usellar har kuni dezinfeksiyalanadi.*
- * *Dorixona xodimlari quyidagi shaxsiy gigena qoidalariga rioya qilishlari lozim:*
 - * - *retsept asosida dori vositalarini tayyorlashdan oldin qo'lni yuvish va maxsus kiyim (tibbiyot xalati va qalpoqchasi) kiyishlari;*
 - * - *maxsus kiyimda dorixona xududidan tashqariga chiqish mumkin emas.*
 - * *Ish joylarida va xalatning cho'ntaklarida shaxsiy foydalaniladigan buyumlarni saqlash taqiqlanadi.*
 - * *Dorixona xodimlari ishga kirishlaridan oldin majburiy tarzda tibbiy ko'rikdan o'tadilar, keyinchalik yo'riqnomaga asosan belgilangan davrda tibbiy ko'rikdan o'tishlari shart. Natijalar asosida tibbiy ko'rik daftarchasi rasmiylashtiriladi.*
 - * *Tibbiy ko'rik natijasida kasallik yoki bakteya tashuvchililar aniqlansa, ularni davolashga yuboriladi.*

Savdo zalida va boshqa xonalarda harorat va namlik sutkada bir marta o'lchanadi. Maxsus saqlash sharoitlari talab qilinadigan dori vositalari uchun vitrinalarga faqat ikkilamchi qadoq qo'yiladi. Dorixona assortimentidagi yaroqlilik muddati tugagan dori vositalari va tibbiy buyumlarini sotish taqiqlanadi.

Dorixona maxsus tibbiyot muassasasi bo'lib, u dori vositalarini tayyorlash va ularni sotish bilan shug'ullanadi. Dorixona xodimlari tozalikka va tartibga rioya qilishlari shart. Dorixona uchun sanitar tartibni tiklash lozim. :

Bemorlarni o'ziga jalb qilish uchun shaxsiy gigiena qoidalariga amal qilish.

NAZORAT SAVOLLARI

- * Umumiy holatlar
- * 2. Dorixona qurilishiga va joylashishiga qo'yiladigan talablar
- * 3. Dorixonaning jixozlanishi va xonalariga qoyiladigan talablar
- * 4. Dorixona xonalarining sanitar holati
- * 5. Dorixona hodimlarining shaxsiy gigienasi va xonalarining tozaligiga qo'yiladigan sanitar talablar

Foydalanilgan adabiyotlar:

- ▶ 1 San Pin N 0164-04 –farmatsevtika sanoati obektlarining sanitar, himoya zonalarini va korxonalarining sanitar guruhlanishi.
- ▶ 2 San Pin N 0162-04 – tayyor dori medikamentlarini realizatsiyasi bo'yicha dorixonalarining qurilishiga qo'yiladigan sanitar qoidalar va meyorlar
- ▶ 3 San Pin N 0319-15 – dori vositari va tibbiyot buyumlarining saqlash xonalarini ekspluatatsiyasiga , jihozlanishiga va qurilishiga qo'yiladigan sanitar qoidalar va meyorlar.
- ▶ 4 санитарные правила и нормы устройства, оборудования и эксплуатации аптек
- ▶ SanPiN R.Uz № 0337-16 Izdanie ofitsialnoe Tashkent – 2016 g.

7-8 Mavzu: DORIXONALARDA INFORMATSION TEKNOLOGIYA DASTURLARINI (M-APTEKA) QO'LLASH

- ▶ Bozor iqtisodiyoti sharoitida dorixona boshqaruvi ancha murakkab xisoblanadi.
- ▶ Bozor tizimi sharoitida dorixona tashkilotlarining xuquq va majburiyatlari oshadi, xamda ushbu sharoitdagi o'zgarishlarga moslashishni taminlaydi.
- ▶ Xozirda bozor tizimi sharoitida yangi xo'jalik aloqalari shakllandi.
- ▶ Kasbiy axborotlar natijasida dorixonalar ishi xam, savdo sotiq sifati xam rentabelligi ijobiy aks etadi. Dori vositalari xaqida malumotlar bemorlarga foyda keltiradi. Bilimga ega bo'lmagan dorixona mudirlarining xaridorga dori vositasi xaqida tushunarsiz va to'liq malumot bera olmasligi natijasida xaridorlar ushbu dorixonaga qaytib kirishlari dargumon.
- ▶ Dorixona muassasalarida muxim mavzular yuzasidan sodir bo'ladigan xatoliklar zamonaviylashgan axborot tizimisiz tuzatilmaydi.

Dorixonada axborat texnologiyalarini qo'llash uchun bajariladigan vazifalar.

Talablarni amalga oshirishda quyidagi vazifalarni bajarilishi shart:

- ▶ dorixona tashkilotlariga oid ishlarni o'rganish

- ▶ dorixona ishida axborot yo'lini o'rganish
 - ▶ dorixona axborot ishi bosqichlari bilan tanishish
 - ▶ dorixona axborot ishi yo'llarini taxlil qilish
 - ▶ asosiy takliflarni ifodalash,
 - ▶ dorixona axborot ishi yo'lida takomillashtirish ishlarini olib borish.
- ▶ Dorixona korxonalarini axborot bilan taminlash ishlari raqobatbardoshlikni oshiradi.
- ▶ Axborotlashgan dorixona korxonalarini yo'lga qo'yishda quyidagilar kerak:
- ▶ Marketing tadqiqotlar
 - ▶ Meyoriy baza bilan taminlash
 - ▶ Tovar xarakatlarini xisobga olish
 - ▶ Rejalashtirish va taxlil
 - ▶ Dorixona korxonalari reklamasi

Mamlakat siyosati ko'lamini milliy rejalashtirish uni zamonaviy dunyo raqobatiga ko'tarish, xamda milliy standart axborot texnologiyasini Evropa va dunyoga uyg'unlashtirish zarur.

Axborotlashgan farmatsevtik yo'lni amalga oshirish vazifalari.

Axborotlashgan farmatsevtik yo'lni amalga oshirishda asosiy vazifalarga quyidagilar kiradi:

- farmatsevtik ishlab chiqaruvchilarni maxsulot bilan taminlash;
- dorixona amaliyotini joriy qilish;
- kompyuterlashgan eksport xizmatini ko'lanilishini chet el dori vositalarini bir maqsadda bartaraf etish;

▶ Qo'shimcha o'quv modulini aloqalashgan xizmatida yoqish, xamda modullashtirish, eksportlashgan tizimda malakali talabalar ishini muayyan shaklga keltirish, axborotlashgan texnologik ishlovchi dasturni, o'quv fanlarini yaratish

▶ YAngi avlod o'rganuvchilarni umumiy dastur tizimini joriy qilish, bazani masofalashtirish, elektron o'quv qo'llanma va dasturiy tizim va boshqalar

▶ Tezkor tadqiqotni mukamallashtirish tizimi va farmatsevtik bozorda qiziquvchi katnashchilarni asosiy dori vositalari xaqida malumotga ega qilish:

▶ tezkor tadqiqotlarni boshqaruv faoliyati va boshqaruvchi organ, sifatli dori vositalari laboratoriyasini boshqarish

Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimi.

▶ 1990 – yil kompyuterlashgan dorixona dasturi tasdiqlandi. Markaziy dasturlashgan maqsadga o'tish sifatli yangi dori vositalari boshqaruvini qurishda va amaliyotda birinchi avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimidir. Dorixona xizmatini iqtisodiy boshqaruvi joriy tarkib va status tuzilishini o'zgartiradi. Ushbu sharoitda

dorixona tuzilishi va omborxonalar o'zlari axborotlarni to'plashi farmatsevtika bozori xaqida xamda o'zlari taxlil qilib qaror qabul qilishi kerak bo'ladi. Oxirgi 10 yil ichida mutaxassislarni axborot ishi dori vositalari bozori xaqida ma'lumotga ega qilish eng katta muammo edi. Ushbu vazifalarni axborot etkazishni sifatli tadbqiq etish 3 bosqichda axborot texnologiyasida olib borildi.

- ▶ Masalan: Gipertoniya uchun, yurak etishmovchiligi uchun, buyrak kassaligi qandli diabetlar uchun

- ▶ Dimetilsulfoksid – amaliyotda sirtga qo'llovchi, AQSH va Kanadada eritma shaklida siydik yo'llarini davolashda ishlatiladi.

- ▶ Paratsetamol – og'ir va engil isitmada ishlatiladi. Ushbu dori to'qima va bo'g'imlarda samarasi yuqori emasligi qayd qilingan.

- ▶ Agar shifokor tomonidan belgilagan miqdor berilgan bo'lsa retseptda uning ko'rsatmasiga binoan ishlatish zarur

- ▶ Qabul qilishda ko'rsatilgan miqdor (masalan aspirin xar 4 soatda), xamda ovqatlanishga ko'ra (masalan sefalosparin – ovqatdan 1 soat oldin yoki 2 soat keyin). dori vositasi istemol qilinishi zarur.

- ▶ Farmatsevtika istiqbolida axborotga oid texnologiyalar.

- ▶ Axborotlashgan texnologiyada - asosiy omil farmatsevtik o'zgarish.

- ▶ Axborotlashgan tizim "PARUS" "Gedeon Rixter RUS" korxona bo'limida ishlatiladi:

- ▶ Iqtisodiy mamuriyat

- ▶ Sifatli bo'lim nazorati

- ▶ Ishlab chiqarish

- ▶ Kapital qurilish bo'limi

- ▶ Farmatsevtika ombori

- ▶ Buxgalteriya

- ▶ Axborotlashgan xizmat ko'rsatish bo'limi

- ▶ Xozirgi kunda ko'plab Rossiya farmatsevtika korxonalar orasida keng tarkalgan axborot texnologiyasi quyidagilardan iborat:

- ▶ Korporativ tashkilotlarga oid portalni yaratish

- ▶ Xamkorlar, taminotchilar va xaridorlar bilan aloqa boshqaruv tizimini yaratish

- ▶ Umumlashgan boshqaruv tizimini joriy qilish

Dorixona korxonalari avtomatlashtirilgan tizimlari boshqa xususiyatlari orasida muxim rol o'ynaydi, shuni takidlash joizki;

Sotuvchilarni avtomatlashtirish ishi. Elektron buyurtma katalogi imkoniyatlari, etkazib beruvchi narxini ro'yxatlarini taqqoslash

Narxlashni avtomatlashtirish. Turli sharoitlarga qarab narxlash sxemalarini belgilash qobiliyati.

Taxliliy xisobot. Tovar taxlili va tovarlar guruxlari tomonidan xisobotlarni tayyorlash.

Maxsulot guruxi xisobotini olish, tashkilotning assortimenti siyosatini amalga oshirish, boshqarish kiritishingiz zarur.

Dorixonada inventarizatsiya jarayonini avtomatlashtirish ishni soddalashtiradi va uzoq jarayonni qisqartiradi.

Buxgalteriyani avtomatlashtirish. Ixtisoslashgan buxgalteriya tizimiga asosiy buxgalteriya yozuvlarni shakllantirish, shuningdek malumotlar uzatish.

Dorixona ofisini avtomatlashtirish va farmatsevtik tashkilotlari ulgurji savdo ichki monitoring logistikasini tuzish.

► Zamonaviy sharoitlarda axborotlarni to'plash va zarur bo'lgan malumotlarni qayta ishlash uchun zarur bo'lgan axborotlar bilan taminlash, muxim maydon bo'ldi. Axborot almashinuvi barcha kompaniyalar va idoralar o'rtasida yanada yuqori bosqichga korxona faoliyatni o'zaro axborot uzatish aloqasi amalga oshiradi.

► Biznesga tegishli va o'zaro kundalik bir qator bo'lgan tijorat tuzilmalari, faoliyatiga, aloqa tuzilishi omili oliy va muxim normal faoliyat xisoblanadi. O'z vaqtida va ishonchli axborot aloxida ahamiyatga ega. Ko'p firmalar uchun ichki firmalarning axborot tizimini tashkil qilish texnologiyasi muammolarni xal qilish va sanoat xarakterga ega.

Zamonaviy axborot texnologiyalarini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari orasida farmatsevtika biznesi rivojlanishini ajratish mumkin:

Avtomatlashgan xujjat aylanmasi.

Aloqa.

Farmatsevtik ishlab chiqarish boshqaruv texnologiyasi

Avtomatlashgan ish joyini yaratish

► Aloqa korxona faoliyatida asosiy o'rin tutadi. Tadqiqotlar natijasida korxona va tashkilotlarda boshqaruvchi xodimlar o'rtasida malumot uzatish ish vaqtining 70 % dan ortigini sarflaydi.

► Axborot, elektron xujjatlar tez almashinishini taminlash uchun e-mail tizimini joriy etish kerak.

► E-mail axborot almashish tizimi kompyuterlardan bir xujjatni ikkinchisiga tez va oson utkazadi.

► Avtomatik liniyasisiz sanoatda keng sifat nazorati ayniqsa ishlab chiqarilishni individual bosqichlarida foydalaniladi.

► Agar ishlab chiqarishda kompyuterlardan foydalanilsa ishlab chiqarish sifatini yaxshilashni taminlaydi va ishchilar texnologik xatolar oldini oladi.

► Zamonaviylashgan axborot texnologiyasi ish vaqtini kamaytiradi, marketing ishlarida ish unumdorligini oshiradi, buxgalteriya faoliyatida xatoliklarni oldi olinadi, va boshqa ko‘rinishdagi xujjatlar texnologiyasi umuman kompaniya ishini sifatini oshiradi.

► Xozirda shuning uchun xam ko‘pgina kompaniyalar yangi axborotlashgan texnologiyada ish olib boradi

Avtomatik boshqaruv tizimi “M – Apteka “

M –Apteka - PLUS dasturi dorixonalarda tovar xisobini olib borish uchun xizmat qiladi. Ushbu dasturdan Rossiyadagi 5000 tadan ziyod dorixonalar, O‘zbekiston va Qozog‘istondagi bir qancha dorixonalar foydalanishadi.

- Dorixonalar faoliyatidagi barcha ishlarni avtomatlashtirish uchun mo‘ljallangan
- Dorixona muassasalarida faoliyat ko‘rsatish imkoniyatlarini kengaytirish vazifasini bajaradi
- qo‘shimcha xizmatlar tashkil etish imkonini beradi.

Konfiguratsiyalar

- M-farmatsiya Plus" dorixonalar va omborxonalar ishlarini avtomatlashtirish uchun mo‘ljallangan.
- Maqbul aniq vazifalarni xal qilish imkonini beradi:

"Farmatsiya " Konfiguratsiyasi

- ofislarda foydalanish uchun mo‘ljallangan
- tovarlarni pulli va pul o‘tkazish yo‘li bilan chakana sotish;
- sotilgan tovarlarni o‘sha kuniyoq qaytarish;
- sotilgan tovarlarni boshqa kuni qaytarish;
- Bosh dorixona muassasasidan tovarni kirib kelishi;
- Bosh dorixona muassasasiga tovarni qaytarish;
- Tovar qoldiqlarini inventrizatsiya qilish;
- xizmat ko‘rsatish;

- "Farmatsiya" Konfiguratsiyasi

- "Markaziy ofis" va "Ulgurji ombor" Konfiguratsiyalariga bo‘ysunadi;

Dorixona punktlari orasida elektron xujjat aylanishi "Ulgurji ombor“, "Dorixona", "Markaziy ofis" konfiguratsiyalaridan foydalanish imkonini beradi.

Dorixona « Konfiguratsiyasi»

- Dorixona muassasalarida bajariladigan barja ishlarni (tovarni olish, berish va qaytarish)o‘z ichiga oladi.
- Dori vositalariga bo‘lgan extiyojni xisoblash va taminotchilarga tovar uchun buyurtma berish, tovarni qaytarish, qayta baxolash, xisobdan chiqarish.
- Dorixonalar orasida tovarlarni tarqatish.

- Dorixona Konfiguratsiyasining funksional imkoniyatlari;
- Pulli va pul o'tkazish yo'li bilan tovarni chakana sotish...

Markaziy ofis «Konfiguratsiyasi»

- Konfiguratsiyaning funksional imkoniyatlari;
- Birlamchi xisobotga kirish;
- Taminotchidan tovarni kirib kelishi;
- Dori vositalarga bo'lgan ehtiyojni xisoblash asosida taminotchilarga buyurtma shakllantirish;
- Tovarni xisobdan chiqarish;
- Taminotchiga tovarni qaytarish;
- Naqd pulsiz mayda ulgurji sotish;
- Dorixona muassasalari tarmoqlariga tovarni taqsimlash;
- Dorixonadan yovarni qaytarish;
- Taminotchilar bilan ishlash;
- Prais varaqalarni shakllantirish;

Ulgurji omborxona «Konfiguratsiyasi»

- Dorixona omborxonalari va dorixona tarmoqlari uchun ishlab chiqilgan;
- Omborxonada tovar xarakati xisobini olib borish jarayoni: omborxonaga tovarni kirib kelishi, saqlash joylari bo'yicha tovarni xisobga olish;
- Narx xosil bo'lishi, turli mulkchilik shaklidagi korxonalarda jarayonlarni olib borilishi;
- Ulgurji omborxona Konfiguratsiyasining funksional imkoniyatlari;
- SHtrix kod asosida tovarni qabul qilish;
- Taminotchidan elektron yuk xatini olish;
- SHtrix kod asosida ishlash imkoniyati;
- Kelib tushgan tovarni sifat nazoratini olib borish; (seriyalarni, yaroqlilik muddatini, sertifikatlarni tekshirish)
- Sertifikatsiya laboratoriyasiga taxlil uchun xujjatlarni rasmiylashtirish;
- Tovarlarni saqlash uchun joylashtirish;

Ulgurji Ombor" Konfiguratsiyasi quyidagi imkoniyatlarga ega

- Kirish va chiqish xujjatlarini mavjudligi to'g'risida operayiv axborot olish;
- Omborxonada bajarilayotgan jarayonlarni davomiyligi xaqida axborot olish;
- Jarayonlarni miqdori xaqida axborot olish;
- Tovarlarni joylanishi bo'yicha harakatini nazorat qilish;
- Joylanishi bo'yicha tovar qoldiqlarini nazorat qilish;

M Apteka Plus – dorixona biznesini avtomatlashtirish uchun noyob mahsulot

- M Apteka Plus dasturiy majmua dorixona va dorixona tarmoqlarini avtomatlashtirish uchun belgilangan; u kelajak avlodni noyob mahsuloti bo'lib mehnat xarajatlarini kamaytiradi, dorixona xodimlarining ishlarini engillashtiradi, Tovar xarakatining barcha bosqichlarida jarayonlarning xisobga olish to'liq siklini olib boradi.
- M Apteka plus dasturiy majmuasining ishi yuqori darajadagi tartibni va texnologik jarayonlarni formallashtirishni taminlaydi. Dorixona muassasasidagi operativ va analitik nazoratni samarali ravishda amalga oshiradi.
- Bozorning tijorat sektorida dorixona muassasalarini avtomatlashtiruvchi M Apteka Plus dasturiy majmuasi maksimal foydali qiymatni taminlaydi. Uning tadbirlarining miqdori oshib bormoqda. Har oyda 100 tadan ortiq foydalanuvchilar yuqoridagi ishlarni amalga oshirmoqdalar.

Nazorat savollari

1. So'z boshi
2. Dorixonada axborot texnologiyalarini qo'llash uchun bajariladigan vazifalar.
3. Axborotlashgan farmatsevtik yo'lni amalga oshirish vazifalari.
4. Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Agafonov A.E. *Puti optimizatsii deyatel'nosti aptechnykh predpriyatiy s primeneniem kompyuternykh texnologiy: Diss. kand. farm. nauk.* — SPb., 2005. — 16 s.
2. Apazov A.D., Moshkova L.V. *Osnovnye zadachi v oblasti avtomatizatsii, stoyayushie pered aptechnoy slujboj strany // Farmatsiya.* — 2001. — №3. — S.1—5.
3. Babaskin D.V., Golubeva A.P. *Ispolzovanie informatsionnykh texnologiy v meditsinskom obrazovanii. // Tezisy dokladov IX Rossiyskogo natsionalnogo kongressa CHelovek i Lekarstvo.* — M.: Obshcherossiyskiy obshchestvennyy fond Zdorove cheloveka, 2007.— s.735.
4. Bredneva N.D., Zevakova V.A. *Distantsionnoe obrazovanie — sovremennaya forma povysheniya kvalifikatsii provizorov // Novaya Apteka.* — 2007. — №3. — S.46—48.
5. Geller L.N., Sokolov D.V. *Vychislitel'naya texnika i farmatsiya // Uchebno-metodicheskoe posobie.* — Irkutsk: IGMU. — 2007. — S.130—131.
6. Geller L. N., CHalov A. L. *Sozdanie edinoy seti farmatsevticheskoy informatsii na*

- razlichnykh urovnyax farmatsevticheskogo menedjmenta Vostochnoy Sibiri / *Materialy nauchno-prakticheskoy konferensii Farmatsevticheskoy slujbe respubliki Buryatiya* — 80 let. Vita Magistra: RS MP MZRB. — Ulan-Ude, 2004. — S.37—39.
7. Girixidi V.P., Krikunova E.A., Maksimkina E.A. Izuchenie informatsionnykh potrebnostey na farmatsevticheskom rynke // *Novaya Apteka*. — 2005. — №9. — S.54—63.
8. Dremova N.B. Sovremennyy farmatsevticheskij rynek: sostoyanie i tendensii razvitiya (obzor literatury) // *Farmatsiya*. — 2004. — №4. — S.57—58.
9. Zekiy O. E., Rumyansev A. S. Konseptualnaya model sistemy upravleniya obraucheniem lekarstvennykh sredstv // *Menedjer zdravooxraneniya*. — 2004. — №8. — S. 40—51.
10. Kojikin A.I. Pyat shagov k postroeniyu informatsionnogo prostranstva v otdelno vzyatom gubernskom gorode N. // *Ekonomicheskij vestnik farmatsii*. — 2007. — №9. — S.103—106.
11. Litvyakova E. Informatsiya i reklama farmatsevticheskix firm v Internet // *Novaya Apteka*. — 2004. — №2. — S.183—187.
12. Morozova S.A., Rumyansev A.A., Starik V.D. Ofitsialnye dokumenty Minzdrava v Internet // *Novaya Apteka*. — 2007. — №2. — S.21—23.
13. Oganesyan A. Sistemy upravleniya otnosheniyami s klientami // *Ekonomicheskij vestnik farmatsii*. — 2006. — №8. — S.85—86.
14. Orexov N.M., Moshkova L.V. K voprosam o kodirovanii lekarstvennykh sredstv // *Farmatsiya*. — 2003. — №3. — S.43—44.
15. Saveleva Z.A., Sesekina D.V. Internet v sfere obraucheniya lekarstvennykh sredstv // *Ekonomicheskij vestnik farmatsii*. — 2007. — №11. — S.74—79.
16. SHartov S.A. Interesnye resursy Internet dlya meditsiny i farmatsii. // *Ekonomicheskij vestnik farmatsii*. — 2008, aprel-may. — S.128—132.
17. Kantar I.L. Avtomatizirovannye rabochie mesta upravlencheskogo apparata, -M., 1990
18. Kolesnik A.P. Kompyuternye sistemy v upravlenii finansami. -M.: «Finansy i statistika», 1994
19. Nazarov S.V. Lokalnye vychislitelnye seti. -M.: «Finansy i statistika», 1994
20. SHipilov A. Otkuda prixodyat CIO. «Kompyuterra», №37, 1997
21. SHurakov V.V. Avtomatizirovannoe rabochee mesto dlya staticheskoy obrabotki dannykh. -M., 1990

9-10 mavzu:FARMASEVTIKA SANOATI KORXONALARIDA XALQARO SIFAT STANDARTLARI VA DORI MODDALAR ASSORTIMENTI

YAxshi saklash amaliyati GSP-Uzbekiston davlat standarti xakida ma'lumot

YAxshi ishlab chikarish amaliyati standarti tayyor dori vositalarini tulik va tulik bulmagan ishlab chikarish,kadoklashning turli jaraenlari,joylash va jixozlash,seriyali ishlab chikariluvchi dori vositalariga ta'lukli.Mazkur

standart Uz.Resp.idoraviy buysinish va mulkchilikdan kat'iy nazar seriyali ishlab chikaruvchi eksport uchun ishlab chikaruvchi korxonalar,tashkilotlar va muassasalarga tavsiya etiladi.Ushbu standart kuydagi bulimlardan iborat:

- 1.Kullanish soxasi;
- 2.Atamalar va ta'riflar;
- 3.YAxshi ishlab chikarish amaliyeti talablari;
- 4.Bibliografiya;
- 5.Bibliografik ma'lumotlar;
- 6.Axborot ma'lumotlar

Birlamchi hom ashyo-O'rov materiallaridan tashqari dori vositasi ishlab chiqarishda qo'llanilishi mumkin bo'lgan modda

Validatsiya-uslub jarayon asbob uskuna hom ashyo faoliyat kabi yaxshi ishlab chiqarish tamoyillariga mos keluvchi harakatlarni isbot qiluvchi,haqiqatda ham kutilgan natijalarga olib keluvchi jarayon.

Kalibrlash-Aniq etalon namunalari o'lchamlariga mos keluvchi alohida sharoitlarda bir qator operatsiyalar bajarish.

Kesishgan kontaminatsiya-Birlamchi material oraliq mahsulot yoki tayyor mahsulotni ishlab chiqarish jarayonida boshqa birlamchi material yoki mahsulot bilan ifloslanishi.

Kontaminatsiya-Boshlang'ich yoki oraliq material yjki tayyor mahsulotga uni ishlab chiqarish na'muna olish qadoqlash jarayonida kimyoviy va mikrobgga mansub aralshmalarni nomaqbul kiritish.

Magistral yozuv.Aniq mijoz uchun retsepga binoan dorixona sharoitida tayyorlangan dori vositasi.

Offisional yozuv.Foarmakopeyada ko'rsatilishi bo'yicha dorixona sharoitida tayyorlangan har qanday dori vositasi/

YAxshi laboratoriya amaliyoti standarti dori vositalar tarkibidagi obektlarni noklinik sinovlarni bajarish uchun mo'ljallangan yaxshi labaratoriya amaliyoti prinsplarini belgilaydi.

Ushbu standart quyidagi bo'limlardan iborat:

- 1.Qo'llanilish sohasi
- 2.Terminlar va izohlar
- 3.Maqsadi va qo'llanilishi
- 4.YAxshi laborotoriya amaliyoti prinsplari
- 5.bibliografiya
- 6.Bibliografik ma'lumotlar

7. Ahborot ma'lumotlar

Inson sog'lig'ini saqlash va tashqi muhit havfsizligi sohasidagi sinovlarni tashkillashtirish, rejalashtirish, nazorat qilish va olib boorish tartibi hamda rasmiylashtirish,

Arxivlashtirish hamda olingan natijalarni taqdim etishga oid jarayonlarni sifatini ta'minlash tizimi.

Sifatni ta'minlash dasturi. Asosiy tadqiqotlarni o'tkazishga jalb etilmagan hodimlar tomonidan bajariladigan va sinov markazi mamuriyati tomonidan yaxshi laboratoriya prinsplariga rioya etilishini ta'minlashga qaratilgan ish dasturi.

Sinov rahbari tadqiqotlar bajarilishi bo'yicha umumiy rahbarlikni amalga oshiradi hamda olingan natijalar bo'yicha yakuniy hisobotni tayyorlashga masul hisoblanadi.

Tadqiqot rahbarining vazifalari:

1. Tadqiqot rejasini va undagi o'zgartirishlarni sana qo'yish va imzo bilan tasdiqlash.
2. Sifatni ta'minlash bo'yicha hodimlarni tadqiqot rejasi nushasi va unga kiritilgan qo'shimchalar bilan o'z vaqtida taminlanishi va butun tadqiqot mobaynida hodimlar bilan doimiy muloqatda bo'lishini kafolatlash
3. Tadqiqot rejasiga asosan ishlarni bajarishda tadqiqotni sifatoga ta'sir etuvchi barcha tadqiqot rejasidan chetlanishini baholash...

Javobgar tadqiqotchining vazifalari:

1. Unga yuklatilgan tadqiqot jarayonlari bosqichlarini yaxshi laboratoriya amaliyoti prinsplariga asosan bajarilishiga javobgar.

Yaxshi klinika amaliyoti standarti barcha turdagi klinik tadqiqotlarga joriy qiladi. Klinik tadqiqotlarni rejalashtirish, tashkil qilish, hujjatlashtirish shunidek olingan ma'lumotlar va taqdim etilgan natijalarning ishonchliligi va aniqliligiga kafolat beruvchi ularni natijalarini tahlil qilish, tadqiqot subektlarining huquqi va mahfiyligini ta'minlaydi. Tekshirilayotgan mahsulotlarning klinik yoki farmakologik samaralarini aniqlash yoki tasdiqlash tekshirilayotgan mahsulotga bo'lgan nohush reaksiyalarni aniqlash maqsadida ularni so'rilishi taqsimlanishi o'rganish bo'yicha tadqiqot.

Ushbu standart quyidagi bo'limlardan iborat:

1. Qo'llanish sohasi
2. Normativ hujjatlar
3. Atamalar va tariflar
4. Umumiy qoidalar
5. Mustaqil etika qo'mitasi

6. Tadqiqotchi
7. Kontrakt- tadqiqot yashkiloti
8. Klinik tadqiqot protokoli va protokolga qo'shimchalar
9. Tadqiqotchi broiyurasi
10. Klinik tadqiqotni o'tkazish uchun asosiy xujjatlar
11. Bibliografiya

Klinik sinov tadqiqot

Tekshirilayotgan maxsulotlarning klinik yoki farmakalogik samaralarini aniqlash yoki tasdiqlash tekshirilayotgan mahsulotlarga bo'lgan noxush reaksiyalarni aniqlash, subekt sifatida inson ishtirokida o'tqaziladigan har qanday tadqiqot.

Konfidensiallik tadqiqot subektini identifikatsiyalashga imkon beruvchi malumotni vakolati bo'lmagan shaxslardan sir tutilishi.

YAhshi klinik amaliyot klinik tadqiqotlarni rejalashtirish tashkil qilish, o'tkazish, hujjatlashtirish, natijalarning ishonchliligi va aniqligiga kafolat beruvchi ularning natijalarini taxlil qilish va taqdim qilishni taminlovchi standart.

Mustaqil etika qo'mitasi tibbiyot hodimlarining huquqlari xafsizligi va farovonligini ximoyasini tadqiqot markazlari shuningdek tadqiqot subektlarining yozma roziligini olish va hujjatlashtirish uchun ishlatilishi taxmin qilinayotgan materiallarni ko'rib chiqish lozim.

Xolis guvox klinik tadqiqotni o'tkazilishiga dahlia bo'lmagan yozma malumot roziligini olish vaqtida ishtirok etuvchi , xar qanday boshqa materiallarni o'qib beruvchi jismoniy shahs.

Klinika oldi tadqiqoti Subekt sifatida insonning ishtirokisiz o'tkaziladigan biotibbiy tadqiqotlar.

Klinik tadqiqotlar Xelsinki deklaratsiyasida belgilangan va narmativ talablarda aks etgan etik tamoillarga muvofiq o'tkaziladi.

YAhshi saqlash amaliyoti

Quyidagi bo'limlardan iborat:

- ▶ “YAxshi saqla amaliyoti “ Good storage practice (GSP)
- ▶ 1 mart 2013 yildan 4 mart 2018 yilgacha amal qilinadi.
- ▶ (O'zbekiston Davlat standarti.)
- ▶ Ushbu standart 8 ta bo'limdan iborat.
- ▶ 1. Qo'llanish soxasi.
- ▶ 2. Atama va tariflar

- ▶ 3. Xodimlar.
- ▶ 4. Xona va asbob uskuna.
- ▶ 5. maxsulotni saqlashga talablar
- ▶ 6. Maxsulotni qaytarish.
- ▶ 7. YUklash va tashish.
- ▶ 8. Maxsulotni chaqirib olish.

9 . Bibliografiya

- 4. Bibliografik malumotlar
- 5. A ilova
- 6. Axborot malumotlar

- ▶ 1. Ushbu standart O‘Z R xududida dori vositalarini tayyorlash, ishlab chiqarish, olib kirish va olib chiqish ulgurji va chakana sotish bilan shug‘illanuvchi xo‘jalik yurutuvchi subektlarga taalluqli.
- ▶ 2. Dori vositasi, yordamchi modda, yaroqlilik muddatini tugash sanasi, kontaminatsiya (ifloslanish), yorliqlash, material, meyoriy talablar, o‘rov materiali, saqlash kabi so‘zlarning manosi keltirilgan.
- ▶ 3. Dori vositasini sifatini saqlash uchun xar bir saqlash uchastkasida etarli miqdorda malakali xodim bo‘lishi kerak.
- ▶ 4. Saqlash zonalariga begona shaxslar kiritilmaydi. Saqlash sharoitlarini (xarorat yoki nisbiy namlik) nazorat qilish lozim.
- ▶ Monitoring uchun mo‘ljallangan o‘lchash vositalari 1 yilda 1 marta qiyoslash ko‘rigidan o‘tkazilishi lozim.
- ▶ 5. Maxsulotni saqlash zo‘nalarida yaroqlilik muddati o‘tgan maxsulotlar bilan ish olib borish bo‘yicha yozma yo‘riqnomalar va xisobotlar bo‘lishi lozim.
- ▶ Materiallar va dori vositalarini olishda xar bir olingan seriya buyurtmaga mosligi yuzasidan tekshirilishi, yorliqlanishi, seriya raqami tekshirilishi lozim.
- ▶ 6. Qaytarilgan maxsulotlar, barcha zaxira va xisobotlar saqlanishi lozim.
- ▶ Qaytarilgan maxsulotlar karantinga qo‘yilishi lozim.
- ▶ 7. Zarur bo‘lganda tashish sharoiti, xaroratni nazorat qilish uchun asbob uskunalar ishlatish lozim.
- ▶ Materiallar va dori vositalarini yuklash va tashishni faqat maxsulotni omborxonadan berish bo‘yicha farmoish olingandan so‘ng amalga oshirish lozim.
- ▶ 8. Sifati bo‘yicha shubxa bo‘lgan yoki sifati yaxshi emasligi to‘g‘risida ishonchli malumotlar bo‘lgan dori vositalari va materiallarni tez va samarali chaqirib olishni amalga oshirish jarayoni ishlab chiqilishi lozim.

9, 10 tayanch soʻzlar. YAhshi saqlash amaliyoti qoʻllanish sohasi atama va tariflar, tamoillar xona asbob uskuna saqlash.

11. A Ilova qismida normal saqlash sharoiti maxsus saqlash sharoitlari va yorliqda yoʻriqnomalar ifodalari (xona xarorati) aks ettirilgan.

12. Axborat malumotlarda quyidagilar aks ettirilgan:

OʻZ R SSV ning Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasi boshligʻi X. K. Jalilov.

Farmakopeya qoʻmitasi raisi muovini G. E. Boltaboeva.

Dori vositalari sifatini nazorat qilish va standartlash laboratoriyasi mudiri A. F. Dusmatov.

Farmasevtika korxonalari faoliyatining muhim yoʻnalishlaridan biri bu ishlab chiqariladigan mahsulotning sifat koʻrsatgichidir. Bunda korxonaning

“ Standartlashtirish boʻyicha xalqaro tashkilot ” - iso 9001 standartlari sertifikatiga ega boʻlishning ahamiyati kata.

Iso 9001 sertifikati bu ishlab chiqarishni boshqarish sohasidagi ilgʻor dunyoviy bilimlar mujassamlangan xalqaro standartdir. Iso 9001 sertifikatiga ega boʻlish Oʻzbekiston Respublikasi Farmasevtika ishlab chiqarish korxonalari uchun quyidagi afzalliklarni beradi:

- Sifatni boshqarish tizimini sertifikatlash korxona mahsulotlarini chet el bozorlariga olib chiqish imkoniyatini yaratadi:
- Litsenziya yoki ruxsatnoma olish ljarayonlarini tezlatadi va arzonlashtiradi
- CHet ellik va milliy buyurtmachilar oldida korxona obrosini koʻtarilishiga olib keladi
- Ishlab chiqarishga bogʻliq boʻlmagan xarajatlarning kamayishiga olib keladi
- Maxsulot va xizmatlar sifatini oshiradi
- 2009 yilga kelib Iso 9001 sertifikatiga ega ishlab chiqaruvchi korxonalar soni 9 tani tashkil etdi.

Oʻzbekiston Respublikasida Iso 9001 xalqaro standartlari sertifikati boʻyicha ishlab chiqarilayotgan dori vositalari roʻyxatiga quyidagilar kiritilgan:

2 X.K Farmed Sanoat Siprased 500 mg №10 tab

Metrogil 200 mg № 20 tab

2.QK OOO Novofarma plus analgin eritmasi 50 % 2 ml № 10

Ampioks 0,5 g fl

3.QK Jo‘rabek laboratoriyasi Sefatoksim 1g fl

Sefazolin 1g fl

Jeneriklar (ing. Generic, ba‘zan generiklar ham deyiladi) bu – oddiy dori vositasiga nisbatan patent muddati o‘tib ketgan va faol moddasi tarkibi bo‘yicha farq qilmaydigan patentlanmagan dori vositalaridir. Jeneriklar asl dori vositasidan quyida zikr etiladigan dori tarkibiga kiruvchi va boshqa omillarga ko‘ra yordamchi moddalarning sifat va miqdori tarkibi bilan farqlanishi mumkin. Faol modda bu – kichik shrift bilan dori vositalar qadoqlari ustiga yoziladigan, va asosiy da‘volsha ta‘sirini o‘tkazuvchi modda sanaladi.

Demak, farmatsevtik kompaniyalar yangi dori vositalar ishlab chiqarishda, ishlanma uchun patentni ro‘yhatga oladilar, sinamalar o‘tkazadilar, va yangi dori vositalarining ishlab chiqarilishini amalga oshiradilar, va keyinchalik davr mobaynida – davlatga qarab 10-25 yilni tashkil qiluvchi patentning haqiqiylik muddati ichida yangi dori vositasini sotish bo‘yicha imtiyozli huquqlarga ega bo‘ladilar va hech kim qonuniy asosda ushbu turdagi dori vositasining faol moddasini ishlab chiqarishga haqli bo‘lmaydi.

Biror bir dori vositasini belgilangan muddatidan oldin chiqarish, bu video va musiqa bo‘yicha qaroqchilik (pirat) lik faoliyatiga o‘hshab ketadi. Patent muddati tugagach, istalgan firma als dori vositasining faol moddasini o‘z dorisini ishlab chiqarish uchun ishlatishi mumkin. Odatda Jeneriklar ishlab chiqaruvchi firmalar, patentlangan preparatning to‘liq analogi (o‘hshashi) ni ishlab chiqishni o‘ylamaydilar va bunga harakat ham qilmaydilar, va ular shunchaki yordamchi komponentlarni yanad arzonroqlariga almashtirib, yanada arzon qadoq ishlab chiqarib, mahsulot nomidagi bir nechta harflarni o‘zgartiradilar, va natijada, odam organizmi uchun asl ta‘sirlar bilan deyarli bir hil bo‘lgan arzon dori vositasiga ega bo‘lamiz.

Tizim juda oddiy va nafaqat qiymat bo‘yicha, balki oborotdan katta foyda olish imkonini beradi, demak Hitoy va Hindistondagi ishlab chiqaruvchilar tomonidan sevimli faoliyat turi bo‘lib, u erlardagi barcha mashhur korxonalar Jeneriklar ishlab chiqarishga ixtisoslashtirilgan bo‘ladi. So‘nggi paytlarda, asl dori vositalari ishlab chiqaruvchilarining o‘zlari, analogli (o‘hshash) mahsulotlardan keladigan mashhurlik va foydani ko‘rib, patent muddati tugashi bilan, Jeneriklar ishlab chiqarishni yo‘lga qo‘yadilar, va buning uchun arzon ishchi kuchiga ega davlatni tanlaydilar. Tajribadan kelib chiqib, shuni aytish mumkinki, bu juda maqbul variant hisoblanadi, chunki bosh kompaniya baribir sifatni nazorat qiladi va bunda Jeneriklarni qabul

qilishning salbiy oqibatlari asosiy brend mahsulotga o'tib qolmasligiga harakat qiladi, va shuning uchun dori vositasining sifati yuqori, ammo narhi past bo'ladi. Bozorda yana ikki turdagi dori vositalari hillari uchraydi: Nushalar. Ular patent himoyasini buzadigan dorilar. YA'ni, ushbu dori vositalari ishlab chiqaruvchilari uchun, Jeneriklarni brend mahsulot narhi bo'yicha sotish imkoniyati turganda, brend nomini o'zgartirish bo'yicha bosh qotirishga hojat ham qolmaydi. YOki Belorussiyada kabi, patent muddati tugashi oldidan, o'z mamlakati – Belorussiyada grippni da'volash va profilaktikasi uchun belorusda quyiladigan – Tamiflyu preparatining analogi – Flustop dori vositasini ishlab chiqarish yo'lga qo'yilgan. Flustopning faol moddasi (Osel'tamivir) bo'lib, belaruslar uni, mahalliy ishlab chiqarishning yirik sonli nushalari aylanadigan Hitoy ichki bozoridan harid qiladilar.

Sohta (Qalbaki) mahsulotlar. Bu endi, juda og'ir toifaga kiradi. Faol modda boshqasi bilan almashtirilganda, u kamroq ta'sirli va yanada arzon bo'ladi, yoki umuman, bo'r yoki upadan farqi qolmaydi. Dori vositasidan halok bo'lish hollari uchramaydi, ammo da'volanmay qolgan kasallikdan o'lingacha olib keluvchi salbiy oqibatlar kelib chiqishi mumkin. Bunday bemaza mahsulotni ishlab chiqargani uchun, ayovsiz jazolash kerak, chunki ayb – aybsiz bo'lgan davolovchi shifokor, va boringki butun soha va tibbiyotga tushadi. Endilikda, brend ostidagi dori vositasining analogidan nimalari bilan farq qilishi aniqlashdi. Garchi, Jeneriklarda biror bir havf bo'lmasada, agarda ular savodli tarzda alohida nazorat ostida, ayniqsa, agarda ishlab chiqarishda patentlangan preparat ishlab chiqaruvchisi-yaratuvchisi bo'lgan farmatsevtik firma ishtirok etsa, albatta. Statistik ma'lumotlarga qaraganda, Rossiyada Jeneriklarning bozordagi ulushi 95% ni a AQSH da esa 10-15% ni tashkil qiladi. Asl dori vositasi yoki uning jenerik hilini tayinlashda, shifokorning bemor ijtimoiy ahvolidan bosh tortishiga to'g'ri keladi. Agarda, inson boy-badavlat bo'lsa, unga to'lash emas vaqt va natija muhimroq, va uning o'zi qaysi asl dori vositasidan foydalanishni so'ray oladi. Agarda, inson o'rtahol bo'lsa, unga u sotib olishga qurbi etmaydigan asl mahsulotni tayinlab, oziq-ovqat yoki dorini sotib olish o'rtasida juda murakkab holatga solib qo'ygan bo'lamiz. Bu holatda, men unga yahshi jenerikni tayinlagan bo'lardim, va unga yordam bergan bo'lardi. Umumiy qoidalar esa, tuzalishning maqbul jarayoni uchun faqatgina shifokor yozib bergan sifatli dori vositalarini harid qilishni tasviya etadi. Litsenziyasi qimmatli ahamiyatga ega bo'lgan, qimmat va taniqli dorihonalardan harid qiling. Harid qilish oldidan, dori vositalarining qadog'ida qarsng – bu farmatsevtik pirat (qaroqchi) larni

Harid qilish oldidan, dori vositalarining qadog'ida qarang – bu farmatsevtik pirat (qaroqchi) larning eng ko'p pul tejaydigan nuqtasidir, ulardagi bo'oqning o'chmasligiga va harflarning aniq bosilganligiga ishonch hosil qiling. Va tabiiyki, hech qachon qo'ldan dori vositalarini harid qilmang, chunki bu o'z sog'lig'ini yo'qotishning eng to'g'ri yo'li sanaladi. Nega Jeneriklar asl patent dori vositalaridan azrzon degan savol tug'ilishi mumkin. Sababi shuki, ularni ishlab chiqaruvchi firmalar, dorining ishlanmasi uchun, va bozorda yangi mahsulotning paydo bo'lishigacha yirik reklamasi uchun pul sarflamaydilar. SHuningdek, yangi mahsulotning havfsizligi va samarasini isbotlovchi klinik tadqiqotlar o'tkazishning hojati yo'q, chunki patentlangan dorilar, allaqachon bularning barchasidan o'tgan, bunda imtiyoz shuki – ular arzon mehnat bor bo'lgan davlatlarda Jeneriklar ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish orqali yordamchi moddalar, qadoq va ishchi kuchining arzonlashib ketishidan foyda oladilar – va bularning barchasi dori vositasining narh jihatidan pasayishi va keng doira bemorlari tomonidan olinishiga ta'sir qiladi. Ushbu saytda e'lon qilingan gripp va uning belgilariga qarshi dori vositalari orasidan bir nechta jenerik preparatni ajratish mumkin: Arbidol va uning belorussiyalik jeneriki Arpetol. Paratsetamol va uning jeneriki – Panadol. Ibuprofen va uning jeneriki –Nurofen. Hamda Tamiflyu va uni nomi avval keltirilgan belorussiyalik nushasi Flustop va yana bir qator boshqa dori vositalari. Quyida o'zaro almashinuvchan dori vositalarining kichik jadvalini keltiraman, va unda mashhur brendli dori vositalarining analoglari bilan bir qatorda, asl dori vositalarining analoglarini qo'llashdagi tejamkorlik ham ko'rsatilgan.

Dori brendlari: mening nomim senga nimani anglatadi?
YAngi dori vositalarining muvaffaqiyati katta miqdorda ularning nomiga bog'liq bo'ladi

Bundan o'n yilcha oldin, Pfizer farmatsevtik kompaniyasi Interbrand Wood konsul'tatsiya (maslahat) firmasiga erkaklarning erektsiya jarayoni bilan bog'liq bo'lgan juda ahamiyatli muammolarini davolash uchun o'zining yangi dori vositasi uchun ko'zga yaqqol tashlanadigan nom topish masalasi bilan murojaat qildi. Londondagi Firmaning tibbiyot bo'limi Boshlig'i - Rebekki Robinsning so'zlariga qaraganda, murakkablik etarli jozibadorlikka ega bo'lgan, impotentsiya bilan bog'liq bo'lgan nomaqbul ilovalarni yopa oladigan, va boshqa tarafdin shifokorlarga yoqishi uchun etarlicha jiddiy jaranglaydigan nom o'ylab topishda edi. Va nihoyat, firma 'Viagra' nomiga

to'htadi. Bu nom kuch bilan bog'liq (ingl. 'vigour'), va Niagara sharsharasi bilan hamohang bo'lib, erkin va kuchli oqim qiyofalarini keltirib chiqaradi.

Joriy yilning ohirida bozorda paydo bo'ladigan potentsiyani tiklash uchun yangi dori vositasining yaratilishi bilan mashg'ul bo'lgan eli Lilly firmasining vazifasi boshqacha. Lilly dori vositasi, asosan huddi Viagra kabi ta'sir qilib, ammo unga nisbatan uzoqroq ta'sir ko'rsatadi. Jinsiy aloqa oldidan qabul qilinadigan Viagradan farqli ravishda, bu dori vositasini ertalab va kechqurun qabul qilib, bimalol uchrashuvga borish mumkin. Lilly mahsulotining cho'qintirilgan dori vositasiga aylangan Interbrand Wood - nomi "Viagra" ning dag'alligidan o'zining mayin jaranglashi bilan keskin farq qiladigan "Sialis" dori vositasining nomidan to'g'rilik va yaqinlikni aks ettirishgan harakat qildi. eslatadi.

Yangi preparatlarning klinik sinovlarini boshlagach, farmatsevtik kompaniyalar, begona firmalarga nomi faqatgina ilmiy atamalardan iborat bo'lmagan brendlarni kashf (ihtirol) qilish masalasida buyurtma bilan murojaat qilishadi (qiymati deyarli 200 000 AQSH dollari). Kuchli brendni yaratish, ayniqsa Amerikadagi dori vositalarining harakatida juda muhim, chunki be urdagi kompaniyalar o'z mahsulotlarini bevosita bemorlarga, va ular bilan deyarli bir hil bo'lgan va bir hil kasallikni davolashga mo'ljallangan dori vositalarini taklif etuvchi raqobatchilari ko'p bo'lgan joylarda reklama qilishlari mumkin.

Brendlar bilan shug'ullanuvchi boshqa bir maslahat firmasi Anthony Shore of Landor, ning fikricha, muammo shundaki, yahshiroq nomlarni o'ylab topish tobora murakkablashmoqda. Amerikada qariyb millionta farmatsevtik va tibbiy savdo belgilari ro'yhatga olingan, va boshqa davlatlarda bundan kam bo'lmagan holda. Shuning uchun, dori vositasi uchun qisqa va ko'zga tashlanadigan, va barcha duno mamlakatlarida qabul qilinadigan nom o'ylab topish oson vazifa emas. Dori vositasi uchun yuridik talablarga javob beradigan va madaniyat nuqtai nazaridan maqbul bo'lgan noyob nom o'ylab topishning o'z etarli emas. Bunday savdo belgilari Amerika va Evropadagi Davlatning tartibga solish tashkilotlari tomonidan tasdiqlanadi va ularning noyobligi kafolatlanadi, va bunday tashkilotlar e'lon qilingan va haqiqiy dori imkoniyatlarining muvofiqligini nazorat qilish bilan ham shug'ullanadilar. Misol uchun Lilly, dastavval o'zining antiseptik preparati uchun "Zovant" nomini tanlagan edi,

ammo bu nom –ko‘ngil aynishiga qarshi “Zofran” va “Zosin” antibiotik vositasi nomlari bilan o‘hshash bo‘lganligi boisdan AQSH ning Mahsulot va Dori vositalarini nazorat qilish Boshqarmasi (FDA) tomonidan qabul qilinmagan va Lilly dori vositasini ‘Ksigris’ deb nomladi. Firmaning ‘Forteo‘ nomi bilan omadi kelmadi. Bu nom osteoporozga qarshi yangi dori vositasi uchun tanlangan va FDA tomonidan tasdiqlangan edi. Lekin, bu nom FDA ning Atlantikaning boshqa burchagidagi oilaviy tashkiloti – Tibbiyot mahsulotlarini baholash bo‘yicha Evropa Agentligi (EMA) tomonidan rad etildi – chunki ‘forteo‘ so‘zi ital’yan va ispan tillaridagi “kuch” so‘zi bilan bog‘liq, va shuning uchun nomaqbul reklamani taqozo etadi.

Bugungi kunda FDA, tasdiqlash uchun kiritilgan savdo belgilarining tahminan 1/3 ni rad etgan. Evropa tillaridagi farqlarni hisobga olganda, butun Evropa Ittifoqi uchun noyob nom topish juda mushkul vazifa. Kompaniyalardan biri o‘z dori vositasini “Atrelar” deb nomlamochi bo‘lganda, uning portugal tilida “arqondan ushlamoq” ma’nosi borligi aniqlangandan so‘ng, ushbu dori vositasi nomini almashtirishga majbur bo‘ldi.

EMA dan Martin Harvining ta’kidlashicha, Evropadagi vaziyat, Evropa Ittifoqi kengaygani va uning tarkibiga lotin alifbosiga ega bo‘lmagan davlatlarning kirishi bilan yanada murakkablashadi. Bu farmatsevtik gigantlar odatda duch keladigan muammolar oldida hech narsa emas, chunki ular ko‘proq o‘z mahsulotlarini Hitoy va Osiyoning til an’analari va madaniy bog‘liqligi bilan ajralib turuvchi boshqa davlatlarda sotishga urinishadi. Tez orada, dori vositalari uchun yangi kamob nom o‘ylab topish, yangi dori vositasini yaratishdek murakkab bo‘ladi.

Nazorat savollari

- 1.YAxshi ishlab chikarish amaliyoti GMP-Uzbekiston davlat standarti xakida ma'lumot
- 2.YAxshi laboratoriya amaliyoti GLP-Uzbekiston davlat standarti xakida ma'lumot
- 3.YAxshi klinik amaliyoti GCP-Uzbekiston davlat standarti xakida ma'lumot
4. YAhshi saqlash amaliyoti xaqida malumot
5. ISO 9001 standarti xaqida tushuncha
- 6.Jeneriklar haqida ma'lumot
- 7.Nushalar haqida malumot

8. Sohta (qalbaki) dori vositalar

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Agafonov A.E. Puti optimizatsii deyatel'nosti aptechnykh predpriyatiy s primeneniem kompyuternykh tekhnologiy: Diss. kand. farm. nauk. — SPb., 2005. — 16 s.
2. Apazov A.D., Moshkova L.V. Osnovnyye zadachi v oblasti avtomatizatsii, stoyashchie pered aptechnoy slujboj strany // Farmatsiya. — 2001. — №3. — S.1—5.
3. Babaskin D.V., Golubeva A.P. Ispolzovanie informatsionnykh tekhnologiy v meditsinskom obrazovanii. // Tezisy dokladov IX Rossiyskogo natsionalnogo kongressa CHelovek i Lekarstvo. — M.: Obshcherossiyskiy obshchestvennyy fond Zdorove cheloveka, 2007. — s.735.
4. Bredneva N.D., Zevakova V.A. Distantsionnoe obrazovanie — sovremennaya forma povysheniya kvalifikatsii provizorov // Novaya Apteka. — 2007. — №3. — S.46—48.
5. Geller L.N., Sokolov D.V. Vychislitel'naya tekhnika i farmatsiya // Uchebno-metodicheskoe posobie. — Irkutsk: IGMU. — 2007. — S.130—131.
6. Geller L. N., CHalov A. L. Sozdanie edinoj seti farmatsevticheskoy informatsii na razlichnykh urovnyax farmatsevticheskogo menedjmenta Vostochnoy Sibiri / Materialy nauchno-prakticheskoy konferentsii Farmatsevticheskoy slujbe respubliki Buryatiya — 80 let. Vita Magistra: RS MP MZRB. — Ulan-Ude, 2004. — S.37—39.
7. Girixidi V.P., Krikunova E.A., Maksimkina E.A. Izuchenie informatsionnykh potrebnostey na farmatsevticheskom rynke // Novaya Apteka. — 2005. — №9. — S.54—63.
8. Dremova N.B. Sovremennyy farmatsevticheskiy rynek: sostoyanie i tendentsii razvitiya (obzor literatury) // Farmatsiya. — 2004. — №4. — S.57—58.
9. Zekiy O. E., Rumyansev A. S. Konseptual'naya model sistemy upravleniya obrashcheniem lekarstvennykh sredstv // Menedjer zdravooxraneniya. — 2004. — №8. — S. 40—51.
10. Kojikin A.I. Pyat shagov k postroeniyu informatsionnogo prostranstva v otdelno vzyatom gubernskom gorode N. // Ekonomicheskij vestnik farmatsii. — 2007. — №9. — S.103—106.

**11-12- Mavzu: ULGURJI SAVDO FAOLIYATINI
TASHKILLASHTIRISHDA MEYORIY QONUNIY BAZA.**

Good distribution practices (GDP)

YAXshi distribyutorlik amaliyoti yani O'zbekiston davlat standarti 2013-yil 1-martda tasdiqlandi amal qilish muddati esa 1- mart 2018-yilgacha.Ushbu standart qo'llash muomalasi bo'yicha tegishli disrtibyutorlik amaliyoti tarmog;ida foydalanish uchun dori vositalari va tibbiy buyumlar sifat standartlarini yagona tartibini belgilaydi.Ushbu standart distribyutorlik amaliyoti tarmog'ida foydalanish uchun dori vositalari va tibbiy buyumlarni ulgurji savdo bilan shug'ullanuvchi tashkilotlar uchun mo'ljallangan.Ushbu standart 17 ta bo'limdan tashkil topgan:

- 1.Qo'llanish doirasi
- 2.Atamalar va tariflar
- 3.tamoyillar
- 4.Xodimlar
- 5.Xujjatlarni yuritish
- 6.Uslublar
- 7.Bayonnomalar
- 8.Jihozlar va binolar
- 9.Qabul qilish
- 10.Saqlash
- 11.Buyurtmachilarga jo'natish
- 12.Kamchiligi bo'lmagan dori vositalarni va tibbiy buyumlarni qaytarilishi
- 13.Favqulotdagi holatlarda harakat rejasi va dori vositalari va tibbiy buyumlarni qaytarib olish.
14. Qalbakilashtirilgan dori vositalari
- 15.Ichki tekshiruv
- 16.Sotuv uchun mo'ljallanmagan deb turkumlangan dori dori voitalari va tibbiy buyumlarga nisbatan ehtiyot choralari
- 17.Ulgurji savdo tashkilotlar bilan aloqa qilishda davlatlarga qo'shimcha ma'lumot

Dori vositalari:Kelib chiqishi tabiiy va suniiy bo'lgan bir yoki bir nechta dori moddalari (substansiyalar) hamda yordamchi moddalar asosida hosil qilingan ,kasalikni oldini olish ,tashhis qo'yish va davolash uchun qo'llashga ruhsat etilgan dori vositalar.

Kontaminatsiya(ifloslanish) :boshlang'ich yoki oraliq material yoki tayyor mahsulotga uni ishlab chiqarish na'muna olish,qadoqlash yoki qayta qodoqlash saqlash yoki tashish jarayonida kimyoviy hamda mirobga mansub aralashmalarni nomaqbul kiritish.

Seriya:Boshlang'ich mahsulotning muayyan miqdori

Yaroqlilik muddati:Dori vositasi butunlay Davlat sifat standartiga muvofiq barcha talablarga javob beradigan davr.

Ulgurji savdo tashkiloti(destribyuter):Dori vositalarni va tibbiy buyumlarni ulgurji yo'l bilan sotib olish va sotishni amalga oshiruvchi tashkilot.

Akkreditatsiya: Muayyan sohadagi baholashga javob beruvchi jismoniy yoki yuridik shahsning omilkorligini akkreditatsiya organlari tomonidan rasmiy etirof etilishi .

Tamoyillar. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni ishlab chiqarish hamda ulgurji savdo tashkilotlarining ish faoliyati yuqori sifatli taminot darajasi bilan belgilanadi. Distribyutorlik amaliyotining asosiy prinsiplari quyidagilar:

- ishlab chiqaruvchi ulgurji savdo tashkilot dori vositalari va tibbiy buyumlarni ulgurji va chakana savdo bilan shug'ullanish uchun farmasevtik litsenziyaga ega bo'lgan subektlarga hamda tibbiy faoliyat uchun litsenziyasi bo'lgan sog'liqni saqlash tashkilotlariga sotadi.

Personal: Dori vositalari va tibbiy buyumlarni saqlanishiga aolqador ulgurji savdo tashkilotlarining asosiy hodimlari o'z lavozimlariga muvofiq holda kerakli tajriba va ko'nikmalariga ega bo'lishi zarur.

Xodimlarga o'z kasb majburiyatlarning bajarilish qoidalarini o'rganilgan bo'lishi kerak, o'qish o'tganligi to'g'risida yozuvlar olib borilishi kerak.

Xujjatlarni yuritish. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni xarakatini aniqlavchi barcha hujjatlar tegishli mutasadi tashkilotlar so'rovi bo'yicha taqdim etishga tayyor bo'lishi kerak.

Dori vositalari va buyumlarni qabul qilish va jo'natilishini aks ettiruvchi hujjatlar mahsulot haqida quyidagi ahborotlarni o'z ichiga olish kerak:

Mahsulotni nomi, qabul qilgan yoki etkazib berilgan miqdori, seriyasi, partiyasi, sertifikat, tayyorlangan sanasi, yaroqlilik muddati, saqlash sharoiti, tibbiy buyum mahsulotlari uchun kafolatlangan majburiyatlari va h.k.

Uslublar. YOzma uslublari dori vositalari va tibbiy buyumlarni yoki distribyuterlik faoliyatining sifatiga ta'sir qiluvchi harakatlar aks ettirilgan bo'lishi kerak.

Bayonnomalar. har bir ish jarayoni paytida shunday to'ldirilishi kerakki unhd barcha muhim harakat va hodisalarni kuzatish mumkin bo'lsin.

Jihoz va binolar. Jihoz va binolar yaroqlik holda va etarli miqdorda bo'lishi kerak.

Qabul qilish. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni qabul qilish zonasi ularni tushurish jarayonida noqulay ob havo sharoitidan saqlanish maqsadida talablarga javob berishi kerak.

Saqlash. Yrug'lik namlik yoki harorat ta'sirida tarkibiy buzulishlarning oldini olish maqsadida dori vositalari va tibbiy buyumlar moshqa mahsulotlarda hamda ishlab chiqaruvchi tomonidan ko'rsatilgan sharoitda GOST 3399-79, GOST, ISO 40741093 standartlar talablariga muvofiq saqlanishi kerak.

Buyurtmachilarga jo'natish. Mahsulotni etkazib berish Oz Res hududidagi aholiga dori vositalari va tibbiy buyumlarni olib kirishga ruhsatnomasi bo'lgan shahs yoki litsenziyalangan distribyuterlar tomonidan amalga oshiriladi

Kamchligi bo'lmagan dori vositalari va tibbiy buyumlarning qaytarilishi.

Ulgurji savdo tashkiloti tomonidan nazoratdan chiqqan, avvalroq jo'natilgan dori vositalari va tibbiy buyumlar ulgurji savdo tashkiloti omboriga quyidagi

holatlarda qaytarilishi mumkin:

- Mahsulot original o'ramda ekanligi va unda buzulganlik izlari yo'q bo'lsa
- mahsulotlar bilan harakatlar o'rnatilgan tartibda amalga oshgan bo'lsa
- qolgan yaroqlilik muddati qoniqtirilsa

Favqulotdagi holarlarda harakar rejasi va dori vositalari va tibbiy buyumlarni qaytarib olish. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni qaytarib olish yuzasidan ulgurji savdo tashkilotlariga yuborilgan qayd etish guvohnomasi egasi zarur bo'lsa tegishli mutasaddi organlari tomonidan maqullangan murojatnoma chakana savdoda dori vositasi va tibbiy buyumlarni qaytarib olish zarurligi to'g'risida malumotga ega bo'lishi kekak.

Qalbakilashtirilgan dori vositalari. Distribyutsiya tarmog'ida aniqlangan qalbaki mahsulot boshqa dori vositalari alohida salanishi kerak.

Qalbaki mahsulot (sotish uchun emas) deb aniq belgilangan yozuv bo'lishi kerak. Barcha qalbakilashtirilgan mahsulotlar bo'yicha aniqlangan dalillar o'z vaqtida hujjatlashtirilgan bo'lishi kerak.

Ichki tekshiruv. Ushbu standart talablarini sifatli tadbiq etish maqsadida ichki tekshiruvlar o'tkazilishi va hujjatlashtirilishi kerak.

Sotuv uchun mo'ljallanmagan deb turkumlangan dori vositalari va tibbiy buyumlarga nisbatan ehtiyot choralari.

Ulgurji savdo tashkilotining sifat buyicha vakili, zarur holatda esa qaid etish guvohnoma egasi vakili, zarur xolatda esa kayd etish guvoxnama egasi vakili karor kabul kilish jaraeniga jalb etilishi kerak

Ulgurji savdo tashkilotlari bilan aloka kilishda davlatlarga kushimcha malumot Davlatning mutassada ulgurji organlarni savdo tashkilotini ushbu xududda dori vositalari va tibbiy buyumlarni tarkatish bilan boglik bulgan unga kuyilayotgan majburiyatlardan xabardor etadi

Nazorat savollari

- 1.YAxshi distribyutorlik amaliyeti xakida tushuncha
- 2.Uzbekiston davlat standarti GDPning bulimlari xakida malumot

Adabiyotlar:

- 1.Agafonov A.E. Puti optimizatsii deyatelnosti aptechnyx predpriyatiy s primeneniem kompyuternyx texnologiy: Diss. kand. farm. nauk. — SPb., 2005. — 16 s.
2. Apazov A.D., Moshkova L.V. Osnovnye zadachi v oblasti avtomatizatsii, stoyayie pered aptechnoy slujboy strany // Farmatsiya. — 2001. — №3. — S.1—5.
3. Babaskin D.V., Golubeva A.P. Ispolzovanie informatsionnyx texnologiy v meditsinskom obrazovanii. // Tezisy dokladov IX Rossiyskogo natsionalnogo kongressa CHElovek i Lekarstvo. — M.: Obщерossiyskiy obщественный fond Zdorove cheloveka, 2007.— s.735.
4. Bredneva N.D., Zevakova V.A. Distansionnoe obrazovanie —

- sovremennaya forma povysheniya kvalifikatsii provizorov // Novaya Apteka. — 2007. — №3. — S.46—48.
5. Geller L.N., Sokolov D.V. Vychislitel'naya tekhnika i farmatsiya // Uchebno-metodicheskoe posobie. — Irkutsk: IGMU. — 2007. — S.130—131.
6. Geller L. N., CHalov A. L. Sozdanie edinoi seti farmatsevticheskoy informatsii na razlichnykh urovnyax farmatsevticheskogo menedjmenta Vostochnoy Sibiri / Materialy nauchno-prakticheskoy konferentsii Farmatsevticheskoy slujbe respubliki Buryatiya — 80 let. Vita Magistra: RS MP MZRB. — Ulan-Ude, 2004. — S.37—39.
7. Girixidi V.P., Krikunova E.A., Maksimkina E.A. Izuchenie informatsionnykh potrebnostey na farmatsevticheskom rynke // Novaya Apteka. — 2005. — №9. — S.54—63.
8. Dremova N.B. Sovremennyy farmatsevticheskiy rynek: sostoyanie i tendentsii razvitiya (obzor literatury) // Farmatsiya. — 2004. — №4. — S.57—58.
9. Zekiy O. E., Rumyansev A. S. Konseptual'naya model sistemy upravleniya obraucheniem lekarstvennykh sredstv // Menedjer zdravooxraneniya. — 2004. — №8. — S. 40—51.
10. Kojikin A.I. Pyat shagov k postroeniyu informatsionnogo prostranstva v otdelno vzyatom gubernskom gorode N. // Ekonomicheskii vestnik farmatsii. — 2007. — №9. — S.103—106.

13-14 Mavzu: FARMASEVTIK eTIKA VA DEONTOLOGIYA.

- *Etika (yunoncha)* - urf-odat, fe'l - atvor /xarakter/ - bu falsafiy intizom bo'lib, axloq - odobni o'rganadi. Qadimda birinchi bor bu so'z (termin)ni qadimgi buyuk yunon faylasufi mutafakkir olim *Aristotel* qo'llagan.
- Kant fikricha (nemis faylasufi 1724-1800 y) etiket (frans)-tartib-intizom, fe'l-atvor, xulq, muomalani o'rgatadi.
- Farmatsevtik axloqning asosiy kategoriyalariga:
- - burch, majburiyat, halollik, vijdonlilik, rahm – shavqat, ziyraklik kirib, ular bemor va uning qarindoshlarini dori-darmon bilan ta'minlashda asosiy rol o'ynaydi.
- Axloqning kasb turlariga qarab bir necha turlari mavjud:
- - tibbiyot xodimining;
- - yuristning;
- - o'qituvchining;
- - farmatsevtning va hokazolarning axloqi.
- Deontologiya - kasbiy burch haqidagi fan. Deontologiya - bu etikaning bir qismi. Deon (yunoncha) - bo'lishi lozim, logos - ta'limot demakdir. SHifokor va farmatsevt faoliyati, inson salomatligini mustahkamlashga qaratilganligidan

farmatsevtik deontologiya tibbiy deontologiya bilan uzviy bog'liq. SHu bilan birga farmatsevtik deontologiya. Farmatsevt bemorni bevosita davolamay, balki u so'ragan dorilarni sifatli va o'z vaqtida bemorga yordam berishi bilan ajralib turadi.

- Farmatsevtik deontologiya farmatsevtlarning jamiyat, bemorlar, shifokorlar va hamkasabalar bilan o'zaro munosabatlari masalalarini o'z ichiga oladi. Kasbiy faoliyatning axloqiy asoslarini va madaniyatini yuksaklikka ko'tarishni tadbiq, etish - farmatsevtik deontologiyaning vazifalaridan biridir. Dorixonaga murojaat etuvchilarning o'zaro munosabati farmatsevtik deontologiyaning bosh yo'nalishidir.
- Deontologiya - kasbiy burch haqidagi fan. Deontologiya - bu etikaning bir qismi. Deon (yunoncha) - bo'lishi lozim, logos - ta'limot demakdir. SHifokor va farmatsevt faoliyati, inson salomatligini mustahkamlashga qaratilganligidan farmatsevtik deontologiya tibbiy deontologiya bilan uzviy bog'liq. SHu bilan birga farmatsevtik deontologiya. Farmatsevt bemorni bevosita davolamay, balki u so'ragan dorilarni sifatli va o'z vaqtida bemorga yordam berishi bilan ajralib turadi.
- Farmatsevtik deontologiya farmatsevtlarning jamiyat, bemorlar, shifokorlar va hamkasabalar bilan o'zaro munosabatlari masalalarini o'z ichiga oladi. Kasbiy faoliyatning axloqiy asoslarini va madaniyatini yuksaklikka ko'tarishni tadbiq, etish - farmatsevtik deontologiyaning vazifalaridan biridir. Dorixonaga murojaat etuvchilarning o'zaro munosabati farmatsevtik deontologiyaning bosh yo'nalishidir.
- Deontologiya - kasbiy burch haqidagi fan. Deontologiya - bu etikaning bir qismi. Deon (yunoncha) - bo'lishi lozim, logos - ta'limot demakdir. SHifokor va farmatsevt faoliyati, inson salomatligini mustahkamlashga qaratilganligidan farmatsevtik deontologiya tibbiy deontologiya bilan uzviy bog'liq. SHu bilan birga farmatsevtik deontologiya. Farmatsevt bemorni bevosita davolamay, balki u so'ragan dorilarni sifatli va o'z vaqtida bemorga yordam berishi bilan ajralib turadi.
- Farmatsevtik deontologiya farmatsevtlarning jamiyat, bemorlar, shifokorlar va hamkasabalar bilan o'zaro munosabatlari masalalarini o'z ichiga oladi. Kasbiy faoliyatning axloqiy asoslarini va madaniyatini yuksaklikka ko'tarishni tadbiq, etish - farmatsevtik deontologiyaning vazifalaridan biridir. Dorixonaga murojaat etuvchilarning o'zaro munosabati farmatsevtik deontologiyaning bosh yo'nalishidir
- PROVIZOR – TEXNOLOG AMAL QILISHI SHART:
 -
 - 1. Ish jarayonida farmatsevtik axloq va deontologiyaga amal qilish.
 - 2. Provizor mutaxassis sifatida o'z bilimni muntazam oshirib turish.
 - 2.1. Ishda va oilada namunali bo'lish, yangiliklarni o'zlashtirish.
 - 2.2. Bemorga birinchi yordamni tez va sifatli ko'rsatish.
 - 3. Axloq me'yori va negizlardan bemorga bo'lgan munosabatlarda foydalanish.
 - 3.1. Bemorning xolati va f'eliga qarab, muomalani tanlash.

- 3.2. Bemor bilan gaplashish usulini topish.
- 3.3. Bemorga iltifotli, hamdard bo'lish.
- 3.4. Bemorni tuzalib ketishiga ishontirish.
- 3.5. Tushkunlikka tushgan bemorga ruhan madad berish va tuzalib ketishiga ishontirish.
- 3.6. SHifokor sirini saqlash.
- 3.7. Bemorga o'z-o'zini davolashning zararini tushuntirish.
- 4. O'zi tanlagan kasbni sevish.
- 4.1. YOsh mutaxassislarni otaliqqa olish va ularga kasb sirlarini o'rgatish.
- 4.2. Iloji boricha bemorga dori vositasini sababsiz inkor etmaslik, aksincha tezroq sifatli dori tayyorlab berish.
- 5. Dori tayyorlash vaqtini tejash.
- 5.1. Farmatsevtlar o'rtasida ishni bo'lish va uni nazorat qilish.
- 5.2. Xatolarga yo'l qo'ymaslik, dori tayyorlayotganda xatoning oldini olish.
- 5.3. Dori sifatini tekshirishning ilg'or usullarini amalga tadbiq etish.
- 5.4. Savdo qonunini buzmaslik.
- 6. Jamoada yaxshi ruhiy (moral) holatni tashkil etish.
- 6.1. Hamkasblarga qo'ldan kelgancha yordam berish.
- 7. Tibbiyot xodimlariga hurmat bilan qarash.
- 7.1. Bemorni shifokorga ishonchini barqarorlashtirish.
- 7.2. SHifokorning obro'sini qo'llab-quvvatlash
- Deontologiyada farmatsevt bilan shifokor o'rtasidagi o'zaro munosabatga muhim o'rin ajratiladi. Farmatsevtlar shifokorlar bilan yaqin aloqada bo'lgan holda faoliyat ko'rsatishlari lozim. Farmatsevtlarning shifokorlar bilan aloqasini mustahkamlanishi dorixonada axborot ishini yaxshilaydi. Bemorning davolanishga bo'lgan ishonchini saqlab qolish maqsadida farmatsevt shifokor fikrini qo'llab – quvvatlashi kerak.
- Etika me'yorlari va odob axloq prinsiplari tibbiyot xodimlarini o'zining professional burchlarini bajarishlarida kerak. Deontologiyaga bo'lgan qiziqish 1789 yilda Rossiyada boshlangan. Bu vaqtda birinchi bor dorishunoslarga oid ustav chiqdi. Ustavda shunday so'zlar bor: "Dorixona xodimi, rahmdil fuqaro... mohir, halol vijdonli, aqlli, dono, tirishqoq bo'lishga majbur, har qanday paytda hozir bo'lmog'i va o'zining bilimini yaxshilik uchun sarflashi kerak.
- Farmatsevtlarni aholi bilan o'zaro munosabati O'zR Konstitutsiya tomonidan belgilangan bo'lib, ularni mehnat qilish huquqiga, dam olish, bepul xizmatdan, kasalligi tufayli moddiy ta'minlanish, qarilikda nafaqa olish huquqiga ega.
-
- O'zingiz bemor bo'lsangizu, sizga qanday munosabatda bo'lishlarini hohlasangiz, bemorga ham shunday munosabatda bo'ling – Gippokrat.
- Esda tuting! Dardning davosi faqat dori emas balki so'z hamdir.
- Farmatsevtning yana bir vazifasi – dori moddalardan aql bilan foydalanish kerakligini, farmatsevt bemorlarni o'zini-o'zi davolashga bo'lgan qiziqishini – farmakofiliyani ko'ngilsiz oqibat keltirilishini mumkinligini tushuntirmog'i lozim.

- Xodimlar dorixonaga bemorlarning kirishi bilan har xil gap-soʻzni, kulguni toʻxtatishi kerak. Bemor oʻzini dorixonada erkin va begona emasligini sezishi kerak. Bemorlar dorixonaga asosan tushkunlik holatida, tuzalmas dardga uchragandek qoʻrquvda keladi.

Farmatsevtning vazifasi – bemorning koʻnglini koʻtarishi, dardining oʻtkinchiligini ishonch hosil qildiruvchi soʻzlarni topa bilishidir

- Farmatsevt bemor koʻnglining nozikligiga eʼtibor qilishi, koʻnglini koʻtarish choralari koʻrishi, bunda “dardga malham boʻluvchi yolgʻon”ni ishlatishi, dardning tuzalgandek boʻlib koʻringan tomonlarini boʻrttira bilishi kerak.
- Farmatsevtik deontologiya koʻp hollarda mehnat jamoasidagi shaxslar oʻrtasidagi oʻzaro munosabatlar, kasbiy tayyorgarlik darajasi, muassasadagi aniq sharoit, maʼlum holatda rahbar va uning uslubiy tomonidan belgilanuvchi axloqiy muhit alohida oʻrin tutadi.
- Farmatsevtik muassasalarning ruhiy muhitiga alohida talab qoʻyiladi. Bu erda na bemorlarga nisbatan, na hamkasblarga nisbatan qoʻpollik, oʻrinsiz harakat va eʼtiborsizlikka yoʻl qoʻyilmaydi.
- Bir jon, bir tan boʻlib ishlovchi ahil jamoani shakllantirish, unda mehnat uchun sogʻlom muhitni yaratish rahbarning muhim vazifalaridan biridir. Jamoani uyushtirish uchun rahbar rasmiy va norasmiy munosabatlarni eʼtiborga olib, xodimlar oʻrtasida oʻzaro aloqa va munosabatlar oʻrnatilishini taʼminlashi kerak.
- Agar rasmiy tizim jamoa aʼzolarining maʼmuriyat tomonidan biriktirilgan aloqalarini tasvirlasa, norasmiy aloqalar shaxsiy xush koʻrish va xush koʻrmaslik, manfaatlar umumiyligi, xarakterlar mushtarakligi, bir-birini tushunish kabilar asosida tashkil topadi. Ular oʻta mos yoki yaqin kelganda nuxsonsiz ideal holat hisoblanadi.
- Modomiki, dorixonalarda ishlovchilarning koʻpchiligini xotin-qizlar tashkil qilar ekan, ularning oʻziga xos ruhiyati nazarda tutilishi lozim. SHuningdek, xodimlarning yoshi, mehnat staji, faoliyatining xarakteri, maʼlumoti, oilaviy ahvoli kabilar ham eʼtiborga olinadi. Masalan, turli yoshdagi kishilardan tashkil topgan jamoalarda intizom yuqori darajada ustozlar gʻamxoʻrligi tufayli yoshlarda tezroq oʻsish koʻzga tashlanadi, ruhiy va ruhiy-jismoniy mos kelishlik muammosi osonlik bilan echiladi.
- Jamoada talab darajasidagi oʻzaro munosabatlar xodimlar koʻnimsizligi, kelishmovchilik kabi koʻngilsiz hodisalarning oldini olib, ularning salomatligi va oʻzlarini his etishlariga ijobiy taʼsir etadi.
- Agar rasmiy tizim jamoa aʼzolarining maʼmuriyat tomonidan biriktirilgan aloqalarini tasvirlasa, norasmiy aloqalar shaxsiy xush koʻrish va xush koʻrmaslik, manfaatlar umumiyligi, xarakterlar mushtarakligi, bir-birini tushunish kabilar asosida tashkil topadi. Ular oʻta mos yoki yaqin kelganda nuxsonsiz ideal holat hisoblanadi.

- Modomiki, dorixonalarda ishlovchilarning ko'pchiligini xotin-qizlar tashkil qilar ekan, ularning o'ziga xos ruhiyati nazarda tutilishi lozim. SHuningdek, xodimlarning yoshi, mehnat staji, faoliyatining xarakteri, ma'lumoti, oilaviy ahvoli kabilar ham e'tiborga olinadi. Masalan, turli yoshdagi kishilardan tashkil topgan jamoalarda intizom yuqori darajada ustozlar g'amxo'rligi tufayli yoshlarda tezroq o'sish ko'zga tashlanadi, ruhiy va ruhiy-jismoniy mos kelishlik muammosi osonlik bilan echiladi.
- Jamoada talab darajasidagi o'zaro munosabatlar xodimlar ko'nimsizligi, kelishmovchilik kabi ko'ngilsiz hodisalarning oldini olib, ularning salomatligi va o'zlarini his etishlariga ijobiy ta'sir etadi.
- Agar rasmiy tizim jamoa a'zolarining ma'muriyat tomonidan biriktirilgan aloqalarini tasvirlasa, norasmiy aloqalar shaxsiy xush ko'rish va xush ko'rmaslik, manfaatlar umumiyliigi, xarakterlar mushtarakligi, bir-birini tushunish kabilar asosida tashkil topadi. Ular o'ta mos yoki yaqin kelganda nuxsionsiz ideal holat hisoblanadi.
- Modomiki, dorixonalarda ishlovchilarning ko'pchiligini xotin-qizlar tashkil qilar ekan, ularning o'ziga xos ruhiyati nazarda tutilishi lozim. SHuningdek, xodimlarning yoshi, mehnat staji, faoliyatining xarakteri, ma'lumoti, oilaviy ahvoli kabilar ham e'tiborga olinadi. Masalan, turli yoshdagi kishilardan tashkil topgan jamoalarda intizom yuqori darajada ustozlar g'amxo'rligi tufayli yoshlarda tezroq o'sish ko'zga tashlanadi, ruhiy va ruhiy-jismoniy mos kelishlik muammosi osonlik bilan echiladi.
- Jamoada talab darajasidagi o'zaro munosabatlar xodimlar ko'nimsizligi, kelishmovchilik kabi ko'ngilsiz hodisalarning oldini olib, ularning salomatligi va o'zlarini his etishlariga ijobiy ta'sir etadi.
- Dorixona rahbari, ishda yul qo'yilgan kamchilik uchun jazoni qo'l ostidagi xodim tomonidan adolatli deb qabul qilinishiga ishonch hosil qilgandagina beradi. Jazoni tee-tez qo'llash rahbarning qat'iyatsizligidan, uning bo'shligidan va ishni tashkil eta olmasligidan guvohlik beradi.
- Xodimni maqtash, har doim jamoa oldida bo'lishi, beriladigan tanbeh esa uning izzat-nafsoniyatiga tegmasligi va qadr - qiymatini kamsitmasligi lozimligini yodda tutish kerak. Qo'l ostida ishlayotgan har bir kishi shaxsini hurmat qilish, xodimlarga nisbatan qo'pollikka yo'l qo'ymasligi zarur. Pahbarni qo'l ostidagilar tomonidan qilingan tanqidga qanday qarashi uning faoliyatining muhim qirrasidir. Agar rahbar tanqid qiluvchiga emas, o'ziga nisbatan chora ko'rib, xatolarini tuzatar ekan, bu uning etuklik sinoviga bergan bardoshi. Tanqid muammosi – qo'l ostidagi xodimning fikriga, uning tashabbusiga hurmat muammosidir.
- Rahbarning yaxshi tashkilotchiligida hamma tarmoqlarda ahil, intizomli, mehnatsevar jamoa shakllanadi.
- “Har qanday sharoitda ham: xodimlaringizni, buyurtmachi-laringizni, aksiyadorlaringizni, boshlig'ingizni, hamkasaba-laringizni, ta'minlovchilaringizni, nazoratchi hokimiyatni, hatto raqiblaringizni ham hech qachon aldamang”.

- Ishbilarmonning bu burchlarini amerikalik menejer Robert CHeyz o'zining "Boshqarish sirlari" degan kitobida aytib o'tgan. Biznesda halollik – har qanday amaliy munosabatlarning zaminidir. Unga bepisandlik qilish oxir – oqibatda obro'ni yo'qotishga olib keladi. Obro'ni bir marta yo'qotgandan keyin, qayta tiklash juda qiyin.
- "Ishonch – tadbirkorlik amaliyotining asosiy tamoyillaridan biri bo'lib, uning ahamiyati ortib borayapti. O'zaro ishonch juda muhim omil. Ishbilarmonlik munosabatlarida ikki pog'ona mavjud: rasmiy va norasmiy. Rasmiylari o'zaro tuzilgan turli kelishuvlar, shartnomalarga asoslanib, sheriklarining, sotuvchilarning, xaridorlar va boshqalarning xuquqlarini aks ettiradi. Norasmiylari o'zaro munosabatlar jarayonida shakllanib qoladi va hech qanday yozma majburiyatlar bilan bog'liq bo'lmasligi mumkin. Bunday holda umumiy ishning yutug'i hamkorlar o'rtasidagi o'zaro ishonch darajasiga bog'liq bo'ladi.

- O'ta rivojlangan ishbilarmon o'z mehnatini faqat o'zi uchungina emas, balki boshqalar uchun, jamiyat va davlat uchun ham foydali ekaniga ishonadi.
- Ishbilarmon rahbarning ish uslubidan:
 - - raqobat zaruriyatini e'tirof etadi, hamkorlik lozimligini tushunadi;
 - - har bir shaxsni o'zi kabi hurmat qiladi;
 - - mulkning har bir shaklini, davlat hokimiyatini, ijtimoiy tartibni, qonunlarni hurmat qiladi;
 - - ma'rifatni, fan va texnikani, informatikani, madaniyatni qadrlaydi, ekologiyani hurmat qiladi.
 - - yangiliklarni ishga taqdim etishga intiladi.

Ishbilarmonlik odobi – butun dunyo ishbilarmonlarining amaliyotida ko'p yillar davomida orttirilgan tajribalardan kelib chiqqan hatti – harakat me'yorlarining majmuidir. Bunday me'yorlarning o'zagi – xalqaro xushmuomalalik tamoyillaridir, boshqacha aytganda, nimaki hamkor davlat timsoli va vakili bo'lsa, hammasini qat'iy hurmatlash va yod etishdan iborat

- O'ta rivojlangan ishbilarmon o'z mehnatini faqat o'zi uchungina emas, balki boshqalar uchun, jamiyat va davlat uchun ham foydali ekaniga ishonadi.
- Ishbilarmon rahbarning ish uslubidan:
 - - raqobat zaruriyatini e'tirof etadi, hamkorlik lozimligini tushunadi;
 - - har bir shaxsni o'zi kabi hurmat qiladi;
 - - mulkning har bir shaklini, davlat hokimiyatini, ijtimoiy tartibni, qonunlarni hurmat qiladi;
 - - ma'rifatni, fan va texnikani, informatikani, madaniyatni qadrlaydi, ekologiyani hurmat qiladi.
 - - yangiliklarni ishga taqdim etishga intiladi.

Ishbilarmonlik odobi – butun dunyo ishbilarmonlarining amaliyotida ko'p yillar davomida orttirilgan tajribalardan kelib chiqqan hatti – harakat me'yorlarining majmuidir. Bunday me'yorlarning o'zagi – xalqaro xushmuomalalik tamoyillaridir, boshqacha aytganda, nimaki hamkor davlat

timsoli va vakili bo'lsa, hammasini qat'iy hurmatlash va yod etishdan iborat

- Uyushma – tadbirkorlarning kasaba uyushmalarini yaratish. Ular a'zoliylik darajasiga baho berishda xolis turishlari va guruh ma'naviyati me'yorlari buzulgan paytda eng qat'iy choralar ko'rishlari lozim.
- “Biznesda toza qo'l, moslashuvchanlik, tadbirkorlik, halollik – jamiyatga xizmat qiladi”.
- D.Kornegi va boshqa mashhur kishilarning nasihatlarini o'rganing, Ularni kundalik va ish bilan bog'liq hayotimizning me'yori va tamoyili qilib oling. Biroq uzil-kesil qoidalar bilan bir qatorda bizning endi oyoqqa turayotgan biznesimizda ishni yaxshi yurtishning yashirin nozik tomonlari uchraydi. Ularni ko'ra bilish va ular etuk uslubga aylanishiga ko'maklashish – amaliy munosabatlar nazariyasining masalalaridan biri. SHuning uchun ham ish munosabatlarining tadbirkorlik amaliyotida nazariy jihatdan hali shakllanib ulgurmagan uslubini me'yorlashtirish o'rinli emas.
- Tadbirkorning 80-90% vaqti muloqotlarga sarf bo'ladi. Tadbirkor bo'lish – muloqot qila olish demakdir.
- Amaliy va ishchan munosabatning asosiy vazifasi – hamkorlik. Hamkorlik sheriklarning o'zlarini bir-birlariga tanishtirishdan boshlanadi. SHuni unutmaslik kerakki, bunday paytda har bir tomonning hayolida sherigi haqida: “Bu aslida kim o'zi?” degan savol tug'iladi. SHu savolga javob bera turib, biz munosabat turini tanlaymiz. Agar o'zini tanishtirish amalda isbotlanmasa, ko'ngil soviydi, munosabatlar uzilishiga olib keladi. SHeriklar bir-birining xatosi va kamchiliklariga ko'z yumishlari mumkin, lekin ularni kechirmaydilar. SHuning uchun ishchan munosabatning muhim tamoyillaridan biri – so'zning ustidan chiqish va amalda isbotlashdir.
- Ishchan munosabatning aksariyat qismi muzokaralardan iborat. Muzokara mahorati ham – fan va san'at. Muzokara usullarini o'rganish kerak. Suhbat mavzuidan qat'iy nazar bu usullar bir xil.
- Muzokara – kundalik hayotimizning omili. O'z maqsadlarimizga erishish uchun biz hamma erda turli sabablar bilan gaplashamiz. Biz ko'pincha yomon gaplashamiz. Betoqat, xudbin, yon bermaydigan bo'lib, ikkinchi tomonning manfaatlarini hisobga olmasdan ko'pincha munosabatni buzib qo'yamiz.
- Xulosada shuni ta'kidlash joizki, odob muammolari hamma mamlakatda (milliy, hududiy, mahalliy) muhim o'rin tutadi. Eski muammolar: korrupsiya manfaatlar kurashi, beodoblik, kamsitish kabilar bilan bir qatorda, xususiylashtirish, mustaqillik, axborot texnologiyasi va boshqa yangiliklar bilan bog'liq bo'lgan yangi muammolar yuzaga keladi.
- Hozirgi bozor iqtisodiyoti sharoitida ishbilarmon quyidagi hollarda: stul atrofida, jamoat, mehmondorchilik tashriflarida, jamoat joylarida va ko'chada, chet ellik deligatsiyani qabul qilish vaqtida, tabriklar va tanishuvlarda, deligatsiyani kutib olish jarayonida, avtomobillarga o'tkazish vaqtida, ishtirokchilarni muzokaralar stoli tevaragiga joylashtirishda, rasmiy shaxslar

bilan telefon orqali gaplashishda, ishbilarmonlar qabulida, yangi xodimni hamkasblarga tanishtirishda va hokazolarda ishbilarmonlik odobi me'yorlariga rioya qilishi kerak.

Nazorat savollari:

- 1. Farmatsevtik axloq va deontologiya haqida tushuncha.
- 2. Ishlab chiqarish jamoasi. Uning rasmiy va norasmiy tuzilmasi.
- 3. Dorixona jamoasining ijtimoiy-ruhiy muhiti.
- 4. Jamoani boshqarish jarayonida rahbar ahamiyati. Boshqaruvchi faoliyatida axloq.
- 5. Kelishmovchilik vaziyatlar va ularni bartaraf etish yo'llari. Kelishmovchilik vaziyatlarda fe'l-atvor uslublari.
- 6. Tadbirkorning axloqi.

Adabiyotlar:

1. Agafonov A.E. Puti optimizatsii deyatelnosti aptechnyx predpriyatiy s primeneniem kompyuternyx texnologiy: Diss. kand. farm. nauk. — SPb., 2005. — 16 s.
2. Apazov A.D., Moshkova L.V. Osnovnye zadachi v oblasti avtomatizatsii, stoyashchie pered aptechnoy slujboj strany // Farmatsiya. — 2001. — №3. — S.1—5.
3. Babaskin D.V., Golubeva A.P. Ispolzovanie informatsionnyx texnologiy v meditsinskom obrazovanii. // Tezisy dokladov IX Rossiyskogo natsionalnogo kongressa CHelovek i Lekarstvo. — M.: Obщерossiyskiy obщественный fond Zdorove cheloveka, 2007. — s.735.
4. Bredneva N.D., Zevakova V.A. Distansionnoe obrazovanie — sovremennaya forma povыsheniya kvalifikatsii provizorov // Novaya Apteka. — 2007. — №3. — S.46—48.
5. Geller L.N., Sokolov D.V. Vychislitel'naya texnika i farmatsiya // Uchebno-metodicheskoe posobie. — Irkutsk: IGMU. — 2007. — S.130—131.
6. Geller L. N., CHalov A. L. Sozdanie edinoj seti farmatsevticheskoy informatsii na razlichnyx urovnyax farmatsevticheskogo menedjmenta Vostochnoy Sibiri / Materialy nauchno-prakticheskoy konferentsii Farmatsevticheskoy slujbe respubliki Buryatiya — 80 let. Vita Magistra: RS MP MZRB. — Ulan-Ude, 2004. — S.37—39.
7. Girixidi V.P., Krikunova E.A., Maksimkina E.A. Izuchenie informatsionnyx potrebnostey na farmatsevticheskom rынке // Novaya Apteka. — 2005. — №9. — S.54—63.
8. Dremova N.B. Sovremennyy farmatsevticheskij rынок: sostoyanie i tendensii razvitiya (obzor literatury) // Farmatsiya. — 2004. — №4. — S.57—58.
9. Zekiy O. E., Rumyansev A. S. Konseptual'naya model sistemy

upravleniya obrasheniem lekarstvennykh sredstv // Menedjer
zdravooxraneniya. — 2004. — №8. — S. 40—51.

10. Kojikin A.I. Pyat shagov k postroeniyu informatsionnogo prostranstva v
otdelno vzyatom gubernskom gorode N. // Ekonomicheskiy vestnik farmatsii.
— 2007. — №9. — S.103—106.

KEYSLAR TO‘PLAMI

Keys №1

1.Dorixonaga retsept bilan ikkita bemor keldi,birinchi bemor 1 shaklidagi retseptura blankasida yozilgan “nitrozepam” dori vositasini olishi kerakligini aytdi. Retsept blankasida barcha rekvizitlar bor,farmatsevt retsept asosidv dori vositaoarini berdi,ikkinchi bemor unga “mezim forte” dorisini kerakligini aytdi,lekin bu dori dorixonada yuq edi.

Savollar:

1.Farmatsevtning retseptni ekspertiza qilish ishidagi xarakatlanishini ta’riflang.Nitrozepam dori vositasini yozish va berish tartibini ayting?

2. Mezim fortening dorixonada mavjud emasligi talabning qaysi turiga kiradi?

3.YUqorida nomi keltirilgan dori vositalari miqdoriy xisobda turuvchi dori vositalari ro‘yxatiga kiradimi?

4.”Nitrozepam” qaysi farmakoterapevtik gurux dori vositasiga kiradi?

5. “Mezim forte “ qaysi tur dori vositasiga kiradi?

Keys №2

Dorixona muassasasi “Komplivit” dori preparatiga nisbatan talabni o‘rganmoqda.Dorixonadagi bu preparat salbiy oqibatni olib keltirib chiqaruvchi taminotchidan keltirilgan. Komplivit dori vositasi omborxonada mavjud bo‘lmaganida uni o‘rnini bosuvchi boshqa dori vositasi ularga taqdim etilgan. Talabni o‘rganish natijasida istemolchilar turli guruhlarga ajratilgan: foyda bemorning ma’lumot darjasi.

Savollar

1. “Komplivit” preparatining farmakoterapevtik guruhini aniqlang.

2. tayyor dori preparatlariga chakana narxning shakllantirish yo‘lini taklif qiling.

3. Tovar harakatining logistic kanal darajasini aniqlang.

Keys №3

“Doctor Aybolit” dorixona muassasasi oksimetazolin dori preparatiga bo‘lgan talabni o‘rgandi. Bu preparatning o‘rniga ko‘pincha o‘rnini bosuvchi boshqa preparat taklif qilinadi. Talabni o‘rganish natijasida istemolchilar turli mezonlarga guruhlanishadi: foyda yosh va ma’lumot darajasi.

Savollar:

1. ulgurji narxda olingan dori preparatlarini, tayyor dori preparatlarini chakana shakllantirish usullarini aytib bering.
2. talabning turlarini aytib bering.

Keys№4

Dorixona tarmog'iga 7-klinik shifoxonadan talabnoma kelib tushdi. Talabnomada "Femntonil", "Siprofloksatsin" dori preparatlari ikkinchi jarrohlik bo'limiga kerakligi yozilgan edi. Talabnoma rus tilida yozilgan. Tibbiyot tashkilotining shtampi, bo'lim mudirining imzosi bor, muhr bosilgan. Jarrohlik bo'limining katta tibbiy hamshirasi ishonchnoma orqali tovarni dorixonadanm oldi. Ish kunining oxirida dorixona mudiri yukxati talabnomani olib undagi farmasevtning xatosiuni topdi.

Savollar:

1. "Femntonil", "Siprofloksatsin" qaysi guruh dori vositalariga kiradi
2. "Femntonil"ning ta'sir mexanizmini yozing
3. dori preparatiga yukxati talabnoma qanday rasmiylashtiuriladi
4. . "Femntonil" dorixonada qanday saqlanishi kerak

Keys№5

Dorixonaning retseptura ishlab chiqarish bo'limiga "Cito" deb yozilgan retsept blankasi kelib tushdi. Retsept tarkibida "Anestezin", "Papaverin gidroxlorid", "Belladonna" magniy oksidi tarkibi kukun yozilgan. Farmasevt texnolog retseptni ekspertizadan o'tkazgach sifat nazoratini amalga oshirdi. Farmasevt analitik "kukun qoniqarsiz tayyortlangan" degan xulosaga keldi.

Savollar:

1. Retseptni rasmiylashtirishga qanday talablar qo'yilgan
2. Nima uchun farmasevt texnolog retsept qoniqarsiz tayyorlangan deb takidlayapti

Keys№6

Dorixonaga o'rta yoshlardagi bemor "Galoperidol" 50 ta tabletka uchun yozilgan retsept bilan kirib keldi. Retsept tegishli retsept blankasida 1.5 oy oldin yozilgan ekan va amaldagi reglamentlar asosida rasmiylashtirilgan. Bemor psixiator shifokor uzoq muddatga bu dori vosini tayinlaganini aytdi. Retseptda "Surunkali bemorga" deb yozilgandi. Farmasevt bemorga retsept qayta rasmoiylashtirilishi kerakligini aytdi. Bemor rozi bo'ldi va dorining narxini so'radi.

Savollar:

1. "Galoperidol" qaysi farmakoterapevtik guruh dori vositasiga kiradi

2. Retseptning o‘z kuchini saqlash muddati qancha

Keys№7

Dorixonaga ikkita retsept bilan bemor kirib keldi. Bitta retseptura blankasida 40ta tabletka “Kodelak” dorinvositasining olinishi ko‘rsatilagan. Retseptura blankasaidagi barcha rekvizitlar talabga javob beradi. Ikkinchi retseptda esa quyidagi tarkibdagi dori vositasi yozilgan: “kamfora 0.3”, efedrin gidroxlorid 0.07, lanolin 5, vazelin 10, burun uchun surtma dori tayyorlanish lozim. Farmasevt ikkala retsept asosida tayyorlangan dori vositalarini bemorga berdi. Dorixona mudiri farmasevt tomonidan olingan retseptni o‘qib kamchiliklar borligini farmasevtga aytti.

Savollar:

1. kodelak dori preparati qaysi retseptura blankasida yozilishi kerak edi
2. miqdori hisobda turuvchi dori vositalariga qaysi dori vositalari kiradi
3. Efedrin qaysi farmakoterapevtik guruh dori vositasiga kiradi

Keys№8

Dorixonaga “Fitocenter”dan bemoir kirib keldi. Bemor olib kelgan retseptda quyidagi tarkibli dori vositasi yozilgan edi: sano barglari 3.0 frangula po‘stloqlari 6.0 tozalangan suv 250 ml.

Savollar:

1. dori vositasini chakanma narxini hisbolang
2. dorixonada retseptni hisobga olisgh tartibi qanday olib boriladi
3. sano barglarining xomashyo manbalarini ayting

Keys№9

Dorixonaga “Fitocenter”dan bemoir kirib keldi. Bemor olib kelgan retseptda quyidagi tarkibli dori vositasi yozilgan edi: angishvonagul barglari 5.0 frangula po‘stloqlari 6.0 tozalangan suv 300 ml.

Savollar:

1. dori vositasini chakanma narxini hisbolang
2. dorixonada retseptni hisobga olisgh tartibi qanday olib boriladi
3. angishvonagul barglarining xomashyo manbalarini ayting

Keys№10

Dorixonaga ikkita retsept bilan bemor kirib keldi. Bitta retseptura blankasida 40ta tabletka “Anestezin” dorinvositasining olinishi ko‘rsatilagan. Retseptura blankasaidagi barcha rekvizitlar talabga javob beradi. Ikkinchi retseptda esa quyidagi tarkibdagi dori vositasi yozilgan: “kamfora 1.0”, efedrin gidroxlorid 1.5,

lanolin 15, vazelin 10, teriga surtish uchun surtma dori tayyorlanish lozim. Farmasevt ikkala retsept asosida tayyorlangan dori vositalarini bemorga berdi. Dorixona mudiri farmasevt tomonidan olingan retseptni o'qib kamchiliklar borligini farmasevtga aytti.

Savollar:

1. anesteziya dori preparati qaysi retseptura blankasida yozilishi kerak edi
2. miqdori hisobda turuvchi dori vositalariga qaysi dori vositalari kiradi
3. Efedrin qaysi farmakoterapevtik guruh dori vositasiga kiradi

Mustaqil ta'lim

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Dars soatlari hajmi
7-semestrda		
1	Asosiy dori vositalar ro'yxatini rivojlantirish va joriy etish	10
2	Aholini dori vositalari va tibbiyot buyumlari bilan ta'minlashni yanada yaxshilashga doir hukumat qarorlari	10
3	Barcha dorixonalarda bo'lishi majburiy bo'lgan dori vositalari va tibbiyot buyumlari ro'yhatiga oid meyoriy xujjatlar.	18

Jami: 38 soat

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan internet

ma'lumotlarni to'plash, bibliografik annotatsiya va taqdimotlarni tayyorlash, mavzuga oid assismentlarni, test savollarini va vaziyatli masalalarni tuzish tavsiya etiladi.

5. Fan bo'yicha kurs ishi

Kurs ishi fan mavzulariga taalluqli masalalar yuzasidan talabalarga yakka tartibda tegishli (variantlangan) topshiriq shaklida 6-7-semestrda o'tiladigan mavzular bo'yicha beriladi va ishlab chiqarish amaliyoti davrida tajriba qismi bajariladi. Kurs ishi ximoyasida kamida ikki nafar professor-o'qituvchi ishtirik etadi 8 semestr yakunida og'zaki savol javob ko'rinishida o'tkaziladi. **Kurs** ishining xajmi 15-20 betdan kam bo'lmasligi, A4 formatdagi **varaqlarda** yozilishi va tikilib rasmiylashtirilishi lozim. **Kurs** ishini bajarish tartibi kafedraning uslubiy ko'rsatmasida batafsil keltirilgan.

Tavsiya etiladigan kurs ishi mavzulari

1. Uzbekiston Respublikasida sog'likni saklash vazirligi va farmatsevtika xizmatini rivojlantirish asoslari.
2. Dorixona muassasalariga farmatsevtika faoliyati uchun litsenziya berish
3. Dorixonalar ishini tashkil qilish
4. Dori vositalari retseptsiz savdosini tashkil qilish
5. Dorixonalarda retseptlarni kabul qilish va ular asosida dori vositalarini berish
6. Dorixona sharoitida dori vositalarini tayyorlash
7. Dori vositalarini sifatini nazorat qilish ishlarini tashkil qilish
8. Dorixonada zaxiralar bulimini ishini tashkil qilish
9. Farmatsevtika xizmatini nazorat ruxsatnoma tizimi
10. Davolash-profilaktika muassasining dorixonasi ishini tashkil qilish. Dori vositalarini ratsional kullanishida formulyar tizim
11. Dori vositalariga bulgan extiej va talab talab istikbolini aniklash
12. Farmatsevtika bozorida ulgurji savdo faoliyatini tashkillashtirish
13. Dorixonada giexvand dori vositalari-psixotrop moddalar va prekursorlar muomalasi
14. Ulgurji savdoda logistika
15. Dorixonada taerlangan dori vositalarini rasmiylashtirish va ularni berish koidalari
16. Ijtimoiy dorixonalarni dori vositalari bilan taminlash
17. Dorixonada sanitariya koidalarga rioya qilishning asosiy talablari
18. Dori vositalarini ratsional kullanishida formulyar tizim
19. Dorixona muassasalarida bemorlarni dori vositalari bilan imtiezli taminlanish xolati
20. Retseptlarni ezib berish tartibi va dorixonalarda retseptlarni kabul qilish tartibi
21. Farmatsevtika tarmogini rivoshlantirish agentligi xakida ma'lumotlar
22. UzRSSV xuzuridagi farmatsevtika tarmogini rivojlantirish agentligining "Dori vositalari tibbiy buyumlar va tibbiy texnika ekspertizasi va standartlashtirish davlat markazi "DUK xakida ma'lumotlar
23. Retseptlarni taksirovka va ekspertiza qilish

- 24.Dori-darmon aksiyadorlik kompaniyasining faoliyati
- 25.Dorixona xizmatida davlat nazorat tizimi
- 26.Nazorat analitik laboratoriyasi ishini tashkil qilish
- 27.Axolini va soglikni saklash muassasalarini dori vositalari va tibbiy tovarlariga bulgan extiejini aniklash
- 28.Ta'sir doirasi keng bulgan dori vositalarini extiejini aniklash
- 29.Maxsus ta'sirga ega bulgan dori vositalarini extiejini aniklash
- 30.Nomi va mikdori buyicha xisobda turuvchi dori vositalariga bulgan extiejini aniklash
- 31.Dorixonada ulgurji savdoni tashkil qilish
- 32.Ulgurji savdoda tibbiy buyumlarini va vositalarini tarkatish
- 33.Dorixona mudiri va uning urimbosarining faoliyatlari
- 34.Dorixonada taerlanadigan dori vositalarining sifatini nazorat qilish turlari
- 35.Dorixonada taerlanadigan dori vositalarining ogish me'rlari
- 36.Dorixonada aseptik sharoitda dori vositalarini tayyorlashni tashkil qilish
- 37.Dorixona sharoitida dori vositalarini taerlash ishlarini tashkil qilish.
- 38.Dorixonada sanitariya koidalariga rioya qilishning asosiy talablari
- 39.Farmatsevtik sanoat korxonalarida xalkaro sifat standartlari
- 40.Dorixonalarda axborot texnologiya dasturlarini kullash

Glossariy

Termin	O'zbek tilidagi sharhi	Rus tilidagi sharhi	Ingliz tilidagi sharhi
Saqlash	Saqlash-dori vositalarini va tibbiy buyumlarni me'yoriy xujjat talablarga mos ravishda saqlash	Xranenie-xranenie lekarstvennykh sredstv i izdeliy med.naznacheniya v sootvetstvii s normativnymi dokumentami	Storage- storage of drugs and medicine use in accordance with regulatory documents
Giyoxvand dori vositalari	Giyoxvand dori vositalari giyoxvand vositalari ro'yxatiga kiritilgan va O'z.R. nazoratga olinadigan tarkibida	Narkoticheskie lekarstvennye sredstva-vvedennyye v spisok narkoticheskix veshchestv R.Uz.,preparaty i rasteniya	Narcotic drugs -Drugs and plants that contain a narcotic substances introduced into the list of narcotic substances of the Republic of Uzbekistan

	giyoxvand moddasi bo'lgan preparatlar va o'simliklar	imeyущie v svoem sostave narkoticheskoe veshchestvo i rasteniya	
Sanitar tartib	Sanitar tartib-sanitariya tartib qoidalariga rioya qilinishi lozim bo'lgan me'yor talabi	Sanitarnыy rejim-normativnyye trebovaniya soblyudeniya sanitarnыx pravil	Sanitation- Regulatory requirements for compliance with sanitary regulations
Axloq va deontologiya	Axloq va deontologiya-farmatsevtik xodimlarni turli soxalardagi ijobiy xulqi,farmatsevtik etikaning (axloqning) mustaqil bo'limi	Etika i deontologiya-nauka o moralnoy sennosti postupkov farmatsevticheskix rabotnikov vsex zvenev ix povedeniya Doljnoe uchenie otnositelno samostoyatelnyy razdel farmatsevticheskoy etiki	Ethics and deontology-The science of the moral value of the actions of pharmaceutical workers at all levels of their behavior

ILOVALAR

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

Ro'yxatga olindi

№ _____

201__ yil _____

Oliy va o'rta maxsus ta'lim
vazirligining 201____ yil “__”
_____ “____”-conli buyrug'i bilan
tasdiqlangan

FARMATSEVTIKA ISHINI TASHKIL QILISH

FANINING

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 700000-Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot

Ta'lim sohasi: 720000-Sog'liqni saqlash

Ta'lim yo'nalishi: 5720500-Farmatsiya

5140900-Kasb ta'limi (5720500-Farmatsiya)

5720800-Klinik farmatsiya

Toshkent – 201__

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI **OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

Ro'yxatga olindi

№ _____

201__ yil _____

Oliy va o'rta maxsus ta'lim
vazirligining 201__ yil “__”
_____ “__”-conli buyrug'i bilan
tasdiqlangan

FARMATSEVTIKA ISHINI TASHKIL QILISH **FANINING**

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 700000-Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot

Ta'lim sohasi: 720000-Sog'liqni saqlash

Ta'lim yo'nalishi: 5720500-Farmatsiya

5140900-Kasb ta'limi (5720500-Farmatsiya)

5720800-Klinik farmatsiya

Toshkent – 201__

Fanning o‘quv dasturi Oliy va o‘rta maxsus, kasb-hunar ta’limi yo‘nalishlari bo‘yicha O‘quv-uslubiy birlashmalari faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 201_yil “___”_____dagi “___”.-sonli bayonnomasi bilan ma’qullangan.

Fanning o‘quv dasturi Toshkent farmatsevtika institutida ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

Umarova SH.Z. FITQ kafedrası mudiri, dotsent
f.f.n.

Xidoyatova Z.SH. b.f.n., dotsent

Islomova M.Z. dotsent

Saidova M.YA. katta o‘qituvchi

Taqrizchilar:

Usmonov U.X. Farmatsevtlar malakasini oshirish fakulteti “Farmatsiya” kafedrası katta o‘qituvchisi
f.f.n.

Ashurov A.A. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi huzuridagi Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish

Bosh boshqarmasi, DVESDM TTU va TB SNQ laboratoriyasi mudiri, f.f.n.

Fanning o‘quv dasturi Toshkent farmatsevtika instituti Markaziy uslubiy Kengashida ko‘rib chiqilgan va tavsiya qilingan (201_yil “___”_____dagi “___”.-sonli bayonnoma).

Kirish

FITQ fani dorixona muassasalarida ishni tashkil qilish, dorixonadagi asosiy bo'limlar, ya'ni retseptura, zaxiralar, tayyor dorilar, retseptsiz savdo bo'limlari, ularda olib boriladigan ishlar, rasmiylashtiriladigan xujjatlar, turli mulkchilik shaklidagi dorixonalaridagi shtatlar, shifoxona dorixonalari, ulardagi olib boriladigan ishlarga oid xujjatlar va boshqa bozor iqtisodiyoti sharoitidagi dorixonalar ishlariga oid O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining buyruqlari va Vazirlar Mahkamasining qarorlarini talabalarga o'rgatadi. Bu masalalar esa jamiyatni demokratlashtirish va iqtisodiyotni bozor tamoyillari asosida isloh qilishda FITQ fanining ahamiyatini ochib beradi.

Fanning maqsadi va vazifalari

Fanni o'qitishning maqsadi - kelajagi buyuk O'zbekistonga malakali va bilimdon mutaxassislarni etkazib berish, ya'ni talabalarga O'zbekiston Respublikasida Sog'liqni saqlash ishlari va Farmatsevtika xizmatini rivojlantirish asoslari, dorixonalar ishini tashkil qilish, dorixonalarda retseptlarni qabul qilish va ular asosida dori vositalarini berish, dorixona sharoitida dori vositalarini tayyorlash va sifatini nazorat qilish ishlarini tashkil etish.

Ushbu fanning vazifalari shu fanga oid nazariy va amaliy bilimlarni o'rgatishdan iborat. YA'ni yuqorida ta'kidlangan masalalardan tashqari dorixona muassasalariga farmatsevtik faoliyat uchun litsenziya berish, dorixonada zaxiralar bo'limi ishini tashkil qilish, farmatsevtika xizmatini nazorat ruxsatnoma tizimi, Davolash profilaktika muassasasining dorixonasi, dori vositalariga bo'lgan ehtiyoj va talab istiqbolini aniqlash, farmatsevtika bozorida ulgurji savdo faoliyatini tashkillashtirish, kabi dolzarb muammolarni talabalarga o'rgatish.

Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar

Farmatsevtika ishini tashkil qilish fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- O'zbekiston Respublikasi sog'liqni saqlash tizimining tashkiliy tuzilishi;
- turli mulkchilik shaklidagi (aksioner, xususiy va jamoa) dorixonalar ishini tashkil etish;
- retseptura, zaxiralar, tayyor dori vositalari va retseptsiz savdo bo'limlari ishini tashkil etish;
- dorixona ombori ishini tashkil etish;
- davolash-profilaktika muassasalari dorixonasi ishini tashkil qilish;
- axolidan va davolash profilaktika muassasalaridan kelgan retsept va talabnomalarni qabul qilish va ular asosida dori vositalari tayyorlab berish;
- laboratoriya qadoqlash ishlarini bajarish;
- dorixona muassasalari shtatlarini tasdiqlangan me'yoriy hujjatlar asosida aniqlash;
- aholini dori vositalariga bo'lgan ehtiyojini aniqlash;
- tibbiyot xodimlari o'rtasida axborot ishlarini olib borish;
- ulgurji savdo ishlarini tashkil etish;
- aholini o'z vaqtida sifatli dori vositalari bilan ta'minlash;
- dorixona xodimlari mehnatini ilmiy asosda tashkil qilish usullarini *bilishi kerak*.

Bular bilan bir qatorda bakalavr:

- adabiyotlar bilan mustaqil ishlash;
- dorixona sharoitida dori tayyorlash jarayonini kuzatish

kabi *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak*.

- sifatli dori vositalarini tayyorlashning inson sog'lig'iga ta'siri;
- dori vositalarini dorixona sharoitida tayyorlashga asoslangan tadbirlar kabi *malakalariga ega bo'lishi kerak*.

Fanning o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jixatdan uzviyligi

Farmatsevtika ishini tashkil qilish fani asosiy ixtisoslik fani xisoblanib 6 semestrda o'qitiladi.

Farmatsevtika ishini tashkil qilish fani "Dori turlari texnologiyasi", "Farmatsevtik kimyo", "Farmakologiya, farmakognosiya", "Farmatsevtika iqtisodiyoti", "Farmatsevtik menejment" fanlarini o'rganishda asos bo'lib xizmat qiladi.

Fanning ishlab chiqarishdagi o'rni

Dori vositalarini tayyorlash, tayyorlangan dori vositalarini nazorat qilish, farmatsevtik faoliyat uchun litsenziya berish uchun talablar qo'yiladi. SHuning uchun ushbu fan asosiy ixtisoslik fani xisoblanadi.

Fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Talabalarning Farmatsevtika ishini tashkil qilish fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion – pedagogik texnologiyalarni tadbiq qilish muhim ahamiyatga egadir.

Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy ko'rsatmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, "Amaliy buxgalteriya" "Norma" axborot qidiruv tizimi "O'zbekiston Respublikasi dori vositalari reestri" va "Asosiy dori vositalari ro'yxati" elektron dasturlaridan foydalaniladi.

Ma'ruza va amaliy mashg'ulot darslarda mos ravishdagi ilg'or pedagogik texnologiyalardan ("Aqliy hujum", "Elpig'ich", "Tarmoqlanish", "Bumerang" usullaridan) foydalaniladi.

ASOSIY QISM

Fanga kirish

"Farmatsevtika ishini tashkil qilish" fanining predmet va vazifalari. O'zbekiston Respublikasida Sog'liqni saqlash ishlari va farmatsevtika xizmatini rivojlantirish asoslari, dorixona muassalariga farmatsevtik faoliyat uchun litsenziya berish, dorixonalar ishini tashkil qilish, dori vositalari retseptsiz savdosini tashkil qilish, dorixonalarda retseptlarni qabul qilish va ular asosida dori vositalarini berish, dorixona sharoitida dori vositalarini tayyorlash va sifatini nazorat qilish ishlarini tashkil qilish, dorixonada zaxiralar bo'limi ishini tashkil qilish laboratoriya qadoqlash ishlarini xisobga olish, farmatsevtika xizmatini nazorat ruxsatnoma tizimi, davolash profilaktika muassasasining dorixonasi, dori vositalariga bo'lgan ehtiyoj va talab istiqbolini aniqlash, farmatsevtika bozorida ulgurji savdo faoliyatini tashkillashtirish

O'zbekiston Respublikasida Sog'liqni saqlash ishlari va farmatsevtika xizmatini rivojlantirish asoslari

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining tashkiliy tuzilishi. «Dori-darmon» aksiyadorlik kompaniyasi, «O'zFarmsanoat» konsernining tashkiliy tuzilishi va ularning asosiy vazifalari.

Dorixona muassalariga farmatsevtik faoliyat uchun litsenziya berish

O'zbekiston Respublikasi qonun-qoidalariga mos ravishda farmatsevtik faoliyatga litsenziya berish tartibi. Litsenziyaga oid me'yoriy xujjatlar.

Farmatsevtik faoliyatga litsenziya berish uchun zarur bo'lgan xujjatlar

Talabalarni farmatsevtik faoliyatga litsenziya berish uchun zarur bo'lgan xujjatlar.

Dorixonalar ishini tashkil qilish

Xususi, jamoa va aksiyador dorixonalar ishini tashkil qilish tartibi.

Dorixona shaxobchalari, ularning vazifalari, ular haqidagi buyruqlar va boshqa me'yoriy xujjatlar.

Dori vositalari retseptsiz savdosini tashkil qilish

Retseptsiz dori vositalarining savdosi, jihozlanishi, sanitariya hamda texnik me'yorlarga mos bo'lishi.

Retseptura bo'limi ishini tashkil qilish

Mulkchilik shaklidan qat'iy nazar hamma dorixonalaridagi retseptura bo'limi ish faoliyatini tashkil etish.

Dorixonalarda retseptlarni qabul qilish va ular asosida dori vositalarini berish

Retseptlarni ekspertiza qilish. Retseptlarni yozib berish tartiblarini va retsept blankalari xillari, ularni shifokor tomonidan yozilganda yo'l qo'yiladigan xatoliklarni, retseptda yozilgan dori vositalarining narxini aniqlash.

Retseptlarni taksirovka qilish, ro'yxatga olish va berish tartibi

To'g'ri yozilgan retseptni taksirovka qilish, ya'ni uning chakana narxini aniqlash. Dorining tarkibiga kirgan moddalar narxi, dorixona idishining narxi, dori tayyorlash uchun belgilangan tariflar asosida shakllanishi.

Dorixona sharoitida dori vositalarini tayyorlash ishlarini tashkil qilish

Dorixona sharoitida dori vositalarini tayyorlash, ularni tegishli tartibda rasmiylashtirish va bemorlarga berish ishlarini tashkil qilish.

Dorixonaning asosiy vazifalari, dorixonaning qurilish maydonidagi xonalar, aseptik blok, aseptik xona, dori vositalarining tashqi bezagi haqidagi ma'lumotlar, dorixonaga tegishli sanitar qonun-qoidalar va me'yorlar.

Dorixona sharoitida dori vositalarini va sifatini nazorat qilish ishlarini tashkil qilish

Dorixona sharoitida tayyorlanadigan dori vositalarining sifatini nazorat qilish, ularni tegishli tartibda rasmiylashtirish va bemorlarga berish ishlarini tashkil qilish.

Dorixonada zaxiralar bo'limi ishini tashkil qilish Laboratoriya qadoqlash ishlarini xisobga olish

Dorixonaning zaxiralar bo'limida dorixona standartlari, yarim fabrikatlarini tayyorlashni o'rgatish, dorixonaga va davolash profilaktika muassasalariga dori vositalarini tarqatish tartiblari.

Farmatsevtika xizmatini nazorat ruxsatnoma tizimi

Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasi, uning asosiy vazifalari, bo'limlari. Farmakologiya, Farmakopeya qo'mitalari va boshqa qo'mitalar haqida axborot berish.

Dori vositalarining sifatini nazorat qilish laboratoriyasi ishini tashkil qilish

Nazorat tahlil laboratoriyalari ishini tashkil qilish, ularning vazifalari zamonaviy asbob-uskunalar bilan jixozlanganligi.

Davolash profilaktika muassasasining dorixonasi

Talabalarga davolash profilaktika muassasasi dorixonasining ishini tashkil qilishining o'ziga xosligini har taraflama o'rgatish, shifoxona dorixonasiga qo'yiladigan asosiy talablarni uqtirish.

Dorixona binosiga qo'yilgan talablar va undagi asbob-uskunalaridan foydalanish qoidalari

Davolash-profilaktika muassasalarining dorixonasi binosiga qo'yilgan talablar, ularning umumiy maydoni, xonalar soni va o'lchamlari shifoxonaning ixtisosi, tuzilishi, faoliyat turi hamda ish hajmiga qarab belgilanishi haqida ma'lumotlar.

Dori vositalariga bo'lgan extiyoj va talab istiqbolini aniqlash

Axolini va sog'likni saqlash muassasalarini dori-vositalariga bo'lgan extiyojining turlari va aniqlash uslublari.

Dori vositalarining muomala sohasida logistik yondashuvi

Dori vositalarining muomala sohasida hom ashyo, substansiya olish iste'molchiga dori preparatlarini etkazib berguncha bo'lgan maxsulotning harakati, moddiy oqim, farmatsevtik logistika, logistik tizim elementlari.

Farmatsevtika bozorida ulgurji savdo faoliyatini tashkillashtirish

Dorixonalarda ulgurji savdoni tashkil qilish, dorixona omborxonalari ishini tashkil qilishni va ulardan tovarlarni qabul qilish, saqlash va tarqatish tartiblari.

Dorixonada giyohvand dori vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar muomalasi.

O'zbekiston Respublikasida ro'yxatga olingan giyohvand dori vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar, ularga oid me'yoriy xujjatlar.

Dorixonada giyohvand dori vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar bilan ishlash qoidalari.

Giyoxvand dori vositalari uchun litsenziya berish

Giyoxvand dori vositalari uchun litsenziya berish tartibi, ularga oid bo'lgan O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining buyruqlari va Vazirlar Mahkamasning qarorlari.

Markaziy Osiyo davlatlarida farmatsiyaning rivojlanish tarixi

Markaziy Osiyo Davlatlarida farmatsiyaning rivojlanishiga oid ma'lumotlar bilan talabalar tanishtiriladi. Ularga oid adabiyotlar bilan talabalar tanishtiriladi.

MDX davlatlarida farmatsiyaning rivojlanish tarixi.

MDX davlatlarida farmatsiyaning rivojlanishiga oid ma'lumotlar bilan talabalar tanishtiriladi. Ularga oid internet ma'lumotlari o'rganiladi.

Amaliy mashg'ulotlarning taxminiy ro'yxati

- O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash ishlari va farmatsevtika xizmatini rivojlantirish asoslari
- Dorixona muassasalariga farmatsevtik faoliyat ushuni litsenziya berish.
- Dorixonalar ishini tashkil qilish
- Dori vositalari retseptsiz savdosini tashkil qilish
- Dorixonalarda retseptlarni qabul qilish va ular asosida dori vositalarini berish
- Dorixona sharoitida dori vositalarini sifatini nazorat qilish ishlarini tashkil qilish
- Dorixona g'amlamalar bo'limi ishini tashkil qilish. Laboratoriya qadoqlash ishlarini xisobga olish.
- Farmatsevtika xizmatini nazorat ruxsatnoma tizimi.
- Davolash profilaktika muassasasining dorixonasi
- Dori vositalariga bo'lgan extiyoj va talab istiqbolini aniqlash.
- Farmatsevtika bozorida ulgurji savdo faoliyatini tashkillashtirish. Oraliq nazorat
- Dorixonada giyohvand dori vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar muomalasi.

- Markaziy Osiyo va MDX davlatlarida farmatsiyaning rivojlanish tarixi
- Seminar

Laboratoriya ishlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatmalar

Fan bo'yicha laboratoriya ishlari namunaviy o'quv rejada ko'zda tutilmagan.

Kurs ishini tashkil etish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar

Kurs ishining maqsadi talabalarini mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlantirish, olgan nazariy bilimlarini qo'llashda amaliy ko'nikmalar xosil qilish, bevosita ishlab chiqarishdagi real sharoitlarga mos echimlar qabul qilish va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash ko'nikmalarini xosil qilishdir.

Kurs ishi ob'ekti sifatida turli mulkchilik shaklidagi dorixonalar, farmatsevtik qo'shma korxonalar, firmalar xizmat qiladi.

Kurs ishining taxminiy mavzulari:

1. Davolash muassasalarida bemorlarni dori vositalari bilan bepul ta'minlanish holati.
2. Turli mulkchilik shaklidagi dorixonalar ishini tashkil qilish.
3. Retseptura ishlab chiqarish bulimi ishini tashkil qilish.
4. Retseptlarni yozib berish tartibi va dorixonada qabul qilish.
5. Retseptlarni ekspertiza qilish.
6. Dorixona sharoitida dori vositalarni tayyorlashni tashkil qilish.
7. Dorixonada tayyorlangan dori vositalari sifatini nazorat qilishni tashkil qilish.
8. Dorixonada oldindan tayyorlab quyiladigan dori vositalari, konsentratlar, yarim fabrikatlar tayyorlashni tashkil qilish.
9. Davolash profilaktika muassasasining dorixonasi.
10. Farmatsevtika xizmatini nazorat ruxsatnoma tizimi.
11. Aholini va sog'liqni saqlash muassasalarini dori vositalari va tibbiyot buyumlariga bo'lgan extiyojni aniqlash.
12. Ta'sir doirasi keng bo'lgan dori vositalarining extiyojini aniklash.
13. Maxsus ta'sirga ega bo'lgan dori vositalarining extiyojini aniklash.
14. Nomi va miqdori bo'yicha hisobda turuvchi dori vositalariga bo'lgan extiyojni aniqlash.
15. Dorixonada ulgurji savdoni tashkil qilish.
- Ulgurji savdoda tibbiyot buyumlarini va dori vositalarini tarqatish
16. Nomi va miqdori bo'yicha hisobda turuvchi dori vositalarini hisobga olish.
17. Gangituvchi, psixotrop va prekursorlarni hisobga olish.
18. Zaxiralar bo'limi ishini tashkil qilish.
19. Dorixonada steril dori vositalarini tayyorlashni tashkil qilish.
20. Laboratoriya qadoqlash ishlarini bajarish.
21. Davolash muassasalarida bemorlarni dori vositalari bilan bepul ta'minlanish holati.
22. Dorixonada tayyorlangan dorilarni rasmiylashtirish va berish qoidalar.
23. Dorixonada sanitariya qoidalariga rioya qilishning asosiy talablari.
24. Dorixona muassasalariga farmatsevtik faoliyat uchun litsenziya berish.

Mustaqil ta'limni tashkil etishning shakli va mazmuni

Mustaqil ishni bajarishdan asosiy maqsad, professor-o'qituvchilarning bevosita rahbarligi va nazorati ostida talabalarni semestr davomida fanlarni uzlo'qsiz urganishini tashkil etish, olingan bilim, kunikmalarini chuqur urganib mustahkamlash, kelgusidagi darslarga tayyorgarlik kurish, aqliy mehnat madaniyati, yangi bilimlarni mustaqil ravishda izlab topish va qabul qilishni shakllantirishdan iborat. Mustaqil ishga mo'ljallangan mavzular va topshiriqlar talabaning mustaqil ishini tashkil etish bo'yicha kafedrada ishlab chiqilgan va muntazam yangilanib boradigan uslubiy qo'llanmalarda keng yoritilgan.

Mustaqil ishlar referat, slayd, vaziyatli masalalar, test, internet ma'lumotlari ko'rinishlarida bajariladi.

Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarning mavzulari

Mustaqil ish mavzulari

1. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi O'zbekiston farmatsevtika sanoati davlat aksionerlik kontserni. "Dori-darmon" aksionerlik kompaniyasi haqidagi ma'lumotlar
2. Dorixona muassasalarida farmatsevtika faoliyatini litsenziyalash
3. Giyohvand dori vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar muomalasi.
4. Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish Bosh boshqarmasidagi qo'mitalar va ularning faoliyati to'g'risidagi ma'lumotlar. Nazorat tahlil laboratoriyasi
5. Farmatsevtika bozorida ulgurji savdo. Dori vositalari va tibbiyot buyumlarini saqlash

Dasturning informatsion metodik ta'minoti

Mazkur fanni o'qitish jarayonida ta'limning zamonaviy ilg'or interfaol usullaridan, pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining prezentatsiya (taqdimot) texnologiyalaridan foydalaniladi. Amaliy mashg'ulotlarda aqliy xujum, klaster, blits-so'rov, guruh bilan ishlash, insert, taqdimot kabi usul va texnikalardan keng foydalaniladi.

Foydalaniladigan adabiyotlar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar

7. Toshmuhamedov e.R., Zaynutdinov X.S., Komilov A.M., Muhamedova R.A., Juravlyova E. B., Islomova M.Z. Farmatsevtika ishini tashkil qilish. Professor A.N. YUnusxo'jaevning umumiy tahriri ostida.-Toshkent, 2007-223b.
8. Toshmuxamedov E.R., Zaynutdinov X.S., Komilov A.M., Muhamedova R.A., Juravlyova E.B., Islomova M.Z. Farmatsevtika ishini tashkil qilish. Professor A.N. YUnusxo'jaevning umumiy tahriri ostida.-Toshkent, 2007-223b.
9. Prokopishin V., Safta V., Brumerel M. Основы farmatsevticheskoy deyatelnosti. Kishinev, 2003. – 488 s.
10. Organizatsiya i ekonomika farmatsii. Pod red. I.V. Kosovoy. Moskva, 2004. 397 str
11. YUnusxo'jaev A.N. taxriri ostida Zaynutdinov X.S. va boshq. Farmatsevtika ishini tashkil etish: Elektron o'quv darslik. - T., 2005.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Azizov I.K. O'zbekiston Respublikasida giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning nazorati. Toshkent 2011 y. 376 bet.
2. Xidoyatova Z.SH., Islomova M.Z., Saidova M.YA. Farmatsevtika ishini tashkil qilish fanidan amaliy mashg'ulotlar uchun o'quv-uslubiy ko'rsatma I-to'plam Toshkent – 2009, 78 bet.
3. Zaynutdinov X.S., Zulfatdinova S.SH., Sodiqova G.E., Temirov B.S. Farmatsevtika ishini tashkil qilish fanidan kurs ishini bajarish uchun uslubiy ko'rsatma. Toshkent 2006y, 19 bet.
4. Ziyaev R.Z., Zulfatdinova S.SH., Islomova M.Z. farmatsevtika ishini tashkil qilish fanidan ishlab chiqarish amaliyoti uchun uslubiy ko'rsatma Toshkent 2006 y, 18 bet.
5. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2010yil 18 iyun 191-sonli buyrug'i

6. **O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2002 yil 15 aprel 177-sonli. Dorixona muassasalari tomonidan tayyorlanadigan va idishga joylanadigan dori vositalarini tashqi bezagiga doir qoidalarini tasdiqlash haqidagi buyrug‘i.**
7. **O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2 dekabr 1997 y. 532 qarori. «Bepul dori vositalarilar bilan ta‘minlanadigan kasallar va ambulatoriya bemorlari ro‘yxati».**
8. O‘zbekiston Respublikasi SSVning 29 dekabr 2002 yildagi 582-sonli buyrug‘i "Dorixona muassasalarida suyuq dori turlarini tayyorlash bo‘yicha qo‘llanmani tasdiqlash to‘g‘risida"
9. O‘zbekiston Respublikasi SSVning 28 aprel 2003 yildagi 198-sonli buyrug‘i "Dorixona muassasalarida steril va aseptik dorilar tayyorlash bo‘yicha ko‘llanmani tasdiqlash to‘g‘risida"
10. O‘zbekiston Respublikasi SSVning 4 iyul 2003 yildagi 318- sonli buyrug‘i (O‘zbekiston Respublikasi SSVning 2000 yil 21 aprelidagi 195-sonli buyrug‘iga qo‘shimcha kiritish to‘g‘risida)
11. O‘zbekiston Respublikasida farmatsevtika faoliyati. 3 kitob. YUnusxo‘jaev A.N. taxriri ostida. - T., 2003. - B.433
12. **O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 11 mart 1994 yildagi “O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining dorixona muassasalarini davlat tasarrufidan chiqarish va xususiylashtirish to‘g‘risida”gi 132-sonli qarori.**
13. **O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 27-dekabr 2002 yil 576-sonli “Qishloq vrachlik punktida dorixona shaxobchasini tashkil qilish to‘g‘risida”gi buyrug‘i.**
14. **O‘zbekiston Respublikasida Farmatsevtika faoliyati I kitob. Toshkent-2001. Dori vositalari va farmatsevtika faoliyati to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasining Qonuni 1997 yil. 25 aprel 5-13 betlar.**
15. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 1995 y 2 iyun dagi 250-sonli buyrug‘i.
16. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2009 yil 20 maydagi “Farmatsevt kadrlar lavozim nomenklaturasi va lavozim nizomlarini tasdiqlash to‘g‘risidagi 157-sonli buyrug‘i.
17. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2009 yil 23 yanvardagi “O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2009 yil 8 yanvardagi “O‘zbekiston Respublikasi giyoxvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni muomalasi bilan bog‘liq faoliyati uchun hisobotlar yuritish tartibi to‘g‘risidagi Nizomni tasdiqlash haqida” gi 6-son Qarorini amalga oshirish bo‘yicha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 16-sonli buyrug‘i.
18. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2009 yil 2 fevraldagi “Davolash profilaktika muassasasi fitobari haqidagi Nizomni tasdiqlash to‘g‘risi”dagi 25-sonli buyrug‘i.

Internet saytlari

1. www.ziynet.uz
2. www.Lex.uz.
3. www.uzpharm-control.uz
4. www.doridarmon.uz
5. www.uzpharmsanoat.uz

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TOSHKENT FARMATSEVTIKA INSTITUTI**

“Tasdiqlandi”

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor

T.A.Nabiev_____

2018 yil “__” _____

FARMATSEVTIKA ISHINI TASHKIL QILISH

FANINING ISHCHI O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100000 –Gumanitar soha
500000 – Sog‘liqni saqlash va ijtimoiy ta‘minot

Ta‘lim sohasi: 110000 – Pedagogika
510000 – Sog‘liqni saqlash

Ta‘lim yo‘nalishi: 5510500 – Farmatsiya (Farmatsevtika ishi)
5510500 – Farmatsiya (Farmatsevtik tahlil)
5510500 – Farmatsiya (Klinik farmatsiya)
5111000 –Kasb ta‘limi (510500 – Farmatsiya (Farmatsevtika ishi))

Farmatsiya (turlari bo‘yicha)			Kasb ta‘limi (farmatsiya)
Umumiy o‘quv soati	276		252
SHu jumladan:			
Ma‘ruza	36 soat	6-semestr	36
	14 soat	7-semestr	14
Amaliy mashg‘ulotlari	72 soat	6-semestr	72
	42 soat	7-semestr	42
Mustaqil ish	74 soat	6-semestr	50
	38soat	7-semestr	38

Toshkent - 2018

Fanning ishchi o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi 2014__yil " __" __dagi __-sonli buyrug'i bilan (buyruqning -ilovasi) tasdiqlangan "Farmatsevtika ishini tashkil qilish" fani dasturi asosida tayyorlangan.

Fan dasturi Toshkent farmatsevtika instituti Kengashining 201__yil " __" __dagi __-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

SH. Z. Umarova	Farmatsevtika ishini tashkil qilish kafedrası mudiri, dotsent f.f.n.
Z. SH. Xidoyatova	Farmatsevtika ishini tashkil qilish kafedrası dotsenti, b.f.n.

Taqrizchilar:

U.J. Akramov	Toshkent farmatsevtika instituti FMOF, farmatsiya kafedrası dotsenti f.f.n.
A. A. Ashurov	O'zR SSV xuzuridagi Farmatsevtika tarmog'ini rivojlantirish agentligining Dori vositalari, tibbiy buyumlar va tibbiy texnika expertizasi, standartizatsiyasi Davlat Markazi DUK, tibbiy buyumlar, tibbiy texnika sifatini nazorat qilish laboratoriyasi mudiri, f.f.n.

Toshfarmi Farmatsiya
fakulteti dekani:

2018 yil "____" _____ A.A.Nurmuhamedov

FITQ kafedrası mudiri:

2018 yil "____" _____ SH. Z. Umarova

KIRISH

1. O'quv fani o'qitilishi bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar

Farmatsevtika ishini tashkil qilish fani Farmatsiya (turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishining mutahassislik fanlaridan bo'lib, uning asosiy maqsadi farmatsevtika tashkilotlari ishini tashkil qilish, ya'ni, turli mulkchilik shaklidagi dorixonalarining tuzilishi, undagi bo'limlar ishini va ish joylarini tashkil qilish, dorixona assortimentini shakllantirish, dori vositalari va preparatlar hisobini olib borish usul va uslublarini dorixonada laboratoriya qadoqlash ishlarini, nazorat analitik laboratoriya, omborxona va boshqa farmatsevtika tashkilotlarni tashkil qilish va faoliyatini olib borish ishlarini o'rgatadi.

Farmatsevtika ishini tashkil qilish fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- kelgusidagi faoliyatida fan bo'yicha o'zlashtirishi zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalar zarurligini;
- fanni o'zlashtirish jarayonida nafaqat tibbiyot va farmatsevtikaga oid, balki iqtisodiy bilim va ko'nikmalarni mujassamlashgan holda o'rganilishi to'g'risida **tasavvurga ega bo'lishi**;
- O'zbekiston Respublikasi sog'liqni saqlash tizimining tashkiliy tuzilishini, turli mulkchilik shaklidagi dorixonalar ishini tashkil etishni, retseptura, zaxiralar, tayyor dori vositalari va retseptsiz savdo bo'limlari ishini tashkil etishni, dorixona ombori ishini tashkil etishni, davolash-profilaktika muassasalari dorixonasi ishini tashkil qilishni, aholidan va davolash profilaktika muassasalaridan kelgan retsept va talabnomalarni qabul qilishni va ular asosida dori vositalarini tayyorlab berishni, laboratoriya qadoqlash ishlarini bajarishni, dorixona muassasalari shtatlarini tasdiqlangan me'yoriy muvjonlar asosida aniqlashni, aholini dori vositalariga bo'lgan ehtiyojini aniqlashni, tibbiyot xodimlari o'rtasida axborot ishlarini olib borishni dorixonada ish yuritish **hujjatlarini bilishi va qo'llay olishi**;
- dorixonada farmatsevt kadrlar ish jarayonini tashkil qilish dorixona assortimentini shakllantirish, dori vositalar hisobini olib borish, retseptlarni ekspertiza qilish va hisobini olib borish kabi jarayonlari, hamda adabiyotlar bilan mustaqil ishlash **ko'nikmalariga ega bo'lishi**;
- turli mulkchilik shakldagi dorixonalar va boshqa farmatsevtika tashkilotlari ishini tashkil qilish; zamonaviy axborot texnologiyalardan foydalanish **malakalariga ega bo'lishi kerak**.

Farmatsevtika ishini tashkil qilish fanining boshqa fanlar bilan integratsiyasi:

Farmatsevtika ishini tashkil qilish fanini mukammal o'zlashtirish uchun talabalar quyidagi fanlardan etarli bilim, ko'nikma va malakaga ega bo'lishlari kerak:

- farmatsevtik texnologiya;
- farmatsevtik kimyo;
- farmakologiya.

2.Ma'ruza mashg'ulotlari

Mazkur ishchi dastur OO'MTVning 2015 yilda tashqirlangan o'quv reja va dasturi asosida tayyorlanganligi munosabati bilan faqat 7-semestr uchun ma'ruza mashg'ulotlari keltiriladi.

1-Jadval

№	Ma'ruza mashg'ulotlarining mavzulari	Dars soatlari hajmi
7 semestr		
1.	Farmatsevtika tovarlarini saqlash.	2

2.	Giyoxvandlik dori vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar muomalasi.	2
3.	Dorixonalarda sanitar tartib.	2
4.	Dorixonalarda informatsion texnologiya dasturlarini (M-Apteka) qo'llash	2
5.	Farmatsevtika sanoati korxonalarida xalqaro sifat standartlari va dori vositalar assortimenti.	2
6.	Ulgurji savdo faolitini tashkilashtirishda me'yoriy-qonuniy baza.	2
7.	Farmatsevtik etika va deontologiya.	2
Jami		14

Ma'ruza mashg'ulotlari multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada akadem guruhlar oqimi uchun o'tiladi.

3. Amaliy mashg'ulotlari

Mazkur ishchi dastur OO'MTVning 2015 yilda tashqiqlangan o'quv reja va dasturi asosida tayyorlanganligi munosabati bilan faqat 7-semestr uchun amaliy mashg'ulotlari keltiriladi

Darsni olib borish rejasi (xronoharita):

1. O'qituvchining mavzu bo'yicha kirish so'zi - 5 daqiqa;
 2. Talabalarning bilimini og'zaki usulda mavzuga tegishli savollar bilan tekshirish -20 daqiqa;
 3. Mavzuni tushuntirish: o'qituvchi talabalarning bergan javoblariga qarab, yo'l qo'yilgan xatoliklarni tuzatib, javoblarni umumlashtiradi - 10 daqiqa;
 4. Kundalik daftarni tekshirish: (retseptni lotin tilida yozilishi, retseptura blankasidagi asodoy va qo'shimcha rekvizitlar, retsepning to'g'ri yozilganligiga ahamiyat beriladi) – 15 daqiqa;
 5. Amaliy ishini bajarish: (mavzuga tayyor, kundaligi to'g'ri yozilgan talabaga amaliy mashg'ulotini bajarish uchun ruxsat beriladi. O'qituvchi tomonidan talabaning bajargan vazifalari nazorat qilib boriladi) -60 daqiqa;
 6. Bajarilgan ishni qabul qilish - 10 daqiqa.
- Jami: 120 daqiqa.

2- Jadval

№	Amaliy mashg'ulotlarining mavzulari	Dars soatlari hajmi
7 semestr		
1	Farmatsevtika tovarlarini saqlash.	3
2	Dori vositalarini saqlash.	3
3	Giyoxvandlik dori vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar muomalasi.	3

4	Giyoxvandlik dori vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlar muomalasiga oid meoriy xujjatlar.	3
5	Dorixonalarda sanitar tartib.	3
6	Sanitar qoidalar va meyorlar aks ettirilgan xujjatlar xaqida malumotlar.	3
7	Dorixonalarda infotatsion texnologiya dasturini qo'llash.	3
8	(M-Apteka) dasturini qo'llash.	3
9	Farmatsevtika sanoati korxonalarida xalqaro sifat standartlari	3
10	Dori vositalar assortimenti.	3
11	Ulgurji savdo faoliyatini tashkilashtirishda meoriy-qonuniy baza.	3
12	Ulgurji savdo faoliyatini tashkilashtirishda GDPning ahamiyati	3
13	Farmatsevtik etika va deontologiya.	3
14	Aholiga xizmat ko'rsatish standarti.	3
Jami		42

Jami: 56 soat

Amaliy mashg'ulotlar faol va interfaol usullar, ko'rgazmali tarqatma materiallar, monitor va axborot multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada xar bir kichik akadem guruhga aloxida o'tiladi.

4. Mustaqil ta'lim

3-Jadval

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Dars soatlari hajmi
7-semestrda		
1	Asosiy dori vositalar ro'yxatini rivojlantirish va joriy etish	10
2	Aholini dori sovitlari va tibbiyot buyumlari bilan ta'minlashni yanada yaxshilashga doir hukumat qarorlari	10
3	Barcha dorixonalarda bo'lishi majburiy bo'lgan dori vositalari va tibbiyot buyumlari ro'yhatiga oid meyoriy xujjatlar.	18

Jami: 38 soat

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan internet ma'lumotlarni to'plash, bibliografik annotatsiya va taqdimotlarni tayyorlash, mavzuga oid assismentlarni, test savollarini va vaziyatli masalalarni tuzish tavsiya etiladi.

5. Fan bo'yicha kurs ishi

Kurs ishi fan mavzulariga taalluqli masalalar yuzasidan talabalarga yakka tartibda tegishli (variantlangan) topshiriq shaklida 6-7-semestrda o‘tiladigan mavzular bo‘yicha beriladi va ishlab chiqarish amaliyoti davrida tajriba qismi bajariladi. Kurs ishi ximoyasida kamida ikki nafar professor-o‘qituvchi ishtirik etadi 8 semestr yakunida og‘zaki savol javob ko‘rinishida o‘tkaziladi. **Kurs** ishining xajmi 15-20 betdan kam bo‘lmasligi, A4 formatdagi **varaqlarda** yozilishi va tikilib rasmiylashtirilishi lozim. **Kurs** ishini bajarish tartibi kafedraning uslubiy ko‘rsatmasida batafsil keltirilgan.

Tavsiya etiladigan kurs ishi mavzulari

- 41.Uzbekiston Respublikasida soglikni saklash vazirligi va farmatsevtika xizmatini rivojlantirish asoslari.
- 42.Dorixona muassasalariga farmatsevtika faoliyati uchun litsenziya berish
- 43.Dorixonalar ishini tashkil kilish
- 44.Dori vositalari retseptsiz savdosini tashkil kilish
- 45.Dorixonalarda retseptlarni kabul kilish va ular asosida dori vositalarini berish
- 46.Dorixona sharoitida dori vositalarini tayyorlash
- 47.Dori vositalarini sifatini nazorat kilish ishlarini tashkil kilish
- 48.Dorixonada zaxiralar bulimini ishini tashkil kilish
- 49.Farmatsevtika xizmatini nazorat ruxsatnoma tizimi
- 50.Davolash-profilaktika muassasining dorixonasi ishini tashkil kilish. Dori vositalarini ratsional kullanishida formulyar tizim
- 51.Dori vositalariga bulgan extiej va talab talab istikbolini aniklash
- 52.Farmatsevtika bozorida ulgurji savdo faoliyatini tashkillashtirish
- 53.Dorixonada giexvand dori vositalari-psixotrop moddalar va prekursorlar muomalasi
- 54.Ulgurji savdoda logistika
- 55.Dorixonada taerlangan dori vositalarini rasmiylashtirish va ularni berish koidalari
- 56.Ijtimoiy dorixonalarni dori vositalari bilan taminlash
- 57.Dorixonada sanitariya koidalarga rioya kilishning asosiy talablari
- 58.Dori vositalarini ratsional kullanishida formulyar tizim
- 59.Dorixona muassasalarida bemorlarni dori vositalari bilan imtiezli taminlanish xolati
- 60.Retseptlarni ezib berish tartibi va dorixonalarda retseptlarni kabul kilish tartibi
- 61.Farmatsevtika tarmogini rivoshlantirish agentligi xakida ma'lumotlar
- 62.UzRSSV xuzuridagi farmatsevtika tarmogini rivojlantirish agentligining "Dori vositalari tibbiy buyumlar va tibbiy texnika ekspertizasi va standartlashtirish davlat markazi "DUK xakida ma'lumotlar
- 63.Retseptlarni taksirovka va ekspertiza kilish
- 64.Dori-darmon aksiyadorlik kompaniyasining faoliyati
- 65.Dorixona xizmatida davlat nazorat tizimi
- 66.Nazorat analitik laboratoriyasi ishini tashkil kilish

67. Axolini va soglikni saklash muassasalarini dori vositalari va tibbiy tovarlariga bulgan extiejini aniklash
68. Ta'sir doirasi keng bulgan dori vositalarini extiejini aniklash
69. Maxsus ta'sirga ega bulgan dori vositalarini extiejini aniklash
70. Nomi va mikdori buyicha xisobda turuvchi dori vositalariga bulgan extiejini aniklash
71. Dorixonada ulgurji savdoni tashkil kilish
72. Ugurji savdoda tibbiy buyumlarini va vositalarini tarkatish
73. Dorixonada mudiri va uning urinbosarining faoliyatlari
74. Dorixonada taerlanadigan dori vositalarining sifatini nazorat kilish turlari
75. Dorixonada taerlanadigan dori vositalarining ogish me'rlari
76. Dorixonada aseptik sharoitda dori vositalarini tayyorlashni tashkil qilish
77. Dorixonada sharoitida dori vositalarini taerlash ishlarini tashkil qilish.
78. Dorixonada sanitariya koidalariga rioya kilishning asosiy talablari
79. Farmatsevtik sanoat korxonalarida xalkaro sifat standartlari
80. Dorixonalarda axborot texnologiya dasturlarini kullash

6. Ishlab chiqarish amaliyoti

Ishlab chiqarish amaliyoti ta'lim jarayonida taqdim etilgan nazariy bilimlarni mustahkamlash va talabalarining amaliy ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan. "FITQ" fanidan ishlab chiqarish amaliyoti rejalashtirilgan bo'lib, amaliyot bazasi qilib turli mulkchilik shaklidagi dorixonalar belgilangan. Talaba olgan nazariy bilimlarini ishlab chiqarish jarayonida mustahkamlash, dorixonada ishlab chiqariladigan dori turlarini tayyorlash, ishlab chiqarilgan dori vositalarining sifatini baholash, bemorlarga tayyor dori turini berish tartibi bilan tanishish, farmatsevt-texnologning kelgusi ish faoliyatiga amaliy ko'nikma hosil qilish.

FITQ va FI fanlaridan amaliyot dasturi va uslubiy qo'llanmaga chop etilgan.

7. Fan bo'yicha talabalar bilimini baxolash va nazorat qilish mezonlari

Baxolash usullari	Ekspress testlar, yozma ishlar, og'zaki surov
Baholash mezonlari	86-100 ball "a'lo" - fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'la o'zlashtira olish, tasniflanishini bilish. - mavzuga oid me'yoriy xujjatlar bilan tanishish; - mustaqil ravishda vazifalarni to'la-to'kiz bajarish; - reiting nizom asosida baholash jarayonida faol ishtirok etish.
	71-85 ball "yaxshi" - fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'g'ri o'zlashtira olish, tasniflanishini tasavvur qilish - mavzuga oid me'yoriy xujjatlar bilan qisman tanishish; - mustaqil ravishda vazifalarni yaxshi bajarish;

	-reiting nizom asosida baholash jarayonida ishtirok etish		
	55-70 “qoniqarli” - mavzuga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to‘g‘ri aks ettira olish; - mavzuga oid me‘yoriy xujjatlar bilan tanishish; -mustaqil ravishda vazifalarni qoniqarli ravishda bajarish; -reiting nizom asosida baholash jarayonida ishtirok etmaslik.		
	0-54 “qoniqarsiz” -o‘tilgan mavzuning nazariy va amaliy tushunchalarni bilmaslik; mavzuga oid me‘yoriy xujjatlar haqida tassavurga ega emaslik; - vazifani umuman bajarmaslik.		
	Reyting baxolash turlari	Maks. ball	O‘tkazish vaqti
	Joriy nazorat: Amaliy mashg‘ulotlarida faolligi, savollarga to‘g‘ri javob berganligi, amaliy mashg‘ulot topshiriqlarni bajarilganligi uchun	45	Semestr boshlangandan ikkinchi mashg‘ulotdan oxirgi mashg‘ulotga qadar har bir mashg‘ulotda 100 ballik tizimda joriy baholanadi, so‘ngra ushbu ballar yig‘indisidan o‘rtacha ball chiqarilib, 0,45 koeffitsientga ko‘paytiriladi.
	Mustaqil ta’lim	5	
	Oraliq nazorat: Amaliy mashg‘ulotida og‘zaki so‘rov ko‘rinishida qabul qilinadi. Ma‘ruzachi o‘qituvchi va amaliy mashg‘uloti o‘qituvchisi tomonidan birgalikda o‘tkaziladi. Oraliq nazorat 20 ballni tashkil etib, undan: (86-100 %) 17,2-20,0 A’lo "5" (71-85 %) 14,2-17,2 Yaxshi "4" (55- 70 %) 11-14,2 Qoniqarli "3" (0-54 %) 11 baldan kam Qoniqarsiz "2"	20	Har bir semestrning 11 xaftasida
	YAkuniy nazorat (yozma, og‘zaki, test)	30	15-16 xaftada
	JAMI	100	

8. Asosiy va qo‘shimcha o‘quv adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. E.R.Toshmuhammedov, X.S.Zaynutdinov, A.M.Komilov, R.A.Muxamedova, E.B.Juravlyova, M.Z.Islamova “Farmatsevtika ishini tashkil qilish” professor YUnusxo‘jaev A.N. tahriri ostida o‘quv darslik. - T., “Fan” nashriyoti 2007.- 221 b.
2. Pod redaksiyey professora I.A.Narkevicha “Upravlenie i ekonomika farmatsii” uchebnik. M.-“GEOTAR-Media” 2017. 923 str.

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Azizov I.K. O‘zbekiston Respublikasida giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning nazorati. Toshkent 2011 y. 376 bet.
2. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2010 yil 18 iyun 191-sonli buyrug‘i
3. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni Saqlash Vazirining “Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni tayyorlash, saqlash, ularning sifatini nazorat qilish hamda ularni rasmiylashtirish tartibito‘g‘risida” gi nizomni tasdiqlash haqida 2018 yil 27 mart 17-sonli buyrug‘i
4. O‘zbekiston Respublikasida Farmatsevtika faoliyati II kitob. Toshkent-2001. Dori vositalari va farmatsevtika faoliyati to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasining Qonuni 1997 yil. 25 aprel 5-13 betlar.
5. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2009 yil 20 maydagi “Farmatsevt kadrlar lavozim nomenklaturasi va lavozim nizomlarini tasdiqlash to‘g‘risidagi 157-sonli buyrug‘i.
6. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2009 yil 23 yanvardagi “O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2009 yil 8 yanvardagi “O‘zbekiston Respublikasi giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni muomalasi bilan bog‘liq faoliyati uchun hisobotlar yuritish tartibi to‘g‘risidagi Nizomni tasdiqlash haqida” gi 6-son Qarorini amalga oshirish bo‘yicha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 16-sonli buyrug‘i.
7. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2009 yil 2 fevraldagi “Davolash profilaktika muassasasi fitobari haqidagi Nizomni tasdiqlash to‘g‘risi”dagi 25-sonli buyrug‘i
8. Prokopishin V., Safta V., Brumerel M. Основы farmatsevticheskoy deyatel'nosti. Kishinev, 2003. – 488 s.
9. Organizatsiya i ekonomika farmatsii. Pod red. I.V. Kosovoy. Moskva, 2004. 397 str
10. SH.Z.Umarova, A.M.To‘xtaeva, G.E.Sodiqova, G.A.Sultonova, Z.SH.Xidoyatova, M.M.SHokirov “Hisob va hisobot” “Farmatsiya” yo‘nalishi IV kurs talabalari uchun o‘quv-uslubiy qo‘llanmalar to‘plami. Toshkent, 2013.
11. SH.Z.Umarova, N.D.Suyunov, G.E.Sodiqova, M.YA.Saidova “Dorixona faoliyatining iqtisodiy tahlili va uni rejalashtirish” “Farmatsiya” yo‘nalishi IV kurs talabalari uchun o‘quv-uslubiy qo‘llanmalar to‘plami. Toshkent, 2013.

12. Gulyamova F.G., Fayzieva U.T. Samouchitel po buxgalterskomu uchetu. – Tashkent: “NORMA”, 2011. – 504 s.
13. F.G. G‘ulomova. Buxgalteriya hisobini mustaqil o‘rganish uchun qo‘llanma. Toshkent: “NORMA” MCHJ, 2010.- 512 b.
14. Zaynutdinov X.S., Juravleva E.B., Saipova D.T., Sadikova G.E., YUnusxodjaev A.A. «Основы сенообrazованиya на лекарственные средства». Tashkent, 2009.
15. Основы экономики и системы учета в фармации: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений /Под. Ред. А.С.Немченко/ - Vinnitsa: NOVA KNIGA, 2008. – 480 s.
16. Управление и экономика фармации. V 4t. T.3. Экономика аптечных организаций: учеб. для студ. высш. учеб. заведений; под ред. E.E.Loskutovoy. – M.: Izdatelskiy sentr “Akademiya”, 2008. - 432 s.

Internetsaytlari

1. www.ziyonet.uz
2. www.Lex.uz.
3. www.uzpharm-control.uz
4. www.doridarmon.uz
5. www.uzpharmsanoat.uz
6. www.gov.uz
7. www.kafolatdask.uz

TARQATMA MATERIALLAR

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRINING BUYRUG‘I

RETSEPTSIZ BERILADIGAN DORI VOSITALARI RO‘YXATINI TASDIQLASH TO‘G‘RISIDA

(O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2016 y., 48-son, 552-modda)

**[O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2016 yil 30 oyabrda ro‘yxatdan
o‘tkazildi, ro‘yxat raqami 2842]**

O‘zbekiston Respublikasining «Dori vositalari va farmatsevtika faoliyati to‘g‘risida»gi [Qonuni](#) hamda O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016 yil 31 oktyabrdagi PQ-2647-son «Aholini dori vositalari va tibbiy buyumlar bilan ta‘minlashni yanada yaxshilashga doir chora-tadbirlar to‘g‘risida»gi qaroriga muvofiq buyuraman:

1. Retseptsiz beriladigan dori vositalari ro‘yxati [ilovaga](#) muvofiq tasdiqlansin.
2. O‘zbekiston Respublikasi sog‘liqni saqlash vazirining 2016 yil 7 iyundagi 55-son «SHifokor retseptsiz sotiladigan dori vositalarining ro‘yxatini tasdiqlash to‘g‘risida»gi [buyrug‘i](#) (ro‘yxat raqami 2800, 2016 yil 13 iyun) (O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2016 y., 24-son, 297-modda) o‘z kuchini yo‘qotgan deb topilsin.
3. Mazkur buyruq rasmiy e‘lon qilingan kundan e‘tiboran kuchga kiradi.

Vazir A. ALIMOV

Toshkent sh.,
2016 yil 23 noyabr,
72-son

O'zbekiston Respublikasi sog'liqni saqlash vazirining 2016 yil 25 noyabrdagi 72-son [buyrug'iga](#)
ILOVA

Retseptsiz beriladigan dori vositalari
RO'YXATI

Monopreparatlar		
T/r	Xalqaro patentlanmagan nomi	Dori shakli
1.	L-ARGININ ASPARTAT	oral eritma 200 mg/ml
2.	L-ORNITIN-L-ASPARTAT	ichga qabul qilish uchun suspenziya tayyorlash uchun granulalar 3 g, 5 g
3.	ADENOZINTRIFOSFAT	sublingval tabletkalar 10 mg, 20 mg
4.	AZELAINOVAYA KISLOTA	sirtga qo'llash uchun 15% li gel 5 g, 30 g, sirtga qo'llash uchun krem 30 g
5.	AZELASTIN	dozalangan nazal sprey 140 mkg/doza 10 ml (60 doza)
6.	ALFA-TOKOFEROL	kapsulalar 100 mg, 200 mg, 400 mg
7.	ALYUMINIYA FOSFAT	ichga qabul qilish uchun gel 16 g, 20 g, ichga qabul qilish uchun gel 16 g, 20 g
8.	AMBAZON	shimish uchun tabletkalar 10 mg, limon ta'mli 10 mg
9.	AMBROKSOL	sirop 3 mg/ml 100 ml, 15 mg/5 ml 100 ml, 30 mg/5 ml 40 ml, 50 ml, 80 ml, 90 ml, 100 ml, 125 ml, 150 ml, 200 ml, sirop 15 mg/ml, 30 mg/ml 100 ml, 200 ml, pediatrik sirop 15 mg/5 ml 100 ml, 120 ml, 125 ml, tabletkalar 30 mg, vishillovchi tabletkalar 60 mg, yo'talga qarshi tabletkalar 30 mg, ta'siri uzaytirilgan tabletkalar 75 mg, ta'siri uzaytirilgan kapsulalar 75 mg, ichga qabul qilish uchun va ingalyasiya uchun eritma 7,5 mg/ml 40 ml, ichga qabul qilish uchun eritma 7,5 mg/ml 50 ml, 100 ml, ichga qabul qilish uchun malina aromatizatorili eritma 15 mg/5 ml 100 ml
10.	AMILMETAKREZOL	malina, ananas, mentol ta'mli shimish uchun tabletkalar
11.	AMINODIGIDROTALAZIN-DION NATRIYA	rektal suppozitoriyalar 100 mg, til osti tabletkalari, 25 mg, 100 mg
12.	AMMIAK	10% li eritma 10 ml, 15 ml, 20 ml, 25 ml, 40 ml, 90 ml, 100 ml
13.	ANTRAL	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 0,1 g, 0,2 g
14.	ARBIDOL	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 50 mg, 100 mg, kapsulalar 50 mg, 100 mg
15.	ARGININA GLYUTAMAT	tabletkalar 0,25 g
16.	ASKORBINOVAYA KISLOTA	tabletkalar 0,05 g, 75 mg, 100 mg, chaynaladigan tabletkalar 25 mg, 250 mg, 200 mg, 300 mg, vishillovchi tabletkalar 1 g, draje 50 mg, ichga qabul qilish uchun tomchilar 100 mg/ml 10 ml, 30 ml, kukun 1,0 g, 2,5 g, vaginal tabletkalar 250 mg
17.	ATSEKLOFENAK	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 100 mg
18.	ATSETILAMINONITROPRO-	draje, qobiq bilan qoplangan tabletkalar

	POKSIBENZEN	
19.	ATSETILSALITSILOVAYA KISLOTA	ichakda eruvchi qobiq bilan qoplangan tabletkalar 50 mg, 75 mg, 81 mg, 100 mg, 150 mg, 300 mg, 325 mg, qobiq bilan qoplangan tabletkalar 10 mg, tabletkalar 250 mg, 500 mg, vishillovchi tabletkalar 500 mg, ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun 200 mg granulalar 3 g
20.	ATSETILSISTEIN	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 200 mg, vishillovchi tabletkalar 100 mg, 200 mg, 600 mg, oral eritma uchun kukun 100 mg/3 g, 200 mg/3 g, 600 mg/3 g, ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun 100 mg, 200 mg granulalar 2 g, 3 g, 30 g, 60 g, ichga qabul qilish uchun 200 mg kukun, 3 g, ichga qabul qilish uchun eritma 20 mg/ml 100 ml, 200 ml
21.	ATSIKLOVIR	5% li krem 2 g, 5 g, 10 g, surtma 20 mg/g 30 g, 50 g, 2,5% li surtma 5 g, 10 g, 15 g, 5% li 5 g, 10 g, 15 g, 20 g, lab bo'yog'i shaklidagi 5% li sirtga qo'llash uchun qalam
22.	BENDAZOL	tabletkalar 0,02 g
23.	BENZALKONIYA XLORID	vaginal suppozitoriyalar, 1,2% li vaginal krem 72 g, vaginal tabletkalar 20 mg, vaginal kapsulalar 18,9 mg
24.	BENZIDAMIN	mahalliy qo'llash uchun 0,15% li eritma 120 ml, mahalliy qo'llash uchun dozalangan sprej 0,255 mg/doza (0,15%) 176 doza 30 ml, mahalliy qo'llash uchun 0,15% li sprej 30 ml, 0,3% li sprej 15 ml, shimish uchun tabletkalar 3 mg, vaginal qo'llash uchun eritma tayyorlash uchun kukun 500 mg, vaginal 0,1% li eritma 140 ml, og'iz bo'shlig'ini chayish uchun suyuqlik 150 mg/100 ml 120 ml
25.	BENZILBENZOAT	sirtga qo'llash uchun 20% li surtma 20 g, 25 g, 30 g, 20% li emulsiya 50 ml, 100 ml, 120 ml, 20% li krem 30 g, 50 g, sirtga qo'llash uchun 25% li emulsiya 50 ml, 120 ml
26.	BETAMETAZON	sirtga qo'llash uchun 0,064% li krem 15 g, 30 g, sirtga qo'llash uchun 0,1% surtma 15 g, 25 g, 30 g
27.	BIOTIN	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 5 mg
28.	BISAKODIL	ichakda eruvchi qobiq bilan qoplangan tabletkalar 5 mg, rektal suppozitoriyalar 10 mg
29.	BIFONAZOL	sirtga qo'llash uchun 1% li krem 30 g
30.	BORNAYA KISLOTA	3% li spirtli eritma 10 ml, 15 ml, 20 ml, 25 ml, 40 ml, 50 ml, kukun 10 g, 20 g, 5% li surtma 10 g, 15 g, 20 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g
31.	BRILLIANTOVYIY ZELENYY	1% li spirtli eritma 10 ml, 15 ml, 20 ml, 25 ml, 30 ml, 40 ml, 50 ml, 2% li 10 ml, 15 ml, 25 ml, 40 ml, 50 ml
32.	BROMGEKSIN	ichga qabul qilish uchun eritma 4 mg/5 ml 60 ml, 100 ml, qobiq bilan qoplangan tabletkalar 8 mg, 30 mg, tabletkalar 8 mg, 0,08% li sirop 4 mg/ml 100 ml, sirop (abrikosli, olchali, nokli) 120 g, sirop 40 ml, 50

		ml, 80 ml, 90 ml, 100 ml, 120 ml, 125 ml
33.	BUKLOTIMOL	sirtga qo'llash uchun 2,5% li aerosol 30 ml
34.	BUTAMIRAT	sirop 200 ml, bolalar uchun tomchilar 20 ml, ajralib chiqishi modifikatsiyalangan plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 50 mg
35.	VISMUTA SUBSITRAT	kapsulalar 120 mg
36.	VISMUTA TRIKALIYA DITSITRAT	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 120 mg
37.	VITAGLUTAM	kapsulalar 90 mg
38.	VODORODA PEREKIS	3% li eritma 25 ml, 40 ml, 50 ml, 80 ml, 90 ml, 100 ml
39.	GEKSETIDIN	sprey, eritma 30 ml, 40 ml, mahalliy qo'llash uchun 0,2% li aerosol 40 ml
40.	GEPARIN	sirtga qo'llash uchun surtma 10 g, 20 g, 25 g, gel 30 g, 50 g, 100 g
41.	GIDROKORTIZON	sirtga qo'llash uchun 0,1% li emulsiya 30 g, sirtga qo'llash uchun 0,1% li krem 30 g, sirtga qo'llash uchun 0,1% li surtma 10 g, 15 g, 30 g
42.	GIDROTALSIT	chaynaladigan tabletkalar 500 mg
43.	GINKGO BILOBA	kapsulalar 40 mg, 80 mg, 120 mg, plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 40 mg, 120 mg, ichga qabul qilish uchun eritma 40 mg/ml 30 ml, 40 ml
44.	GIOSSIN	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 10 mg, rektal suppozitoriyalar 10 mg
45.	GIPERITSIN	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 60 mg
46.	GIPROMELLOZA	ko'z tomchilari 3 mg/ml 10 ml
47.	GLITSERIN	rektal suppozitoriyalar 2,11 g, suyuqlik 25 ml, 40 ml, 50 ml, 90 ml, 100 ml
48.	GLITSIN	til osti tabletkalari 100 mg
49.	GLYUKOZAMINMURAMIL-DIPEPTID	tabletkalar 1 mg, 10 mg
50.	GOZALIDON	tabletkalar 0,1 g
51.	GRAMITSIDIN	shimish uchun tabletkalar
52.	DEZLORATADIN	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 5 mg, sirop 0,5 mg/ml 60 ml, 120 ml, sirop 0,5 mg/ml, 2,5 mg/5 ml 60 ml, 100 ml, 120 ml, 150 ml, ichga qabul qilish uchun eritma 50 ml, 60 ml, 100 ml, 120 ml, 150 ml, 300 ml, ichga qabul qilish uchun eritma 0,5 mg/ml 150 ml
53.	DEKAMETOKSIN	tabletkalar 0,2 mg, tomchilar 0,5 mg/ml, eritma 0,2 mg/ml 2 ml, 200 ml, 400 ml
54.	DESKETOPROFEN	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 25 mg, ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun granularlar 25 mg, 1,25%li gel, 60 mg
55.	DEKSPANTENOL	sirtga qo'llash uchun 5% li aerosol 58 g, gel 15 g, sirtga qo'llash uchun 5% li surtma 30 g, sirtga qo'llash uchun aerosol 130 g, ko'z geli 50 mg/g
56.	DEKSTROZA	tabletkalar 500 mg
57.	DIKLOFENAK	1% li, 5% li gel 15 g, 20 g, 25 g, 30 g, 45 g, 50 g, sirtga qo'llash uchun gel 15 g, 25 g, 30 g, 40 g, 100

		g, 1% li surtma 20 g, 25 g, 30 g, 40 g, sirtga qo'llash uchun gel 50 mg/g 30 g, 100 g, sirtga qo'llash uchun 2% li gel 50 g, 100 g, sirtga qo'llash uchun gel 10 mg/g 100 g
58.	DIMENGIDRINAT	tabletkalar 50 mg
59.	DIMETIKON	sirtga qo'llash uchun 4% li loson 50 ml
60.	DIMETILSULFOKSID	sirtga qo'llash uchun suyuqlik 50 ml, 100 ml
61.	DIMETINDEN	sirtga qo'llash uchun gel 30 g, ichga qabul qilish uchun 0,1% li tomchilar 20 ml
62.	DIOSMEKTIT	ichga qabul qilish uchun suspenziya tayyorlash uchun kukun 3 g (vanil, apelsin, limon, malina), kukun 3,76 g
63.	DIOSMIN	kapsulalar 600 mg, plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 600 mg
64.	DIFENGIDRAMIN	sirtga qo'llash uchun 1% li gel 20 g, surtma 20 mg/g 20 g
65.	DOMPERIDON	tabletkalar 10 mg, shimish uchun tabletkalar 10 mg, ichga qabul qilish uchun suspenziya 1 mg/ml, 100 ml, 200 ml
66.	DROTAVERIN	tabletkalar 40 mg, 80 mg, qobiq bilan qoplangan tabletkalar 40 mg, 80 mg, rektal suppozitoriylar 40 mg, 80 mg
67.	IBUPROFEN	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 200 mg, 400 mg, vishillovchi tabletkalar 200 mg, kapsulalar 200 mg, 400 mg, ta'siri uzaytirilgan kapsulalar 300 mg, ichga qabul qilish uchun suspenziya 20 mg/ml 200 ml, 100 mg/5 ml 50 ml, 90 ml, 100 ml, 120 ml, ichga qabul qilish uchun suspenziya 4% 100 ml, ichga qabul qilish uchun qulupnay, apelsin ta'mli pediatrik suspenziya 100 mg/5 ml 100 ml, multifrukt va gunafsha ta'mli bolalar uchun ichga qabul qilish uchun suspenziya 100 mg/5 ml 100 ml, krem 20 g, 50 g, 100 g, sirtga qo'llash uchun gel 15 g, 50 g, 60 g, 100 g, gel 50 mg/g 60 g, rektal suppozitoriylar 60 mg, 125 mg
68.	INDOMETATSIN	10% li surtma 20 g, 25 g, 30 g, 40 g, sirtga qo'llash uchun surtma 100 mg/g 20 g, 25 g, 30 g, 40 g
69.	INOZIN	tabletkalar 200 mg, qobiq bilan qoplangan tabletkalar 200 mg
70.	INTERFERON ALFA-2b	rektal suppozitoriylar, surtma 6 g, 12 g, burun spreyi 5 ml, burun tomchilari 5 ml, dozalangan burun spreyi 50000 XB + 1 mg/doza 100 doza
71.	INTERFERONA ALFA-2b CHELOVEKA REKOMBINANTNOGO	mahalliy qo'llash uchun aerosol 100000 XB 10 ml
72.	YOD	5% li spirtli eritma 10 ml, 15 ml, 20 ml, 25 ml, 30 ml, 40 ml, 50 ml
73.	IODIN	sirtga qo'llash uchun 1% li sprej 30 g
74.	IXTAM	10%, 20% li surtma 20 g, 25 g, 30 g, 40 g
75.	IXTAMMOL	sirtga qo'llash uchun 20% li surtma 10 g, 15 g, 20 g,

		25 g, 30 g, 40 g, 50 g, rektal suppozitoriylar 200 mg, 10% li surtma 10 g, 20 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g, 100 g
76.	KAGOTSEL	tabletkalar 12 mg
77.	KALIYA YODID	qulupnay ta'mli chaynaladigan tabletkalar, plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 100 mkg, 200 mkg, tabletkalar 50 mkg, 100 mkg, 200 mkg
78.	KALSIYA GLYUKONAT	tabletkalar 500 mg, chaynaladigan tabletkalar 500 mg
79.	KALSIYA KARBONAT	vishillovchi tabletkalar 500 mg
80.	KAMFORA	sirtga qo'llash uchun 10% li yog'li eritma 25 ml, 30 ml, 40 ml, 50 ml, 80 ml, 90 ml, 100 ml, sirtga qo'llash uchun 10% li spirtli eritma 10 ml, 25 ml, 40 ml, 50 ml, 80 ml, 90 ml, 100 ml, 10% li surtma 25 g, 30 g
81.	KARBOTSISTEIN	2% li sirop 120 ml, bolalar uchun sirop 20 mg/ml, 50 mg/ml 125 ml, sirop 100 mg/5 ml, 250 mg/5 ml 100 ml, qobiq bilan qoplangan tabletkalar 750 mg
82.	KVERSETIN	chaynaladigan tabletkalar 40 mg, granulalar (0,04 g/1 g) 2 g
83.	KETOKONAZOL	sirtga qo'llash uchun krem 20 mg/g 15 g, 30 g, 2% li krem 10 g, 2% li shampun 8 ml, 50 ml, 60 ml, 100 ml, krem 200 mg/g, 2% li krem 10 g, 15 g, 2% li shampun 25 ml, 60 ml
84.	KETOPROFEN	2,5% li gel 25 g, 30 g, 40 g, 45 g, 50 g, 100 g, 25 mg/g 30 g, 50 g, gel dozator bilan 30 g, 50 g, 100 g, 5% li krem 30 g, 50 g, plastir 10 sm x 7 sm (30 mg)
85.	KETOROLAK	2% li gel 30 g
86.	KLEMASTIN	tabletkalar 1 mg
87.	KLOTRIMAZOL	1%, 2% li krem 10 g, 15 g, 20 g, 25 g, 30 g, 1% li surtma 20 g, 25 g, 30 g, gel 30 g, sirtga qo'llash uchun 1% li eritma 15 ml, 20 ml, 30 ml, sirtga qo'llash uchun 1% li kukun 30 g, vaginal tabletkalar 100 mg, vaginal suppozitoriylar 100 mg
88.	KSILOMETAZOLIN	0,01%, 0,025%, 0,05%, 0,1% li burun tomchilari, eritma 0,5 mg/ml, 1 mg/1 ml 10 ml, dozalangan 0,1% li burun spreyi 10 ml, mentolli va evkaliptli 0,1% li dozalangan burun spreyi 10 ml, 0,1% li burun spreyi 10 ml, 15 ml, 20 ml, 0,5% li burun spreyi 15 ml, 0,025%, 0,05% li 10 ml, 15 ml, 0,05%, 0,1% li evkalipt moyili burun spreyi 10 ml, 20 ml
89.	LAKTULOZA	ichga qabul qilish uchun granulalar (limon ta'mli), ichga qabul qilish uchun eritma 3,35/5 ml 30 ml, 100 ml, 200 ml, 250 ml, sirop 667 mg/ml, 670 mg/ml 50 ml, 100 ml, 120 ml, 200 ml, 250 ml, 500 ml, 1000 ml, ichga qabul qilish uchun eritma 30 ml
90.	LEVOKARNITIN	ichga qabul qilish uchun eritma 1 g/10 ml, 2 g/10 ml 10 ml, ichga qabul qilish uchun eritma 200 mg/ml 50 ml, 100 ml, 300 mg/ml 25 ml, 50 ml, 100 ml, 1000 mg/10 ml

91.	LEVONORGESTREL	tabletkalar 1,5 mg № 1
92.	LEVOTSETIRIZIN	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 5 mg, ichga qabul qilish uchun tomchilar 5 mg/ml 10 ml, 20 ml, sirop 2,5 mg/5 ml 30 ml, ichga qabul qilish uchun sirop 0,5 mg/5 ml 30 ml
93.	LOPERAMID	kapsulalar 2 mg, tabletkalar 2 mg, chaynaladigan tabletkalar 2 mg, og‘iz bo‘shlig‘ida dispersiyalanuvchi tabletkalar 2 mg
94.	LORATADIN	tabletkalar 10 mg, sirop 1 mg/ml 60 ml, 5 mg/5 ml 90 ml, 90 ml, 100 ml, 120 ml, ichga qabul qilish uchun eritma 5 mg/5 ml 60 ml
95.	MAGALDRAT	tabletkalar 500 mg
96.	MAGNIYA KARBONAT	tabletkalar 200 mg, 500 mg
97.	MAGNIYA SULFAT	kukun 10 g, 25 g, 50 g, 100 g
98.	MAKROGOL	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun olma, banan, abrikos, uzum-apelsin ta‘mli kukun 10 g, ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun kukun 64 g
99.	MEBGIDRAMIN	draje 50 mg, 100 mg, peroral qabul qilish uchun suspenziya tayyorlash uchun granulalar 100 ml (0,6 g) 9 g, tabletkalar 0,05 g, 0,1 g
100.	MEGLYUMINA AKRIDONATSETAT	ichakda eruvchi qobiq bilan qoplangan tabletkalar 150 mg
101.	MELATONIN	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 3 mg
102.	MELOKSIKAM	sirtga qo‘llash uchun 1% li gel 50 g
103.	METAMIZOL NATRIYA	tabletkalar 0,5 g
104.	METILKOBOLAMIN	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
105.	METILPREDNIZOLON	sirtga qo‘llash uchun 0,1% li surtma (yog‘li) 15 g, sirtga qo‘llash uchun 0,1% li krem 15 g, sirtga qo‘llash uchun 0,1% li emulsiya 20 g
106.	METILSALITSILAT	surtma 30 g
107.	METILURATSIL	mahalliy va sirtga qo‘llash uchun 10% li surtma 10 g, 15 g, 20 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g
108.	METRONIDAZOL	1% li gel 5 g, 10 g, 20 g, 30 g, stomatologik gel 5 g, 10 g, 20 g, milk uchun gel 30 g
109.	MIKONAZOL	gel 20 mg/g 15 g, krem 20 mg/g 15 g, 2% li krem 15 g
110.	MINOKSIDIL	sirtga qo‘llash uchun 2% li eritma 60 ml
111.	MIRAMISTIN	mahalliy qo‘llash uchun 0,01% li eritma 50 ml
112.	MOLOCHNAYA KISLOTA	vaginal suppozitoriyalar 100 mg
113.	NAPROKSEN	sirtga qo‘llash uchun 10% li gel 45 g
114.	NATAMITSIN	vaginal suppozitoriyalar 100 mg, sirtga qo‘llash uchun 2% li krem
115.	NATRIYA ALGINAT	rektal suppozitoriyalar 250 mg
116.	NATRIYA PIKOSULFAT	ichga qabul qilish uchun tomchilar 7,5 mg/ml 15 ml, 30 ml, oral tomchilar 0,75% li 15 ml, 30 ml, tabletkalar 7,5 mg
117.	NATRIYA XLORID	burun spreyi 0,65% li, 0,9% li, eritma 30 ml
118.	NAFAZOLIN	0,1% li burun tomchilari (emulsiya) 5 ml, 10 ml, 15 ml, bolalar uchun 0,05% li burun tomchilari 10 ml,

		burun spreyi 0,1% li 5 ml, 10 ml, 15 ml, 0,05%, 0,1% li eritma 10 ml, 20 ml, 0,05%, 0,1% li burun tomchilari 15 ml
119.	NAFTIFIN	1% li krem 15 g, sirtga qo'llash uchun 1% li eritma 10 ml
120.	NIKOTIN	yalpiz ta'mli chaynaladigan rezinkalar 2 mg, 4 mg, kapsulalar 1 mg, 2 mg
121.	NIKOTINOVAYA KISLOTA	tabletkalar 50 mg
122.	NIMESULID	1%, 2% li transdermal gel 10 g, 30 g, sirtga qo'llash uchun 1% li gel 10 mg/g 30 g, 100 g
123.	NISTATIN	sirtga qo'llash uchun surtma 100000 TB 7,5 g, 10 g, 15 g, 20 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g
124.	NITROGLITSERIN	til osti tabletkalari 0,5 mg
125.	NITROFURAL	mahalliy qo'llash uchun eritma tayyorlash uchun tabletkalar 20 mg
126.	NIFUROKSAZID	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 100 mg, kapsulalar 100 mg, 200 mg
127.	OKSIKONAZOL	sirtga qo'llash uchun 1% li krem 30 g
128.	OKSIMETAZOLIN	0,01%, 0,025%, 0,05% li burun tomchilari 5 ml, 10 ml, 20 ml, burun tomchilari 0,1 mg/ml, 0,25 mg/ml, 0,5 mg/ml 10 ml, 15 ml, 0,05% li burun spreyi 10 ml, burun spreyi 0,25 mg/ml, 0,5 mg/ml 10 ml, 15 ml, 30 ml
129.	ORNITIN	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun granulalar 5 g
130.	PANKREATIN	ichakda eruvchi qobiq bilan qoplangan tabletkalar 10000 TB, 25000 TB, 125 mg, 150 mg, 160 mg, 221 mg, plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar, kapsulalar 150 mg, 300 mg, kapsulalar 10000 TB, 25000 TB, 40000 TB, draje, ichakda eruvchi kapsulalar 10000 TB, 25000 TB, ichakda eruvchi kapsulalar 150 mg
131.	PAPAVERIN	tabletkalar 40 mg, rektal suppozitoriylar 20 mg
132.	PAPAIN	sirtga qo'llash uchun liofilizatsiya qilingan kukun 350 PB
133.	PARATSETAMOL	eruvchan tabletkalar 500 mg, tabletkalar 200 mg, 500 mg, qobiq bilan qoplangan tabletkalar 500 mg, kapsulalar 300 mg, 500 mg, sirop 120 mg/5 ml 100 ml, sirop 120 mg/ml 50 ml, 100 ml (spirtsiz), tomchilar (spirtsiz) 15 ml, rektal suppozitoriylar 0,05 g, 0,5 g, 100 mg, 125 mg, 250 mg, bolalar uchun suppozitoriylar 50 mg, 100 mg, 250 mg, peroral qabul qilish uchun 2,4% li suspenziya 50 ml, 90 ml, 100 ml, ichga qabul qilish uchun suspenziya 120 mg/5 ml, 250 mg/ml 60 ml, 100 ml, 150 ml, ichga qabul qilish uchun suspenziya (qulupnay, malina ta'mli) 120 mg/5 ml 50 ml, 60 ml, 90 ml, 120 ml, 500 ml, bolalar uchun tomchilar 15 ml, 2,4% li sirop 40 ml, 50 ml, 60 ml, 80 ml, 90 ml, 100 ml, 120 ml, 125 ml, malinali sirop 50 ml, 90 ml, 120 ml
134.	PERMETRIN	0,4% li eritma 40 ml, 50 ml, 80 ml, gel 40 mg/g 40 g,

		gel 50 mg/g bakteritsid bilan 40 g, sirtga qo'llash uchun 5% li krem 30 g, bitga qarshi shampun 50 g, 80 g
135.	PIKLOKSIDIN	ko'z tomchilari 0,5 mg/ml 10 ml
136.	PIKOSULFAT NATRIYA	ichga qabul qilish uchun tomchilar 7,5 mg/ml 10 ml, 15 ml, 30 ml, tabletkalar 7,5 mg
137.	PIMEKROLIMUS	sirtga qo'llash uchun 1% li krem 15 g
138.	POVIDON-YOD	vaginal suppozitoriylar 200 mg, sirtga qo'llash uchun surtma 100 mg/g 20 g, sirtga qo'llash uchun gel 50 mg/g 15 g, sirtga qo'llash uchun dezinfeksiyalovchi eritma 100 mg/g 30 ml, 120 ml, 1000 ml, sirtga va mahalliy qo'llash uchun 10% li eritma 10 ml, 15 ml, 25 ml, 50 ml, 250 ml, 500 ml, 1000 ml, vaginal pessariylar 200 mg, surtma 20 g
139.	POLIVINOKS	balzam 50 g, 100 g
140.	POLIOKSIDONIY	tabletkalar 12 mg, vaginal va rektal suppozitoriylar 6 mg, 12 mg
141.	PRENOKSDIAZIN	tabletkalar 100 mg
142.	PROKAIN	rektal suppozitoriylar 100 mg
143.	RATSEKADOTRIL	kapsulalar 100 mg, ichga qabul qilish uchun suspenziya tayyorlash uchun granulalar 10 mg, 30 mg
144.	RETINOL	kapsulalar 33000 XB
145.	RIMANTADIN	tabletkalar 50 mg, kapsulalar 100 mg
146.	RUTOZID	gel 20 mg/g 40 g, tabletkalar 0,02 g
147.	SALITSILOVAYA KISLOTA	1% li, 2% li spirtli eritma 10 ml, 20 ml, 25 ml, 30 ml, 40 ml, 50 ml
148.	SENNOZIDBI A+V	tabletkalar 70 mg, tabletkalar
149.	SEREBRA PROTEINAT	2% li, 3% li eritma 15 ml
150.	SERTAKONAZOL	sirtga qo'llash uchun krem 2% li 20 g, vaginal suppozitoriylar 300 mg
151.	SILIMARIN	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 22,5 mg, 35 mg, kapsulalar 35 mg
152.	SIMETIKON	chaynaladigan tabletkalar, ichga qabul qilish uchun suspenziya 30 ml, 50 ml, ichga qabul qilish uchun emulsiya 100 mg/ml 30 ml, ichga qabul qilish uchun tomchilar 66,66 mg/l 40 mg/ml 10 ml, 30 ml, emulsiya 40 mg/5 ml 100 ml, kapsulalar 40 mg
153.	SPIRT ETILOVBIY 70%	70% li suyuqlik 10 ml, 20 ml, 25 ml, 30 ml, 40 ml, 50 ml № 1
154.	SULFANILAMID	tabletkalar 300 mg, 500 mg, 5%, 10% li surtma 10 g, 25 g, 30 g, 50 g, 100 g, sirtga qo'llash uchun surtma 100 mg/g 25 g
155.	SULFATSETAMID	20% li ko'z tomchilari 1 ml, 1,5 ml, 5 ml, 10 ml, 30% li 5 ml, 8 ml, 10 ml
156.	SUMITRIN	sirtga qo'llash uchun eritma 150 ml
157.	TAURIN	tabletkalar 250 mg
158.	TENOKSIKAM	1% li gel 45 g
159.	TERBINAFIN	sirtga qo'llash uchun 1% li sprej 15 ml, 30 ml, sirtga qo'llash uchun 1% li gel 15 g, sirtga qo'llash uchun

		1% li krem 10 g, 15 g, 30 g, 3% li 15 g, 1% li dermatologik krem 20 g
160.	TETRAOKSOTETRAGIDRO-NAFTALINA DIGIDRAT	0,25% li surtma 5 g, 10 g, 15 g, 20 g, 30 g
161.	TETRATSIKLIN	3% li surtma 10 g, 15 g, 20 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g
162.	TETRIZOLIN	0,05% li ko'z tomchilari 15 ml
163.	TILORON	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 125 mg
164.	TIOTRIAZOLIN	2% li surtma 25 g
165.	TIOTRITSIN	mahalliy qo'llash uchun kukun 1 mg/g 5 g, 20 g, mahalliy qo'llash uchun gel 1 mg/g 5 g, 20 g, 25 g
166.	TRETINOIN	0,05% li krem 20 g
167.	TRIAMSINOLON	sirtga qo'llash uchun 0,1% li surtma 10 g
168.	TROKSEVAZIN	sirtga qo'llash uchun 2% li gel 40 g, kapsulalar 300 mg
169.	TROKSERUTIN	2% li gel 20 g, 25 g, 30 g, 40 g, gel 20 mg/g 30 g
170.	UGOL AKTIVIROVANNIY	tabletkalar 250 mg, granulalar 50 g
171.	UMIFENOVIR	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 50 mg, 100 mg
172.	UNDETSILENOVAYA KISLOTA	sirtga qo'llash uchun surtma 30 g
173.	FAMOTIDIN	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 10 mg
174.	FENILBUTAZON	5% li surtma 20 g
175.	FLUKONAZOL	kapsulalar 150 mg № 1
176.	FOLIEVAYA KISLOTA	tabletkalar 1 mg, 5 mg
177.	FURAZIDIN	sirtga qo'llash uchun eritma tayyorlash uchun kukun 1 g
178.	XIMOPSIN	mahalliy va sirtga qo'llash uchun eritma tayyorlash uchun liofilizat 50 mg
179.	XIFENADIN	tabletkalar 10 mg
180.	XLORAMFENIKOL	5%, 10% li liniment 10 g, 15 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g, spirtli eritma 0,25% li 25 ml, 40 ml, 50 ml
181.	XLORGEKSIDIN	sirtga qo'llash uchun 0,05% li eritma 5 ml, 40 ml, 50 ml, 90 ml, 100 ml, 1% li spirtli eritma 100 ml, mahalliy va sirtga qo'llash uchun 0,5% li gel 20 g, sirtga qo'llash uchun 0,5% li jele 50 g vaginal suppozitoriyalar 16 mg
182.	XLORNITROFENOL	sirtga qo'llash uchun eritma 0,25 g 25 ml
183.	XLOROPIRAMIN	1% li surtma 18 g, 1% li krem 18 g, tabletkalar 25 mg
184.	XOLEKALSIFEROL	ichga qabul qilish uchun tomchilar 15000 XB/ml 5 ml, 10 ml, 25 ml kapsulalar 60000 XB, ichga qabul qilish uchun moyli eritma 0,5 mg/ml 5 ml, 10 ml, 25 ml
185.	XONDROITIN SULFAT	kapsulalar 250 mg, 500 mg, sirtga qo'llash uchun 5% li surtma 30 g
186.	SETIRIZIN	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 5 mg, 10 mg, 15 mg, plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 10 mg, tabletkalar 10 mg, kapsulalar 5 mg, 10 mg, ichga qabul qilish uchun tomchilar 10 mg/ml 10 ml, 20 ml, 30 ml, 50 ml, sirop 5 mg/5 ml 50 ml, 60 ml, 100 ml, sirop 60 ml
187.	SIKLOPIROKS	sirtga qo'llash uchun 1% li krem 30 g, sirtga qo'llash

		uchun plynka hosil qiluvchi 8% li eritma 3 ml, sirtga qo'llash uchun eritma 30 ml
188.	SINKA GIALURONAT	eritma 10 ml, sirtga qo'llash uchun gel 15 g
189.	SINKA OKIS	10% li surtma 10 g, 15 g, 20 g, 25 g, 30 g, 40 g
190.	SINKA PIRITIONAT	aerazol 2 ml/1 mg 100 ml, krem 50 g, shampun 150 ml
191.	SINKA SULFAT	dispergiranuvchi tabletki 20 mg
192.	SITIZIN	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 1,5 mg
Majmuaviy preparatlar		
1.	LIK-OPROST	kapsulalar
2.	MR-OKSALIN	surtma 10 g
3.	AVIA-MORE	gomeopatik tabletkalar
4.	AVIROL S	kapsulalar
5.	ADAMOL	kapsulalar
6.	ADAPTOSHREY	sirop 200 ml
7.	ADVEL TERMOBALZAM	krem 50 g, 100 g
8.	ADENO-RITZ	kapsulalar
9.	ADJIKOLD	tabletkalar
10.	ADJISEPT	klassik, asal va limon, evkalipt va mentol, ananas, apelsin, banan, olcha, qulupnay, limon, malina, asal ta'mli shimish uchun pastilkalar
11.	ADJIFLYUKS	ichga qabul qilish uchun suspenziya 170 ml, 250 ml, chaynaladigan tabletkalar
12.	ADOL PM	kapletalar
13.	ADOL EKSTRA	kapletalar
14.	AEVIT	kapsulalar
15.	AEVIT-LIK	kapsulalar
16.	AEKOL	moyli eritma 50 ml, 100 ml
17.	AESKUVEN	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 30 mg
18.	AKVADETRIM PLYUS	ichga qabul qilish uchun tomchilar (20000 XB + 10000 XB) / ml 10 ml
19.	AKNIL	liniment 20 ml
20.	AKRIDERM GENTA	sirtga qo'llash uchun krem 15 g, 30 g
21.	AKRIDERM SK	sirtga qo'llash uchun surtma 15 g, 30 g
22.	AKRITI GRAYN VOTER	ichga qabul qilish uchun eritma 150 ml
23.	AKTIVIT VITAMIN +	kapsulalar
24.	AKTIVIT VITAMIN+SELEN	kapsulalar
25.	AKTIVIT VITAMIN+SINK	kapsulalar
26.	AKTOVEGIN	20% li gel 20 g, 5% li krem 20 g, 5% li surtma 20 g
27.	ALAKS	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
28.	ALVITAL PLYUS	kapsulalar
29.	ALERGOZOL-DF	0,03%, 0,06% li ko'z va burun tomchilari 10 ml, 0,03%, 0,06% li burun spreyi 10 ml
30.	ALLE	sirtga qo'llash uchun gel 15 g
31.	ALLERSETIN RINO	0,03% va 0,06% li ko'z va burun tomchilari 10 ml, 0,03% va 0,06% li burun spreyi 10 ml
32.	ALLOXOL	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
33.	ALMAGEL	ichga qabul qilish uchun suspenziya 10 ml, 50 ml, 100 ml, 170 ml, 200 ml

34.	ALMAGEL A	ichga qabul qilish uchun suspenziya 10 ml, 50 ml, 100 ml, 170 ml, 200 ml
35.	ALMAGEL NEO	ichga qabul qilish uchun suspenziya 10 ml, 170 ml, 200 ml
36.	ALMAGEL T500	tabletkalar 500 mg
37.	ALMATSID	ichga qabul qilish uchun ananas, qulupnay, mango ta'mli suspenziya 200 ml
38.	ALORA	sirop 100 ml
39.	ALPROVIN PLYUS	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
40.	ALTEYKA	sirop 50 ml, 90 ml, 100 ml, 200 ml
41.	ALTEYA SIROP	sirop 100 ml, 125 ml
42.	ALFAGIN	sirop 120 ml, 150 ml, kapsulalar
43.	ALFLUTOP	gel 30 g
44.	ALKA-ZELTSE	vishillovchi tabletkalar
45.	ALTABOR	tabletkalar 20 mg
46.	ALTAN	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 10 mg
47.	ALYUZID	suspenziya 90 ml, 100 ml, 150 ml, 200 ml
48.	ALYUSIT	suspenziya 100 ml
49.	AMBSET	tabletkalar (60 mg + 5 mg), sirop (30 mg + 5 mg) 5 ml 100 ml
50.	AMIDRAMIN	sirop 120 ml
51.	AMIZON	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 0,125 g, 0,25 g
52.	AMIZON MAKS	kapsulalar 0,5 g
53.	AMIZONCHIK	sirop 10 mg/ml 100 ml
54.	AMINOVIT	sirop 200 ml
55.	ANAKOLD	tabletkalar
56.	ANASEP GEL	milklar uchun gel 20 g
57.	ANAFERON	shimish uchun gomeopatik tabletkalar
58.	ANAFERON DETSKIY	shimish uchun gomeopatik tabletkalar
59.	ANGAL/ANGAL S	pastilkalar, mahalliy qo'llash uchun sprej 30 ml
60.	ANGINOVAG	og'iz bo'shlig'i uchun sprej 10 ml, 20 ml
61.	ANGIOSEPTIN	tabletkalar
62.	ANGRIMAKS	kapsulalar
63.	ANESTEZOL	rektal suppozitoriyalar
64.	ANZIBEL	shimish uchun klassik, asal va limon, mentol ta'mli tabletkalar
65.	ANTI-AKNE	sirtga qo'llash uchun suspenziya 30 ml
66.	ANTI-ANGIN	mahalliy qo'llash uchun sprej 25 ml
67.	ANTIGRIPPIN	tabletkalar, bolalar uchun vishillovchi tabletkalar, vishillovchi tabletkalar, malina, greypfrut ta'mli vishillovchi tabletkalar, ichga qabul qilish uchun moychechak va asal-limon ta'mli eritma tayyorlash uchun kukun 5 g
68.	ANTIGRIPPIN RG	kapsulalar A + kapsulalar S
69.	ANTIGRIPPIN-MAKSIMUM	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun kukun (limonli, limon-asalli, malinali, qoraqorag'atli) 5 g
70.	ANTI-KOLD	tabletkalar
71.	ANTIOKSIKAPS	kapsulalar

72.	ANTIOKSIKAPS S JELEZOM	kapsulalar
73.	ANTIOKSIKAPS S YODOM	kapsulalar
74.	ANTIOKSIKAPS S SELENOM	kapsulalar
75.	ANTIOKSIKAPS S SINKOM	kapsulalar
76.	ANTIFLU	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
77.	ANTIFLU KIDS	malina ta'mli eruvchi kukun
78.	ANTITSIL	ichga qabul qilish uchun suspenziya 400 mg/ml 200 ml
79.	ANTRAL	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 0,1 g, 0,2 g
80.	ANUZOL	rektal suppozitoriyalar
81.	APDIL TOTAL	tabletkalar
82.	APDIL-N	sirop 100 ml
83.	APIZARTRON	sirtga qo'llash uchun surtma 20 g
84.	APILAK	til ostiga qo'yiladigan tabletkalar 0,01 g, shimish uchun tabletkalar 10 mg
85.	APKOSUL	kapsulalar
86.	ARDEYSEDON NAXT	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
87.	ARK SHIRIN	ichga qabul qilish uchun eritma 240 ml
88.	ARKALEN	surtma 30 g
89.	ARTIXOL	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 200 mg, 400 mg
90.	ARTISHOKA EKSTRAKT	kapsulalar 100 mg
91.	ARTRA	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
92.	ARTRA MSM FORTE	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
93.	ARTRIKS	kapsulalar
94.	ARTRIKYUR	tabletkalar
95.	ASVITOL	chaynaladigan tabletkalar 200 mg
96.	ASETA X	tabletkalar
97.	ASKORBINOVAYA KISLOTA S GLYUKOZOY	tabletkalar 100 mg
98.	ASKORUTIN	tabletkalar
99.	ASKOFEN	tabletkalar
100.	ASKOFEN-P	tabletkalar
101.	ASKOTSIN	chaynaladigan tabletkalar
102.	ASPARKAM	tabletkalar
103.	AFALA	shimish uchun gomeopatik tabletkalar
104.	AFLUBIN	gomeopatik tomchilar 20 ml, 50 ml, 100 ml
105.	ATSETIL S	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun apelsin ta'mli kukun 3 g
106.	ASHVAGANDA	kapsulalar
107.	BAYTACH	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
108.	BAKSTIMS	moyli eritma 50 mg, 100 mg
109.	BAKTERIOFAG STAFILOKOKKOVYIY JIDKIY	ichga qabul qilish uchun, mahalliy va sirtga qo'llash uchun suyuqlik 10 ml, 20 ml, 100 ml
110.	BALZAM «ZOLOTAYA ZVEZDA»	suyuq balzam 5 ml, ingalyasiya uchun qalam 1,3 g, balzam 4 g
111.	BANEOTSIN	sirtga qo'llash uchun kukun 10 g
112.	BARBOVAL	ichga qabul qilish uchun tomchilar 25 ml
113.	BEKARBON	tabletkalar

114.	BEKOVIT	sirop 60 ml
115.	BELLS	yoʻtalga qarshi oʻsimliklardan olinadigan sirop 100 ml, surtma 20 g, yoʻtalga qarshi oʻsimliklardan olinadigan klassik, qulupnayli, limonli, apelsinli va asal-limonli pastilkalar
116.	BENGEY	sirtga qoʻllash uchun krem 50 g
117.	BENEVRON BF	qandli qobiq bilan qoplangan tabletkalar, ichakda eruvchi qobiq qoplangan tabletkalar
118.	BENOGAM	kapsulalar
119.	BEPANTEN	5% li krem 30 g, sirtga qoʻllash uchun 5% li surtma 3,5 g, 30 g
120.	BEPANTEN PLYUS	krem 30 g
121.	BEPLEKS	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
122.	BESSMERTNIKA SAMARKANDSKOGO SVETKI	dorivor oʻsimlik xom ashyosi 25 g, 30 g, 40 g, 50 g, 100 g
123.	BETIOL	rektal suppozitoriyalar
124.	BIOVIT	kapsulalar
125.	BIOVIT GOLD	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
126.	BIOVIT M	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
127.	BIOVIT PN	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
128.	BIOKARD	kapsulalar
129.	BIOKART-MSM	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
130.	BIOLEKTA MAGNEZIUM FORTISSIMUM	limon taʼmli vishillovchi tabletkalar 365 mg
131.	BIOLEKTRA MAGNEZIUM FORTE	limon taʼmli vishillovchi tabletkalar 243 mg
132.	BIOMOL	kapsulalar
133.	BIOPASSIT	sirop 100 ml
134.	BIOFIBE	kapsulalar
135.	BIFIDUMBAKTERIN SUXOY	ichga qabul qilish uchun liofilizat 5 doza, liofillangan biomassa 5 ml 5 doza
136.	BIFIKOL PL SUXOY	liofillangan quruq biomassa 5 doza
137.	BIFLORAK	kapsulalar
138.	BLEMAREN	vishillovchi tabletkalar
139.	BODRIN	kapsulalar
140.	BOLI-NOV AKTIV	gel 30 g
141.	BOLOREKS	krem 25 g
142.	BONDJIGAR	kapsulalar, sirop 90 ml, 120 ml, 150 ml, ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun granularlar 10 g
143.	BONNISAN	ichga qabul qilish uchun eritma 120 ml
144.	BONOKAL	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 500 mg/200 XB
145.	BOROMENTOL	surtma 10 g, 15 g, 20 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g
146.	BOYARISHNIKA NASTOYKA	nastoyka 20 ml, 25 ml, 30 ml, 40 ml, 50 ml
147.	BOYARISHNIKA PLODY	dorivor oʻsimlik xom ashyosi 1 g, 1,5 g, 2 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g, 100 g, 130 g, 150 g, 200 g
148.	BOYARISHNIKA SIROP S SHO-TUTOM	sirop 50 ml, 90 ml, 100 ml
149.	BOYARISHNIKA SVETKI	dorivor oʻsimlik xom ashyosi 1 g, 1,5 g, 2 g, 30 g, 50 g

150.	BRONXIKUM S	pastilkalar, sirop 100 g
151.	BRONXIPRET	ichish uchun tomchilar 50 ml, 100 ml, sirop 50 ml, 100 ml, qobiq bilan qoplangan tabletkalar TP
152.	BRONXOMUNAL P/ BRONXOMUNAL	kapsulalar 3,5 mg, 7 mg
153.	BRONXOSAN	ichish uchun tomchilar 25 ml
154.	BRONXOSTOP	pastilkalar
155.	BRONXOSTOP KAPLI	ichga qabul qilish uchun tomchilar 50 ml
156.	BRONXOSTOP SIROP	sirop 120 ml
157.	BEBISAN	sirop 100 ml
158.	VAGINORM S	vaginal tabletkalar 250 mg
159.	VAZELIN	vazelin 10 g, 15 g, 20 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g
160.	VAZELINOVOE MASLO	yog' 25 ml, 50 ml, 90 ml, 100 ml
161.	VAZELINOVOE MASLO-LIK	yog' 25 ml, 50 ml, 90 ml, 100 ml
162.	VALEVIT	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
163.	VALERIANA	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 20 mg, nastoyka 15 ml, 20 ml, 25 ml, 30 ml, 40 ml, 50 ml
164.	VALERIANA NASTOYKA	nastoyka 25 ml, 40 ml, 50 ml
165.	VALERIANA-BELMED	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 200 mg
166.	VALERIANŲ KORNEVIŲ S KORNYAMI	dorivor o'simlik xom ashyosi 30 g, 50 g, 100 g
167.	VALERIANŲ EKSTRAKT	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 20 mg
168.	VALERINOVKA	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
169.	VALIAN-X	kapsulalar
170.	VALIDOL	til ostiga qo'yiladigan tabletkalar 60 mg, tabletkalar 0,06 g
171.	VALIDOL S GLYUKOZOY	tabletkalar 60 mg, til ostiga qo'yiladigan tabletkalar 60 mg
172.	VALIDOL-LUGAL	til ostiga qo'yiladigan tabletkalar 60 mg
173.	VALOKORDIN	ichish uchun eritma (tomchilar) 20 ml, 50 ml
174.	VAMELAN	kapsulalar
175.	VAN-BI	kapsulalar
176.	VG-5	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
177.	VEMOTSIT PLYUS	kapsulalar
178.	VENOGEPANOL	gel 40 g
179.	VENOLAYF	sirtga qo'llash uchun gel 40 g, 100 g
180.	VERONA	kapsulalar
181.	VIBROTSIL	burun tomchilari 15 ml, burun spreyi 10 ml
182.	VIVABON	sirop 120 ml
183.	VIVIRON PLYUS	sirop 240 ml
184.	VIKAIR	tabletkalar
185.	VIPRATOKS	liniment 40 g
186.	VIPROSAL V	sirtga qo'llash uchun surtma 30 g, 50 g
187.	VIROGEL	burun ichiga qo'llash uchun gel 15 g
188.	VIRUSNET	kapsulalar 100 mg
189.	VIRUSTOP	burun spreyi 1,2 mg/ml 20 ml
190.	VIT A+D	ichga qabul qilish uchun tomchilar 15 ml
191.	VITADIABETOKAPS	kapsulalar
192.	VITAKAP	kapsulalar

193.	VITAKAPS DUO	kapsulalar
194.	VITALAYN	kapsulalar
195.	VITALAYN S YODOM	kapsulalar
196.	VITALAYN S SELENOM	kapsulalar
197.	VITALAYN S SINKOM	kapsulalar
198.	VITAMAKS	kapsulalar
199.	VITAMIN V KOMPLEKS	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
200.	VITAPROST	rektal suppozitoriyalar 10 mg, ichakda eruvchi qobiq bilan qoplangan tabletkalar 20 mg
201.	VITAPROST PLYUS	rektal suppozitoriyalar
202.	VITAPROST FORTE	rektal suppozitoriyalar 20 mg
203.	VITARICH	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
204.	VITATSINK	sirop 200 ml
205.	VITRUM	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
206.	VITRUM ANTIOKSIDANT	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
207.	VITRUM BYUTI	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
208.	VITRUM BEBI	chaynaladigan tabletkalar
209.	VITRUM VIJN	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
210.	VITRUM VIJN FORTE	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
211.	VITRUM KARDIO OMEGA-3	kapsulalar
212.	VITRUM KIDS	chaynaladigan tabletkalar
213.	VITRUM MEMORI	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
214.	VITRUM OSTEOMAG	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
215.	VITRUM PERFOMENS	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
216.	VITRUM PRENATAL	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
217.	VITRUM PRENATAL FORTE	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
218.	VITRUM SUPERSTRESS	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
219.	VITRUM TINEYDJER	chaynaladigan tabletkalar
220.	VITRUM SENTURI	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
221.	VITRUM YUNIOR	chaynaladigan tabletkalar
222.	VIUSID	ichish uchun kukun 4,5 g
223.	VOBENZIM	ichakda eruvchi qobiq bilan qoplangan tabletkalar
224.	VRAGGRIPP	tabletkalar
225.	VRAGGRIPP ZING	vishillovchi tabletkalar
226.	VRAGGRIPP-P	sirop 100 ml
227.	GAZ OFF	tabletkalar
228.	GALSTENA	ichish uchun tomchilar 20 ml, 50 ml, 100 ml
229.	GALMANIN	kukun 20 g, 40 g, 50 g, 60 g, 100 g, 120 g, 150 g, 200 g
230.	GARLIK PLYUS	kapsulalar
231.	GASTAL	tabletkalar
232.	GASTRITOL	ichga qabul qilish uchun tomchilar 20 ml, 50 ml, 100 ml
233.	GASTROKIND	gomeopatik tabletkalar
234.	GASTROMAALOKS	chaynaladigan tabletkalar
235.	GEVOLOKS PLYUS	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
236.	GEDERIN	sirop 90 ml
237.	GEKSAVIT	draje
238.	GEKSALIZ	shimish uchun tabletkalar

239.	Geksoral Tabs Klassik	apelsin, limon, qoraqorag‘at, asal-limon ta‘mli shimish uchun tabletkalar
240.	Geksoral Tabs Ekstra	apelsin, limon, qoraqorag‘at, asal-limon ta‘mli shimish uchun tabletkalar
241.	GELARIUM GIPERIKUM	draje
242.	GELISAL	sirop 27,78 mg/5 ml 100 ml
243.	GEMOROL	rektal suppozitoriyalar
244.	GENTAKSAN	sirtga qo‘llash uchun kukun 2 g, 5 g
245.	GENTOS	ichish uchun eritma (tomchilar) 20 ml, 50 ml, 100 ml
246.	GENTRIDERM	krem 5 g, 10 g, 15 g, 20 g, 30 g
247.	GEPADIF	kapsulalar
248.	GEPARINOVAYA MAZ	surtma 100 TB/g 10 g, 25 g
249.	GEPATO-RITZ	kapsulalar
250.	GEPATON	kapsulalar
251.	GEPATONORM	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
252.	GERBION LAKSANA	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 15 mg
253.	GERBION SIROP ISLANDSKOGO MXA	sirop 150 ml
254.	GERBION SIROP PERVOTSVETA	sirop 150 ml
255.	GERBION SIROP PLYUIQA	sirop 150 ml
256.	GERBION SIROP PODOROJNIKA	sirop 150 ml
257.	GIDROPERIT	sirtga qo‘llash uchun eritma tayyorlash uchun tabletkalar 1,5 g
258.	GILOBA	kapsulalar
259.	GIMARIL	kapsulalar
260.	GINKOR FORT	kapsulalar
261.	GINOJINAKS	vaginal tabletkalar
262.	GINSAVIT	kapsulalar
263.	GINSOMIN	kapsulalar
264.	GINTON	kapsulalar
265.	GLUKEYR	kapsulalar
266.	GOLD REY	kapsulalar
267.	GORSA PERECHNOGO (VODYANOGO PERSA) TRAVA	dorivor o‘simlik xom ashyosi 30 g, 50 g, 100 g
268.	GORSA PTICHEGO TRAVA	dorivor o‘simlik xom ashyosi 30 g, 50 g, 100 g
269.	GouGel	sirtga qo‘llash uchun gel 30 g
270.	GRAMMIDIN DETSKIY	shimish uchun tabletkalar
271.	GRAMMIDIN NEO	shimish uchun tabletkalar
272.	GRAMMIDIN S ANASTETIKOM NEO	shimish uchun tabletkalar
273.	GRIPGO	tabletkalar
274.	GRIPOMED	kapsulalar
275.	GRIPONORM	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun kukun 22,1 g, 4,55 g
276.	GRIPPAUZ	tabletkalar
277.	GRIPPAUZ XORTEM	ananas, qora qorag‘at, apelsin ta‘mli ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun kukun 5 g
278.	GRIPPOSPOT ATM DLYA DETEY	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun kukun 5,0 g (limon / malina / olcha / qulupnay /

		vanilin / sutli shokolad ta'mli)
279.	GRIPPOSTOP ATM	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun kukun 8 g, tabletkalar
280.	GripptoFlyu ot prostudy i grippa	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun malina, klyukva ta'mli kukun 13 g
281.	GripptoFlyu ekstra ot prostudy i grippa	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun limon, qoraqorag'at ta'mli kukun
282.	GRIPXOT	vishillovchi granulalar, tabletkalar
283.	GEVKAMEN	sirtga qo'llash uchun surtma 25 g
284.	GYURZANAL	surtma 15 g, 20 g, 25 g, 30 g, 40 g
285.	D.ANGISEPT	tabletkalar
286.	D'-END	sirtga qo'llash uchun gel 10 mg/g 30 g
287.	DARSIL	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 22,5 mg
288.	DEVYASILA BOLSHOGO KORNEVITSA I KORNI	dorivor o'simlik xom ashyosi 50 g, 100 g, 130 g, 150 g, 200 g
289.	DEVYASILA VYISOKOGO KORNEVITSA I KORNI	dorivor o'simlik xom ashyosi 30 g, 50 g, 100 g
290.	DEKLOSID	sirtga qo'llash uchun krem 30 g
291.	DEKSERIL	krem 50 g, 250 g
292.	DENKALGIN	tabletkalar
293.	DENTASHAN	milklar uchun gel 25 g
294.	DENTINOKS GEL-N	gel 10 g
295.	DENTOKIND	gomeopatik tabletkalar
296.	DEPANTOL	vaginal suppozitoriyalar, sirtga qo'llash uchun krem 30 g
297.	DERMAZOL PLYUS	shampun 50 ml, 100 ml
298.	DERMATOL	10% li surtma 15 g, 20 g, 25 g, 30 g
299.	DERMIDOK	krem 25 g
300.	DERMOBAKTER	sirtga va mahalliy qo'llash uchun eritma 125 ml, 300 ml
301.	DERMOGARD	krem 20 g
302.	DETRALEKS	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 500 mg
303.	DETRIMAKS	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
304.	DIAZOLIN	tabletkalar 0,1 g, 0,05 g, draje 0,05 g, 0,1 g, ichga qabul qilish uchun suspenziya tayyorlash uchun granulalar 9 g
305.	DIALIN	ichga qabul qilish uchun suspenziya 100 ml, 120 ml
306.	DIETRESSA	shimish uchun gomeopatik tabletkalar
307.	DIMEKS	sirop 125 ml
308.	DIOKSIZOL-DARNITSA	sirtga qo'llash uchun eritma 50 g, 100 g
309.	DIOFLAN	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 500 mg
310.	DIP XIT	sirtga qo'llash uchun krem 15 g, 67 g
311.	DIPOL	bitga qarshi shampun 50 g, 80 g
312.	DIPROSALIK	surtma 30 g, loson 30 ml
313.	DISMENORM	gomeopatik tabletkalar
314.	D-KALSIN	ichga qabul qilish uchun granulalar 75 g
315.	DLYA NOS	0,05% li eritma, bolalar uchun burun tomchilari 10 ml, 0,1% li burun spreyi 10 ml
316.	DOK 1	sirop 140 ml, tabletkalar

317.	DOK-1 MAKS	sirop 100 ml, tabletkalar
318.	DOKSIPROKT	surtma 30 g
319.	DOKSIPROKT PLYUS	surtma 20 g
320.	DOKTOR GRIPP	limon ta'mli ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun granulalar
321.	DOKTOR DON	limon-asal, yalpiz, apelsin ta'mli pastilkalar, o'simliklardan olinadigan sirop 100 ml
322.	DOKTOR DON PLYUS	sirop 120 ml
323.	DOKTOR KASHEL	sirop 100 ml
324.	DOKTOR KOLD	tabletkalar
325.	DOKTOR MOM	yo'talga qarshi o'simlik pastilkalari, apelsin, limon, malina, qulupnay, ananas ta'mli, surtma 20 g, yo'talga qarshi o'simlik siropi 100 ml, ingalyator uchun qalam 0,5 ml
326.	DOKTOR SON	kapsulalar
327.	DOKTOR FAYBER	apelsin ta'mli o'simlik tolasi
328.	DOLEKS	gel 30 g, 40 g, 50 g
329.	DOPROKIN-S	ichga qabul qilish uchun suspenziya 60 ml
330.	DORITRITSIN	shimish uchun tabletkalar
331.	DORMIKIND	gomeopatik tabletkalar
332.	DROPLEKS	quloq tomchilari 15 ml
333.	DUBA KORA	dorivor o'simlik xom ashyosi 2 g, 50 g, 75 g, 100 g, 130 g, 150 g, 200 g, quruq ekstrakt 750 g
334.	DUOVIT	draje
335.	DUOGRIPPIN	A kapsulalar, S kapsulalar
336.	DUOKAPS	kapsulalar
337.	DUSHITSY MELKOTSVETNOY TRAVA	dorivor o'simlik xom ashyosi 2 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g, 100 g
338.	JARAFLYU	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun apelsin, limon va qulupnay ta'mli kukun 22 g
339.	JELCHEGONNYY SBOR	o'simlik xom ashyosi 2 g
340.	JELCHEGONNYY SBOR BOZOROVA	dorivor o'simlik xom ashyosi 25 g
341.	JELCHEGONNYY SBOR XODJIMATOVA	dorivor o'simlik xom ashyosi 2,5 g
342.	JEMCHUJNYY KALSIY	kapsulalar
343.	JEN-SHEN	nastoyka 25 ml, 40 ml, 50 ml, kapsulalar 350 mg
344.	JIVOKOSTA (OKOPNIKA) MAZ	surtma 40 g, 50 g
345.	ZVEROBOYA NASTOYKA	nastoyka 15 ml, 20 ml, 25 ml, 40 ml, 50 ml
346.	ZVEROBOYA TRAVA	dorivor o'simlik xom ashyosi 1 g, 2 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g, 100 g
347.	ZVEROBOYA SHEROXOVATOGO TRAVA	dorivor o'simlik xom ashyosi 1 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g, 100 g
348.	ZEMITRA NEO	ichakda eruvchi qobiq bilan qoplangan tabletkalar
349.	ZENVIT	sirop 200 ml
350.	ZEROKOLD-P	tabletkalar
351.	ZERO-FLYU	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun kukun 22,1 g
352.	ZESTKAL	chaynaladigan tabletkalar, ichga qabul qilish uchun

		qulupnay ta'mli va aromatli suspenziya 200 ml
353.	ZEFAM AKTIV	sirtga qo'llash uchun gel 30 g
354.	ZIZIFORBI TRAVA	dorivor o'simlik xom ashyosi 30 g, 50 g
355.	ZIZIFORBI SVETONOJECHNOY TRAVA	dorivor o'simlik xom ashyosi 1 g, 2 g, 30 g, 50 g
356.	ZIM	kapsulalar
357.	ZINERIT	sirtga qo'llash uchun eritma tayyorlash uchun kukun
358.	ZIFORT	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
359.	ZOLOTAYA ZVEZDA	yo'talga qarshi sirop 100 ml
360.	ZOLOTAYA ZVEZDA INGASEPT	mahalliy qo'llash uchun 0,3% li sprej 15 ml, mahalliy qo'llash uchun 0,15% li sprej 30 ml
361.	ZOLOTAYA ZVEZDA KAPLI	0,05%, 0,1% li burun spreji 10 ml
362.	ZOLOTAYA ZVEZDA ot grippa i prostudy	apelsin, limon va malina ta'mli ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun kukun
363.	ZOREKS	kapsulalar
364.	ZUKAMU	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun granularlar 12 g
365.	IBEROGAST	ichga qabul qilish uchun tomchilar 20 ml, 50 ml, 100 ml
366.	IBRA	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
367.	IDEOS	chaynaladigan tabletkalar
368.	ILON	surtma 25 g
369.	IMMUNAL	ichish uchun tomchilar 50 ml, tabletkalar
370.	IMMUNAL PLYUS	ichga qabul qilish uchun tomchilar 46,5 mg/ml 50 ml
371.	IMMUNOKIND	gomeopatik tabletkalar
372.	IMMUNO-TON	sirop 100 ml, 200 ml
373.	IMPAZA	shimish uchun gomeopatik tabletkalar
374.	IMUDON	shimish uchun tabletkalar
375.	IMUNO-RITZ	kapsulalar
376.	INGAVIRIN	kapsulalar
377.	INGALIPT	mahalliy qo'llash uchun aerosol 15 ml, 30 ml, mahalliy qo'llash uchun sprej 20 ml, 30 ml
378.	INGALIPT ZDOROVE	ingalyasiya uchun sprej 30 ml
379.	INGALIPT-N	ingalyasiya uchun sprej 30 g
380.	IN-GRIPP	tabletkalar
381.	INDOVAZIN	sirtga qo'llash uchun gel 45 g
382.	INDOVENOL	gel 40 g
383.	INDORUTIN	gel 45 g
384.	INO	original va limon, apelsin ta'mli ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun vishillovchi kukun 5 g
385.	INSTI	kardamon, kofe, shokolad, anis va limon ta'mli tabiiy granularlar, o'tli granularlar
386.	INSTI BEZ SAXARA	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun o't granularlar
387.	INSTI DLYA DETEY	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun o't granularlar
388.	INSUVIT	kapsulalar
389.	INTELLAN	sirop 90 ml, 120 ml, 150 ml, kapsulalar

390.	INFIDOL	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun granularlar 3,5 g
391.	INFLYUSID	gomeopatik tabletkalar
392.	YODDITSERIN	sirtga qo'llash uchun eritma 5 mg/ml 25 ml, 100 ml
393.	YODINOL	mahalliy va sirtga qo'llash uchun eritma 100 ml
394.	YODOKSID	vaginal suppozitoriyalar 200 mg
395.	YODOLEKS	sirop 50 ml, 100 ml, 200 ml
396.	YODOFOL	tabletkalar
397.	YOKS	mahalliy qo'llash uchun eritma 50 ml, mahalliy qo'llash uchun sprej 30 ml
398.	YOMOGI	kapsulalar 250 mg
399.	ISLA-MINT	pastilkalar 100 mg
400.	ISLA-MOOS	pastilkalar 80 mg
401.	ISMIJEN	tabletkalar 7 mg
402.	ISHAZIM ZING	vishillovchi tabletkalar
403.	ISHALIV	sirop 100 ml
404.	KALGEL	tish geli 10 g
405.	KALENDULY NASTOYKA	nastoyka 20 ml, 25 ml, 40 ml, 50 ml
406.	KALENDULY SVETKI	dorivor o'simlik xom ashyosi 30 g, 50 g, 100 g
407.	KALIZID	ichga qabul qilish uchun suspenziya 200 ml
408.	KALKOLD	tabletkalar
409.	KALKOR	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
410.	KALVITALIS	sirop 150 ml, 300 ml
411.	KALKULET	shimish uchun apelsin ta'mli tabletkalar 1250 mg/200 XB
412.	KALSEMIN	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
413.	KALSEMIN ADVANS	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
414.	KALSEMIN SILVER	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
415.	KALSIY D FORT	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
416.	KALSIY D3 SD	chaynaladigan tabletkalar
417.	KALSIY D ₃ NABROS	tabletkalar, limon, qulupnay, apelsin va shokolad ta'mli chaynaladigan tabletkalar
418.	KALSIY D ₃ NIKOMED	yalpiz, apelsin ta'mli chaynaladigan tabletkalar
419.	KALSIY D ₃ NIKOMED FORTE	limon ta'mli chaynaladigan tabletkalar
420.	KALSIY I VITAMIN D ₃	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
421.	KALSIY S VITAMINOM D ₃	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
422.	KALSIY+VITAMIN D ₃ VITRUM	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
423.	KAMETON	orofaringeal/burun spreji, emulsiya 20 ml
424.	KAMIZID	ichga qabul qilish uchun supenziya 200 ml
425.	KAMISTAD	mahalliy qo'llash uchun gel 10 g
426.	KANEFRON N	ichga qabul qilish uchun eritma 100 ml, draje
427.	KAPSIKAM	sirtga qo'llash uchun surtma 30 g, 50 g
428.	KARGRIP	tabletkalar
429.	KARDIOGARD NATURA	kapsulalar
430.	KARDIOLAYF	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
431.	KARDIOLEKS	nastoyka 25 ml, 50 ml
432.	KARDIOMAGNIL	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
433.	KARMINATIVUM BEBINOS	ichish uchun eritma 30 ml
434.	KARSIFLAM	sirtga qo'llash uchun gel 30 g

435.	KARTIL SUPER KREM	krem 50 g
436.	KARTIL SUPER FORTE	kapsulalar
437.	KASTOROVoe MASLO	moy 25 ml, 40 ml, 50 ml, 90 ml, 100 ml
438.	KVITIKON	suspenziya 90 ml, 100 ml, 150 ml, 200 ml
439.	KERKAVIT	kapsulalar
440.	KIDFLEYM	tabletkalar
441.	KINDINORM	gomeopatik granulalar 10 g
442.	KISLONOL	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun vishillovchi granulalar 5 g
443.	KLIMADINON	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 20 mg, ichga qabul qilish uchun eritma 50 ml, 100 ml
444.	KLIMAKSAN GOMEOPATICHESKIY	gomeopatik tabletkalar, gomeopatik granulalar 10 g
445.	KLIN ENEMA	klizma uchun eritma 68 ml, 135 ml
446.	KLINING ENEMA	kzizma uchun eritma 120 ml
447.	KOBAVIT	tabletkalar 0,005 g, 0,01 g
448.	KODELAK BRONXO	tabletkalar
449.	KODELAK BRONXO S CHABRETSOM	eliksir 100 ml
450.	KODRAL	tabletkalar
451.	KOLDREKS	tabletkalar
452.	KOLDFRI	tabletkalar, sirop 100 ml
453.	KOLEFER	ichga qabul qilish uchun eritma 20000 XB / 10000 XB 10 ml
454.	KOLIKVEL	ichga qabul qilish uchun tomchilar 15 ml
455.	KOLOKIT	tabletkalar
456.	KOLOSPAS FIBRO	apelsin ta'mli ichga qabul qilish uchun suspenziya tayyorlash uchun kukun 0,5 g
457.	KOMBIGRIP	tabletkalar
458.	KOMBIGRIP XOTMIKS	ichga qabul qilish uchun eritma tayyorlash uchun granulalar 2 g
459.	KOMBILIPEN TABS	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
460.	KOMPLIVIT	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
461.	KOMPLIVIT «MAMA»	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
462.	KOMPLIVIT AKTIV	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
463.	KOMPLIVIT KALSIY D ₃	apelsin ta'mli chaynaladigan tabletkalar
464.	KONTRAKTUBEKS	gel 20 g
465.	KORVALOL	ichga qabul qilish uchun tomchilar 25 ml, 30 ml
466.	KORIZAN	tabletkalar
467.	KORMENTOL	kapsulalar
468.	KOFANOL	yo'talga qarshi pastilkalar, sirop 100 ml
469.	KOFERB	sirop 35 mg/5 ml 120 ml
470.	KOFITSIL-PLYUS	tabletkalar
471.	KOFLET	sirop 100 ml
472.	KOFOL	original va asal-limon, qulupnay, apelsin, ananas, malina ta'mli shimish uchun tabletkalar, surtma 5 g, 20 g, sirop 100 ml
473.	KOFREM	sirop 100 ml

474.	KOFFODRIL	sirop 100 ml
475.	KOFXIL	yoʻtalga qarshi sirop 110 ml
476.	KO-EKS	sirop 100 ml
477.	KRAPIVY LISTYA	dorivor oʻsimlik xom ashyosi 25 g, 30 g, 40 g, 50 g, 100 g
478.	KRASAVKI EKSTRAKT	rektal suppozitoriyalar 15 mg
479.	KRATAL	tabletkalar
480.	KRATAL DLYA DETEY	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
481.	KRUSHINY KORA	dorivor oʻsimlik xom ashyosi 50 g, 100 g, 130 g, 150 g, 200 g
482.	KRUSHINY SIROP	sirop 100 ml
483.	KSIMELIN	0,05% li, 0,1% li burun tomchilari 10 ml, 0,05% li, 0,1% li burun spreyi 15 ml
484.	KSIMELIN EKSTRA	burun spreyi 10 ml
485.	KUKA	ananas, apelsin, limon-asal, yalpiz taʼmli pastilkalar, sirop 100 ml
486.	KUKURUZBY STOLBIKI S RYILSAMI	dorivor oʻsimlik xom ashyosi 1 g, 2 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g, 100 g
487.	KYUPEN GEL	sirtga qoʻllash uchun gel 20 g, 30 g, 40 g, 50 g
488.	KYUPEN PLYUS	tabletkalar 500 mg/65 mg
489.	KYURAMAKS VITALONG	Kapsulalar
490.	KYUSID	ichga qabul qilish uchun ananas, qulupnay, mango taʼmli kukun 170 ml, 200 ml, mango, banan, ananas, qulupnay taʼmli chaynaladigan tabletkalar
491.	KYUSID PLYUS	ichga qabul qilish uchun mango, qulupnay, banan, ananas taʼmli suspenziya 5 ml, 10 ml, 30 ml
492.	LAKTO-G	kapsulalar
493.	LAKTOBAKTERIN OROM SUXOY	quruq massa 5 doza
494.	LAKTON-D	kapsulalar
495.	LAKTOFILTRUM	tabletkalar
496.	LANGEMA	kapsulalar
497.	LARINZA	pastilkalar, granulalar 5,6 g
498.	LARINZA PLYUS	sirop 90 ml, 120 ml, 150 ml
499.	LATSIDOFIL WM	kapsulalar
500.	LEVMIKOL-GT	sirtga qoʻllash uchun surtma 25 g
501.	LEVOMEKDOL	sirtga qoʻllash uchun surtma 20 g, 30 g, 40 g
502.	LEVOMEKZIN	surtma 30 g, 40 g
503.	LEVOMEKOL	sirtga qoʻllash uchun surtma 40 g
504.	LEVOMEKSID	surtma 20 g, 25 g, 30 g, 40 g
505.	LEVOMEREM	sirtga qoʻllash uchun surtma 10 g, 15 g, 20 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g
506.	LEVOMETIL	sirtga qoʻllash uchun surtma 30 g
507.	LEVOSIN	sirtga qoʻllash uchun surtma 40 g
508.	LEOKAL	sirop
509.	LEUKEYR	sirop 100 ml, kapsulalar
510.	LIV 52	tabletkalar, sirop 200 ml
511.	LIV 52 K	ichga qabul qilish uchun tomchilar 60 ml
512.	LIVAMIKOL-BXFZ	sirtga qoʻllash uchun surtma 30 g

513.	LIVIT	sirop 100 ml
514.	LIVOLIN FORTE	kapsulalar
515.	LIVOLIN-N	kapsulalar 300 mg
516.	LIVSON	ichga qabul qilish uchun suspenziya 60 ml
517.	LIVSON VITA	Kapsulalar
518.	LIZAK	apelsin, shokolad, anis va yalpiz ta'mli shimish uchun tabletkalar
519.	LINEKS	kapsulalar
520.	LINEKS DLYA DETEY	ichga qabul qilish uchun suspenziya tayyorlash uchun kukun
521.	LINEKS FORTE	kapsulalar
522.	LINEKSI PLYUS	kapsulalar
523.	LINIMENT BALZAMICHESKIY (PO VISHNEVSKOMU)	liniment 10 g, 15 g, 20 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g
524.	LINKAS	sirop 90 ml, 120 ml, 150 ml, chaynaladigan tabletkalar, yalpiz, asal-limon, apelsin, qulupnay, olcha, ananas ta'mli pastilkalar, qandsiz asal-limon, yalpiz, apelsin, ananas, olcha, qulupnay ta'mli pastilkalar
525.	LINKAS BALZAM	surtma 25 g
526.	LINKAS BEZ SAXARA	sirop 90 ml, 120 ml, 150 ml
527.	LINKAS PLYUS EKSPEKTORANT	sirop 120 ml
528.	LINOLAKT	kapsulalar
529.	LIPONIL	kapsulalar
530.	LONGIDAZA	rektal suppozitoriyalar 3000 XB
531.	LORINGOSEPT	tabletkalar
532.	LOROBEN	ichga qabul qilish uchun sprej 30 ml, sirtga qo'llash uchun eritma 200 ml
533.	LORSILS	apelsin, asal-limon, mentol-evkalipt, qulupnay, limon ta'mli shimish uchun pastilkalar
534.	LOTOSED ATM	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
535.	LOTOSONIK	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
536.	LOFLATIL	qobiq bilan qoplangan tabletkalar
537.	LNA SEMENA	o'simlik xom ashyosi 50 g, 100 g
538.	LYUGOLYA RASTVOR S GLITSERINOM	suyuqlik 10 ml, 15 ml, 20 ml, 25 ml, 30 ml, 40 ml, 50 ml, 90 ml, 100 ml, eritma 10 ml, 15 ml, 20 ml, 25 ml, 30 ml, 40 ml, 50 ml, 90 ml, 100 ml
539.	LYUGS	sirtga qo'llash uchun eritma 1% li 20 ml
540.	MAALOKS	chaynaladigan tabletkalar, ichish uchun suspenziya 15 ml, 250 ml
541.	MAGVIT	kapsulalar
542.	MAGVIT V ₆	ichakda eruvchi qobiq bilan qoplangan tabletkalar
543.	MAGIKOR	qobiq bilan qoplangan tabletkalar 75 mg, 150 mg
544.	MAGNE V6	ichakda eruvchi qobiq bilan qoplangan tabletkalar, qobiq bilan qoplangan tabletkalar, ichga qabul qilish uchun eritma 10 ml
545.	MAGNE V6 PREMIUM	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
546.	MAGNEVIT V ₆	kapsulalar
547.	MAGNIY PLYUS V6	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar

548.	MAGNIKOR	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 75 mg/15,2 mg
549.	MAGNIKUM	ichakda eruvchi plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar
550.	MAZ DLYA RAN	surtma 35 g
551.	MAKROVIT	pastilkalar
552.	MAKS ENEMA	xo'qna uchun eritma 66,6 ml, 133 ml
553.	MAKSAVIT FORTE	sirop 150 ml
554.	MAKSIBRAL	tabletkalar
555.	MAKSIGAN	tabletkalar
556.	MALUDROKS	chaynaladigan tabletkalar, meva ta'mli gel 200 ml
557.	MAMOKLAM	plyonka qobiq bilan qoplangan tabletkalar 100 mg
558.	MARASLAVIN	mahalliy qo'llash uchun suyuqlik 100 ml
559.	MARIMER	burun aerosoli 100 ml, burun tomchilari 5 ml
560.	MASTODINON	ichga qabul qilish uchun eritma 50 ml, 100 ml, tabletkalar
561.	MATAREN PLYUS	sirtga qo'llash uchun krem 30 g
562.	MAT-I-MACHEXI LISTYA	dorivor o'simlik xom ashyosi 25 g, 30 g, 40 g, 50 g, 100 g
563.	MEGOSIN	surtma 1% li 10 g, 20 g
564.	MEDINAK PLYUS	sirtga qo'llash uchun gel 30 g
565.	MEKOL-BORIMED	sirtga qo'llash uchun surtma 40 g
566.	MELISSI LEKARSTVENNOY TRAVA	dorivor o'simlik xom ashyosi 2 g, 25 g, 30 g, 40 g, 50 g, 100 g
567.	MEMOVIT V ₁₂	ichga qabul qilish uchun sirop 10 g va kukun 150 mg
568.	MENOVAZAN	sirtga qo'llash uchun eritma 10 ml, 25 ml, 40 ml, 50 ml, suyuqlik 25 ml, 40 ml, 50 ml
569.	MENOVAZIN	spirtli eritma 20 ml, 25 ml, 40 ml, 50 ml, surtma 25 ml, 40 ml, 50 ml, 90 ml, 40 g
570.	MENOPEYS	kapsulalar
571.	MENORISHAN	sirop 100 ml
572.	METEOSPAZMIL	kapsulalar
573.	METROGIL DENTA	stomatologiya geli 5 g, 10 g, 20 g
574.	METROGIL DENTA PROFESSIONAL	stomatologiya geli 20 g, 50 g

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRINING
BUYRUG'I**

**«DORIXONA MUASSASALARI TOMONIDAN TAYYORLANADIGAN VA IDISHLARGA
JOYLANADIGAN DORI VOSITALARINI TASHQI BEZAGIGA DOIR QOIDALARNI
TASDIQLASH HAQIDA»GI BUYRUQNI O'Z KUCHINI YO'QOTGAN DEB TOPISH
HAQIDA**

(O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 5-son, 67-modda)

**[O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2017 yil 3 fevralda ro'yxatdan
o'tkazildi, ro'yxat raqami 1129-1]**

O'zbekiston Respublikasining «Dori vositalari va farmatsevtika faoliyati to'g'risida»gi [Qonuni](#) hamda Vazirlar Mahkamasining 2016 yil 27 oktyabrdagi 365-son «Dori vositalarining xavfsizligi to'g'risidagi umumiy texnik reglamentni tasdiqlash haqida»gi [qaroriga](#) muvofiq buyuraman:

1. O'zbekiston Respublikasi sog'liqni saqlash vazirining 2002 yil 15 apreldagi 177-son «Dorixona muassasalari tomonidan tayyorlanadigan va idishlarga joylanadigan dori vositalarini

tashqi bezagiga doir qoidalarni tasdiqlash haqida»gi [buyrug'i](#) (ro'yxat raqami 1129, 2002 yil 18 aprel) (O'zbekiston Respublikasi vazirliklari, davlat qo'mitalari va idoralarining me'yoriy hujjatlari axborotnomasi, 2002 y., 8-son) o'z kuchini yo'qotgan deb topilsin.

2. Mazkur buyruq rasmiy e'lon qilingan kundan e'tiboran kuchga kiradi.

Vazir A. IKRAMOV

Toshkent sh.,
2017 yil 25 yanvar,
76-son

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRINING
BUYRUG'I**

**DORIXONA MUASSASALARIDA GIYOHVAND VA ZAHARLI MODDALAR
SAQLAGAN DORI VOSITALARINI SAQLASH, QO'RIQLASH VA YONG'INDAN
XABAR BERUVCHI TEXNIKA VOSITALARI BILAN JIHOZLASHGA DOIR
NAMUNAVIY TALABNOMANI O'Z KUCHINI YO'QOTGAN DEB TOPISH HAQIDA**

(O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 5-son, 68-modda)

**[O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2017 yil 3 fevralda ro'yxatdan
o'tkazildi, ro'yxat raqami 690-1]**

O'zbekiston Respublikasining «Dori vositalari va farmatsevtika faoliyati to'g'risida»gi [Qonuniga](#) muvofiq buyuraman:

1. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan 1999 yil 5 martda 4/6-108-son bilan tasdiqlangan Dorixona muassasalarida giyohvand va zaharli moddalar saqlagan dori vositalarini saqlash, qo'riqlash va yong'indan xabar beruvchi texnika vositalari bilan jihozlashga doir [namunaviy talabnoma](#) (ro'yxat raqami 690, 1999 yil 2 aprel) o'z kuchini yo'qotgan deb topilsin.

2. Mazkur buyruq O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi bilan kelishilgan.

3. Mazkur buyruq rasmiy e'lon qilingan kundan e'tiboran kuchga kiradi.

Vazir A. IKRAMOV

Toshkent sh.,
2017 yil 25 yanvar,
78-son

KELISHILGAN:

Ichki ishlar vaziri A. AZIZOV

2017 yil 21 yanvar

POSTANOVLENIE

KABINETA MINISTROV RESPUBLIKI UZBEKISTAN

**O VNESENII KORREKTIROVOK V PROGRAMMU LOKALIZATSII PROIZVODSTVA
GOTOVOY PRODUKSII, KOMPLEKTUYUSHIX IZDELIY I MATERIALOV**

(Sobranie zakonodatelstva Respubliki Uzbekistan, 2017 g., № 9, st. 134)

V selyax dalneyshego uglubleniya urovnya lokalizatsii proizvodstva, rasshireniya mejotraslevooy promyshlennoy kooperatsii, v tom chisle mejdu sub'ektami malogo predprinimatelstva i krupnymi predpriyatiyami respubliki, sozdaniya na baze mestnykh syrevykh resursov sovremennykh vysokotekhnologichnykh konkurentosposobnykh proizvodstv, obespechivayushix importozamещение i насыщение vnutrennego rynka neobходимыми potrebitelskimi tovarami i komplektuyushimi izdeliyami, ekonomiyu i ratsionalnoe ispolzovanie valyutnykh sredstv, sozdanie novykh rabochix mest i povysheniya zanyatosti naseleniya, Kabinet Ministrov postanovlyayet:

1. Prinyat predlojeniya Spetsialnoy mejvedomstvennoy komissii po obespecheniyu realizatsii Programmy lokalizatsii proizvodstva gotovoy produkcii, komplektuyushix izdeliy i materialov na osnove promyshlennoy kooperatsii:

o vnesenii korrektyrovok v Programmu lokalizatsii proizvodstva gotovykh vidov produkcii, komplektuyushix izdeliy i materialov na 2017 — 2019 годы, utverjdennoyu [postanovleniem](#)

Prezidenta Respubliki Uzbekistan ot 26 dekabrya 2016 goda № PP-2698, predusmatrivayuyshix vklyuchenie proektov lokalizatsii po perechnyu soglasno [prilojeniyu № 1](#);

ob isklyuchenii iz Programmy lokalizatsii proizvodstva gotovyx vidov produkcii, komplektuyuyshix izdeliy i materialov na 2017 — 2019 gody, utverjdennoy [postanovleniem](#) Prezidenta Respubliki Uzbekistan ot 26 dekabrya 2016 goda № PP-2698, Programmy lokalizatsii proizvodstva gotovyx vidov produkcii, komplektuyuyshix izdeliy i materialov na 2015 — 2019 gody, utverjdennoy [postanovleniem](#) Prezidenta Respubliki Uzbekistan ot 11 fevralya 2015 goda № PP-2298, i Programmy lokalizatsii proizvodstva gotovyx vidov produkcii, komplektuyuyshix izdeliy i materialov na 2014 — 2016 gody, utverjdennoy postanovleniem Prezidenta Respubliki Uzbekistan ot 4 fevralya 2014 goda № PP-2120, soglasno [prilojeniyu № 2](#).

2. Ustanovit, chto v otnoshenii organizatsiy, ukazannyx v [prilojenii № 1](#) k nastoyashemu postanovleniyu, lgoty, predusmotrennyye [pунктом 7](#) postanovleniya Prezidenta Respubliki Uzbekistan ot 26 dekabrya 2016 goda № PP-2698 «O merax po dalneyshey realizatsii perspektivnyx proektov lokalizatsii proizvodstva gotovyx vidov produkcii, komplektuyuyshix izdeliy i materialov na 2017 — 2019 gody», primenyayutsya po tamojennym platejam so dnya ofitsialnogo opublikovaniya nastoyashogo postanovleniya, a lgoty po nalogam — s pervogo chisla mesyasa, sleduyushogo za datoy ofitsialnogo opublikovaniya nastoyashogo postanovleniya.

3. Ministerstvu ekonomiki Respubliki Uzbekistan sovmestno s initsiatorami proektov v nedelnyy srok utverdit setevyye grafiki organizatsii proizvodstva i vypolneniya prognoznnyx ob'ёмov vypuska lokalizuemoy produkcii po proektam lokalizatsii, vklyuchennym v [prilojenie № 1](#) k nastoyashemu postanovleniyu.

4. Kontrol za ispolneniem nastoyashogo postanovleniya vozlojit na zamestitelya Prem'er-ministra Respubliki Uzbekistan R.S. Azimova.

Prem'er-ministr Respubliki Uzbekistan A. ARIPOV

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING QARORI

«DORI VOSITALARI VA FARMATSEVTIKA FAOLIYATI TO‘G‘RISIDA»GI O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI QONUNIGA O‘ZGARTISH VA QO‘SHIMCHALAR KIRITISH HAQIDA» 2016 YIL 4 YANVARDAGI O‘RQ-399-SON O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI QONUNINI AMALGA OSHIRISH CHORA-TADBIRLARI TO‘G‘RISIDA

(O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2017 y., 14-son, 228-modda)

«Dori vositalari va farmatsevtika faoliyati to‘g‘risida»gi O‘zbekiston Respublikasi Qonuniga o‘zgartish va qo‘shimchalar kiritish haqida» 2016 yil 4 yanvardagi O‘RQ-399-son O‘zbekiston Respublikasi [Qonunini](#) amalga oshirish, dori vositalari va tibbiy buyumlarning ulgurji va chakana realizatsiyasini tartibga solish, aholini xavfsiz, sifatli va samarador dori vositalari va tibbiy buyumlar bilan ta‘minlash maqsadida Vazirlar Mahkamasi qaror qiladi:

1. Quyidagilar:

Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni ulgurji realizatsiya qilish tartibi to‘g‘risidagi nizom [1-ilovaga](#) muvofiq;

Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish tartibi to‘g‘risidagi nizom [2-ilovaga](#) muvofiq;

Sifatsiz, qalbakilashtirilgan, O‘zbekiston Respublikasida ro‘yxatdan o‘tkazilmagan dori vositalari va tibbiy buyumlar, O‘zbekiston Respublikasida ro‘yxatdan o‘tkazilgan dori vositalarining g‘ayriqonuniy nusxalarini, shuningdek muomaladagi dori vositalari va tibbiy buyumlarni ularning inson sog‘lig‘iga zararli ta‘sirini tasdiqlovchi faktlar aniqlangan taqdirda muomaladan chiqarish va yo‘q qilish tartibi to‘g‘risidagi nizom [3-ilovaga](#) muvofiq tasdiqlansin.

2. O‘zbekiston Respublikasi Hukumatining [4-ilovaga](#) muvofiq ayrim qarorlariga o‘zgartirishlar kiritilsin.

3. O‘zbekiston Respublikasi Hukumatining [5-ilovaga](#) muvofiq ba’zi qarorlari o‘z kuchini yo‘qotgan deb hisoblansin.

4. Vazirliklar va idoralar o‘zlari qabul qilgan normativ-huquqiy hujjatlarni bir oy muddatda ushbu qarorga muvofiqlashtirsinlar.

5. Ushbu qaror 2017 yil 1 iyuldan boshlab kuchga kiradi.

6. Mazkur qarorning bajarilishini nazorat qilish O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Sog‘liqni saqlash, ekologiya, atrof muhitni muhofaza qilish, jismoniy tarbiya va sport masalalari axborot-tahlil departamentiga yuklansin.

O‘zbekiston Respublikasining Bosh vaziri A. ARIPOV

Toshkent sh.,
2017 yil 6 aprel,
185-son

Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni ulgurji realizatsiya qilish tartibi to'g'risida NIZOM

1-bob. Umumiy qoidalar

1. Ushbu Nizom «Dori vositalari va farmatsevtika faoliyati to'g'risida»gi O'zbekiston Respublikasi [Qonuniga](#) muvofiq dori vositalarini va tibbiy buyumlarni ishlab chiqaruvchilar va ulgurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlar tomonidan tibbiyot amaliyotida qo'llanilishiga ruxsat etilgan dori vositalarini va tibbiy buyumlarni ulgurji realizatsiya qilish tartibini belgilaydi.

2. Ushbu Nizom talablari tashkiliy-huquqiy va mulkchilik shaklidan qat'i nazar, dori vositalari va tibbiy buyumlar ishlab chiqaruvchilar (keyingi o'rinlarda ishlab chiqaruvchilar deb ataladi), shuningdek dori vositalarini va tibbiy buyumlarni ulgurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlar (keyingi o'rinlarda ulgurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlar deb ataladi) uchun majburiydir.

3. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni ulgurji realizatsiya qilish farmatsevtika faoliyatini amalga oshirish uchun tegishli litsenziyaga ega bo'lgan ishlab chiqaruvchilar hamda ulgurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlar tomonidan O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tasdiqlagan dori vositalari va tibbiy buyumlarni ulgurji realizatsiya qilish qoidalari bo'yicha amalga oshiriladi.

4. Ishlab chiqaruvchilar faqat o'zlari ishlab chiqargan dori vositalari va tibbiy buyumlarni ulgurji realizatsiya qilish huquqiga ega, dori vositalarini va tibbiy buyumlarni ulgurji realizatsiya qilish uchun litsenziyaga ega bo'lgan ishlab chiqaruvchilar bundan mustasno.

5. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni ulgurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlar dori vositalarini va tibbiy buyumlarni dori vositalari va tibbiy buyumlar ishlab chiqaruvchilardan, dori vositalarini va tibbiy buyumlarni ulgurji realizatsiya qiluvchi boshqa tashkilotlardan, shuningdek dori vositalarini va tibbiy buyumlarni chet ellik ishlab chiqaruvchilardan hamda ulgurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlardan xarid qilish huquqiga ega.

CHetdan olib kelinadigan, shuningdek, mamlakatimiz ishlab chiqaruvchilaridan sotib olinadigan dori-darmon vositalari va tibbiyot buyumlarini ulgurji sotish, ularni etkazib berishda ishtirok etuvchi vositachilar sonidan qat'i nazar, ulgurji savdo uchun sotib olingan qiymatidan 15 foizdan ortiq bo'lmagan miqdorlarda belgilanadigan cheklangan savdo ustamolari qo'llanilgan holda amalga oshiriladi.

6. Ugurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlar dori vositalarini va tibbiy buyumlarni farmatsevtika faoliyatini amalga oshirish uchun litsenziyaga ega bo'lgan tashkilotlarga, tibbiyot tashkilotlariga, shuningdek dori vositalaridan va tibbiy buyumlardan tibbiyotda qo'llash maqsadida o'z ehtiyojlari uchun foydalanuvchi tashkilotlarga realizatsiya qilish huquqiga ega.

7. O'zbekiston Respublikasida belgilangan tartibda ro'yxatdan o'tkazilgan dori vositalarini va tibbiy buyumlarni realizatsiya qilishga ruxsat etiladi.

2-bob. Asosiy tushunchalar

8. Ushbu Nizomda quyidagi asosiy tushunchalar qo'llaniladi:

dori vositalari — kasalliklar profilaktikasi, ularga tashxis qo'yish va ularni davolash, shuningdek odam organizmining holati va funksiyalarini o'zgartirish uchun tibbiyot amaliyotida qo'llanilishiga ruxsat etilgan dori moddalari (substansiyalar) va yordamchi moddalar asosida olingan vositalar, dori moddalari (substansiyalar), dori preparatlari;

dori moddalari (substansiyalar) — farmakologik, immunologik yoki metabolik faollikka ega bo'lgan yoxud tashxis qo'yish maqsadi uchun foydalaniladigan, tibbiyot amaliyotida qo'llanilishiga ruxsat etilgan, kelib chiqishi tabiiy yoki sintetik moddalar;

dori preparatlari — dozalangan, idishga joylangan-o'ralgan, qo'llanish uchun tayyor dori vositalari;

dorivor o'simlik xomashyosi — dori vositalarini ishlab chiqarish va tayyorlash uchun foydalaniladigan, tarkibida biologik faol moddalar bo'lgan o'simliklar yoki ularning qismlari;

sifatsiz dori vositasi va tibbiy buyum — yaroqsiz holga kelgan va (yoki) yaroqlilik muddati o'tgan dori vositasi va tibbiy buyum;

tibbiy buyumlar — kasalliklar profilaktikasi, ularga tashxis qo'yish va ularni davolash uchun, shuningdek odam organizmining holati va funksiyalarini o'zgartirish uchun tibbiyot amaliyotida qo'llanilishiga ruxsat etilgan buyumlar;

farmatsevtika faoliyati — dori vositalari va tibbiy buyumlar yaratish bo'yicha ilmiy-tadqiqot ishlarini, shuningdek ularni ishlab chiqarish, tayyorlash, ularning sifatini nazorat qilish hamda ularni realizatsiya qilishni qamrab oladigan faoliyat;

O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilgan dori vositalarining g'ayriqonuniy nusxalari — intellektual mulk to'g'risidagi qonun hujjatlari buzilgan holda muomalaga kiritilgan dori vositalari;

qalbakilashtirilgan dori vositasi va tibbiy buyum — tarkibi yoki xususiyati to'g'risida yoxud ishlab chiqaruvchisi haqida yolg'on axborot ilova qilingan dori vositasi va tibbiy buyum;

muvofiglik sertifikat — sertifikatlangan mahsulotning belgilangan talablarga muvofigligini tasdiqlash uchun sertifikatlashtirish tizimi qoidalariga binoan berilgan hujjat;

dori vositalari kesishgan kontaminatsiyasi — xom ashyo, oraliq mahsulot yoki tayyor mahsulotning boshqa xom ashyo yoki tayyor mahsulot bilan texnologik jarayon vaqtida, tashish yoki saqlashda ifloslanishi.

3-bob. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni ulgurji realizatsiya qilishni tashkil etish tartibi va shartlari

9. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni ulgurji realizatsiya qilishda davlat standartlari, sanitariya qoidalari, normalari va gigiena normativlari talablariga, yong'in xavfsizligi qoidalari, mehnat muhofazasi qoidalari, texnika xavfsizligi qoidalariga va texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi boshqa normativ hujjatlarga rioya etilishi ta'minlanishi kerak.

10. Ishlab chiqaruvchilar va ulgurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlar tegishli davlat standartlari talablariga muvofiq dori vositalarini va tibbiy buyumlarni saqlash va realizatsiya qilishda ularning sifatini va xavfsizligini ta'minlash talabiga javob beradigan tegishli binolarga, asbob-uskunalar va jihozlarga ega bo'lishi kerak.

11. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni tashish va saqlashda ularning xavfsizligi, sifati va but saqlanishi ta'minlanishi shart.

12. Sifatsiz, qalbakilashtirilgan, O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilmagan dori vositalarini va tibbiy buyumlarni, shuningdek O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilgan dori vositalarining g'ayriqonuniy nusxalarini xarid qilish hamda ulgurji realizatsiya qilish taqiqlanadi.

13. Ugurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlar dori vositalarining qo'llanilishi chog'ida nojo'ya reaksiyalar aniqlangan barcha holatlar to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligini belgilangan tartibda yozma shaklda xabardor qilishi shart.

14. Ugurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlar farmatsevtika faoliyatini amalga oshirish uchun berilgan litsenziyaning raqami, amal qilish muddati, shuningdek litsenziya bergan organ to'g'risidagi ma'lumotlarni tanishish uchun qulay bo'lgan va ko'rinadigan joyga joylashtirishi kerak.

15. Ugurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlar dori vositalari va tibbiy buyumlarning muvofiglik sertifikat bilan manfaatdor shaxslarning elektron yoki qog'oz shaklda tanishishlari uchun imkoniyat yaratishi shart.

16. Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni ulgurji realizatsiya qilish qonun hujjatlarida belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

4-bob. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni ulgurji realizatsiya qilishni ta'minlash sharoitlari

17. Ugurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlar binosining kirish qismida tashkilotning nomi, tashkiliy-huquqiy shakli, joylashgan manzili va ish tartibi haqidagi ma'lumotlarni o'z ichiga oluvchi peshlavha bo'lishi kerak.

18. Ishlab chiqaruvchilar va ulgurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlarning omborxona binolari sanitariya qoidalari, normalari va gigiena normativlari, yong'in xavfsizligi qoidalari va texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi boshqa normativ hujjatlarga javob berishi kerak.

19. Ishlab chiqaruvchilar va ulgurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlarning omborxona binolari dori vositalarining va tibbiy buyumlarning fizik-kimyoviy, farmakologik va toksikologik xususiyatlarini inobatga olgan holda, dori vositalarining va tibbiy buyumlarning to'g'ri saqlanishini ta'minlaydigan sharoitlarga ega bo'lishi kerak.

20. Omborxona alohida qurilgan yoki noturar joyga aylantirilgan turar joy binolarining xonalarida joylashgan bo'lishi mumkin. Bunda omborxona boshqa xonalardan izolyasiya qilingan, alohida kirish yo'lakchasi va maydoniga ega bo'lishi kerak.

21. Omborxona turar joy binolarining noturar joyga aylantirilgan xonalarida joylashgan hollarda, dori vositalarini va tibbiy buyumlarni yuklash va tushirish turar joy binosi derazalari tagida amalga oshirilmaslgi kerak.

22. Omborxonada elektr ta'minoti, issiqlik va suv ta'minoti, kanalizatsiya tizimi hamda havo almashtirish uskunasi bo'lishi kerak.

23. Omborxonaning dori vositalarini va tibbiy buyumlarni qabul qilish, saqlash, buyurtmalarni joylashtirish va berish xonalari bir-biri bilan uzviy bog'langan bo'lishi kerak.

24. Omborxonaning asosiy saqlash xonalarida quyidagilar bo'ladi:

dori vositalarini va tibbiy buyumlarni qabul qilish xonasi;

dori vositalarini va tibbiy buyumlarni asosiy saqlash xonasi.

Saqlashning alohida sharoitlarini talab qiladigan dori vositalarini saqlash uchun xonalar maydoni saqlanayotgan dori vositalari hajmiga muvofiq bo'lishi kerak.

25. Omborxona quyidagi asbob-uskunalar va inventarlar bilan jihozlangan bo'lishi kerak:

dori vositalarini va tibbiy buyumlarni saqlash uchun stellajlar, tagliklar;

termolabil dori vositalarini saqlash uchun sovutish kameralari yoki maishiy sovutgichlar;

havo parametrlarini qayd qilish asboblari (termometrlar, gigrometrlar yoki psixrometrlar);

aloqida guruh dori vositalarini, hisob-kitob hujjatlarini va axborot beruvchi adabiyotlarni saqlash uchun qulflanadigan metall shkafklar yoki seyflar;

echinib kiyinish xonasida ustki va maxsus kiyimlarni va oyoq kiyimlarini saqlash uchun shkaf;

sanitariya holatini ta'minlash uchun dezinfeksiya vositalari va xo'jalik jihozlari.

5-bob. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni omborxonada qabul qilish va berish

26. Omborxonada dori vositalarini va tibbiy buyumlarni qabul qilish omborxonaning qabul qilish bo'limi tomonidan amalga oshiriladi. YUklash-tushirish ishlarini olib borishda dori vositalarini va tibbiy buyumlarni yog'in-sochinlardan, quyosh nurlarining bevosita ta'sirlaridan, yuqori yoki past haroratdan himoya qilish ta'minlanishi kerak.

27. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni qabul qilish va saqlash joylari bir-biridan ajratilgan bo'lishi kerak.

28. Sifatsiz, qalbakilashtirilgan, O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilmagan dori vositalarini va tibbiy buyumlarni, O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilgan dori vositalarining g'ayriqonuniy nusxalari, shuningdek muomaladagi dori vositalari va tibbiy buyumlar ularning inson sog'lig'iga zararli ta'sirini tasdiqlovchi faktlar aniqlangan taqdirda, belgilangan tartibda muomaladan chiqarilishi va dalolatnoma tuzilib, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadigan tartibda yo'q qilib tashlanishi kerak. Bunda ular identifikatsiya yoki belgilangan tartibda yo'q qilingunga qadar boshqa dori vositalari va tibbiy buyumlardan alohida maxsus izolyasiya qilingan joyda dalolatnoma asosida saqlanishi kerak.

29. Omborxonaga qaytarilgan dori vositalari va tibbiy buyumlar ular bo'yicha belgilangan tartibda qaror qabul qilingunga qadar identifikatsiya qilinib, alohida joyda saqlanishi kerak.

30. Texnik jihatdan tartibga solishi sohasidagi normativ hujjatlar va boshqa hujjatlar talablariga muvofiq bo'lmagan holatlarda tahlillar natijalariga ko'ra omborxonaga qaytarilgan dori vositalari va tibbiy buyumlar asosiy saqlash xonasiga o'tkazilishi mumkin.

31. Texnik jihatdan tartibga solishi sohasidagi normativ hujjatlar va boshqa hujjatlar talablariga muvofiq bo'lmagan holatlarda tahlillar natijalariga ko'ra omborxonaga qaytarilgan dori vositalari va tibbiy buyumlar dalolatnoma asosida rasmiylashtiriladi va belgilangan tartibda yo'q qilinadi.

6-bob. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni saqlashni tashkil qilish

32. Omborxonada barcha dori vositalari va tibbiy buyumlar stellajlarda va tagliklarda joylashtirilishi kerak. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni polda tagliklarsiz joylashtirishga yo'l qo'yilmaydi. Tagliklar polda bir qatorda yoki stellajlarning balandligi hisobga olingan holda stellajlarda bir necha qavatda joylashtiriladi.

33. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni saqlash xonalari va ulardagi asbob-uskunalar, jihozlar toza holatda saqlanishi kerak.

34. Ishlab chiqaruvchilar va ulgurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlar dori vositalari va tibbiy buyumlarning buzilishi (to'kilishi, sochilishi, sinishi), mikroorganizmlar tomonidan shikast etkazilishi va dori vositalari kesishgan kontaminatsiyasining oldini olish uchun tegishli choralarni ko'rishi kerak.

35. Omborxonada hasharotlar, kemiruvchi va boshqa turdagi hayvonlardan saqlanadigan sharoitlarni yaratish va ularga qarshi qo'llaniladigan vositalar bilan ta'minlanish talab etiladi. Bunda kuchli ta'sir etuvchi vositalar ishlatilishi taqiqlanadi.

36. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni saqlash quyidagicha tizimlashtirilgan tarzda bo'lishi mumkin:

farmakologik guruhlar bo'yicha;
qo'llanish usullari bo'yicha.

37. Barcha dori vositalarini va tibbiy buyumlarni o'ramlarda tamg'alanishi tashqi tomonga qaratilgan holda taxlanishi va joylashtirilishi kerak.

38. Ishlab chiqaruvchilar va ulgurji realizatsiya qiluvchi tashkilotlarda dori vositalarining hisobi yaroqlilik muddatlari bo'yicha elektron yoki qog'oz shaklida yuritiladi.

39. Dori vositalari omborxonalarda fizik-kimyoviy xususiyatiga qarab alohida, ishlab chiqaruvchilar tomonidan belgilangan sharoitlarda harorat, namlik va yorug'lik rejimlariga rioya qilgan holda saqlanishi kerak.

40. Omborxonada harorat va namlik har kuni maxsus elektron dasturda yoki sahifalari raqamlangan, tikilgan va muhrlangan (agar muhr mavjud bo'lsa) jurnalda qayd etilishi lozim.

41. YOrug'likdan himoya qilishni talab qiladigan dori vositalari qorong'i xonada yoki qora rangga bo'yalgan, eshiklari zich yopiladigan shkaflarda yoxud qopqog'i zich yopilgan yashiklarda saqlanishi kerak.

42. Termolobil dori vositalarini saqlashda ular tamg'alanishi yoki qo'llash bo'yicha yo'riqnomada ko'rsatilgan harorat rejimiga rioya etilishi kerak.

43. Dorivor o'simlik xomashyolari (avvaldan quritilgan) havo yaxshi aylanadigan, quruq xonalarda, yopiq (shisha, metall, yog'och) idishlarda saqlanishi kerak.

44. Bog'lovchi materiallardan iborat tibbiy buyumlarni saqlashga quyidagi talablar qo'yiladi:

bog'lovchi materiallar quruq, havo yaxshi aylanadigan, chang va kemiruvchilardan himoyalangan xonalarda saqlanadi. Sterillanmagan materiallarni isitilmaydigan xonalarda saqlashga ruxsat etiladi. Steril materiallarni harorat o'zgarishida o'ram sifatiga ta'sir qilmasligi uchun ularni harorat darajasi tez o'zgarmaydigan xonada saqlashga yo'l qo'yiladi;

sterillangan bog'lovchi materiallarini omborxonada saqlashda ularni ishlab chiqarish muddatlari bo'yicha taxlash zarur.

45. Rezina buyumlardan iborat tibbiy buyumlarni saqlashga bo'lgan talablar:

xona quyosh nuridan himoya qilingan bo'lishi kerak. YOrug'lik faqat sun'iy, elektr orqali bo'lishi lozim;

buyumlar solingan qutilar va shkaflar markaziy isitish batareyasidan 1 metrdan kam bo'lmagan, shuningdek pechlardan 5 metrdan kam bo'lmagan uzoqlikda joylashtirilishi kerak.

7-bob. YAkunlovchi qoidalar

46. Ushbu Nizom qoidalarini buzgan shaxslar qonun hujjatlarida belgilangan tartibda javob beradilar.

47. Ishlab chiqaruvchilar va ulgurji realizatsiya qiluvchilar hamda tashkilotlarning mazkur Nizom talablariga rioya etishlari yuzasidan nazorat O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan amalga oshiriladi.

Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish tartibi to'g'risida NIZOM

1-bob. Umumiy qoidalar

1. Ushbu Nizom «Dori vositalari va farmatsevtika faoliyati to'g'risida»gi O'zbekiston Respublikasi [Qonuniga](#) muvofiq dori vositalarini va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish tartibini belgilaydi.

2. Ushbu Nizom talablari, ularning tashkiliy-huquqiy shaklidan qat'i nazar, barcha dorixonalar uchun majburiydir.

3. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish faqat dorixonalar va dorixonalarning filiallari orqali amalga oshiriladi.

4. O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilgan yoki dorixonalar tomonidan tayyorlangan dori vositalarini va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishga ruxsat beriladi.

2-bob. Asosiy tushunchalar

5. Ushbu Nizomda quyidagi asosiy tushunchalar qo'llaniladi:

dori vositalari — kasalliklar profilaktikasi, ularga tashxis qo'yish va ularni davolash, shuningdek odam organizmining holati va funksiyalarini o'zgartirish uchun tibbiyot amaliyotida qo'llanilishiga ruxsat etilgan dori moddalari (substansiyalar) va yordamchi moddalar asosida olingan vositalar, dori moddalari (substansiyalar), dori preparatlari;

dori preparatlari — dozalangan, idishga joylangan-o'ralgan, qo'llanish uchun tayyor dori vositalari;

sifatsiz dori vositasi va tibbiy buyum — yaroqsiz holga kelgan va (yoki) yaroqlilik muddati o'tgan dori vositasi va tibbiy buyum;

tibbiy buyumlar — kasalliklar profilaktikasi, ularga tashxis qo'yish va ularni davolash uchun, shuningdek odam organizmining holati va funksiyalarini o'zgartirish uchun tibbiyot amaliyotida qo'llashga ruxsat etilgan buyumlar;

farmatsevtika faoliyati — dori vositalari va tibbiy buyumlar yaratish bo'yicha ilmiy-tadqiqot ishlarini, shuningdek ularni ishlab chiqarish, tayyorlash, ularning sifatini nazorat qilish hamda ularni realizatsiya qilishni qamrab oladigan faoliyat;

O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilgan dori vositalarining g'ayriqonuniy nusxalari — intellektual mulk to'g'risidagi qonun hujjatlari buzilgan holda muomalaga kiritilgan dori vositalari;

qalbakilashtirilgan dori vositasi va tibbiy buyum — tarkibi yoki xususiyati to'g'risida yoxud ishlab chiqaruvchisi haqida yolg'on axborot ilova qilingan dori vositasi va tibbiy buyum;

muvofiglik sertifikat — sertifikatlangan mahsulotning belgilangan talablarga muvofigligini tasdiqlash uchun sertifikatlashtirish tizimi qoidalariga binoan berilgan hujjat;

birlamchi o'ram — dori vositasi bilan bevosita aloqada bo'lgan konteyner yoki o'ram.

3-bob. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni tashkil etish tartibi va shartlari

6. Dorixonalar sanitariya qoidalari, normalari va gigiena normativlari talablariga hamda texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi boshqa normativ hujjatlar talablariga javob berishi kerak.

7. Dorixonalar tegishli davlat standartlari talabiga muvofiq dori vositalarini va tibbiy buyumlarni saqlash va chakana realizatsiya qilishda ularning sifatini, xavfsizligini va bezararligini ta'minlash talabiga javob beradigan tegishli bino, asbob-uskunalar va jihozlariga ega bo'lishi kerak.

8. Dorixona mudiri oliy farmatsevtik ma'lumotga ega bo'lishi kerak. Dorixona filialining mudiri farmatsevtik ma'lumotga ega bo'lishi kerak.

9. Dorixonalar tomonidan dori vositalarini va tibbiy buyumlarni tayyorlash, berish, realizatsiya qilish qoidalariga va ularning sifatini ta'minlovchi saqlash sharoitlariga rioya etishi kerak.

10. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni dorixonalardan tashqarida sotish taqiqlanadi.

CHetdan olib kelinadigan, shuningdek, mamlakatimiz ishlab chiqaruvchilaridan sotib olinadigan dori vositalari va tibbiyot buyumlarini chakana sotish ularni etkazib berishda ishtirok etuvchi vositachilar sonidan qat'i nazar, chakana savdo uchun ulgurji narxidan 20 foizdan ortiq bo'lmagan miqdorlarda belgilanadigan cheklangan savdo ustamolari qo'llanilgan holda amalga oshiriladi;

ijtimoiy ahamiyatga ega dori vositalari va tibbiyot buyumlari belgilangan narxlarda sotiladi.

11. Belgilangan tartibda sertifikatlanishi lozim bo'lgan dori vositalari va tibbiy buyumlarni muvofiqlik sertifikatlarisiz chakana realizatsiya qilish taqiqlanadi.

12. Sifatsiz, qalbakilashtirilgan, O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilmagan dori vositalarini va tibbiy buyumlarni, shuningdek O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilgan dori vositalarining g'ayriqonuniy nusxalarini xarid qilish, chakana realizatsiya qilish hamda ulardan foydalanish taqiqlanadi.

13. Dorixonalar dori vositalarining qo'llanilishi chog'ida nojo'ya reaksiyalar aniqlangan barcha holatlar to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligini belgilangan tartibda yozma shaklda xabardor qilishi shart.

14. Dorixonalar farmatsevtika faoliyatini amalga oshirish uchun berilgan litsenziyaning raqami, amal qilish muddati, shuningdek litsenziya bergan organ to'g'risidagi ma'lumotlarni yoki litsenziya nusxasini iste'molchilar tanishishi uchun qulay bo'lgan joyga joylashtirishi kerak.

15. Giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning chakana realizatsiyasi qonun hujjatlarida belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

16. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni tayyorlash tegishli litsenziyaga ega bo'lgan dorixonalar tomonidan amalga oshiriladi.

17. Dori vositalari dorixonalarda O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan qo'llanilishiga ruxsat etilgan dori moddalaridan (substansiyalardan) tayyorlanadi.

18. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan tasdiqlanadigan tayyorlashga ruxsat etilgan dori vositalari ro'yxatiga kiritilmagan dori vositalarini tayyorlash taqiqlanadi.

19. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni tayyorlash, shuningdek ularni saqlash, sifatini nazorat qilish hamda rasmiylashtirish O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi belgilaydigan tartibda dorixonalar tomonidan amalga oshiriladi.

4-bob. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish sharoitlarini ta'minlash

20. Dorixona dori vositalarini va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni, shuningdek ularni tayyorlashni amalga oshirish uchun tegishli litsenziyaga ega bo'lgan yuridik shaxs shaklida yoki yuridik shaxsning tarkibiy bo'linmasi shaklida tashkil etilishi mumkin. Dorixonalarning filiallari, davolash-profilaktika tashkilotlari dorixonalari ham dorixonalar jumlasiga kiradi.

21. Dorixonalar alohida binoda yoki turar joy va noturar joy binolarining birinchi qavatida joylashgan bo'lishi, dori vositalarini saqlash va qadoqlash uchun mo'ljallangan xonalar birinchi qavat ostidagi xonalarda joylashgan bo'lishi mumkin.

22. Dorixonalar binosining kirish qismida dorixonaning nomi, tashkiliy-huquqiy shakli, joylashgan manzili va ish tartibi haqida ma'lumotlar ko'rsatilgan peshlavha bo'lishi kerak.

23. Dorixonalarda dori vositalari va tibbiy buyumlarning xavfsizligi, sifati va but saqlanishi uchun tegishli sharoitlar yaratilishi kerak.

24. Tashkiliy-huquqiy va mulkchilik shaklidan qat'i nazar, barcha dorixonalar dori vositalari va tibbiy buyumlarning O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilangan tartibda tasdiqlangan ro'yxatga muvofiq sotilishini ta'minlashi shart.

Dorixonalar belgilangan narxlar bilan Ijtimoiy ahamiyatga ega dori vositalari va tibbiyot buyumlarining qonunchilikka muvofiq tasdiqlangan ro'yxatini davlat va rus tillarida 12 shrift o'lchamidan kam bo'lmagan o'lchamda ko'rinadigan joyga osib qo'yishlari shart.

Dori vositalari va tibbiyot buyumlari bilan birga sotib oluvchiga identifikatsiya ma'lumotlari (nomi, dozasi, qadoqlash, miqdori), dori vositalari yoki tibbiyot buyumlarining nomi, ularni beruvchi shaxsga oid ma'lumotlar, berish sanasi va narxi ko'rsatilgan tovar cheki beriladi.

Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda huquqni muhofaza qiluvchi organlar tomonidan o'tkazilgan tekshirish uchun xarid qilish yoki nazorat natijalari bo'yicha olingan dori vositalari va tibbiyot buyumlarining narxini belgilash bo'yicha tartibni buzish faktini tasdiqlovchi tovar va kassa cheklari dorixonaning litsenziyasini to'xtatib turish yoki tugatish uchun asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

25. Dorixonalar sanitariya va gigiena ashyolarini, shifobaxsh oziqlantirish mahsulotlarini, ma'danli suvlarni, shuningdek davolash-kosmetika mahsulotlarini, biologik faol qo'shimchalarni realizatsiya qilishni ularning qo'llanishi va realizatsiya qilinishi uchun tegishli hujjatlar mavjud bo'lgan taqdirda amalga oshirishi mumkin.

26. Dorixonada barcha dori vositalari va tibbiy buyumlar narxi ko'rsatilgan holda hamda dorixona javobgar shaxsining imzosi bilan sotuvga qo'yiladi.

Dorixona sotuv zali peshtaxtalarida faqat vrach retseptisiz beriladigan dori vositalari va tibbiy buyumlarni qo'yishga ruxsat beriladi. Bunda peshtaxtaga ichish uchun mo'ljallangan va tashqi qo'llaniladigan dori vositalari alohida-alohida joylashtiriladi.

Vrach retseptlari asosida beriladigan dori vositalari va tibbiyot buyumlarini dorixona peshtaxtasiga qo'yish taqiqlanadi.

5-bob. Dori vositalarini va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish tartibi

27. Dori vositalarini chakana realizatsiya qilish shakli va qoidalari O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan tasdiqlanadigan retseptlar bo'yicha yoki O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tasdiqlagan, retseptsiz sotiladigan dori vositalari ro'yxatiga muvofiq amalga oshiriladi.

28. Dori vositasi va tibbiy buyumni berish paytida dorixonaning farmatsevtik ma'lumotga ega bo'lgan xodimi dori vositasi va tibbiy buyumni sotib oluvchiga dori vositasi va tibbiy buyumni qo'llash tartibi, xususan, qo'llash davriyligi, bir marotabalik va sutkalik dozalari, qo'llash usuli, saqlash tartibi, yaroqlilik muddati va boshqalar haqida ma'lumot berishi lozim.

Dorixona xodimi dori vositasi va tibbiy buyumni sotib oluvchining e'tiborini dori vositasi va tibbiy buyumning qo'llash yo'riqnomasi bilan diqqat bilan tanishib chiqishga qaratishi kerak.

Dorixona xodimi mijozlar bilan bo'lgan munosabatda etika qoidalariga rioya etishi, professionallik va savodxonlik xislatlarini namoyon etishi lozim.

29. Dorixona xodimlari tomonidan dori vositasini sotib oluvchilarga zarur ma'lumotlar berilishi kerak. Sotib oluvchining talabiga binoan dorixona xodimi dori vositalari va tibbiy buyumlarning narxlar va ularning sifatini tasdiqlovchi hujjatlarni ko'rsatishi lozim.

30. Dori vositasini donalab sotishga ruxsat etiladi. Bunda joylash-o'rash materialida dori vositasining nomi, seriyasi, yaroqlilik muddati va ishlab chiqaruvchisi ko'rsatilishi kerak. Dori vositasini birlamchi o'rami buzilgan holda berish taqiqlanadi.

31. Dori vositalarini berish normasi vrach retseptiga muvofiq belgilanadi.

32. SHifokor tomonidan rasmiylashtirilgan retseptda dori vositasi uning bir marotaba qo'llanadigan eng yuqori dozasi bilan ko'proq dozada tayinlangan holatlarda dorixona xodimi ushbu dori vositasi eng yuqori dozasi yarmiga teng dozasi berishi shart.

33. Ambulatoriyada davolanishda imtiyozga ega shaxslarning ayrim toifalarini dori vositalari bilan imtiyozli ta'minlash dori vositalarini ambulatoriya-poliklinika muassasalari orqali yoxud dorixonalar orqali berish yo'li bilan amalga oshiriladi.

SHaxslarning ayrim toifalariga imtiyozli retseptlar bo'yicha dori vositalari, mulkchilik shakllaridan qat'i nazar, barcha dorixonalar orqali amalga oshiriladi.

34. Favqulodda holatlarda, bemorning yashash joyidan jo'nab ketishi, dorixonaga muntazam qatnashining iloji yo'qligi va boshqa shu kabi holatlarda dori vositalarini retsept

bo'yicha ikki oygacha bo'lgan muddat davomida qo'llash uchun zarur miqdorda berilishiga yo'l qo'yiladi.

35. Dori vositalari uzoq vaqt amal qiluvchi retsept asosida qisman berilganda retseptning orqa tomoniga dori vositasining miqdori va berilgan sana ko'rsatiladi hamda bemorga qaytarib beriladi. Bemorning dorixonaga navbatdagi murojaati paytida dori vositasining oldin olinganligi haqidagi belgilar hisobga olinadi.

Dori vositasi retseptda nazarda tutilgan miqdorda olib bo'linganda unga «Retsept haqiqiy emas» degan shtamp bosiladi va dorixonada qoldiriladi.

36. SHaxslarning ayrim toifalariga dori vositalarini imtiyozli berish uchun retseptlar dorixonalarda uch yil davomida, maxsus pushti rangdagi blankalar bo'yicha berilgan giyohvand vositalar retseptlari — 5 yil, psixotrop moddalar, etil spirti va anabolik vositalarga berilgan retseptlar — bir yil davomida, boshqa dori vositalariga berilgan retseptlar — uch oy davomida saqlanadi.

37. Saqlash muddati tugagandan so'ng retseptlar tegishli dalolatnoma rasmiylashtirilgan holda yo'q qilinadi.

38. Dorixonalar tomonidan shaxslarning ayrim toifalarini dori vositalari bilan retsept asosida imtiyozli ta'minlash amalga oshirilganda ushbu dori vositalari uchun to'lov sog'liqni saqlash muassasalari tomonidan shartnomaga muvofiq dorixonalar hisobiga o'tkaziladi.

39. Dorixonalardan realizatsiya qilingan dori vositalari va tibbiy buyumlar qaytarib olinmaydi va shunga o'xshash dori vositalari va tibbiy buyumlarga almashtirilmaydi.

6-bob. YAKUNLOVCHI QOIDALAR

40. Ushbu Nizom talablari buzilishida aybdor bo'lgan shaxslar qonun hujjatlarida belgilangan tartibda javob beradilar.

41. O'zbekiston Respublikasi hududidagi barcha dorixonalarda ushbu Nizom talablariga rioya etilishini nazorat qilish dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana sotish va tayyorlash uchun litsenziya beruvchi organga yuklanadi.

Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 6 apreldagi 185-son [qaroriga](#)

3-ILOVA

Sifatsiz, qalbakilashtirilgan, O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilmagan dori vositalari va tibbiy buyumlar, O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilgan dori vositalarining g'ayriqonuniy nusxalarini, shuningdek muomaladagi dori vositalari va tibbiy buyumlarni ularning inson sog'lig'iga zararli ta'sirini tasdiqlovchi faktlar aniqlangan taqdirda muomaladan chiqarish va yo'q qilish tartibi to'g'risida

NIZOM

1-bob. Umumiy qoidalar

1. Mazkur Nizom «Dori vositalari va farmatsevtika faoliyati to'g'risida»gi O'zbekiston Respublikasi [Qonuniga](#) muvofiq sifatsiz, qalbakilashtirilgan, O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilmagan dori vositalari va tibbiy buyumlar, O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilgan dori vositalarining g'ayriqonuniy nusxalarini, shuningdek muomaladagi dori vositalari va tibbiy buyumlarni (keyingi o'rinlarda qo'llash uchun yaroqsiz dori vositalari va tibbiy buyumlar deb ataladi) ularning inson sog'lig'iga zararli ta'sirini tasdiqlovchi faktlar aniqlangan taqdirda muomaladan chiqarish va yo'q qilish tartibini belgilaydi.

2. Ushbu Nizom talablari giyohvand vositalar, psixotrop moddalar va prekursorlarni muomaladan chiqarish va yo'q qilishga tatbiq etilmaydi.

3. Mazkur Nizom talablarining dori vositalari va tibbiy buyumlar muomalasi bilan shug'ullanuvchi barcha tashkilotlar tomonidan bajarilishi shart.

4. Ushbu Nizomda quyidagi asosiy tushunchalar qo'llaniladi:

chiqindilarni utilizatsiya qilish — chiqindilar tarkibidan qimmatli moddalarni ajratib olish yoki chiqindilardan ikkilamchi xom ashyo, yoqilg'i, o'g'it sifatida va boshqa maqsadlarda foydalanish;

qalbakilashtirilgan dori vositasi va tibbiy buyum — tarkibi yoki xususiyati to'g'risida yoxud ishlab chiqaruvchisi haqida yolg'on axborot ilova qilingan dori vositasi va tibbiy buyum;

sifatsiz dori vositasi va tibbiy buyum — yaroqsiz holga kelgan va (yoki) yaroqlilik muddati o'tgan dori vositasi va tibbiy buyum;

O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilgan dori vositalarining g'ayriqonuniy nusxalari — intellektual mulk to'g'risidagi qonun hujjatlari buzilgan holda muomalaga kiritilgan dori vositalari.

5. Qo'llash uchun yaroqsiz dori vositalari va tibbiy buyumlar ularning egalarining yoki sudning qarori bo'yicha muomaladan chiqariladi va yo'q qilinadi.

6. Qo'llash uchun yaroqsiz dori vositalari va tibbiy buyumlar aniqlangan taqdirda ularning egasi mazkur dori vositalari va tibbiy buyumlarni zudlik bilan muomaladan chiqarishi va 30 kun mobaynida yo'q qilishi lozim.

7. O'zbekiston Respublikasi hududiga olib kiriladigan dori vositalarining va tibbiy buyumlarni bojxonada rasmiylashtirish jarayonida, shuningdek sertifikatlashtirish sinovlari natijasida qo'llash uchun yaroqsizligi aniqlangan bo'lsa, bunday dori vositalari va tibbiy buyumlar O'zbekiston Respublikasi bojxona qonunchiligida belgilangan tartibda O'zbekiston Respublikasi hududidan tashqariga chiqarib yuboriladi (reeksport) yoki yo'q qilingunga qadar bojxona rejimida joylashtiriladi va yo'q qilinadi.

8. Qo'llash uchun yaroqsiz dori vositalari va tibbiy buyumlarni yo'q qilish bilan bog'liq xarajatlar ularning egalari mablag'lari hisobidan qoplanadi.

2-bob. Yo'q qilish usullari

9. Suyuq dori shakllari (ampulalardagi in'eksiya qilish uchun eritmalar, paketlar va flakonlardagi, aerosol ballonlardagi eritmalar, miksturalar, tomchilar) sindirib (ezilib), (aerosol ballonlar oldindan teshib qo'yiladi) hamda suv bilan kamida 1:100 nisbatda suyultirilib, hosil bo'lgan eritma kanalizatsiya tizimiga to'kiladi.

Bo'shagan ampulalar, aerosol ballonlar, paketlar va flakon qoldiqlari konteynerlarga joylashtiriladi va chiqindilarni utilizatsiya qilish talablariga muvofiq yo'q qilinadi.

10. Tarkibida suvda eriydigan moddalar bo'lgan qattiq dori shakllari (kukunlar, tabletkalar, kapsulalar) maydalanib kukun holiga kelgunga qadar eziladi, suv bilan kamida 1:100 nisbatda suyultirilib, hosil bo'lgan suspenziya (yoki eritma) kanalizatsiya tarmog'iga to'kiladi.

11. Tarkibida suvda erimaydigan moddalar bo'lgan qattiq dori shakllari (kukunlar, tabletkalar, kapsulalar), yumshoq dori shakllari (maz, suppozitoriylar), dori vositalarining transdermal shakllari, shuningdek substansiyalar faolsizlantirilib, maxsus konteynerlarga joylashtiriladi va chiqindilarni joylashtirish uchun maxsus ajratilgan joyga tashlanadi.

12. Tarkibida tirik organizmlar (tibbiy immunobiologik preparatlar) mavjud dori vositalari avval dezinfeksiyalovchi vositalar yordamida faolsizlantirilib, yuqori bosim hamda harorat ta'sirida ularning hujayralari parchalanadi va chiqindilarni joylashtirish uchun maxsus ajratilgan joyga tashlanadi.

13. Tibbiy buyumlar ularning fizik va kimyoviy xususiyatlarini hisobga olgan holda yo'q qilinadi.

14. Tarkibida radioaktiv elementlar mavjud bo'lgan dori vositalari va tibbiy buyumlar atrof muhitga bezararliligi to'g'risida tegishli komissiya xulosasi olingandan keyin, mazkur Nizom bilan tashkil etiladigan va unda nazarda tutilgan tartibda tasdiqlanadigan Komissiya tomonidan ularni yo'q qilish masalasi ko'rib chiqiladi.

3-bob. Yo'q qilish tartibi

15. Qo'llash uchun yaroqsiz dori vositalari va tibbiy buyumlarni yo'q qilish «Aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi to'g'risida», «Ekologik nazorat to'g'risida» hamda «Chiqindilar to'g'risida»gi O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari talablariga amal qilgan holda amalga oshiriladi.

16. Qo'llash uchun yaroqsiz dori vositalari va tibbiy buyumlarni yo'q qilish uchun ularning egasining, tuman (shahar) hududiy tabiatni muhofaza qilish inspeksiyasi, tuman (shahar) davlat sanitariya-epidemiologiya nazorati markazi vakillari, shuningdek O'zbekiston Respublikasi

Sog'liqni saqlash vazirligining Dori vositalari va tibbiy texnika sifatini nazorat qilish bosh boshqarmasi (keyingi o'rinlarda Bosh boshqarma deb ataladi) vakillari ishtirokida besh kishidan kam bo'lmagan tarkibda yo'q qilish komissiyasi (keyingi o'rinlarda Komissiya deb ataladi) tuziladi.

Komissiya ishlarini tashkil etish qo'llashga yaroqsiz dori vositalari va tibbiy buyumlarning egasi tomonidan amalga oshiriladi.

17. Komissiya dori vositalari va tibbiy buyumlarning atrof muhit uchun bezararligi, mazkur Nizomning [1-ilovasiga](#) muvofiq shakl bo'yicha ularning fizik-kimyoviy mutanosibligini e'tiborga olgan holda ularni yo'q qilish sanasi, usuli va joyini belgilash haqida qaror chiqaradi.

18. Yo'q qilinishi lozim bo'lgan dori vositalari va tibbiy buyumlarni yo'q qilingunga qadar saqlash uchun javobgarlik qo'llash uchun yaroqsiz bo'lgan dori vositalari va tibbiy buyumlar egasi hisoblangan tashkilot zimmasiga yuklanadi.

Dori vositalari va tibbiy buyumlarni egasi hisoblangan tashkilot rahbarining buyrug'i bilan moddiy javobgar shaxs tayinlanadi, buyruqda javobgar shaxsning lavozimi, familiyasi, ismi va otasining ismi, saqlashga qoldirilgan yo'q qilinishi lozim bo'lgan dori vositalari hamda tibbiy buyumlarning nomlari va seriyalari, o'ramlari soni (miqdori) ko'rsatiladi.

19. Qo'llash uchun yaroqsiz dori vositalari va tibbiy buyumlarni yo'q qilish dori vositalari va tibbiy buyumlarning egasi yoki uning vakili ishtirokida Komissiya tomonidan amalga oshiriladi.

Yo'q qilish jarayoni foto yoki videosuratga olinadi.

20. Qo'llash uchun yaroqsiz dori vositalari va tibbiy buyumlar belgilangan tartibda yo'q qilingandan so'ng Komissiya tomonidan mazkur Nizomning [2-ilovasiga](#) muvofiq dalolatnoma tuziladi.

21. Dalolatnoma quyidagi ma'lumotlarni o'z ichiga olishi kerak:

a) qo'llash uchun yaroqsiz dori vositalari va tibbiy buyumlarni yo'q qilish sanasi, vaqti va joyi;

b) qo'llash uchun yaroqsiz dori vositalari va tibbiy buyumlar nomi (seriya raqami, yaroqlilik muddati, o'ramlari soni, miqdori (ishlab chiqaruvchining nomi ko'rsatilgan holda);

v) qo'llash uchun yaroqsiz dori vositalari va tibbiy buyumlar egasi, moddiy javobgar shaxsning familiyasi, ismi, otasining ismi;

g) Komissiyaning yo'q qilish to'g'risidagi qarori;

d) yo'q qilish usuli;

e) qo'llash uchun yaroqsiz dori vositalari va tibbiy buyumlarni yo'q qilishda ishtirok etgan Komissiya a'zolarining familiyasi, ismi, otasining ismi, ish joyi va lavozimi.

22. Yo'q qilish jarayonidan so'ng dalolatnoma tuziladi, u Komissiya a'zolari tomonidan imzolanadi, qo'llash uchun yaroqsiz dori vositalari va tibbiy buyumlarning egasi hisoblangan tashkilot rahbarining imzosi va muhri (agar muhr mavjud bo'lsa) bilan tasdiqlanadi.

23. Dalolatnoma nusxalari dori vositalari va tibbiy buyumlar egasiga, Davlat sanitariya-epidemiologiya nazorati markaziga, shuningdek Bosh boshqarma vakiliga, buyruq va Komissiya qarori nusxalari hamda foto yoki videomateriallar bilan birgalikda taqdim etiladi.

24. Tergov ishlari yoki sud muhokamasi uchun dori vositalari va tibbiy buyum namunalari olingan taqdirda ular, saqlash muddatidan qat'i nazar, ko'rib chiqish oxiriga etmagunga qadar yo'q qilinmaydi.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING

QARORI

FARMATSEVTIKA FAOLIYATINI LITSENZIYALASH TARTIBINI YANADA TAKOMILLASHTIRISH CHORA-TADBIRLARI TO'G'RSIDA

(O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 20-son, 364-modda)

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Dori vositalarini va tibbiyot buyumlarini sotish, farmatsevtika faoliyatini litsenziyalash tartibini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida» 2017 yil 14 fevraldagi PQ-2773-son [qaroriga](#) muvofiq Vazirlar Mahkamasi qaror qiladi:

1. Quyidagilar:

Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni litsenziyalash tartibi to'g'risidagi Nizom [1-ilovaga](#) muvofiq;

Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish uchun litsenziya berish bo'yicha hududiy komissiyalar to'g'risidagi Nizom [2-ilovaga](#) muvofiq;

Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish uchun litsenziya berish bo'yicha hududiy komissiyalarning namunaviy tarkibi [3-ilovaga](#) muvofiq;

Farmatsevtika faoliyatini (dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish bundan mustasno) litsenziyalash tartibi to'g'risidagi Nizom [4-ilovaga](#) muvofiq;

Farmatsevtika faoliyatini litsenziyalashda elektron axborot almashinuvi sxemasi [5-ilovaga](#) muvofiq tasdiqlansin.

2. Belgilab qo'yilsinki:

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish huquqi uchun oldin berilgan litsenziyalar ularning amal qilish muddati tugaguniga qadar amal qiladi;

dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish uchun berilgan litsenziyalar farmatsevtika faoliyatining boshqa yo'nalishlarini amalga oshirish huquqi uchun litsenziyalardan alohida beriladi va O'zbekiston Respublikasining barcha hududida amal qiladi.

3. Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahri hokimliklari:

2017 yil 15 maygacha bo'lgan muddatda Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni litsenziyalash bo'yicha hududiy komissiyalarni (keyingi o'rinlarda hududiy komissiyalar deb ataladi) tuzilishini, shuningdek ular faoliyatini tashkil etish choralari ko'rilishini;

hududiy komissiyalarning va tegishli ravishda ularning ishchi organlari — Qoraqalpog'iston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi, sog'liqni saqlash hududiy boshqarmalari va Toshkent shahri Sog'liqni saqlash bosh boshqarmasining faoliyati muvofiqlashtirilishini ta'minlasinlar.

4. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi:

O'zbekiston Respublikasi Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi, boshqa manfaatdor vazirliklar va idoralar bilan birgalikda ikki hafta muddatda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga qonun hujjatlarining aniqlangan buzilishi, shu jumladan dori vositalari va tibbiy buyumlarning narxini belgilash tartibi qo'pol ravishda buzilganligi oqibatida litsenziyasining amal qilishi to'xtatilgan dorixonalar va filiallarning manzillari reestrlari va xodimlari reestrlari ma'lumotlar bazasini ishlab chiqish va joriy etish, shuningdek ko'rsatib o'tilgan ishlarni amalga oshirish uchun xarajatlarni qoplash manbalarini belgilash yuzasidan takliflar kiritsin;

manfaatdor vazirliklar va idoralar bilan birgalikda ular tomonidan qabul qilingan normativ-huquqiy va texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlarni bir oy muddatda ushbu qarorga muvofiqlashtirsin.

5. Vazirlar Mahkamasining 2002 yil 28 iyundagi 236-son qarori (O'zbekiston Respublikasi QT, 2002 y., 6-son, 36-modda) bilan tasdiqlangan Faoliyatning ayrim turlarini litsenziyalovchi organlar [ro'yxatida](#):

a) «O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi» bo'limining [uchinchi xatboshi](#) quyidagi tahrirda bayon etilsin;

«Farmatsevtika faoliyati (dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish bundan mustasno)»;

b) «[Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahri hokimliklari](#)» bo'limiga quyidagi tahrirdagi xatboshi qo'shilsin:

«Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish».

6. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining [6-ilovaga](#) muvofiq ayrim qarorlari o'z kuchini yo'qotgan deb hisoblansin.

7. Mazkur qarorning bajarilishini nazorat qilish O'zbekiston Respublikasi sog'liqni saqlash vaziri A.K. SHadmanov zimmasiga hamda Vazirlar Mahkamasining Sog'liqni saqlash, ekologiya,

atrof muhitni muhofaza qilish, jismoniy tarbiya va sport masalalari axborot-tahlil departamentiga yuklansin.

O‘zbekiston Respublikasining Bosh vaziri A. ARIPOV

Toshkent sh.,
2017 yil 12 may,
284-son

Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 12 maydagi 284-sonli [qaroriga](#)

1-ILOVA

**Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni litsenziyalash tartibi
to‘g‘risida
NIZOM**

1-bob. Umumiy qoidalar

1. Ushbu Nizom dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni litsenziyalash tartibini belgilaydi.

2. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni litsenziyalash Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahri hokimliklari (keyingi o‘rinlarda — litsenziyalovchi organ deb ataladi) tomonidan litsenziya talabgorining davlat ro‘yxatidan o‘tgan manzili bo‘yicha amalga oshiriladi.

Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni litsenziyalash ushbu Nizomga [1-ilovadagi](#) sxemaga muvofiq amalga oshiriladi.

3. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni litsenziyalash tadbirkorlik sub’ektlariga «yagona darcha» tamoyili bo‘yicha davlat xizmatlari ko‘rsatish yagona markazlari (keyingi o‘rinlarda «yagona darcha» markazi deb ataladi) yoki O‘zbekiston Respublikasi interaktiv davlat xizmatlari ko‘rsatish yagona portal (keyingi o‘rinlarda YAgona portal deb ataladi) orqali amalga oshiriladi.

4. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish faqat dorixonalar va ularning filiallari orqali amalga oshiriladi.

5. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish uchun namunaviy (oddiy) litsenziyalar beriladi.

6. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish uchun litsenziya (keyingi o‘rinlarda litsenziya deb ataladi) besh yil muddatga beriladi.

Litsenziya besh yildan kam muddatga faqat litsenziya talabgorining arizasiga binoan berilishi mumkin.

7. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish uchun litsenziya olish farmatsevtika faoliyatining boshqa qismlariga litsenziya olish huquqini cheklamaydi.

Litsenziyani yoki unga doir huquqlarni boshqa shaxslarga berish taqiqlanadi.

2-bob. Litsenziya talablari va shartlari

8. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishda quyidagilar litsenziya talablari va shartlari hisoblanadi:

a) dori vositalari va farmatsevtika faoliyati to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga, shuningdek dori vositalari va tibbiy buyumlar muomalasini texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlar talablariga majburiy rioya etish;

b) yuridik shaxs shtatida kamida bir xodim — oliy farmatsevtik ma’lumotga ega bo‘lgan, qonun hujjatlarining aniqlangan buzilishi, shu jumladan dori vositalari va tibbiy buyumlarning narxini belgilash tartibi qo‘pol buzilganligi oqibatida litsenziyasining amal qilishi to‘xtatilgan dorixonalarining xodimlari reestriga (keyingi o‘rinlarda xodimlar reestri deb ataladi) kiritilmagan dorixona mudirining mavjudligi;

v) litsenziat tomonidan dorixona filiali ochilishida — yuridik shaxs shtatida kamida bir xodim — oliy farmatsevtik ma’lumotga yoki farmatsevt assistenti (yordamchisi) ixtisosligi bo‘yicha o‘rta maxsus kasbiy ma’lumotga ega bo‘lgan dorixona filiali mudirining mavjudligi;

g) xodimlar reestriga kiritilmagan shaxslardan dorixona va dorixona filiali xodimlari tarkibini shakllantirish;

- d) belgilangan tartibda dorixona va/yoki dorixona filiali mudiri malakasini oshirish;
- e) dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana sotish uchun mo'ljallangan, o'ziga mulk huquqi bilan yoki boshqa qonuniy asosda tegishli bo'lgan, mazkur Nizomga [2-ilovada](#) nazarda tutilgan talablarga muvofiq hamda qonun hujjatlarining aniqlangan buzilishi, shu jumladan dori vositalari va tibbiyot buyumlarining narxini belgilash tartibi qo'pol buzilganligi oqibatida litsenziyasining amal qilishi to'xtatilgan dorixona, dorixona filialining manzillari reestriga kiritilmagan bino (xonalar)ning mavjudligi;
- j) mazkur Nizomga [2-ilovada](#) belgilangan talablarga muvofiq moddiy-texnik bazaning mavjudligi;
- z) dorixona mudiri o'zgarishi, dorixona filiali mudiri o'zgarishi, dorixona filiali yopilishi haqida mazkur holat yuz bergandan so'ng o'n kun muddatda litsenziyalovchi organga mazkur Nizomga [3-ilovada](#) keltirilgan shakl bo'yicha tuzilgan yozma ravishda xabarnoma taqdim etish;
- i) mazkur Nizomda belgilangan holatlar, muddatlar va miqdorlarda yig'im va davlat bojlarini to'lash.

3-bob. Litsenziya olish uchun zarur bo'lgan hujjatlar

9. Litsenziya olish uchun litsenziya talabgori bevosita «yagona darcha» markaziga o'zi kelib yoki YAgona portal orqali elektron tarzda quyidagi hujjatlarni taqdim etadi:

mazkur Nizomga [4-ilovada](#) keltirilgan shakl bo'yicha litsenziya berish to'g'risida ariza (keyingi o'rinlarda ariza deb ataladi);

litsenziya berish to'g'risidagi ariza ko'rib chiqilganligi uchun yig'im to'langanligini tasdiqlaydigan ma'lumotlar.

Litsenziya berish to'g'risidagi arizada litsenziya talabgorining elektron manzili ko'rsatilganligi uning arizasi bo'yicha qabul qilingan qaror haqida YAgona portal orqali elektron shaklda xabarnoma olishga bo'lgan roziligi hisoblanadi.

10. Litsenziya talabgoridan ushbu Nizomning [9-bandida](#) nazarda tutilmagan boshqa hujjatlar va ma'lumotlarni taqdim etishni talab qilishga yo'l qo'yilmaydi.

11. Qoraqalpog'iston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi, viloyatlar sog'liqni saqlash boshqarmalari va Toshkent shahri Sog'liqni saqlash bosh boshqarmasi tegishli hududiy komissiyalarning ishchi organi (keyingi o'rinlarda — ishchi organ deb ataladi) hisoblanadi.

Ishchi organ litsenziya berish uchun boshqa vakolatli organlarda mavjud bo'lgan zarur hujjatlar va ma'lumotlarni O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilangan farmatsevtika faoliyatini litsenziyalashda elektron axborot almashinuv sxemasiga muvofiq mustaqil oladi.

12. Bevosita murojaat etilgan holatlarda «yagona darcha» markazi xodimi litsenziyalovchi organ tomonidan belgilangan tartibda tasdiqlangan davlat xizmati pasportiga muvofiq ariza to'liq to'ldirilganligini tekshiradi.

Ariza ro'yxatga olingandan so'ng «yagona darcha» markazi xodimi litsenziya talabgoriga qayd etish raqamini ko'rsatgan holda ariza qabul qilinganligi haqida yozma ma'lumot beradi yoki ariza nusxasiga tegishli belgini qayd etadi.

13. «YAgona darcha» markazi xodimi o'zi kelganida ariza qabul qilingan kunda, arizada qayd etilgan ma'lumotlarni maxsus shaklga tushirib, YAgona portal orqali tegishli litsenziyalovchi hamda ishchi organga yuboradi.

14. Litsenziya talabgori o'zi yashamaydigan joydan boshqa joydagi «yagona darcha» markaziga o'zi kelib murojaat qilgan hollarda ariza «yagona darcha» markazi tomonidan tegishli ishchi organga YAgona portal orqali yuboriladi.

Litsenziya talabgori arizani «yagona darcha» markaziga elektron saqlovchida taqdim etgan taqdirda «yagona darcha» markazi xodimi «yagona darcha» markazining o'ziga o'zi xizmat qilish uchun ajratilgan xonasida ariza YAgona portal orqali jo'natilishida yordam beradi.

15. YAgona portal orqali jo'natilgan ariza noyob ro'yxatga olish raqami berilgan holda avtomatik ravishda ro'yxatga olinadi.

4-bob. Arizani ko'rib chiqish va litsenziya berish yoki litsenziya berishni rad etish to'g'risida qaror qabul qilish

16. Litsenziya berish to'g'risidagi ariza ko'rib chiqilganligi uchun litsenziya talabgoridan ariza taqdim etilgan kunda qonun hujjatlarida belgilangan eng kam oylik ish haqining ikki baravari miqdorida yig'im undiriladi. Dorixonalar filiali ochilishi bilan bir vaqtda litsenziya berish to'g'risida ariza berilgan taqdirda belgilangan yig'im har bir filial uchun undiriladi.

17. Litsenziya berish to'g'risidagi ariza litsenziya talabgori tomonidan YAgona portal orqali taqdim etilganda arizani ko'rib chiqish uchun yig'im summasi litsenziyalovchi organning hisob raqamiga o'tkaziladi.

«YAgona darcha» markaziga o'zi kelib murojaat qilingan taqdirda litsenziya berish to'g'risidagi arizani ko'rib chiqish uchun to'lanadigan yig'imning 10 foizi belgilangan tartibda O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligining maxsus shaxsiy hisob raqamiga o'tkaziladi.

Litsenziya talabgori berilgan arizani rad etgan taqdirda to'langan yig'im summasi qaytarib berilmaydi.

18. Litsenziya berish yoki litsenziya berishni rad etish to'g'risidagi qaror litsenziya talabgorining arizasi olingan kundan boshlab o'n besh kundan ortiq bo'lmagan muddatda qabul qilinadi.

19. Litsenziya berish to'g'risidagi hujjatlarni ko'rib chiqish, ular yuzasidan xulosalar tayyorlash uchun litsenziyalovchi organda dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish uchun litsenziya berish bo'yicha hududiy komissiyalar (keyingi o'rinlarda hududiy komissiya deb ataladi) tashkil etiladi.

Hududiy komissiya to'g'risidagi nizom va uning namunaviy tarkibi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadi.

20. Ariza «yagona darcha» markaziga taqdim etilgan sanadan boshlab ishchi organ:

ikki kun mobaynida muddatda litsenziya talabgorining litsenziya talab va shartlariga muvofiqligini mazkur Nizomga [5-ilovadagi](#) shakl bo'yicha joyiga chiqib o'rganish o'tkazuvchi ishchi organning vakolatli vakili familiyasi, ismi va otasining ismining bosh harflari, o'rganish o'tkazish sanasi va vaqti haqida «yagona darcha» markazini YAgona portal orqali yozma ravishda xabardor qilishi shart. Bunda «yagona darcha» markazi xodimi zudlik bilan litsenziya talabgorini o'rganish o'tkazish sanasi va vaqti, shuningdek vakolatli vakil haqida xabardor qiladi;

etti kun mobaynida hujjatlarni ko'rib chiqadi va vakolatli xodimning o'z vaqtida joyiga chiqib o'rganishini ta'minlaydi. Vakolatli vakil litsenziya talabgoriga o'z xizmat guvohnomasini ko'rsatib, litsenziya talablari va shartlariga muvofiqligini o'rganish tartibini unga tushuntiradi. Vakolatli vakil o'rganish ishlarini bir ish kuni davomida tugatishi shart;

o'n kun mobaynida litsenziya talabgorining mazkur Nizomning [8-bandida](#) qayd etilgan litsenziya talablari va shartlariga muvofiqligi yoki muvofiq emasligini ko'rsatgan holda, litsenziyaning talab va shartlariga mosligini o'rganish bo'yicha xulosani, shuningdek hududiy komissiya yig'ilishi bayonnomasi loyihasini hududiy komissiyaga taqdim etadi.

Vakolatli vakillar sifatida yuqori malakaga ega tegishli ixtisoslik mutaxassislari hamda sanitariya-epidemiologiya nazorati organlarining mutaxassislari jalb qilinishi kerak.

Hududiy komissiya ishchi organ tomonidan Nizomning mazkur bandida belgilangan muddatlarga qat'iy rioya etilishini ta'minlaydi.

21. Litsenziyalovchi organ litsenziya talabgori tomonidan taqdim etilgan hujjatlarni ko'rib chiqish uchun shartnoma asosida ishchi organning vakolatli vakillarini jalb qilish huquqiga ega.

22. Hududiy komissiya, unga ishchi organning xulosasi taqdim etilgan kundan e'tiboran ikki ish kuni mobaynida ishchi organning xulosasini ko'rib chiqib, imzolangan bayonnomani litsenziyalovchi organga kiritadi.

23. Litsenziyalovchi organ hududiy komissiya bayonnomani imzolagan kunda, litsenziya berish yoki litsenziya berishni rad etish to'g'risidagi qarorni ko'rsatgan holda, uni tasdiqlaydi.

Hududiy komissiya tomonidan tasdiqlangan bayonnoma litsenziyalovchi organning litsenziya berish yoki litsenziya berishni rad etish to'g'risidagi qarori hisoblanadi.

24. Hududiy komissiya litsenziyalovchi organ tomonidan litsenziya berish yoki litsenziya berishni rad etish to'g'risida qaror qabul qilinganidan so'ng ikki ish kuni mobaynida qabul qilingan qaror haqidagi xabarnomani YAgona portal orqali:

belgilangan tartibda litsenziya talabgoriga yuborish (topshirish) uchun «yagona darcha» markaziga;

tegishli hisobni yuritish uchun tegishli ishchi organga yuboradi.

25. Quyidagilarda:

Litsenziya berishga qaror qilinganligi to'g'risidagi xabarnomada litsenziya bank hisob raqami rekvizitlari va litsenziya berilganligi uchun davlat boji to'lash muddatlari ko'rsatilgan bo'lishi kerak.

Litsenziya berish rad etilgani to'g'risidagi xabarnomada rad etishning sabablari, qonunchilikning aniq normalari va litsenziya talabgori ko'rsatib o'tilgan sabablarni bartaraf etib hujjatlarni takroran ko'rib chiqishga taqdim etishi uchun etarli bo'lgan muddat ko'rsatilgan bo'lishi kerak.

Litsenziya berishni rad etish haqidagi xabarnomada ko'rsatilgan muddat kamchiliklarni bartaraf etish va hujjatlarni qayta ko'rib chiqish uchun zarur bo'lgan vaqtga mutanosib bo'lishi kerak.

26. Litsenziyalar ishchi organ tomonidan rasmiylashtirilib, litsenziyalovchi organ rahbari yoki u yo'qligida uning o'rinbosari tomonidan imzolanadi va belgilangan tartibda litsenziya talabgori tomonidan davlat boji to'langanligini tasdiqlovchi hujjat taqdim etilgandan so'ng uch kun muddatda beriladi.

Litsenziya talabgori mazkur Nizomga [4-ilovaning](#) XI bo'limida qayd etilgan litsenziya talab va shartlariga rioya etishini tegishli belgilarni qo'yish orqali tasdiqlagan taqdirda, litsenziya bitimini imzolash talab etilmaydi.

27. Litsenziya maxsus blankalarda rasmiylashtiriladi.

Litsenziya blankasi namunasi mazkur Nizomga [6-ilovada](#) ko'zda tutilgan namunaviy shakl asosida litsenziyalovchi organ tomonidan tasdiqlanadi.

Litsenziyalar blankalari qat'iy hisobda turadigan hujjatlar hisoblanadi, hisobga olish seriyasiga, tartib raqamiga va himoyalanganlik darajasiga ega bo'ladi. Litsenziyalar blankalari litsenziyalovchi organ buyurtmanomasiga binoan «Davlat belgisi» davlat-ishlab chiqarish birlashmasi tomonidan bosmaxona usulida tayyorlanadi. Litsenziyalar blankalarining hisobga olinishi, saqlanishi va ulardan maqsadli foydalanilishi, shuningdek berilgan, to'xtatib turilgan, qayta tiklangan, qayta rasmiylashtirilgan, bekor qilingan va amal qilishi tugatilgan litsenziyalar haqidagi ma'lumotlar ishonchli va o'z vaqtida tegishli axborot resurslariga kiritish uchun litsenziyalovchi organ rahbari javob beradi.

28. Agar litsenziat litsenziya berish to'g'risida qaror qabul qilinganligi haqidagi xabarnoma yuborilgan (topshirilgan) vaqtdan boshlab uch oy mobaynida litsenziyalovchi organga litsenziya berilganligi uchun davlat boji to'lamasa, litsenziyalovchi organ litsenziyani bekor qilish to'g'risida qaror qabul qilishga haqlidir.

29. Litsenziya berish «Faoliyatning ayrim turlarini litsenziyalash to'g'risida»gi O'zbekiston Respublikasi Qonunining [17-moddasida](#) belgilangan asoslar bo'yicha rad etilishi mumkin.

Litsenziya talabgori litsenziyalovchi organning litsenziya berishni rad etish to'g'risidagi qarori, shuningdek litsenziyalovchi organ mansabdor shaxsining xatti-harakati (harakatsizligi) yuzasidan qonun hujjatlarida belgilangan tartibda shikoyat qilish huquqiga ega.

30. Litsenziya berishning rad etilishiga asos bo'lgan sabablar litsenziya talabgori tomonidan belgilangan muddatda bartaraf etilgan taqdirda, litsenziyalovchi organ tomonidan hujjatlarni takroran ko'rib chiqish hamda litsenziya berish yoki litsenziya berishni rad etish, litsenziya talabgorining rad etilishiga sabab bo'lgan holatlarni bartaraf etganligi to'g'risidagi arizasi uni tasdiqlovchi barcha zarur hujjatlar bilan birgalikda olingan kundan boshlab o'n kundan ortiq bo'lmagan muddatda amalga oshiriladi. Litsenziya talabgorining arizasi qayta ko'rib chiqilganligi uchun yig'im undirilmaydi.

Litsenziya talabgorining arizasi takroran ko'rib chiqishda ilgari yuborilgan litsenziya berishni rad etish to'g'risidagi xabarnomada qayd etilmagan yangi asoslar bilan litsenziya berishni rad etishga yo'l qo'yilmaydi.

Litsenziya talabgori tomonidan litsenziya berishni rad etish to'g'risidagi bildirishnomada ko'rsatilgan muddat o'tgandan keyin berilgan ariza yangidan berilgan ariza hisoblanadi va litsenziyalovchi organ tomonidan umumiy asoslarda ko'rib chiqiladi.

Litsenziya berishning rad etilishiga asos bo'lgan sabablar litsenziya talabgori tomonidan bartaraf etilganligi to'g'risidagi ariza va uni tasdiqlovchi tegishli hujjatlar mazkur Nizomning [3-bobida](#) nazarda tutilgan tartibda taqdim etiladi. Bunda ishchi organning mazkur Nizomning [20-bandida](#) belgilangan tartibda amalga oshirishi lozim bo'lgan harakatlari muddati besh kundan oshib ketmasligi lozim.

31. Ishchi organ dorixona mudiri, dorixona filiali mudiri o'zgarganligi to'g'risidagi xabarnomani olgan kundan e'tiboran bir oy muddatda taqdim etilgan ma'lumotlarning to'g'riligini tekshiradi va ular mazkur Nizomning 8-bandi [«v»](#), [«g»](#), [«d»](#) va [«e» kichik bandlarida](#) belgilangan litsenziya talab va shartlariga muvofiq ekanligi aniqlangan taqdirda reestrda tegishli o'zgartirishlarni kiritadi.

5-bob. Dorixonaning filialini ochish tartibi

32. Litsenziat tomonidan dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish bilan shug'ullanish uchun berilgan litsenziya doirasida dorixona filiali ochilgan taqdirda litsenziat litsenziyalovchi organga mazkur Nizomning [9-bandida](#) belgilangan tartibda tegishli ariza bilan murojaat qiladi.

33. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish bilan shug'ullanish uchun berilgan litsenziya doirasida dorixona filiali ochilgan taqdirda dorixona maydoni, filiali mavjud bo'lgan dorixonalariga qo'yiladigan sanitariya-epidemiologik me'yorlarga mos bo'lishi kerak.

34. Ariza ko'rib chiqilganligi uchun litsenziatdan eng kam oylik ish haqining ikki baravari miqdorida yig'im undiriladi.

Ariza ko'rib chiqilganligi uchun yig'im dori vositalari va tibbiy buyumlarini chakana realizatsiya qilish bilan shug'ullanuvchi ochiladigan filiallar soni barobaridagi miqdorda undiriladi.

Litsenziatning litsenziya berish to'g'risidagi arizasi YAgona portal orqali taqdim etilganda yig'im summasi litsenziyalovchi organning hisob raqamiga o'tkaziladi.

«YAgona darcha» markaziga o'zi kelib murojaat qilingan taqdirda litsenziya berish to'g'risidagi arizani ko'rib chiqish uchun belgilangan yig'imning 10 foizi belgilangan tartibda O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligining maxsus shaxsiy hisob raqamiga o'tkaziladi.

35. Arizani ko'rib chiqish mazkur Nizomning [4-bobida](#) belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

36. Dorixona filiali uchun litsenziya quyidagi qo'shimcha talablarni nazarda tutgan holda, mazkur Nizomning [27-bandiga](#) muvofiq rasmiylashtiriladi:

«tire» belgisi orqali litsenziatga dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish bilan shug'ullanish uchun berilgan litsenziya ro'yxat raqami hamda ochilayotgan filial tartib raqamini ko'rsatish;

dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish amalga oshiriladigan filial manzilini ko'rsatish.

37. Dorixona filiali uchun litsenziya berishda davlat boji undirish talab etilmaydi.

6-bob. Litsenziyani qayta rasmiylashtirish, uning amal qilish muddatini uzaytirish, dublikat berish

38. Litsenziat qayta tashkil etilgan, uning nomi yoki joylashgan joyi (pochta manzili) o'zgargan taqdirda, litsenziat yoki uning huquqiy vorisi qayta ro'yxatdan o'tkazilgandan keyin bir oy muddatda mazkur Nizomning [9-bandida](#) belgilangan tartibda litsenziyani qayta rasmiylashtirish to'g'risida ariza berishi shart.

YAngidan yuzaga kelgan yuridik shaxsni davlat ro'yxatidan o'tkazish sanasida faoliyatning ayni bir litsenziyalanadigan turini (uning qismini) amalga oshirish uchun litsenziyaga ega yuridik shaxslar bo'lmish litsenziatlar qo'shib yuborilgan taqdirda, mazkur Nizomning [9-bandida](#) belgilangan tartibda litsenziyani qayta rasmiylashtirishga yo'l qo'yiladi.

Litsenziyaning amal qilishi litsenziyalanadigan faoliyat turining bir qismi (qismlari) uchun tugatilgan taqdirda, litsenziya qayta rasmiylashtiriladi.

Mazkur Nizomning [27-bandiga](#) muvofiq ravishda rasmiylashtirilgan litsenziya litsenziat tomonidan «yagona darcha» markaziga bevosita taqdim etiladi. «Yagona darcha» markazi xodimi litsenziyani olgan kundan e'tiboran uch kun muddatda uni litsenziyalovchi organga taqdim etadi.

Ishchi organ ko'rsatib o'tilgan ma'lumotlarni tasdiqlovchi tegishli hujjatlarni qonun hujjatlariga muvofiq tadbirkorlik sub'ektlarini davlat ro'yxatiga olish va hisobga qo'yishning avtomatlashtirilgan tizimi orqali oladi.

39. Litsenziat litsenziya qayta rasmiylashtirilguniga qadar unda ko'rsatilgan faoliyatni ilgari berilgan litsenziya asosida amalga oshiradi.

40. Litsenziyani qayta rasmiylashtirishda litsenziya talabgorining litsenziya berish to'g'risidagi arizasi ko'rib chiqilganligi uchun to'lanadigan summaning yarmi miqdorida yig'im undiriladi. Litsenziyani qayta rasmiylashtirish to'g'risidagi ariza Yagona portal orqali taqdim etilganda yig'im summasi litsenziyalovchi organning hisob raqamiga o'tkaziladi.

«Yagona darcha» markaziga o'zi kelib murojaat qilingan taqdirda litsenziya berish to'g'risidagi arizani ko'rib chiqish uchun belgilangan yig'imning 10 foizi belgilangan tartibda O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligining maxsus shaxsiy hisob raqamiga o'tkaziladi.

41. Litsenziyani qayta rasmiylashtirish litsenziyani qayta rasmiylashtirish to'g'risidagi ariza «yagona darcha» markazi olgan kundan yoki Yagona portal orqali litsenziyalovchi organ tomonidan olingan kundan boshlab besh kun mobaynida amalga oshiriladi.

42. Litsenziyalovchi organ litsenziyani qayta rasmiylashtirish to'g'risidagi arizani ko'rib chiqib, litsenziyani mazkur Nizomning [27-bandiga](#) muvofiq rasmiylashtiriladi.

Litsenziyani qayta rasmiylashtirish jarayonida litsenziyalovchi organ litsenziyalar reestriga tegishli o'zgartirishlarni elektron tarzda kiritadi.

Litsenziyani qayta rasmiylashtirishda ilgari berilgan litsenziyaning amal qilish muddati o'zgarmaydi.

43. Litsenziya yo'qotib qo'yilgan yoki u yaroqsiz holga kelib qolgan taqdirda dublikat beriladi. Dublikat olish uchun litsenziat ariza bilan «yagona darcha» markaziga o'zi kelib yoki Yagona portal orqali litsenziyalovchi organga ariza va litsenziya yo'qotib qo'yilganligini tasdiqlovchi hujjat bilan murojaat qiladi.

Litsenziya dublikati berishda litsenziya berganlik uchun nazarda tutilgan yig'im summasining yarmi miqdorida to'lov undiriladi.

44. Litsenziyaning amal qilish muddati litsenziatning arizasiga binoan uzaytirilishi mumkin. Litsenziyaning amal qilish muddatini uzaytirish mazkur Nizomning [2](#), [3](#) va [4-boblarida](#) nazarda tutilgan tartibda amalga oshiriladi.

Litsenziyaning amal qilish muddatini uzaytirish to'g'risidagi ariza organga mazkur Nizomning [9-bandiga](#) muvofiq litsenziyaning amal qilish muddati tugagunga qadar ikki oydan kechikmasdan berilishi kerak. Litsenziyaning amal qilish muddatini uzaytirish litsenziya olish uchun nazarda tutilgan tartibda amalga oshiriladi.

7-bob. Litsenziya talablari va shartlariga rioya etilishini nazorat qilish

45. Litsenziya talablari va shartlariga rioya etilishi yuzasidan nazorat qonun hujjatlarida belgilangan tartibda litsenziyalovchi organ tomonidan amalga oshiriladi.

46. Litsenziya talablari va shartlariga rioya etilishi yuzasidan nazoratni amalga oshirishda litsenziyalovchi organ o'z vakolatlari doirasida quyidagi huquqlarga ega:

litsenziat tomonidan litsenziya talablari va shartlariga rioya etilishini qonun hujjatlarida belgilangan tartibda rejali tekshirish;

qonun hujjatlarida belgilangan tartibda jismoniy va yuridik shaxslarning qonun hujjatlari buzilganligi holatlari bo'yicha bergan murojaatlari asosida maxsus vakolatli organ — Nazorat qiluvchi organlar faoliyatini muvofiqlashtiruvchi Respublika kengashi qarori bo'yicha litsenziat tomonidan litsenziya talablari va shartlariga rioya etilishining tekshirishlarini o'tkazish;

litsenziya talablari va shartlariga rioya etilishi yuzasidan tekshirish o'tkazishda tegishli ixtisoslik bo'yicha mutaxassislarni jalb qilish;

litsenziya talablari va shartlariga rioya etilishini tekshirishda paydo bo'ladigan masalalar bo'yicha litsenziatdan zarur axborotni so'rash va olish;

tekshirishlar natijalari asosida, litsenziat tomonidan litsenziya talablari va shartlarining aniq buzilishlarini ko'rsatgan holda dalolatnomalar (ma'lumotnomalar) tuzish;

litsenziatga aniqlangan buzilishlarni bartaraf etishni yuklovchi qarorlar chiqarish va litsenziat aniqlangan bunday buzilishlarni bartaraf etishi shart bo'lgan muddatlarni belgilash;

litsenziyalarning amal qilishini to'xtatib turish, to'xtatish yoki bekor qilish to'g'risida qonun hujjatlarida belgilangan tartibda qaror chiqarish yoki sudga murojaat qilish;

O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Soliq, valyutaga oid jinoyatlarga va jinoiy daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashish departamenti tomonidan taqdim etilgan tegishli materiallar, shu jumladan tekshirish uchun xarid qilish va nazorat ostida olish bo'yicha materiallar asosida, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Xususiyashtirilgan korxonalarga ko'maklashish va raqobatni rivojlantirish davlat qo'mitasi va uning hududiy bo'linmalarining tekshiruv hujjatlari asosida dori vositalari va tibbiy buyumlarga narx belgilash tartibi qo'pol ravishda buzilganligi uchun dorixona, dorixona filialiga berilgan litsenziyaning amal qilishini to'xtatish to'g'risida belgilangan tartibda qaror chiqarish;

47. Litsenziya talablari va shartlariga rioya etilishini tekshirishda litsenziyalovchi organning tekshiruvchi xodimlari tomonidan ikki nusxada dalolatnoma tuziladi, ularning bittasi litsenziatga beriladi, ikkinchi nusxasi litsenziyalovchi organda qoladi.

8-bob. Litsenziyaning amal qilishini to'xtatib turish, to'xtatish va bekor qilish

48. Litsenziyaning amal qilishini to'xtatib turish, to'xtatish va bekor qilish «Faoliyatning ayrim turlarini litsenziyalash to'g'risida»gi O'zbekiston Respublikasi Qonunining [22](#), [23](#) va [24-moddalarida](#) nazarda tutilgan hollarda va tartibda amalga oshiriladi.

Amal qilishi to'xtatib turilgan, to'xtatilgan va bekor qilingan litsenziyalar haqidagi ma'lumotlar litsenziyalovchi organ tomonidan tegishli axborot resurslariga kiritiladi.

49. Litsenziyaning amal qilishi belgilangan tartibda to'xtatilishiga olib keladigan, litsenziya talablari va shartlarini qo'pol ravishda buzilishi holatlari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

muntazam ravishda (bir yil davomida ikki va undan ortiq marta) litsenziya talablari va shartlari, shu jumladan dori vositalari va tibbiy buyumlariga narx belgilash tartibi buzilishi;

dori vositalari va tibbiy buyumlarni muvofiqlik sertifikatlarisiz saqlash va (yoki) realizatsiya qilish;

O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilmagan, sifatsiz, qalbakilashtirilgan dori vositalarini va tibbiy buyumlarni, shuningdek O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tkazilgan dori vositalarining g'ayriqonuniy nusxalarini saqlash va (yoki) realizatsiya qilish;

dori vositalari va tibbiy buyumlarning farmatsevtik ma'lumotga ega bo'lmagan shaxs tomonidan realizatsiya qilinishi;

dorixonaga oliy farmatsevtik ma'lumotga ega bo'lmagan shaxs, dorixona filialiga farmatsevtik ma'lumotga ega bo'lmagan shaxsning mudirlik qilishi;

dorixona filiali tomonidan litsenziyalanadigan faoliyat litsenziyasiz amalga oshirilishi.

50. Litsenziyalovchi organning litsenziyaning amal qilishini to'xtatib turish, to'xtatish va bekor qilish to'g'risidagi qarori yuzasidan sudga shikoyat qilinishi mumkin. Litsenziyalovchi organ qarorining asossiz ekanligi sud tomonidan e'tirof etilgan taqdirda, litsenziyalovchi organ litsenziat oldida uning ko'rgan zarari miqdorida javob beradi.

9-bob. Litsenziyalar reestri

51. Litsenziyalovchi organ «Litsenziya» axborot tizimi kompleksi orqali litsenziyalar reestrini yuritadi.

52. Litsenziyalar reestrda quyidagilar ko'rsatilishi kerak:

a) litsenziatlar to'g'risidagi tashkilotning nomi va soliq to'lovchining identifikatsiya raqami, tashkiliy-huquqiy shakli, tashkilot rahbarining familiyasi, ismi, otasining ismini (mavjud bo'lgan holda) o'z ichiga oladigan asosiy ma'lumotlar;

b) dorixona mudiri, dorixona filiali mudiri haqidagi ma'lumotlar: familiyasi, ismi, otasining ismi (mavjud bo'lgan holda);

pasportga oid ma'lumotlar (seriyasi, ro'yxat raqami, berilgan vaqti, pasportni bergan organning nomi);

dorixona mudiri uchun — oliy farmatsevtik ma'lumot haqidagi diplomi ma'lumotlari (seriyasi, ro'yxat raqami, berilgan sanasi, kim tomonidan berilgan), farmatsevti assistenti (yordamchisi)ning o'rta maxsus ma'lumot haqidagi diplomi ma'lumotlari;

mutaxassislik nomi;

v) litsenziyalanadigan faoliyat turi amalga oshiriladigan manzil (manzillar), ish telefoni, faks;

g) litsenziya berilgan sana va tartib raqami;

d) litsenziyaning amal qilish muddati;

e) litsenziyalanadigan faoliyat turi;

j) litsenziyani qayta rasmiylashtirish, amal qilish muddatini uzaytirish, uning amal qilish muddatini to'xtatib turish va tiklashning asoslari va sanasi;

z) litsenziyaning amal qilishini to'xtatishning asoslari va sanasi;

i) litsenziyani bekor qilishning asoslari va sanasi.

53. Litsenziyalovchi organ litsenziyalar reestrini yuritish vakolatini ishchi organga berish huquqiga ega.

54. Litsenziyalarning reestrlarida mavjud bo'lgan ma'lumotlar litsenziyalovchi organning veb-saytida «Litsenziya» axborot tizimi kompleksida joylashtiriladi va tanishish uchun ochiq bo'ladi.

10-bob. Manzillar va xodimlar reestri

55. Litsenziyalovchi organ qonun hujjatlari talablari buzilganligi, shu jumladan dori vositalari va tibbiy buyumlarning narxini belgilash tartibi qo'pol ravishda buzilganligi oqibatida litsenziyaning amal qilishi to'xtatilgan dorixona, dorixona filialining manzillari reestri va xodimlari reestrini shakllantiradi.

56. Litsenziyalovchi organ qonun hujjatlari buzilganligi, shu jumladan dori vositalari va tibbiy buyumlarning narxini belgilash tartibi qo'pol ravishda buzilganligi oqibatida litsenziyasining amal qilishi to'xtatilganligi to'g'risidagi sudning qarorini olgan kundan e'tiboran bir kun muddatda qonun hujjatlariga rioya etilishi yuzasidan tuzilgan tekshiruv dalolatnomasi asosida manzillar reestri va xodimlar reestriga dorixona va dorixona filiallari manzillari va xodimlari haqidagi ma'lumotlarni kiritadi.

57. Manzillar reestri va xodimlar reestri litsenziyalar reestrining bir qismi hisoblanadi va quyidagi ma'lumotlarni o'z ichiga oladi:

a) tashkilotning to'liq nomi va uning soliq to'lovchining identifikatsiya raqami;

b) qonun hujjatlari talablari buzilganligi, shu jumladan dori vositalari va tibbiy buyumlarning narxini belgilash tartibi qo'pol ravishda buzilganligi aniqlangan dorixona, dorixona filialining to'liq manzili;

v) qonun hujjatlari talablarini buzgan, shu jumladan dori vositalari va tibbiy buyumlarning narxini belgilash tartibini qo'pol buzgan xodimlarning familiyasi, ismi, otasining ismi;

g) qonun hujjatlari talablari buzilganligi, shu jumladan dori vositalari va tibbiy buyumlarning narxini belgilash tartibi qo'pol ravishda buzilganligi oqibatida litsenziyaning amal qilishini to'xtatish to'g'risida qaror qabul qilgan sudning nomi, qaror qabul qilingan sana va ro'yxat raqami.

58. Litsenziyalovchi organ mazkur Nizomning [55-bandida](#) ko'zda tutilgan manzillar reestri va xodimlar reestriga kiritilgan ma'lumotlarni ular kiritilgan vaqtdan e'tiboran uch yil o'tganidan so'ng reestrda chiqarib tashlaydi.

59. Manzillar reestri va xodimlar reestridagi ma'lumotlar tanishish uchun ochiq bo'ladi.

11-bob. Litsenziya berilganligi uchun davlat boji to'lash tartibi

60. Litsenziya berilganligi yoki uning amal qilish muddati uzaytirilganligi uchun litsenziya talabgori, litsenziat tomonidan eng kam oylik ish haqining o'n baravari miqdorida davlat boji to'lanadi.

61. Litsenziya talabgori tomonidan ariza YAgona portal orqali taqdim etilgan taqdirda davlat boji summasi Respublika byudjetiga yo'naltiriladi.

«YAgona darcha» markazlariga o'zi kelib murojaat qilgan taqdirda, to'lanadigan davlat bojining 10 foizi miqdoridagi mablag'lar «yagona darcha» markazi faoliyatini moliyalashtirish manbai sifatida, keyinchalik tushadigan mablag'lar «yagona darcha» markazlarini saqlash, ularning moddiy-texnika bazasini mustahkamlash, xodimlari mehnatiga haq to'lash va ularni rag'batlantirishga yo'naltirilishi uchun O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi nomiga ochilgan maxsus shaxsiy hisob raqamiga o'tkaziladi.

12-bob. YAkuniy qoida

62. Mazkur Nizom talablari buzilishida aybdor bo'lgan shaxslar qonun hujjatlariga muvofiq javob beradilar.

Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni litsenziyalash tartibi to'g'risidagi [nizomga](#)

1-ILOVA

Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni litsenziyalash SXEMASI

Dori vositalari va tibbiy buyumlarini chakana realizatsiya qilishni litsenziyalash tartibi to'g'risidagi [nizomga](#)

2-ILOVA

Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish uchun moddiy-texnika bazaga, binoga (xonaga) qo'yiladigan TALABLAR

I. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish uchun binoga (xonaga) qo'yiladigan talablar

1.1. Egalik qilish huquqi yoki boshqa ashyoviy huquq (ijara shartnomasi va boshqalar) bino (xona) mavjudligi;

1.2. Xonalari joylashgan manzil aniqlangan qonun hujjatlari buzilishi, shu jumladan dori vositalari va tibbiy buyumlar narxini belgilash tartibi qo'pol ravishda buzilishi oqibatida amal qilishi to'xtatilgan dorixonalarining manzilli reestriga kiritilmagan bo'lishi kerak.

1.3. Dorixona va uning filiallari quyidagicha joylashtirilishi mumkin:

alohida binolarda (faqat birinchi qavatda);

turar joy binolari yoki noturar joy xonalariga taqab qurilgan binolarga (faqat birinchi qavatda) qurilgan binolarda;

ko'p qavatli jamoat binolari va turar joy binolarining birinchi qavatida.

1.4. Dorixona va ularning filiallari turar joy binolari va jamoat binolarining birinchi qavatida joylashganda, ular dorixonaga tashrif qiluvchilar uchun alohida ko'chadan kirish eshigi hamda tovarlarni qabul qilish va bo'sh idishlarni olib ketish uchun mo'ljallangan, hovli tomonga qaratilgan xizmat eshigi bo'lishi kerak. Xizmat eshigi oldida tovar tashuvchi avtomobillar uchun tovar tushirish va ortish maydonchasini ko'zda tutish maqsadga muvofiq bo'ladi.

1.5. Dorixona va dorixona filiallarining barcha xonalari ular bajaradigan funksiyalariga qarab bir-biri bilan o'zaro funksional bog'liq holda hamda boshqa maqsadda foydalaniluvchi xonalardan ajratilgan blokni tashkil qilib, alohida kirish eshigiga ega bo'lgan holda joylashtirilishi zarur. Dorixona omborxonasi binoning pastki qismida, xona balandligi 2,4 metrdan kam bo'lmagan holda joylashtirilishi mumkin.

1.6. Dorixona xonalari ishlab chiqarish (tovarlarni qabul qilish, tayyorlash, saqlash va berishga jalb etilgan barcha xonalar) va ma'muriy-maishiy (idora, buxgalteriya, kiyinish xonasi, hojatxona va shu kabilar) xonalarga bo'linadi.

1.7. Dorixona va uning filiallari binolarining minimal zarur tarkibi va maydoni:

T/r	Binolar nomi	Dorixonalarining tayyor dorilar bilan savdo qiluvchi maydoni kamida (kv.m)
------------	---------------------	---

1.	Tashrif buyuruvchilarga xizmat ko'rsatish zali jumladan:	16
	xodimlar ish joyi uchun asbob-uskunalarini joylashtirish hududi	8
	Tashrif buyuruvchilarni xizmat ko'rsatish hududi	8
	<i>Jami:</i>	16
2.	Komplektlovchi-ekspeditsiya xonasi*	10
3.	Tayyor dori vositalari va tibbiy buyumlarni saqlash xonasi (termolyabil vositalar uchun sovgich bilan)	12
4.	Tibbiy buyumlarni saqlash xonasi*	4
	<i>Jami:</i>	26
5.	Mudir, buxgalteriya xonasi*	6
6.	Ovqatlanish, maxsus kiyim, shaxsiy buyumlarni saqlash uchun qo'shimcha xona	4
7.	Hojatxona	2
	<i>Jami:</i>	12
	Hammasi	34/54

* — filialga ega bo'lgan dorixonalar uchun.

1.8. Mazkur talablarning [1.7-bandiga](#) muvofiq, dorixona filiali mavjud bo'lgan tayyor dori vositalari shakli (TDSH) dorixonalar umumiy maydoni kamida 54 m.kv bo'lgan, filialga ega bo'lmagan TDSH dorixonalar yoki filiallar umumiy maydoni kamida 34 m.kvdan bo'lishi kerak.

1.9. Qishloq vrachlik punktlari binosida dorixona filiallari kamida 8 m.kv kam bo'lgan maydonda joylashtirilishi mumkin.

II. Dorixona xonalari va asbob-uskunalariga qo'yiladigan talablar

2.1. Dorixonaga kirish joyida 1,0 m. kenglikdagi pandus bilan jihozlangan bo'lishi kerak (istisno tariqasida 0,9 m. bo'lishiga yo'l qo'yiladi). 0,7 — 0,9 m. balandlikdagi qo'l ushlagichlar o'rnatilishi lozim, pandus qiyaligi 1:10 nisbatdan yuqori bo'lmasligi kerak (SHNK 2.07.02-07, SanKiN № 0266-09, SHNK 2.08.02-09), shuningdek oyoq kiyimini tozalash moslamalari (reshetka, skrebka va boshqalar) o'rnatilgan bo'lishi kerak. Moslamalar zarur bo'lganda, ammo bir kunda bir martadan kam bo'lmagan holda tozalab turiladi.

2.2. Xona devori, shifti va pollari dezinfektsiyalovchi moddalar bilan nam tozalashga yo'l qo'yiladigan xolda ta'mirlangan bo'lishi kerak. Ta'mirlovchi vositalar sifatida suvga chidamli bo'yoq, emal va och rangli glazurlangan kafel plitkalari (mayolika) qo'llanilishi mumkin. Pollar keramik glazurlanmagan (terrakotli) plitkalar yoki choklari payvandlangan lenolium bilan qoplanadi.

2.3. Dorixona asbob-uskunalarini tibbiyot vositalari ta'siriga va ba'zi xollarda kimyoviy reaktivlar ta'siriga turg'un materiallardan ishlangan, tashqi va ichki tomoni tekis bo'lishi kerak. Asbob-uskunalar va dorixona mebellari tozalashga xalaqit bermaydigan va yorug'lik tushishini to'smagan xolda joylashtirilishi kerak. Ishlab chiqarish xonalarida ish faoliyatiga taalluqli bo'lmagan asbob-uskunalarini joylashtirishga yo'l qo'yilmaydi.

2.4. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni saqlash xonasi zarur miqdorda javon, taglik, tovar qo'ygichlar va boshqalar bilan ta'minlangan bo'lishi kerak. Dori vositalarini polda tovar qo'ygichsiz joylashtirishga yo'l qo'yilmaydi.

Stellajlar shunday joylashtirilishi lozimki, tashqi devorlardan 0,6-0,7 m masofada, shiftdan 0,5 m, poldan 0,25 m dan kam bo'lmagan masofada bo'lishi zarur. Derazalarga nisbatan stellajlar

ular oralig'iga yorug'lik tushadigan darajada joylashtiriladi. Stellajlar oralig'idagi masofa 0,75 m dan kam bo'lmagan holda va erkin harakatlanishni ta'minlaydigan darajada joylashtiriladi.

Dorixona omborxonasi va dorixona toza holda bo'lishi ta'minlanishi uchun (bir kunda bir mahal), yuvishga ruxsat etilgan vositalarni qo'llagan xolda nam tozalash usuli bilan muntazam ravishda tozalash ishlari olib borilishi zarur.

2.5. YOz kunlari oftobga qarab joylashgan oyna va vitrinalar, oftobdan himoyalangan moslamalar (jalyuza, markizlar va sh.q.) bilan ta'minlangan bo'lishi kerak.

2.6. Xonani shamollatish uchun ishlatiladigan derazaning yuqori qismi va fortochkasi katakchasi 2 x 3 mm dan katta bo'lmagan o'lchamdagi echiladigan metall yoki plastmassa setka bilan himoyalanaadi.

2.7. Dori vositalari va tibbiy buyumlarni saqlash xonasida plakat va devoriy gazeta osish, gullarni o'stirish, polga gilam solish, pardalar osishga yo'l qo'yilmaydi. Buning uchun yo'lak, xodimlar dam olish xonasi, kabinetlardan foydalanish mumkin.

Xonada ish uchun kerak bo'ladigan ma'lumotlar jadvali va stendlar dizenfeksiya qilinadigan va namlik bilan tozalanadigan materiallardan tayyorlanishi kerak.

2.8. Tashrif buyuruvchilarga xizmat ko'rsatish hududlaridagi dorixona xodimining ish joyida to'g'ridan-to'g'ri tomchi orqali o'tuvchi infeksiyalardan xodimlarni himoya qiluvchi moslama o'rnatilgan bo'lishi kerak.

Xona devorining qo'l yuvish moslamasi o'rnatiladigan qismi 1,6 m balandlikda va tomonlari 20 sm kenglikda bo'lishi ko'zda tutilgan xolda glazurlangan plitka yoki boshqa namlikni ko'taruvchi material bilan ishlov berilishi shart.

2.9. Dorixona (filiallar) maxsus dorixona mebellari, ishlab chiqarish asbob-uskunolari, termolabil dori vositalarini saqlaydigan sovutgich, dori vositalari savdosi va ular to'g'risida ma'lumotlar bilan ta'minlangan bo'lishi kerak.

2.10. Dori vositalarini realizatsiya qilish (savdo zali) va saqlash xonasiga kerakli haroratni ta'minlaydigan konditsioner o'rnatilgan bo'lishi kerak.

Tayyor dori vositalarini saqlash xonalari havo haroratini qayd etuvchi asboblari va termometrlar bilan ta'minlangan bo'lishi kerak. Termometr saqlash xonasi devoriga poldan 1,5 — 1,7 m balandlikda va eshikdan 1 m masofada hamda isitish asboblariidan uzoqda o'rnatiladi.

2.11. Dorixona (filiallar) dizenfeksiyalar ishlarini profilaktikasini o'tkazish uchun ko'chma kvars lampalar bilan ta'minlangan bo'lishi kerak.

2.12. Dorixonaning omborxona xonalari binoning pastki qavatida joylashgan bo'lishi mumkin. Bunda omborxona xonalari balandligi 2,4 m dan past bo'lmasligi kerak

2.13. Dorixona va ularning filiallari xonalarini tabiiy shamollatish qishki va o'tish davrida 1/50 dan kam bo'lmagan hajmda, derazaning yuqori qismi va fortochkasi yordamida, yilning yozgi davrida esa ochiq derazalar yordamida amalga oshiriladi.

III. Dorixona xonalarini yoritish va sanitariya jihatidan obodonlashtirish

3.1. Dorixona xonalarini markaziy suvli isitish tavsiya etiladi. jamoat va aholi turar joy binolaridagi dorixona (filiallar) binoning isitish tizimiga ulanadi.

3.2. Silliqliq devorga o'rnatiladigan changdan tozalash uchun qulay radiatorlar ayniqsa afzal hisoblanadi.

3.3. Dorixona (filiallar) binolaridagi issiqlik suv ta'minoti, havoni almashtirish, ventilyasiya va isitish ta'minotini loyihalashda mazkur bandga va KMK 2.10.04-96 «Qurilish issiqlik texnikasi», KMK 2.04.05-97 «Isitish, ventilyasiya va havo almashtirish» bandlarida qo'yilgan talablarga rioya etish kerak.

3.4. Alohida binoda joylashgan hamda qishloq joylarda joylashgan dorixonalar avtonom isitilishi mumkin. Xonani yonuvchi gaz asboblari yoki ochiq spiralli elektr isitgich asboblari bilan isitishga yo'l qo'yilmaydi.

3.5. Binoni isitish davrida savdo zalida havo harorati 16°S dan yuqori bo'lmagan darajada bo'lishi kerak.

3.6. Dorixona xonalarini 1 soat ichida bir marotabadan kam bo'lmagan havo almashtirishni ta'minlaydigan tabiiy umumalmashtiruvchi ventilyasiya ishlatishga yo'l qo'yiladi

3.7. Issiqlik tashuvchi sifatida 70° S dan kam bo'lmagan haroratda suvli isitish tizimini qo'llash mumkin.

3.8. Isitish asboblari tizimini deraza tagiga o'rnatish kerak bo'ladi.

3.9. Ventilyasiya tizimi uskunalarini, shuningdek pastki qavatda o'rnatish mumkin.

3.10. Dorixona (filiallar) xonalarini sun'iy yoritishni KMK 2.01.05-98 «Sun'iy va tabiiy yoritish» va mazkur band talablariga muvofiq loyihalashtirish kerak.

Xonalar	Ish joyini yoritish, lk	YOrug'lik manbai	YOrug'lik me'yorlashtiriladigan maydon
1. Savdo zali va xodimlar xonasi	150	l.l.**	G*-0.8
2. Retseptura bo'limi, tayyor dori vositalari bo'limi***, retseptsiz sotish, optika	300	l.l.	G-0.8

* G — gorizontalsirti, V — vertikal sirti;

** l.l. — luminatsiyalangan lampa;

*** — xonada joyni yoritish uchun shlepsel uzatgich talab etiladi.

3.11. Dorixona va filiallar xonalarini yoritilishi cho'g'lanma lampa va lyuminatsiyalangan lampalar orqali amalga oshiriladi, bunda lyuminatsiyalangan yoritgichlar shovqinni pasaytirishni tartibga soluvchi apparat bilan komplektlangan bo'lishi kerak.

3.12. Xona shiftiga o'rnatilgan umumiy yoritqichlar yopiq nur tarqatish moslamalari bilan qoplangan bo'lishi kerak.

3.13. Dorixona va ularning filiallari ichki va tashqi telefon aloqasi bilan ta'minlangan bo'lishi kerak.

3.14. Dorixona va ularning filiallarining savdo zalida va ovqatlanish xonasida tabiiy yorug'likni etarli darajada ta'minlash uchun minimal tabiiy yorug'lik koeffitsienti KEYO 1,5 protsentni ko'zda tutish kerak.

3.15. Dorixona va ularning filiallarining suv ta'minoti vodoprovod tarmog'i yoki mahalliy suv manbasi orqali amalga oshiriladi.

3.16. Ichki suv tarmog'i issiq va sovuq suvni ovqatlanish xonasi hamda sanitariya xonasiga etkazib berilishini ta'minlashi lozim.

3.17. Dorixona va ularning filiallari ishlatilgan suvni chiqarish uchun kanalizatsiya tizimiga ulangan bo'lishi kerak, kanalizatsiya bo'lmaganda chiqarish tizimi sifatida chuqur o'ralar qo'llaniladi. Qattiq holdagi chiqindilar uchun germetik qopqoqli axlat idishlar o'rnatiladi.

TESTLAR

?

Dorixonaning sanitar tartibi qanday talab va me'yorlardan iborat?

!1

Barcha javoblar to'g'ri

!

Dorixonaning xonalari va jixozlarini tozalashga qo'yiladigan talablar

!

Dorixona xodimlarining shaxsiy gigiena qoidalariga rioya qilish talablari

!

Tozalangan suv va in'eksiya uchun suvning olinishiga, berilishiga, saqlanishiga qo'yiladigan sanitar me'yorlar va boshqalar

?

Dorixonaning qurilishi va joylanishiga qanday talablar qo'yilgan?

!1

Ko'p qavatli binolarning birinchi qavatida joylanishi kerak, bemorlar uchun alohida kirish joyini ajratish, ulgurji korxonalardan tovarlarni olib kelish uchun maydoncha ajratish talablari

!

Ko'p qavatli binolarning birinchi qavatida joylanishi kerak

!

Bemorlar uchun alohida kirish joyini ajratish

!

Ulgurji korxonalardan tovarlarni olib kelish uchun maydoncha ajratish

?

Dorixona xonalarining maydoni va minimal zaruriy tarkibi qanday?

!1

Sotuv zali, tayyor dori vositalarini saqlash xonasi, termolabil dori medikamentlarini saqlash xonasi, maxsus kiyimlar va shaxsiy buyumlarni saqlash xonasi, yuvinish xonasi

!

Sotuv zali, tayyor dori vositalarini saqlash xonasi

!

termolabil dori medikamentlarini saqlash xonasi

!

maxsus kiyimlar va shaxsiy buyumlarni saqlash xonasi

?

Dorixona xonalarining sanitar holati qanday bo'lishi lozim?

!1

Isitilishi markazlashtirilgan, xonalarni tez-tez shamollatib turilishi, savdo zalidagi harorat 16°S kam bo'lmasligi

!

Isitilishi markazlashtirilgan

!

Zaldagi harorat 50°S kam bo'lmasligi

!

Hamma javoblar to'g'ri

?

Dorixona xonalarini sun'iy yoritish ko'rsatkichlari savdo zali va dori vositalarini saqlash xonalarida qanday bo'lishi kerak?

!1

150 l.l., 75 ch.l.

!

160 l.l., 75 ch.l.

!

140 l.l., 85 ch.l.

!

110 l.l., 95 ch.l.

?

Savdo zali va ovqatlanish xonasida minimal tabiiy yoritish koeffitsienti necha foizga teng?

!1

1,5 %

!

1%

!

3%

!

2,3%

?

Savdo zali va boshqa xonalarda qanday ko'rsatkichlar o'lchab turiladi?

!1

Harorat va namlik

!

Harorat

!

Namlik

!

Y Oritilganlik

?

Dorixona assortimentidagi qanday dori vositalari va tibbiy buyumlarini sotish taqiqlanadi?

!1

Y Aroqlilik muddati tugagan

!

Sifatli

!

Yo'riqnomasi mavjud bo'lgan

!

Litsenziyaga ega bo'lgan

?

Dorixona xodimlari ishga kirishlaridan oldin qanday vazifani o'tashlari lozim?

!1

Majburiy tarzda tibbiy ko'rikdan o'tadilar

!

Dorixonada ishlashlari lozim

!

Oliy ma'lumotli bo'lishlar kerak

!

Kasallik varaqasini rasmiylashtirishlari lozim

?

Retsept asosida dori vositalarini tayyorlashdan oldin nima qilish kerak?

!1

Qo'lni yuvish va maxsus kiyim kiyish

!

Maxsus kiyim kiyish

!

Qo'lni yuvish

!

To'g'ri javob yo'q

?

Dorixona xonalarini isitish, ventilyasiya qilish qanday talablar asosida bo'lishi kerak?

!1

Me'yoriy

!

Fizikaviy

!

Kimyoviy

!

Biologik

?

YOz mavsumida dorixona xonalaridagi derazalar qanday jixozlanadi?

!1

Quyoshdan himoyalovchi jalyuzilar bilan

!

Pardalar bilan

!

Setkalar bilan

!

Qo'ng'ir rangli oynalar bilan

?

Savdo zali qanday jihozlanadi?

!1

Xonani zararsizlantirish uchun bakteritsid lampalar bilan

!

Svetodiod lampalari bilan

!

Muzlatkich bilan

!

Veshalka bilan

?

Dorixona xonalari qanday yoritgich manbalari bilan jixozlanadi?

!1

Tabiiy yoki sun'iy

!

Tabiiy

!

Sun'iy

!

Quyoshdan kuch oluvchi vositalar

?

Ma'muriy va maishiy xizmat xonalarining harorati necha gradus bo'lishi kerak?

!1

18-20 °S

!

25-30 °S

!

45-50 °S

!

10-15 °S

?

Dorixona xonalarida nisbiy namlik qancha bo'lishi lozim?

!1

40-65 %

!

55-65 %

!

40-55 %

!

40-85 %

?

Dorixonalar xonalarining maydoni necha kvadrat metrni tashkil etishi lozim?

!1

34 kv² dan kam bo'lmasligi

!

24 kv² dan kam bo'lmasligi

!

44 kv² dan kam bo'lmasligi

!

14 kv² dan kam bo'lmasligi

?

Zahiralar bo`limining asosiy vazifasi

!1

Hammasi to`g`ri

!

Dorixonaga ta`minotchilardan keltirilgan dori vositalari va boshqa tibbiy buyumlarni qabul qilib olish

!

Dori vositalari va tibbiy buyumlarni saqlash boshqa bo`limlarga tarqatish

!

Dorixona vositalari va tibbiy buyumlarni laboratoriya tekshiruv va qadoqlash ishlarini amalga oshirish

?

Zahiralarbo`limida qanday lavozimdagi shaxslar ishlaydi?

!1

Farmatsevt texnolog, farmatsevt analitik, yuvuvchi, qadoqlovchi

!

Farmatsevt, hisobchi, mudir, qadoqlovchi, yuvuvchi

!

Farmatsevt analitik, mudir, hisobchi, yuvuvchi

!

Farmatsevt texnolog, farmatsevt analitik, hisobchi, yuvuvchi, qadoqlovchi

?

Zahiralar bo`limida dori vositalari qaysi hujjat bo`yicha saqlanadi?

!1

Davlat Farmakopeyasi

!

Har bir dorini fizik-kimyoviy xossasidan kelib chiqqan holda

!

Vaqtinchalik Farmakopeya maqolasi bo`yicha

!

Hech qanday hujjat talabiga ko`ra saqlanmaydi

?

Zahiralar bo`limidan dorixonaning boshqa bo`limlariga tovarlar qanday hujjat asosida beriladi?

!1

YUk xatiga ko`ra

!

Retseptga ko`ra

!

Umumiy ro`yxatga ko`ra

!

To`g`ri javob yo`q

?

Zahiralar bo`limida nechta xonadan tashkil topgan?

!1

Tovarlarni qabul qilish xonasi va ularni saqlash xonasi

!

Tovarlarni qabul qilish va tarqatish xonasi

!

Saqlash va tarqatish xonasi

!

Saqlash xonasi

?

YOrug`likka sezgir preparatlar qanday saqlanadi?

!1

Hamma javob to`g`ri

!

Zarg`aldoq rangli shisha idishlarda

!

Qora qog`oz yopishtirilgan shtangaslarda

!

Qo`ng`ir rangli shtangaslarda

?

Saqlash xonalarda ichki devorlarda isitkich asboblari erdan qancha masofa balandlikda bo`lishi kerak?

!1

1,5 – 1,7 metr

!

3 metr

!

2-3 metr

!

1-3 metr

?

Bog`lov materiallar qanday saqlanadi?

!1

Quruq yorug` xonalarda alohida shkafda

!

Nam xonalarda quyosh nuri tik tushadigan joyda

!

Quruq xonalarda, quyosh nuri tiktushadigan joyda

!

Nam xonalarda, shamol o`tib turadigan joyda

?

Prekursorlarni saqlashda nimalarga e`tabor berish lozim?

!

CHang bilan ifloslanmaganiga

!

Nam bo`lmasligiga

!

Mikroorganizmlar yo`qligiga

!

Quyosh nuri tekis tushayotganiga

?

Rezina buyumlari saqlaydigan xona namlik necha % dan oshmasligi kerak?

!1

60%

!

90%

!

50%

!

75%

?

Tovarlarni saqlashdan maqsad nima?

!1

Tovarlarning boshlang`ich xossalarini barqarorligini ta`minlash

!

Tovarlarning oxirgi xossalarini barqarorligini ta`minlash

!

Tovarlarni xossalarini o`zgartirish

!

To`g`ri javob yo`q

?

Saqlash xonalarda ichki devorlarda isitkich asboblari erdan qancha masofa balandlikda bo`lishi kerak?

!1

1,5 – 1,7 metr

!

3 metr

!

2-3 metr

!

1-3 metr

?

Xavo xarorati va namlik bir kunda necha marta tekshiriladi?

!1

Kuniga 1 marta

!

Kuniga 2 marta

!

Kuniga 3 marta

!

Xaftada 1 marta

?

Kristallogidratlar qanday sharoitda saqlanadi?

!1

Nisbiy namligi 50-65% bo`lgan sharoitda

!

Quruq sharoitda, +4C - +12C da

!

Nisbiy namligi 100% bo`lgan sharoitda

!

YOrug` quruq sharoitda

?

Qaysi dori vositalari aloxida xonada,maxsus qulflanadigan temir shkaflarda saqlanadi?

!1

Zaharli va giyoxvandlik vositalari

!

Uchuvchan vositalar

!

Bo`yovchi vositalar

!

To`g`ri javob yo`q

?

Tez va engil alangalanuvchi prekursorlarga qanday moddalar kiradi?

!1

HCl,H₂SO₄

!

NaCl,HCl,KCl

!

KCl,NaCl

!

Barcha javob to`g`ri

?

Zahiralar bo`limida nechta xonadan tashkil topgan?

!1

Tovarlarni qabul qilish xonasi va ularni saqlash xonasi

!

Tovarlarni qabul qilish va tarqatish xonasi

!

Saqlash va tarqatish xonasi

!

Saqlash xonasi

?

Qurilgan va shirador mevalar qanday sharoitda saqlanadi?

!1

Xloroformli flakonda

!

YOpiq shishalarda

!

SHisha idishlarda

!

YAshiklarda

?

Xloramin B qanday dori vositasi hisoblanadi?

!1

Dezinfeksiyalovchi vosita

!

Portlovchi vosita

!

Prekursorlar

!

Tez alangalanuvchi precursor

?

Tibbiyot zulkularini saqlash sharoiti qanday?

!1

Keng bo`yinli shisha idishda,og`zi doka bilan yopiladi

!

Og`zi mahkam qopqoq bilan bekilgan shisha idishda

!

Qorong`i xonada shisha idishda

!

YOrug` xonada shisha idishda

?

Giyohvand dori vositalari saqlanadigan seyflarda nimalar bo`lishi kerak

!1

Qo`l tarozilari, hovoncha, silindr, voronka

!

Tarozilar, kolba, hovoncha, silindr

!

Hovoncha , shtativ, tarozi, voronka

!

Barcha javoblar to`g`ri

?

Talabnoma necha nusxada to`ldiriladi

!1

3 nusxada

!

2 nusxada

!

4 nusxada

!

Tjy

?

Rezina buyumlar saqlanadigan xonalar va shkaflardagi namlik necha % dank am
bo'lmisligi kerak

!1

60%

!

40%

!

50%

!

35%

?

Bo'yovchi xususiyatli dori vositalarini belgilang

!1

Brilliant yashili, metilen ko'ki

!

Metilen ko'ki, indigokarmin

!

Xloroform, brilliant yashili

!

Metillen ko'ki, pugen

?

Quritilgan shirador mevalar ombor hashorotlaridan ximoyalash uchun qanday modda
flakonga solinadi

!1

Xloroform

!

YOdoform

!

Glitserin

!

Etilenglikol

?

Efir saqlanish sharoitini ko'rsating

!1

Hamma javoblar to'g'ri

!

Salqin joyda

!

Germetik yopiq idishlarda

!

Tez alanga oluvchi moddalardan yiroqda

?

Idishni suyuq moddalar bilan to'ldirish darajasi necha % hajmdan ortmasligi kerak.

!1

90%

!

70%

!

96%

!

80%

?

Quruq xonalarning namligini saqlash uchun qanday kislotaning 2% li eritmasi idishlarga quyiladi?

!1

Karbol kislota

!

Adipin kislota

!

Pikrin kislota

!

Valerian kislota

?

Zahiralar bo`limida qadoqlovchilarning vazifalari nimalardan iborat?

!1

Barcha javoblar to`g`ri

!

Dori vositalarini qadoqlash, tovarlarni qabul qilish va bo`limlarga tarqatishda qatnashish

!

Tarozilardan, qadoqlash uklunalaridan to`g`ri foydalanib, ularni ozoda saqlanishini ta`minlash

!

Farmatsevt va farmatsevt assistentlarning ishlab chiqarishga doir ko`rsatmalarini bajarish

?

Zahira bo`limi dorixona omborxonasidan tovarlarni olish uchun nima yozadi?

!1

Buyurtma talabnoma

!

Retsept

!

Buyutma

!

Talabnoma

?

Buyurtma talabnoma necha nusxadan iborat?

!1

2 nusxadan

!

3 nusxadan

!

4 nusxadan

!

6 nusxadan

?

Prekursorlar saqlanadigan xonalarda nima bo`lishi kerak?

!1

Tabiiy ventilyatsiya

!

Seyf

!

SHkaflar

!

Tokchalar

?

Dorixona sharoitida tayyorlanadigan dori vositalarining sifatini yaxshilash to'g'risidagi buyruq qachon tasdiqlangan?

!1

2000- yil 21-aprel

!

2002 –yil 15- aprel

!

2000-yil 10-mart

!

2002-yil 29-dekabr

?

Tarkibida glyukoza va benzilpenitsillin saqlagan suvli eritmalar qancha muddatda saqlanadi?

!1

1 kun

!

2 kun

!

3- kun

!

10 kun

?

Ko'z tomchilari qancha muddatda saqlanadi?

!1

2 kun

!

1 kun

!

10 kun

!

3 kun

?

In'eksiya eritmalari qancha muddatda saqlanadi?

!1

2 kun

!

1 kun

!

10 kun

!

3 kun

?

Qaynatma, damlama, shilimshiqlar qancha muddatda saqlanadi?

!1

2 kun

!

1 kun

!

10 kun

!

3 kun

?

Emulsiyalar, suspenziyalar qancha muddatda saqlanadi?

!1

3 kun

!

1 kun

!

10 kun

!

2 kun

?

Dorixona sharoitida tayyorlanadigan ko'pgina dori vositalarining yaroqlilik muddatlari necha kun etib belgilangan?

!1

60 kun

!

50 kun

!

40 kun

!

30 kun

?

Dori vositalarini saqlashda asosan qaysi xususiyatlari inobatga olinadi?

!1

toksikologik, farmakologik, qo'llanish usullari, agregat holatlari, yaroqlilik muddati

!

agregat holati, toksikologik, farmakologik, qo'llanish usuli

!

toksikologik, farmakologik

!

faqat yaroqlilik muddati

?

YOrug'likka sezgir preparatlar qanday idishlarda saqlanadi?

!

to'q zarg'aldoq rangli idishlarda

!

oq rangli idishlarda

!

qo'ng'ir rangli idishlarda

!

qora rangli idishlarda

?

Rezina buyumlari saqlanadigan shkaflardagi namlik necha % dan kam bo'lmasligi kerak?

!

60 %

!

40 %

!

50 %

!

30 %

?

Bog'lov materiallari qanday saqlanadi?

!

Quruq, yorug' xonalarda, shkaf tortmalarida

!

qorong'u shkaflarda

!

salqin xonalarda tokchalarda

!

ochiq idishlarda

?

Qanday dori vositalarini saqlashda tovush signalizatsiyasi bilan ta'minlanadi?

!

Giyohvand, zaharli dori vositalari, psixotrop moddalar, prekursorlar, etil spirit

!

rezina buyumlari , bog'lov materiallari

!

giyohvand, zaxarli dori vositalari

!

psixotrop moddalar, prekursorlar

?

Qanday moddalar saqlanadigan seyflarning ikkitadan kaliti bo'ladi?

!

giyohvand moddalar va zaharli dori vositalari

!

giyohvand, psixotrop modular, prekursorlar

!

psixotrop va prekursorlar

!

giyohvand dori vositalari

?

Prekursorlar saqlanadigan xonalarda qanday ventilyatsiya bo'lishi lozim?

!

tabiiy

!

sun'iy

!

bo'lishi shart emas

!

tabiiy va sun'iy

?

Etil spirti qanday idishda saqlanadi?

!

og'zi mahkam yopiladigan

!

ochiq idishlarda

!

qo'ng'ir rangli idishlarda

!

qora rangli idishlarda

?

Termolabil dori vositalari qayerda saqlanadi?

!

muzlatkichda

!

maxsus seyflarda

!

shkafda

!

qorong'u joyda

?

Talabnoma yuk xati necha nusxada to'ldiriladi?

!

3 nusxada

!

2 nusxada

!

1 nusxada

!

4 nusxada

?

Giyohvand dori vositalari saqlanadigan seyflarda nimalar bo'lishi shart?

!

qo'l tarozilari, hovoncha, silindr, voronka

!

hovoncha va voronka

!

qo'l tarozilari va silindr

!

hovoncha, silindr, voronka

?

Dori vositalariga qanday ogohlantiruvchi belgilar qo'yiladi?

!

Salqin va yorug'lik tushmaydigan joyda saqlansin"

!

Bolalardan ehtiyot qiling"

!

Sterillangan"

!

Ichish uchun”

?

Agar dori preparatining sifati haqida shubxa tug‘ilsa qanday chora amalga oshirish maqsadga muvofiq?

!

farmasevtik inspeksiyaga tekshirishga yuborilishi lozim

!

tashlab yuborish

!

yaroqsiz deb topish

!

qabul qilish lozim

?

Quyida tarif berilgan qaysi atamaga ta’rif berilgan ?

!1

tovarni saqlash

!

Tovarni joylashtirish

!

Tovarni g‘amlash

!

Tovarni sotish

?

Dori vositalari va tibbiy texnika buyumlarini saqlashdan maqsad nima?

!1

tovarni boshlang‘ich xossalarini barqarorligini taminlash

!

Ulgurji va chakana savdo uchun g'amlash

!

Dori vositalari va tibbiy texnika buyumlarini uzoq saqlash

!

To'g'ri javob yo'q

?

Saqlash uchun xonalarda dori vositalar va tibbiy texnika buyumlari eshikdan qancha masofada uzoq bo'lishi kerak

!1

3 m

!

1.5 m

!

2 m

!

3.5 m

?

Xantal kukuni qanday saqlanadi?

!1

Ichi laklangan temir bankalarda

!

Mahkam berkitilgan idishlarga solingan polietilen plyonka yoki pergament qo'g'ozga o'rab

!

Mahkam yopiladigan idishlarga solingan yog'och quti yoki karobkalarda

!

Qorong'i va salqin xonada shisha idish ichida

?

Havo namligi 50-60 % bo'lgan salqin xonalarda germetik yopiladigan shisha, metal va qalin plastmassadan yasalgan idishlarda qanday moddalar saqlanadi/

!1

Kristallogidratlar

!

YOg' va yog'simon moddalar

!

Uchuvchan dori vositalar

!

Porashoklar

?

Germetik yopiladigan gazlarni o'tkazmaydigan materillardan yasalgan idishlarda iloji boricha to'latilgan xolda qanday moddalar saqlanadi.

!1

Gazlar tasiridan saqlanishi shart bo'lgan dori vositalari

!

Organopreparatlar

!

Xidli va bo'yovchi dori vositalari

!

Uchuvchan dori vositalari

?

Qaysi moddalarni saqlashda ularni yog'ochli or Qaysi moddalarni saqlashda ularni yog'ochli orik tabiatli va boshqa moddalar bilan munosabatda bo'lishini oldini olish lozim ?

!1

Nitrat va sulfat kislotalar

!

Efirlar

!

Kaliy permangonat

!

Nitroglitserin

?

Omborxonalarda dorivor o'simlik mahsulotlari qanday saqlanadi.

!1

Sukchaklarda yopiq yashik va qoplarda

!

Mahsus qog'oz qoplarda salqin va qorong'i joyda

!

Sukchaklarda yoyilgan xolatda

!

YOg'och shkafda mahsus karobkalarda

?

Qanday xususiyatga ega o'simliklar xom ashyosi alohida yopiladigan idishda saqlanadi

!1

efir moylari saqllovchi

!

Alkoloid saqllovchi

!

YUrak glikozidlari saqllovchi

!

Qurutilgan shirador mevalar

?

Alohida xonalarda mahsus qulflanadigan temir shkaflarda qanday moddalar saqllovchi dorivor mahsulotlar saqlanadi

!1

Zaxarli va giyoxvant moddalar saqllovchi

!

YUrak glikozidlari saqllovchi

!

efir moylari saqllovchi

!

Alkoloid saqllovchi

?

Portlovchi va tez alangalanuvchi vositalar idishi suyuq moddalar bilan to'ldirish darajasi qancha.

!1

90 %

!

85 %

!

75 %

!

95 %

?

Kristallogidratlar xavoning nisbiy namligi bo'lgan salqin joylarda germetik yopiladigan shisha, metal yoki qalin plastmassadan ishlangan idishlarda saqlanadi.

!1

50-65 %

!

60-70 %

!

60-80 %

!

30-40 %

?

Tibbiy yog‘lar qanday haroratda saqlanadi..

!1

+4 -+12 C

!

+7-+15 C

!

+10- +20 C

!

+8- +20 C

?

Rezina buyumlarning elastikligini saqlab qolish maqsadida qanday moddalar foydalaniladi

!1

ammoniy karbonat

!

Rux sulfat

!

Magniy oksid

!

Protargol

?

Davolash-profilaktika muassasalarida rezina va elastoplast buyularni saqlashda fenolning qanday eritmasidan foydalaniladi.

!1

5 % li glitserindagi eritmasi

!

10 % etil spirtidagi eritmasi

!

50 % li suvli eritmasi

!

20 % xloroformdagi eritma

?

Rezina buyumlar saqlanadigan xonalar harorati qanday meyorda bo'lishi kerak

!1

xarorat 0 C dan past ba -+20 C yuqori bo'lmaslik kerak

!

xarorat -10 C dan past ba -0 C yuqori bo'lmaslik kerak

!

xarorat +5 C dan past ba -+30 C yuqori bo'lmaslik kerak

?

Katta miqdordagi tibbiyot spirtlari qanday idishlarda saqlanadi

!1

metal

!

Polietilen

!

SHisha

!

CHinni

?

Dori preparatlari va tibbiyot buyumlari saqlanadigan xonalarda termometr va gigrometr asboblari ichki devorlarga erdan qancha balandlikda qo'yiladi.

!1

1.5-1.7 m

!

1-2 m

!

1.5-2 m

!

1-2.5 m

?

Tez alanganuvchi dori va tibbiyot buyumlari joylangan sukchaklar isitish moslamalari orasidagi masofa uzunligi meyoriy xujjat bo'yicha qancha deb belgilangan

!1

1m

!

1.5 m

!

2 m

!

2.5 m

?

Tibbiyot spirtlari kata miqdorda saqlanganda idishlar qancha hajmda to'ldiriladi

!1

75%

!

80 %

!

100 %

!

95 %

?

Saqlash deganda nimani tushunasiz?

!1

Tayyor maxsulotlarni ishlab chiqarishdan to iste'molchigacha tovarlar xarakatining texnologik bosqichi

!

Dastlabki xossalarini barqarorligi

!

Saqlash joylarida tovarlarni saqlash

!

To'g'ri javob yo'q

?

Farmasevtik tovarlarni saqlashdan maqsad?

!1

barchasi to'g'ri

!

Dastlabki xossalarini barqarorligini ta'minlash

!

minimal yoqtishlar bilan o'zgartirish

!

to'g'ri saqlanishini ta'minlash

?

Tovarlarni samarali saqlashning natijasi deganda nimani tushunasiz?

!1

a va b javob to'g'ri

!

ularni oldindan shartlanmagan muddat davomida yoqotmasdan

!

minemal yoqotishlar bilan saqlash

!

saqlash ko'rsatkichlari sifati

?

Saqlash shartlari bu....?

!1

saqlash joylarida tovarlarni saqlash

!

dorilarni alohida saqlash

!

tayyor maxsulotlarni ishlab chiqarishdan to iste'molchigacha tovarlar xarakatining texnologik bosqichi

?

Farmasevtik tovarlarni saqlashda qanday omillar ta'sir ko'rsatadi?

!1

barchasi to'g'ri

!

tashqi

!

ichki

!

qo‘shimcha

?

Farmasevtik tovarlarni saqlashda tashqi omillar bu...?

!1

barchasi to‘g‘ri

!

namlik

!

harorat

!

yorug‘lik

?

Farmasevtik tovarlarni saqlashda ichki omillar bu....?

!1

barcha javoblar to‘g‘ri

!

fizik kimyoviy hossalalar

!

dori vositalarini tarkibi

!

qadoq

?

Kristallik suvi mavjud moddalar qanday xonalarda saqlanadi?

!1

nam

!

quruq

!

quruq van am

!

to'g'ri javob yo'q

?

Damlama, qaynatma hamda vaksinalar qanday sharoitda saqlanadi?

!1

muzlatkichda

!

xona haroratida

!

yorug'likdan himoya qilingan holatda

!

quruq joyda

?

Saqlash xonalariga qanday talab qo'yilgan?

!1

barcha javoblar to'g'ri

!

saqlash xonalari tuzulishi meyyoriy xujjatlarga mos kelishi

!

yong'inga qarshi himoyalangan bo'lishi

!

harorat namlik ko'rsatkichlari doimiy bo'lishi

?

Saqlash xonasidagi tokchalar tashqi devordan qancha uzoqlikda bo'lishi kerak?

!1

0,6-0,7m

!

0,25m

!

0,75m

!

0,10m

?

Saqlash xonasidagi tokchalar er yuzasidan necha m balandlikda bo'lishi kerak?

!1

0,25m

!

0,75m

!

0.6m

!

0,80

?

Saqlash xonasidagi tokchalar shipdan qancha masofada bo'lishi kerak?

!1

0,75m

!

0,5m

!

0,10m

!

0,25m

?

Saqlash xonasidagi tokchalar orasidagi masofa necha m dan kam bo'lishi kerak?

!1

0,75m

!

0,25m

!

0,35m

!

0.80m

?

Saqlash xonalari kuniga necha marta tozalanadi?

!1

kamida bir marta

!

bir marta

!

ikki marta

!

to'g'ri javob yo'q

?

Dori vositalarini saqlash xonalarida joylanish tamoyillari qanday?

!1

barcha javoblar to'g'ri

!

toksikologik guruhiga

!

ishlatish usuli

!

farmakologik farmakoterapevtik guruhiga binoan

?

barcha dori vositalar fizik kimyoviy xossalriga ularga turli tashqi muhit omillarining ta'sir o'tkazishiga bog'liq holda qanday guruhlarga bo'linadi?

!

himoya talab etuvchilar

!

xushbo'ylar va bo'yoqlar

!

dizinfeksiya vositalari

!

barchasi to'g'ri

?

yorug'likdan himoyalashni talab qiladigan dori vositalarga qaysi d.v lar kiradi?

!1

barcha javoblar to'g'ri

!

antibiotiklar

!

galen prlar

!

efir,moylar

?

Namlikdan himoyalashni talab qiladigan dori vositalarga qaysi d.v lar kiradi?

!1

quruq ekstraktlar, alkaloid tuzlar, fermentlar

!

efirlar, damlamalar

!

kristallik suvi mavjud d.v lar

!

to'g'ri javob yo'q

?

Uchib ketish xususiyatiga ega d.v larga qaysi d.v lar kiradi?

!1

yod, yodoform, kamfora

!

alkaloid tuzlar

!

spirt, fermentlar

!

galen pr lar

?

Baland harorat ta'sir ko'rsatishidan himoya qilinishini talab qiladigan d.v larga qaysi dori vositalar kiradi?

!1

barchasi to'g'ri

!

vaksina, zardob, bakteriofaglar

!

antibiotiklar, organik prlar

!

tibbiy yog'lar,moylar

?

Xushbo'y hamda bo'yoqli dori vositalar qanday saqlanadi?

!1

hid o'tkazmaydigan,yopiq idishda alohida saqlanadi

!

quruq joyda

!

yorug'likdan himoyalangan joyda

!

muzlatkichda

?

Plazma o'rnini bosuvchilar qanday sharoitda saqlanadi?

!1

0- 4 gradusdacha

!

10-25 gradusdacha

!

xona haroratida

!

to'g'ri javob yo'q

?

Suyuq quruq ekstraktlar necha gradusda saqlanadi?

!

20-25

!1

12-15

!

0-4

!

10-12

?

Rezina buyumlari qurishini oldini olish maqsadida namlik necha % bo'lishi kerak?

!1

65%

!

25%

!

30%

!

40%

?

Assortiment cheklangan tovarlar bu....?

!1

to'g'ri javob a va b

!

portlovchi

!

tez alanga oluvchi

!

dizenfeksiya vositalari

?

Ma'danli suvlar yorlig'ida qanday belgilar bo'ladi?

!1

barchasi to'g'ri

!

ishlab chiqaruvchi nomi

!

tovar belgisi

!

suvning nomi

?

Ma'danli suvlarni saqlash sharoiti qanday?

!1

salqin qorong'u joyda

!

muzlatgichda

!

quruq joyda

!

to'g'ri javob yo'q

?

Aerazollar qanday haroratda saqlanadi?

!1

3-35 gradus

!

0-4 gradus

!

10-12 gradus

!

30-35 gradus

?

rezina buyumlarini bir necha tahlam qilib saqlash mumkinmi?

!1

yo‘q

!

xa

!

bazan

!

to‘g‘ri javob yo‘q

?

Merchandayzing atamasiga to‘gri keladigan zamonaviy ta‘rifni kursating.

!1

Merchandayzing u yoki bu tovarni sotilishiga qaratilgan chora tadbirlar

!

Merchandayzing bu savdolashmok san‘ati

!

Merchandayzing bu tovarlarni to‘gri joylash koidalari

!

Merchandayzing bu do‘konda iste‘molchilarga betakror va jalb etuvchi atmosfera yaratishdir.

?

Merchandayzing atamasi qanday ma‘noni anglatadi?

!1

Ingl. so‘z a merchandise - tovar to merchandise - savdolashmoq

!

Ingl. so‘z merchandising- tovar

!

Frans. soʻz marche- xarakat

!

a merchandise- savdoni boshkarish

?

Merchandayzingni kalit atamalarini koʻrsating.

!1

Doʻkon dizayni , tovar assortimenti

!

Isteʼmolchi va sotuvchi

!

Doʻkon joylashuvi va sotuvchi

!

Sotuvchi

?

Merchandayzingni kalit atamalarini koʻrsating.

!1

Doʻkonni loyixalash, chora tadbirlar

!

Tashqi va transport reklamasi

!

Doʻkonni joylashgan oʻrni

!

Sotuvchi tajribasi

?

Merchandayzing vazifalarini koʻrsating.

!1

Iste'molchilarning e'tiborini maksimal darajada tovarning aniq joylashgan o'rniga qaratish ; iste'molchilarga tovar joylashgan o'rni xakida ma'lumot berish;

!

Firmaning narx siyosatini yaratish;

!

Firmaning assortiment siyosatini shakllantirish

!

Firma iste'molchilari ehtiyojlarini o'rganish, taxlil qilish va baxolash

?

Merchandayzing maqsadlarini ko'rsating

!1

Sotuv hajmini oshirish, chakana chavdo bo'ginida maxsulot xarakatini jadallashtirish

!

Tashkilot maqsadlarini tuzish

!

Tovar sifatini yaxshilash, iste'molchilarning talabini aniqlash

!

Tashkilotning ichki infrastrukturasi tuzish

?

Merchandayzing vazifalarini ko'rsating.

!1

Sotuvlarni boshkarish; iste'molchilarni boshkarish: xaridlarni o'rtacha summasini oshirish

!

Narx siyosatini shakllantirish

!

Belgilangan maqsadlarga erishish uchun xarakatlar tizimini ishlab chikish

!

Tovar va xizmatlarni tashkil qilish

?

Merchandayzing maqsadlari to‘gri keltirilgan katorni toping.

!1

Istemolchilarda anik savdo nuqtasiga , savdo belgisiga va ishlab chikaruvchiga nisbatan qizikish uygotish

!

Xarajatlarni kamaytirish

!

Iste’molchilarda xariddan qonikish xissini uygotish

!

Iste’molchilarni talabini aniqlash

?

Dorixonaning bosh vazifasi to‘gri keltirilgan qatorni toping:

!1

Axolini va DPM larni dori vositalari bilan ta’minlash

!

Retsept buyicha dori vositalarinin berish

!

Dorixonada tayyorlangan dori vositalarini sifatini nazorat qilish

!Dori vositalarini retseptli va retseptsiz savdosini tashkil qilish

BAXOLASH MEZONLARINI QO‘LLASH BO‘YICHA USLUBIY KO‘RSATMALAR

Baxolash usullari	Ekspress testlar, yozma ishlar, og‘zaki surov
Baholash mezonlari	86-100 ball “a’lo” - fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to‘la o‘zlashtira olish, tasniflanishini bilish.

	-mavzuga oid me'yoriy xujjatlar bilan tanishish; -mustaqil ravishda vazifalarni to'la-to'kiz bajarish; -reiting nizom asosida baholash jarayonida faol ishtirok etish.		
	71-85 ball "yaxshi" -fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'g'ri o'zlashtira olish, tasniflanishini tasavvur qilish -mavzuga oid me'yoriy xujjatlar bilan qisman tanishish; -mustaqil ravishda vazifalarni yaxshi bajarish; -reiting nizom asosida baholash jarayonida ishtirok etish		
	55-70 "qoniqarli" - mavzuga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'g'ri aks ettira olish; - mavzuga oid me'yoriy xujjatlar bilan tanishish; -mustaqil ravishda vazifalarni qoniqarli ravishda bajarish; -reiting nizom asosida baholash jarayonida ishtirok etmaslik.		
	0-54 "qoniqarsiz" -o'tilgan mavzuning nazariy va amaliy tushunchalarni bilmaslik; mavzuga oid me'yoriy xujjatlar haqida tassavurga ega emaslik; - vazifani umuman bajarmaslik.		
	Reyting baxolash turlari	Maks. ball	O'tkazish vaqti
	Joriy nazorat: Amaliy mashg'ulotlarida faolligi, savollarga to'g'ri javob berganligi, amaliy mashg'ulot topshiriqlarni bajarilganligi uchun	45	Semestr boshlangandan ikkinchi mashg'ulotdan oxirgi mashg'ulotga qadar har bir mashg'ulotda 100 ballik tizimda joriy baholanadi, so'ngra ushbu ballar yig'indisidan o'rtacha ball chiqarilib, 0,45 koeffitsientga ko'paytiriladi.
	Mustaqil ta'lim	5	
	Oraliq nazorat: Amaliy mashg'ulotida og'zaki so'rov ko'rinishida qabul qilinadi. Ma'ruzachi o'qituvchi va amaliy mashg'uloti o'qituvchisi tomonidan birgalikda o'tkaziladi. Oraliq nazorat 20 ballni tashkil etib, undan: (86-100 %) 17,2-20,0 A'lo "5"	20	Har bir semestrning 11 xaftasida

	(71-85 %) 14,2-17,2 YAxshi "4" (55- 70 %) 11-14,2 Qoniqarli "3" (0-54 %) 11 baldan kam Qoniqarsiz "2"		
	YAkuniy nazorat (yozma, og‘zaki, test)	30	15-16 xaftada
	JAMI	100	

Adabiyotlar ro‘yxati

Asosiy va qo‘shimcha o‘quv adabiyotlar xamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. Dori vositalari va farmatsevtika faoliyati to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasining Qonuni 1997- yil. 25- aprel.
2. “Dori vositalari va farmatsevtika faoliyati” to‘g‘risidagi O‘zR qonuniga o‘zgartish va qo‘shimchalar kiritish haqida Toshkent 2016. 4 yanvar, O‘RQ-399 son.
3. Toshmuhamedov e.R., Zaynutdinov X.S., Komilov A.M., Muhamedova R.A., Juravlyova e. B., Islomova M.Z. Farmatsevtika ishini tashkil qilish. Professor YUnusxo‘jaev A.N ning. umumiy tahriri ostida.-Toshkent, 2007-223b.
4. Toshmuhamedov e.R., Zaynutdinov X.S., Ziyaev R.Z., Ibragimova M.YA., Zulfidtinova S.SH., To‘xtaeva A.M., Umarova SH.Z.. “Farmatsevtika iqtisodiyoti”. Professor e.R. Toshmuhamedov tahriri ostida.- Toshkent, 2008.- 339 b.
5. SHane P. Desselle, David P. Zgarrick. Pharmacy Management essentials for All Practice Settings. – Mc Grow Hill Medical.- 2011. – P.652.

Qushimcha adabiyotlar.

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori “Dori vositalarini va tibbiyot buyumlarini sotish, farmatsevtika faoliyatini litsenziyalash tartibini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”
(O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2017 y., 7-son, 87-modda)
2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori
Farmatsevtika faoliyatini litsenziyalash tartibini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida (O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2017 y., 20-son, 364-modda)
3. Azizov I.K. O‘zbekiston Respublikasida giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarning nazorati. Toshkent 2011 y. 376 bet.
4. Xidoyatova Z.SH., Islomova M.Z., Saidova M.YA. Farmatsevtika ishini tashkil qilish fanidan amaliy mashg‘ulotlar uchun o‘quv-uslubiy ko‘rsatma I-to‘plam
Toshkent – 2009, 78 bet.

5. Zaynutdinov X.S., Zulfitdinova S.SH., Sodiqova G.E., Temirov B.S. Farmatsevtika ishini tashkil qilish fanidan kurs ishini bajarish uchun uslubiy ko'rsatma. Toshkent 2006y, 19 bet.
6. Ziyaev R.Z., Zulfitdinova S.SH., Islomova M.Z. Farmatsevtika ishini tashkil qilish fanidan ishlab chiqarish amaliyoti uchun uslubiy ko'rsatma Toshkent 2006 y, 18 bet.
7. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2010yil 18 iyun 191-sonli buyrug'i
8. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2002 yil 15 aprel 177-sonli. Dorixona muassasalari tomonidan tayyorlanadigan va idishga joylanadigan dori vositalarini tashqi bezagiga doir qoidalarini tasdiqlash haqidagi buyrug'i.
9. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2 dekabr 1997 y. 532 qarori. «Bepul dori vositalarilar bilan ta'minlanadigan kasallar va ambulatoriya bemorlari ro'yxati».
10. O'zbekiston Respublikasi SSVning 29 dekabr 2002 yildagi 582-sonli buyrug'i "Dorixona muassasalarida suyuq dori turlarini tayyorlash bo'yicha qo'llanmani tasdiqlash to'g'risida"
11. O'zbekiston Respublikasi SSVning 28 aprel 2003 yildagi 198-sonli buyrug'i "Dorixona muassasalarida steril va aseptik dorilar tayyorlash bo'yicha qo'llanmani tasdiqlash to'g'risida"
12. O'zbekiston Respublikasi SSVning 4 iyul 2003 yildagi 318-sonli buyrug'i (O'zbekiston Respublikasi SSVning 2000 yil 21 aprelidagi 195-sonli buyrug'iga qo'shimcha kiritish to'g'risida)
13. O'zbekiston Respublikasida farmatsevtika faoliyati. 3 kitob. YUnusxo'jaev A.N. tahriri ostida. - T., 2003. - B.433
14. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 11 mart 1994 yildagi "O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining dorixona muassasalarini davlat tasarrufidan chiqarish va xususiylashtirish to'g'risida"gi 132-sonli qarori.
15. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 27-dekabr 2002 yil 576-sonli "Qishloq vrachlik punktida dorixona shaxobchasini tashkil qilish to'g'risida"gi buyrug'i.
16. O'zbekiston Respublikasida Farmatsevtika faoliyati I kitob. Toshkent-2001. Dori vositalari va farmatsevtika faoliyati to'g'risida O'zbekiston Respublikasining Qonuni 1997 yil. 25 aprel 5-13 betlar.
17. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 1995 y 2 iyun dagi 250-sonli buyrug'i.
18. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2009 yil 20 maydagi "Farmatsevt kadrlar lavozim nomenklaturasi va lavozim nizomlarini tasdiqlash to'g'risidagi 157-sonli buyrug'i.
19. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2009 yil 23 yanvardagi "O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2009 yil 8 yanvardagi "O'zbekiston Respublikasi giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar va prekursorlarni muomalasi bilan bog'liq faoliyati uchun hisobotlar yuritish tartibi to'g'risidagi Nizomni tasdiqlash haqida" gi 6-son Qarorini amalga oshirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 16-sonli buyrug'i.

20.O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2009 yil 2 fevraldagi “Davolash profilaktika muasassasi fitobari haqidagi Nizomni tasdiqlash to‘g‘risi”dagi 25-sonli buyrug‘i.

Internet saytlari

1. www.ziyonet.uz
2. www.Lex.uz.
3. www.uzpharm-control.uz
4. www.doridarmon.uz
5. www.uzpharmsanoat.uz